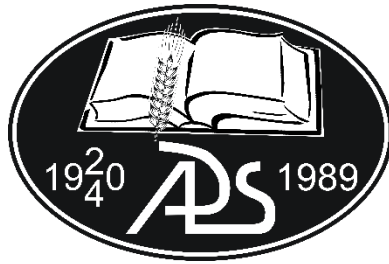

Algmaterjal koostatud Siiri Kasepalu poolt. APSi terminoloogiakomisjoni poolt kaasajastatud märksõnade valik, eestikeelse selgitused ja võõrkeelsed vasted. Värviliselt olevad märksõnade sõnastused vajavad täpsustamist

Akadeemiline Põllumajanduse Selts

LOOMAKASVATUSVALDKONNA TERMINID

A – X

Tartu 2011–2022

Saateks

Antud oskussõnade valim hõlmab loomakasvatusega seotud terminoloogiat kõige laiemalt. Siit leiab märksõnu alates loomade söötmisest, aretusest, pidamisest, heaolust, nende anatoomiast ja füsioloogiast, aga ka looma- ja linnutõugudest, põllumajandusettevõtlaste, tootmistehnika, veterinaaria, kalanduse jpm termineid. Lisaks sõnaseletusele on lisatud vastavalt inglise-, saksa- ja venekeelne vaste. Käesolev oskussõnade valim sisaldab märksõnu a-st kuni x-ni. Samuti tuleb arvesse võtta asjaolu, et selline terminikogumi koostamine on pidev protsess ning loodetavasti see tulevikus jõudsalt täieneb.

Terminoloogiakomisjon ootab aktiivset tagasisidet e-posti aadressil alo.tanavots@emu.ee.

Koostajad:
emeriitprof Olav Kärt,
emeriitprof Olev Saveli,
pm-knd Peep Piirsalu,
pm-dr Alo Tänavots

Projekti toetas:

Eesti Rakenduslingvistika Ühing

Eter
Eesti Terminoloogia Ühing

Haridus- ja Teadusministeerium

Sisukord

A	5
B.....	33
C.....	43
D	44
E.....	53
F.....	78
G	86
H.....	96
I.....	118
J.....	127
K.....	138
L.....	209
M.....	247
N.....	276
O.....	294
P	302
R.....	364
S	388
Z.....	431
Ž.....	432
Š.....	433
T.....	435
U.....	476
V.....	480
W.....	507
Õ.....	508
Ä.....	510
Ö.....	511
Ü.....	512
X.....	515

A

aasahein – nõo- ja lammiaasadelt kogutav hein
meadow hay
Wieseheu, n
луговое сено

aasia kana – Hiina päritoluga kodukana
Asian hen
asiatisches Huhn
азиатская курица

aasia uluksiga – Aasia metsades elunev uluksiga, Aasias kodustatud sigade eellane
Asian wild boar
Bindenschwein n
азиатский дикий кабан

aastalehm – 365(366) päeva karjas olnud lehm
roughage, forage cow
Futterkuh
фуражная корова

aastane loom – ühe aasta vanune loom
yearling
Jährling
годовалый

aastaringne laudaspidamine – režiim, mille puhul ka suvel antakse sööt ette laudas
drylot feeding, zero-grazing
ganzjährige Stallfütterung, Sommerstallfütterung
круглогодное стойловое кормление

aastatoodang – aasta piimatoodang
annual record, annual production Jahresleistung ,
Jahresproduktion
годовой удой

aastavajadus – aastaks planeeritud kulutuste, materjalide, sööda jmt vajadus
annual requirement, need(s)
Jahresverbrauch, Jahresbedarf
годовая потребность

abaalune tükk – veiserümba abaosast saadud tükk, mis külgneb õla- ja abatükkidega
shoulder clod

Saksa
Vene

abar – kolmekordse võrgulinaga kalapüügivõrk, mille välimised linad on keskmisest kitsamad ja tunduvalt suuremate silmadega
three-part net for catching small fish

Saksa

обор

abdominaalne hingamine, kõhuhingamine, diafragmahingamine – peamiselt diafragma liigutuste abil toimuv hingamine
abdominal, diaphragmatic respiration
Bauchatmung, Abdominalatmung
брюшное диафрагмальное дыхание

abdominaaltiinus, kõhuõõnetiinus – emaslooma seisund, mille puhul ta loode areneb kõhuõõnes
abdominal pregnancy
Bauchhohlenschwangerschaft
брюшная беременность

abertiini-anguse tõug – Šotimaal aretatud lihaveise tõug
Aberdeen-Angus
Aberdeen-Angus(rasse)
абердин-ангусская порода

abi-ja hädasöödad – söödapuuduse korral loomadele söödetavad mittetraditsioonilised söödad
secondary and emergency feeds
Hilfs- und Notfutter
вторичные и побочные корма

abiootilised tegurid – eluta keskkonna elemendid või protsessid (vee liikuvus, rõhk, temperatuur, soolsus, gaasidesisaldus jt), mis mõjustavad organismide või nende koosluste elu
abiotic factors
abiotische Faktoren
абиотические факторы

aborigeenne – kohalik, looduslik, pärismaine põlistõug
indigenous, local, native
heimisch, bodenständig
аборигенный

abort, nurisünnitus – tiinuse katkemine ja sellele järgnev loote resorbeerumine, surnud või liignooruse tõttu elujõuetu loote väljutamine emakast või surnud loote peetumine emakas ning mumifitseerumine, matsereerumine või putrifitseerumine
abort, abortion, misbirth
Abort, Verkalben (lehm), Verworfen (emisel), Verfohlen (märal), Verlammen (utel), Fehlgeburt, Trächtigkeitsunterbrechung
аборт

arütmia – täielik arütmia, mis seisneb südamekoja võbisemises

auricular fibrillation, permanently irregular pulse
Vorhofflimmern n, pulsus irregularis perpetuus
абсолютная аритмия

abstsess. mädanik – kudedes tekkinud mädakogum
abscess
Abszess
абсцесс

adapt(at)sioon, kohanemine – organismide kohanemine või kohastamine
elutingimustega, meeleorganite ja närvisüsteemi tundlikkuse muutumine
(kohanemine) mingi ärriti mõju kestmisel
adaptation
Adapt(at)ion
адаптация, приспособление

adeniin – nukleiinhappe koostises esinev puriinalus
adenine
Adenin
аденин

adenoom – healoomuline näärme kasvaja
adenoma
Adenom
аденома

adipogeenne – rasvkudet, rasva moodustav
adipogenous
adipogen
адипогенный

adipolüüs – rasva või rasvkoc lagunemine
adipolysis
Adipolyse
адиполиз

*aditiivdispersioon – geenide aditiivne toime (keskmise geeniväärtuse) variatsioonist
tingitud dispersioon, mis näitab isendite aretusväärtuste dispersiooni populatsioonis
additive variance
Additivvarianz
адитивная дисперсия*

*aditiivne geenitoime, aditiivne polügeensus – geenide kumulatiivne (liituv, pluss- ja
miinussuunas summeeruv) toime ühele ja samale tunnusele
additive gene action
additive Geneffekt
аддитивное действие генов*

*aditiivne polümeersus – liituv, summeeruv geenide koostoime tüüp
additive polymery*

additive Polymerie
аддитивная полимерия

adrenaliin – neerupealise säsiolluse hormoon, mis on veresooni ahendava, südant ergutava, vererõhku tõstva ja vere suhkrusisaldust suurendava toimega
adrenaline, epinephrine
Adrenalin, Suprarenin
адреналин, супаренин, эпинефрин

aedik – väike piiratud aed või sulg loomade hoidmiseks; boks looma fikseerimiseks
pen, split, cleft
kleine, abgegrenzte Fläche zum Absondern einzelnen Tiere
раскол

aeglane samm
slow walk, pace
langsamer Schritt
медленный шаг

aeglane traav, sörk – põllumajandushobuse traaviliik, mille puhul tagajalgade jäljed ei ulatu eesjalgade jälgedeni: kiirus 8...10 km/h
trot, jog, jog-trot, slow trot
Trott, Zuckeltrab, abgekürzter Trab
мелкая, укороченная, короткая рысь, трот

aeraator – mehaaniline seade vee rikastamiseks õhuhapnikuga, et vältida veekogude ummuksissejäämist. Kasutatakse pneumo- ja piserdusaeraatoreid
aerator
Belüfter
аэратор

aeraator – seade pulbriliste ainete kobestamiseks ja õhustamiseks; ka läga käsitlemisel (lågaseadmes)
aerator, floating surface
Belüfter; schwimmender Oberflächenbelüfter
аэратор, плавающий аэратор

aeroobne – arenguks õhuhapnikku vajav
aerobic
aerob
аэробный

aflatoksiinid – mõnede seente poolt produtseeritav mürkaine
aflatoxins
Aflatoxine
афлатоксины

agalaktia, piimatus – piima puudumine; patofüsioloogiline seisund, mil piimanäärmed pärast poegimist ei erita piima
agalactia

Агалактје
агалактія

aganad – koresöötade hulka kuuluvad rehepeksujäätmed
chaff
Kaff n
мякина, высевки

aglutinatsioon – vererakkude, mikroobide või muude rakuelementide kokkukleerumine vedelikus (vereseerumis) sisalduvate ainete (antikehade e aglutiniinide) mõjul
agglutination
Agglutination, Verklebung
агглютинация, склеивание

aglutinatsioonireaktsioon – reaktsioon, mis põhineb vererakkude või mikroobide aglutinatsioonil ning mida kasutatakse nakkushaiguste diagnoosimisel, vererühmade ja mikroobiliikide määramisel
agglutination reaction
Agglutinationsreaktion
агглютинационная реакция

aglutiniinid – vereplasmas leiduvad punaliblede kleepumist põhjustavad antikehad
agglutinins
Agglutinine
агглютинины

agregaat – koos töötavate erisuguste masinate või seadmete ühend; nt traktoriagregaat
agregation,
agregate
Агgregат арперат

aguutivärvus – ulukivärvus punarebasel, standardnaaritsal, tšintšiljal, ulukküülikul jt. Aguutivärvuse puhul on kattedarva alaosa ja tipp tumedad, kesk- ja ülaosa hele või valge
agouti
Agutisfarbe
окраска агути

aheldunud geenid – ühes kromosoomis paiknevad geenid, mis olemasolevates kombinatsioonides koos päranduvad
linked genes
gekoppelte Gene
сцепленные гены

aheldus – ühes kromosoomis asuvate geenide esinemine ja pärandumine ahelrühmadena, kindlate kombinatsioonidena
linkage
Koppelung

сцепление

ahenev laudjas – laudjas, mille laius väheneb järsult päraluunukkide poole
acute hind quarters
spitz(ig)e, hängede Kruppe
шилозадный круп

aher – sigimatu; viljatu

barren

gelt, unfruchtbar, nichttragend

яловая

ahtrus – tiinuse puudumine suguküpsel emasloomal

barrenness, sterility

Unfruchtbarkeit, Sterilität

яловость

aher lehm – lehm, kes pole tiinestunud majanduslikult optimaalseks ajaks inna
puudumise tõttu või korduva seemenduse tagajärjel
dry/ barren/empty/non-pregnant cow
Galtkuh
яловая корова

aher utt – sigimisvõimeline mittetiine utt

barren ewe

Geltschaf n

яловая овцематка

ahhal-tekiini hobune – vööra verega segunemata Kesk-Aasia kõrbes kujunenud tõug

Akhal-Teke, Achaltekin horse, Akhaltekin horse

Achaltekineres Pferd, Achaltekinner

ахалтекинская лошадь

ahkmust hobune – pruunikaks pleekinud karvatippudega hobune

dull-black, normal black horse

Sommerrappe, Schwarzbraun

лошадь каурой масти, караковая лошадь

ainevahetus, assimilatsioon – elusorganismis toimuvad protsessid, mille käigus
väliskeskkonnast hangitavad ained muudetakse kehaomaseks elusaineks ja hiljem
uuesti lammutatakse

metabolism, assimilation

Stoffwechsel, Metabolismus

метаболизм, обмен веществ

ainevahetusenergia, metaboliseeruv energia, ME – tinglik füsioloogiline
energiakategooria, mis saadakse, lahutades seeduva energia kogusest uriini ja
seedegaasidega eritatava energia koguse

metabolizable energy

metabolische Energie, umsetzbare Energie

обменная энергия, метаболитическая энергия

ainevahetushaigus – peamiselt ainevahetuse regulatsioonis (närvisüsteemis, sisenäärmete talitluses) tekkinud häiretest tingitud haigus

metabolism disease

Stoffwechselkrankheit

болезнь обмена веществ

ainevahetushäired – organismis toimuvad muutused, mis on tingitud organismi puudulikust varustamisest põhiliste toitainete, mineraalainete ja vitamiinidega

metabolic disorder

Stoffwechselstörung

нарушение обмена веществ

ainevahetusmass – ainevahetuses aktiivselt osalevate organite ja kudede kogumass
metabolizable mass

Stoffwechselfmasse

обменная масса

ainuroegija, unipaar – loom, kellel esineb ainulootetiinus (mära, lehm)

uniparous animal

Unipara

одноплодная самка

AIV-kindlustuslisand – kindlustuslisand silo valmistamisel

AIV feed

AIV-Futter

силос законсервированный препаратом АИВ

aisting – välismaailma peegeldumine teadvuses kesknärvisüsteemi kaudu

sensation, feeling

Sensation, Empfindung

ощущение, восприятие

ajamistee – tapaloomade liikumistee eelboksist uimastamisele; võib olla mehhaniseeritud või automatiseeritud (konveierid)

drive way

Treibgang

Vene

aju – selgroogsete loomade ja inimeste kesknärvisüsteem, mis koosneb pea- ja seljaajust

cerebral and spinal cord

Gehirn- und Rückenmark

головной и спинной мозг

ajuripatsi hormoonid – ajuripatsis produtseeritavad, keemiliselt valkhormoonide hulka kuuluvad hormoonid

hypophyseal hormones

Гипофизенхормоне

гипофизарные гормоны

ajutegevus – nii väliskeskkonnast kui ka organismi sisekeskkonna kohta retseptoritelt saabuvate andmete vastuvõtmine, selekteerimine ja salvestamine, neile vastav organismi füsioloogiliste funktsioonide reguleerimine ja väliskeskkonna suhtlemise korraldamine

cortical activity

Hirntätigkeit

деятельность мозга, мозговая деятельность

ajutine sigimatus – nähtus, kus loom ei indle ühe-kahe innatsükli jooksul pärast sigimisikka jõudmist või sünnitusjärgse perioodi lõppemise järel, aga samuti kui ta ei tiinestu esimeste teineteisele järgnenud seemenduste järel

temporary sterility

zeitweilige Sterilität

временное бесплодие

ajutorge – uimastusmeetod loomade ja lindude tapmiseks, mille puhul löök või torge suunatakse peaajju

brain piercing

Gehirnstich

укол в мозг

aklimatisatsioon – organismi kohanemine keskkonatingimustega uues kasvukohas või elupaigas

acclimatization

Akklimatisation, Akklimatisierung, Eingewöhnung

акклиматизация

akrosoom – spermi pea eesosa mütsilaadne kate

acrosome

Akrosom

акрозома, апикальное тельце головы сперматозоида

akrosoomireaktsioon, spermide kapatsitatsioon – emassuguorganites toimuv

akrosoomi osalise lagunemine

acrosome reaction

Akrosomereaktion

акрозоная реакция

aktiin – lihaskiu peenes filamendis paiknev valk, mis osaleb lihaskiu kokkutõmbumisprotsessis.

actin

Aktine

актин

aktiivne (efektiivne) geen – mingile tunnusele toimiv geen

active gene

aktives Gen

активный ген

aktiivne immuunsus – omandatud immuunsus
active immunization
active Immunisierung
активная иммунизация

aktiivspermid – otseliikuvad spermid
number of active sperms
Gesamtzahl der beweglichen Spermien
число активных спермиев

aktivaator – organismi elutegevust ergutav aine
activator
Aktivator m
активатор

aktiveeritud süsi – kõrgel t^o-l kuumutatud puusüsi, millest on eraldatud tõrvained ja süsivesinikud
activated coal
Aktivkohle
активированный уголь

aktsessoorsed sugunäärmed, lisaugunäärmed – seemnevedelikku valmistavad näärmed.
accessory genital glands
Geschlechtsanhangsdrüsen
придаточные половые железы

aktsiaselts – eraõiguslik ettevõttevorm, mille organiteks on juhatus, järelvalvenõukogu ja üldkoosolek
limited, joint, stock, joint-stock company
Aktiengesellschaft
акционерное общество

akvaariumikalad – eksootilised või kodumaised, meeldiva kuju ja värvusega mng huvitava eluviisiga kalad, keda suuruse, hooldus- ja paljunemisviisi tõttu on võimalik pidada ja jälgida akvaariumis
aquarium fisches
Aquarienfische
аквариумные рыбы

akviteeni hele tõug – hea nuumajõudlusega lihavesisetõug
Blonde d'Aquitaine
Blondvieh
светлая аквитанская порода

alalõug – peas paiknev näo osa, alumine lõug
lower jaw
Unterkiefer, Ganasche, Kinnbacke
нижняя челюсть

alanenud, vähenenud sigimisvõime – normist halvemad sigivusnäitajad
subfertility
Subfertilität, niedriges Fruchtbarkeit
пониженная плодовитость, субфертилитет

alarind – välimikuosa, rinnakupiirkond
wattle
Wamme
подгрудок

alatau tõug – kombineeritud jõudlusegs veisetõug Kasahstanis ja Kirgiisias
Alatau-Rind
Ala-Tau
алатауская порода

alatemperatuur, subnormaalne temperatuur – keskmisest loomulikust
kehatemperatuurist mõne kraadi võrra madalam temperatuur
hypothermia, lowered body temperature
Hypothermie
гипотермия

albinism – pigmendita värvus. Täiesti pigmendita valge karvkatte ja silma
vikerkestaga loom (cc)
albin(o)ism
Albinismus
альбинизм

albumiinid – rühm loomsetes kudedes sisalduvaid lihtvalke, mis esinevad enamasti
koos globuliinidega, on nendest väiksema molekulmassiga ja lahustuvad neist
paremini vees. albumins
Albumine
альбумины

albuminoidid – lahustamatu, raskesti seeditav valk
albuminoid
Albuminoid
альбуминоиды

albuminuuria – valgu esinemine uriinis
albuminuria
Albuminurie
альбуминурия

aldehyüdkatalaas – piima ensüüm, mida kasutatakse kõrgpastöriseerimise
kindlakstegemiseks
aldehyde catalase
Aldehydkatalase
альдегидовая каталаза

alfaglobuliin, -globuliin – glükoproteiidide koostisaine

α -globulin

α -Globulin

α - глобулин

algmass – looma mass kontrollkatsete algul

initial weight

Anfangsgewicht

начальная живая масса

algtöötlemine – esmane töötlemine

primary processing

Vorbereitung

первичная обработка

alimentaarne – söötmisega seotud

alimentary

alimentäre

алиментарная

alkaloidid – lämmastikku sisaldavad heterotsükklilised ühendid taimedes

alkaloids

Alkaloide

алкалоиды

alkaloos – happe ja leelise tasakaalu häire veres, mis tekib põhiliselt leelisereservi suurenemisel, kui aluseliste ainete hulk kasvab või happeliste ainete sisaldus

kahaneb

alkalosis

Alkalose

алкалоз

allantois, esmane amnionikott – amnioni ja koorioni vahel paiknev lootekest; põisjas moodustis, mis sopistub välja loote tagasoolest kõhu eesseina ja nabaväädi kaudu

allantois

Allantois, Harnsack

аллантайс, зародышевый мочево́й мешок

allantoisivedelik, looteuriin – allantoisiõõnde kusejuha kaudu kogunev loote uriin

allantoid fluid

Allantoisflusigkeit

аллантаидная жидкость

allantokoorion – allantoisi ja koorioni kokkukasvamise teel tekkinud väline lootekest (hobusel, koeral, kassil) või selle osa (kodumäletsejalistel, seal)

chorioallantois

Allantochorion, Allantochorionsack

аллантаисхорион, хориоаллантайс

allapanu – loomadele laudas kuiva, pehme, sooja ja puhta aseme tegerniseks
kasutatav materjal (turvas, põhk jm)
litter, spreadable additive, bedding
Streu
подстилка, подстилочный материал

allapanuhoidla – hoone allapanu kadudeta ja riknemata säilitamiseks ning
kasutamise hõlbustamiseks
litter storage
Streubehälter
хранилище для подстилки

alleelid – pärilikke iseärasusi määratavate geenide esinemisvormid homologsete
kromosoomide samades lookustes
alleles
Allel, -e
аллели

alleeli fikseerumine – kõigi isendite homosügootsus ühe alleeli suhtes, st selle alleeli
sageduse võrdumine ühega
allele fixation
Allelfixierung
фиксация аллеля

alleelikombinatsioon – alleelide teatav kombinatsioon (paardumine) homologsete
kromosoomide samades lookustes
allele combination
Allelenkombination
комбинация аллеля

alleelisagedus, geenisagedus – populatsiooni ühe alleeli suhe alleelide üldarvuga
selles lookuses
allele frequency, gene frequency
Allelenfrequenz, Genfrequenz, Genhäufigkeit
частота аллеля, частота гена

alleeliseeria – mitmikalleelid; rohkem kui kahe alleeli esinemine ühes lookuses
allele serie
Allelenserie
серия аллелей

allergia – organismi reageerimise laad ehk reaktiivsuse muutumine ebatavaliseks
mitmesuguste antigeenide ja mitteantigeensete ärritite toimel
allergy
Allergie
аллергия

allergilised reaktsioonid – olukord, mille puhul immuunsüsteemi teavad
komponendid reageerivad ülitugevalt kehavõõra aine (allergeen) või ühendi
sattumisele organismi

allergic reactions
allergische Reaktionen
аллергические реакции

allgau tõug – mägiveise tõug Austrias, kes on aretatud saksa pruunist tõust
Allgäu
Allgauer
альгауская порода

alloploidsus – euploidne genoommutatsiooni tüüp, kus erinevate liikide
hübriidimisel polüploidsete lähtevormide puhul tekivad mitme erineva genoomiga
isendid
alloploidy
Alloplodie f
аллоплоидия

allüürid, käik, käigud – hobuste tavalised liikumisviisid - samm, traav, galopp
gaits
Gangarten, Gang, Bewegung, Allüren
аллюр, ход

alpi pruun veisetõug – Šveitsis kujunenud liha-piimatõug
Brown Alpine
brownes Alpenrind
альпийская бурая порода

alpi pruun kitsetõug – Šveitsis kujunenud piimatõug
Brown Alpine goat
brownes Alpenziege
альпийская бурая порода

*alternatiivsed tunnused – kvalitatiivsed, monogeensed tunnused (välis-,
biokeemilised, immunoloogilised jne), mille põhjal on võimalik isendeid üksteisest
eristada
alternative characters
alternative Merkmale
альтернативные признаки*

aluskarvad – lühemad ja peenemad villkarvad, millest sõltub karusnaha soojapidavus
down (hair), under hair
Unterhaar n, Flaum(haar)
подшерсток, пух

alusloom – loom, keda sperma hankimisel kasutatakse isaslooma paaritusrefleksi
väljakutsujana
female teaser animal
Weibchen-Erreger
самка-раздражитель

alusnahk, subkuutis – kohevalt seostunud, rasvarakke sisaldav sidekoeline kiht nahas. subcutaneous tissue, subcutis
Subkutis, Unterhaut, Unterhautbindegewebe
субкутис, подкожная соединительная ткань. подкожная клетчатка

*aluspaaride moodustamine – nukleinhapete aluspaaride moodustamine
komplementaarsusprintsiiibil
base pairing
Basenpaarung
спаривание оснований*

alusvillkarv(ad), pärisvillkarv(ad) – peened, suhteliselt ühtlase säbarusega villkarvad, mis koosnevad soomus- ja koorkihist
underhair, underwool, undercoat
Unterhaar, Unterwoll, Flaum, Flaumhaar
подпушь, пуховые волосы, подшерсток

alveolaarpiim – piimanäärmete näärmekoes ja peentes juhades paiknev piim, mille väljavoolamiseks on vaja udara siserõhu tõusu
alveolar milk
Alveolarmilch f
альвеолярное молоко

alveolaarõhk – alveoolides sisalduv rõhk
alveolar air
Alveolarluft
альвеолярный воздух

alveool – avara valendikuga kerajas näärme lõrproosa
alveolus
Alveole
альвеола

ameerika meriino – peenvillameriino lambatõug USA-s
American merino
amerikanisches Merinoschaf, amerikanisches Merino
американский мерино

ameerika naarits, mink (*Mustela vison Br.*) – peamine karusloomafarmides kasvatatav mingiliik
American mink
amerikanischer Nerz m
американская норка

ameerika paalia – lõhilaste sugukonda kuuluv Põhja-Ameerika päritoluga kalaliik
brook char, brook, speckled, trout
Bachsaibling
американская паляя

ameerika rambujee tõug – peenvilla lambatõug USA-s

American Rambouillet
amerikanisches Rambouillettschaf
американский рамбулье

ameerika traavel – 18. saj. II poolel Põhja-Ameerikas peamiselt täisverelisest ratsahobusest aretatud traavel

American trotter
amerikanischer Traber
американский рысак

ameerika šviitsi tõug – piimaveisetõug Ameerikas

American Brown swiss
Amerikanische Braunvieh
американская швицкая порода

amiidid – lämmastikku sisaldavad orgaanilised ja anorgaanilised ühendid

Amide
Amide
амиды

aminohape – valgu algkoostisosa

amino acid
Aminosäure
аминокислота, аминокарбоновая кислота

amm – utt, kellel on hea piimakus, kuid kes on sünnitanud ainult ühe talle või kelle tall(ed) on surnud ning kellele antakse imetada tall(ed), kelle ema on surnud, haige või piimatu

nurse, nursing ewe
Amme
матка-кормилица

ammlehm – lehm, kes toidab vasikat imetamise teel (liha- või piimalehmad)

suckler cow
Saugamme, Ammenkuh
подсосная корова, корова-кормилица

ammoniaak, NH₃ – värvusetu, teravalõhnaline gaas; tekib looma väljaheidete bioloogilisel

ammonia
Ammoniak
аммиак

amnion, lootevesikest – sisemine lootekest, kõigil loomaliikidel loodet täielikult ümbritsev paberõhuke valkjashall läbipaistev veresoonte kiht

amnion
Schafthaut, Amnion, Amnionsack, Fruchtwassersack
амнион, водная оболочка (зародыша), плодный пузырь, амниотическая оболочка

amnionivedelik, lootevedelik – vedelik, mis hakkab amnioni ja loote vahel kogunema üheaegselt amnioni tekkimisega
amniotic, fetal fluid
Amnionflüssigkeit, Fruchtwasser
амниотическая околоплодная жидкость, околоплодные воды

amnionipõis – amnion koos tema ja loote vahel oleva vedelikuga
amniotic vesicle
Amnionblase
амниотический пузырь

amnioidid – loomad, kelle muna- või emakasiseselt arenevat loodet ümbritsevad lootekestad (roomajad, linnud, imetajad)
amniotes
Amniota
амниоты

amniotroofne toitumine – loote toitumismoodus, millest võtavad osa ka lootevedelikud
amniotrophic nutrition
amniotrophe Ernährung
амниотрофное питание

ampullaarsperma – sperma, mis saadakse seemnejuhaampullidest
ampoule sperm
ampulläres Sperm
сперма полученная из ампул семенников

amülaas – tärklis lagundav ensüüm
amylase
Saksa
Amylaseамилаза

amülopektiin – tärklise vees lahustumatu koostisosa
amylopectin
Amylopektin
амилопектин

anaalne – pära-, pärakupoolne
anal
anal
анальный

anabioos – organismi seisund, kus eluprotsessid on niivõrd aeglustunud, et kõik nähtavad eluavaldused puuduvad
anabiosis
Anabiose
анабиоз

anaeroobne – hapnikuvaba

anaerobic
anaerob
анаэробный

anafaas – mitoosi, raku kaudpooldumise kolmas aste, millel kromosoomid kahenduvad ja nende pooled kogunevad raku pooluste lähedale
anaphase
Anaphase
анафаза

analüüsiv ristamine, testristamine – taandristamine ehk tagasiristamine retsessiivse vanemvormiga, mida kasutatakse isendi homo- või heterosügootsuse tuvastamiseks täieliku dominantsuse korral
test crossing
analysierende Kreuzung
анализирующее скрещивание

anamnees – eelandmed haige looma kohta, mis saadakse looma hooldaja või talitaja küsitlusel

history of the disease, anamnesis
Anamnese
анамнез

andmetöötlus – infotöötlus kitsamas mõttes. Üldnimetus kõigile andmetega seotud tegevustele
data processing
Datenverarbeitung
обработка данных

androgeenid, isassuguhormoonid – isaslooma suguelundite, sugunäärmete ja sekundaarsete sugutunnuste arengut tingivad või mõjustavad hormoonid
male sex hormone
männliche Geschlechtshormone
мужские половые гормоны

androgenees – viljastusprotsessi anomaalia, mille puhul munaraku aktiveerimises osaleb üksnes isaspronukleus, emaspronukleus jääb passiivseks
androgenesis
Androgenese f
андрогенез, мужской партеногенез

aneemia, kehvveresus – raua vähesusest tingitud ainevahetushäire, mille puhul erütrotsüütide arv ja hemoglobiinisaldus vere mahuühikus väheneb
an(a)emia
Anämie, Blutarmut
анемия

anesteesia, tuimestus – üldine või paikne valutustamine, tundlikkuse täielik puudumine impulsside edasipääsu takistuse tõttu kehapinnalt või siseelunditest ajukoarde

anesthesia

Anästhesie, Unempfindlichkeit

анестезия, обезболивание

anestraalne innatsükkel – mittetäisväärtuslik innatsükkel, mil emasloomal esineb rahutus ja ovulatsioon, kuid inda ei kaasne

anestral estrous cycle

anestraler Brunstzyklus

анэстральный течковый цикл

anestrus – peamiselt monoestriliste loomade innaperioodile iseloomulik pikk puhkeperiood, mis kestab järgmise innaperioodi alguseni

anestrus

Anoestrus, Brunstlosigkeit

анэструс

aneuploidsus – genoommutatsiooni tüüp, kus kromosoomiarv suureneb või väheneb mõne kromosoomi võrra, mis pole haploidse arvu kordne

aneuploidie

Aneuploidie

анеуплоидия

angli veisetõug – Põhja-Saksamaal aretatud piimatõug

Angeln

Anglerrind, Angler

ангельнская, англерская порода

angloaraabia tõug – saadud täisverelise ratsahobuse ja araabia tõu ristamisel

Anglo-Arab(ian)

Angloaraber

англоараб, англоарабская лошадь

anglonormanni tõug – kujundatud normandia hobuse ristamisel täisverelise ratsahobusega, alates 1840.a. norfolgi traavliga

Anglo-Norman trotter

anglo-normannischer Traber, Anglonormanne

англонормандский рысак

angoora kits – pikakarvaline hea läikega villa (mohääri) andev kitsetõug

Angora goat

Angoraziege

ангорская коза

angooraküülik – villaküülikutõug 16. sajandist. Peamiselt valged, aga ka mustad, hallid, sinised ja kollased. Kõrvad püstised, tipus karvatutid. 3,5-4 kg rasked, annavad 300-400 g villa aastas

Angora rabbit

Angorakanischen , Seidenkaninchen
ангорский пуховый кролик

angooravill, mohäär – pehme, pikakiuline vill
angora wool, mohair
Angorawolle, Mohair
ангорская шерсть, мохер

annus, doos – organismi viidav ravimikogus
dose, position
Dosis
доза

anokseemia – hapnikunälg, verehapnikuvaegus
anox(a)emia
Анохämie , Анохүhämie
аноксемия

anovulaarne folliikul – munarakku mittesisaldav folliikul
anovulatory follicle
anovularer Follikel
ановулярный фолликул

anovulatoorne ind – ovulatsioonideta kulgev ind. Mittetäisväärtuslik innatsükkel, mil emasloomal avalduvad selged inna välistunnused, kuid ovulatsiooni ei esine
anovulatory heat
anovulatorische Brunst
ановулярная течка

antihelmintikumid – preparaadid, mida kasutatakse loomade ning inimeste helmintooside (siseparasiitide) raviks ja profülaktikaks
anthelmintics
Anthelmintika
антигельминтики

antiaglutiniin – eesnärves tekkinud aine, mis takistab spermide kokkukleepumist.
(sperm)
antagglutin(in)
Antiagglutinin
антагглютинин

antibiootikumid – mikroorganismide poolt produtseeritavad või sünteesitud ained, mis pidurdavad teiste mikroobiliikide paljunemist või isegi hävitavad neid
antibiotics
Antibiotika
антибиотики

antikehad, kaitsekehad, immuunkehad – gammaglobuliinide hulka kuuluvad ained, mis tekivad organismis antigeenide toimel
antibodies

Antikörper
антитела

antikoodon – kõigi transportribonukleinhappe molekulide tsentraalse silmuse terminaalsas asuv koodon, mis on komplementaarne kindla aminohappe koodoniga matriitsiribonukleinhappes

anticodon

Antikodon

антикодон

antioksidandid, stabilisaatorid – toitainete hapendumist takistavad looduslikud või sünteetilised ühendid

antioxydants

Антиоксидант

стабилизаторы

antiparasitaarne – parasiidivastane

antiparasitic

antiparasitär

противопаразитное

antiperistaltika – mao ja soolte vastassuunaline laineliselt edasiliikuv

kokkutõmbumine

antiperistalsis, reversed peristalsis

Антиперистальтика

антиперистальтика

antisanitaarne – hügieeninõuetele mittevastav

unsanitary

unhygienisch

антисанитарный

antiseptik – desinfitseeriv, bakterite paljunemist, arengut pärssiv või

mikroorganisme hävitav. aine

antiseptic

Антисептик

антисептик

antitoksiin – antikeha, mis teeb kahjutuks toksiini, bakteriaalse, taimse või loomse

päritoluga mürgi

antitoxin

Антиксин

антиксин

antrekoot – veise konditustatud ribitükk

entrecote

Entrecote, Rippenstück vom Rind

антрекот

anuuria – uriini mitteeritumine neerude kahjustuse tõttu

anuria
Anurie
анурия

aort – *suure vereringe suurim arter, mis algab südame vasakust vatsakesest*
aort
Hauptkörperschlagader, grosse Körperschlagader
аорта

aprobeeritud tõug – tunnustatud tõug
approved breed
bewilligte Rasse
апробированная порода

arahhis, maapähkel – troopikataime vili, mida kasutatakse ka loomasööda valmistamiseks
ground-nut
Erdnuss
земляной орех, арахис

araabia täisvereline hobune – Araabia poolsaarel beduiinide poolt aretatud hobune
Arab horse, Arabian horse
arabisches Vollblut, Arabenpferd, Araber
арабская лошадь

ardenn – Belgia ja Prantsusmaa piiril Ardenni mäestikust kasvatatav koheva konstitutsioonigahobusetõug
Ardenne
Ardenner, Ardenner-Pferd, -e
арденская лошадь

areaal – levikuala
area
Areal, Flache
ареал

areng, arenemine – organismi, isendi, liigi kvalitatiivne muutumine
development, advance, growth
Entwicklung
развитие

arengugeneetika, ontogeneesigeneetika – teadus, mis uurib isendiarengu ehk ontogeneesi määratust
developmental genetics
Entwicklungsgenic
генетика развития

aretus – jõudluse ja kehaehituse pärilikkusel põhinev sihiparane tegevus põllumajandusloomade tõuomaduste parandamiseks
breeding

Züchtung
разведение

aretusliin – suure jõudlusega tõuloomade rühm, kes põlvneb väljapaistvast liinialustajast isasloomast ning kellel on teatud kehaehituse tüüp ja jõudlusomadused
breeding line
Zuchtlinie
заводская линия

aretusmeetod – aretusettevõtte süsteem uute tõugude kujundamiseks, olemasolevate parandamiseks ja suure jõudlusega tarbeloomade saamiseks
breeding method
Zuchtmethode
метод разведения

aretuseesmärk – looma jõudluse ja kehaehituse omadused, mida tahetakse aretusega saavutada
breeding aim, purpose
Zuchtziel, Zuchtzweck
цель селекции

aretuskari – looma- või linnukari, mis jõudluskontrolli tulemuste alusel vastab tõuaretuses ja tõuparanduses sobivuse kriteeriumidele
breeding herd
Zuchtherde
племенное стадо

aretuslindla – seksioonideks jaotatud ja perepaarituseks ettenähtud linnukasvatushoone tõumajandites
breeding, poultry house
Zuchtgeflügelstall
вольер

aretuslinnukari – välismaisel aretusmaterjalil baseeruv paljunduskari
pedigree, replacement poultry flock
Zuchtgefügelherde
племенное стадо птиц

aretusloom – sobiv loom järglaste andmiseks
breeding animal
Zuchttier
племенное животное

aretusmeetod – aretusvõtete kompleks uute tõugude kujundamiseks, olemasolevate parandamiseks ja suure jõudlusega loomade saamiseks
breeding method
Zuchtmethode
метод разведения животных

aretusperekond – ühe emaslooma; perekonnaalustaja sarnaste järglaste kogum

breeding family
Zucht familie
заводское семейство

aretustuumik – tõu või karja parimate loomade osa kellelt saadakse järgmise põlvkonna aretusloomad
foundation stock, nucleus stock
Zuchtkern, Basiszucht
племенное ядро

aretustöö – tegevus haarab tõuaretuse planeerimist, aretusorganisatsioonide ja -asutuste loomise ning abinõude kompleksi aretuse teostamiseks
breeding-work
Zuchtverlauf
племенной работы

aretusvalik, seleksioon – järgmise põlvkonna vanemate aretusrühma komplekteerimine
selection
Zuchtwahl
селекция, отбор

aretusväärtus, geneetiline väärtus – isendi tunnuste genotüübiväärtus. Võib määrata iga omaduse järgi eraldi või kõigi näitajate põhjal komplekselt
breeding value
Zuchtwert, Erbwert
племенная, селекционная ценность

arginiin – asendamatu aminohape
arginine
Arginin
аргинин

arhaarmeriino – peenvilla mägilamba tõug, mis on saadud arhaari ja meriino lambatõu hübriidiseerimisels
Arkhar-merino
Archar-Merinoschaf
архармеринос

arli meriino – villa-liha-piima tüüpi peenvillalamma Prantsusmaal
Arly Merino
Arles Merinoschaf
арльский меринос

arter – tuiksoon; verd südamest välja (kudede poole) juhtivad sooned
artery
Arterie, Schlagader
артерия

arteriaalne veri – kopsuvereringest südamesse tulev ja sealt arterite kaudu organitesse ja kudedesse voolav hapnikurikas veri
arterial blood
arteriales Blut , Pulsaderblut
артериальная кровь

artriit – liigesepõletik
arthritis
Arthritis
артрит

arütmiline innatsükkel – tsüklid esinevad ebakorrapäraselt, kord pikemate, kord lühemate vaheaegade järel
unrhythmic estrous cycle
arhythmischer Brunstzyklus
аритмичный течковый цикл

asendamatud aminohapped – aminohapped, mida organism ise ei sünteesi
essential amino acidis
lebenswichtige Aminosäuren
незаменимые аминокислоты

asendamatud rasvhapped – kahe, kolme ja nelja kahekordse sidemega küllastamata rasvhapped
essential fatty acids
essentielle Fettsäuren
незаменимые жирные кислоты

asendatavad aminohapped – happed, mida organism võib teistest ainetest ise sünteesida
dispensable amino acids
nichtessentielle Aminosäuren
заменяемые аминокислоты

asendusmutatsioon – nukleotiidipaari(de) asendumisel tekkinud tähenduslik mutatsioon
base substitution mutation
Substitutionsmutation
мутация замены нуклеотида

aseptiline – bakterivaba, mikroorganismidest vabastatud
aseptic
aseptisch
асептический

askaania peenvillalambatõug – peenvillaline Ukrainas aretatud villa-liha-lambatõug, meriino
Askaniien fine-fleece sheep breed
askanische feinwollige Schafrasse
асканийская тонкорунная порода овец

askorbiinhape, C-vitamiin – redokskatalüsaator, mis aktiveerib fermente, võtab osa hormoonide biosünteesist; lihatööstuses kiirendab soolatud toodete värvuse teket ja tagab värvuse parema säilivuse

ascorbic acid, vitamin C

Askorbinsäure f, Vitamin C

ВИТМИН С, аскорбиновая кислота

aspermia – spermiogeneesi häire; spermide puudumine seemnevedelikus

aspermia

Aspermie

аспермия

astenospermia – spermide nõrk liikuvus spermas. Oligospermia või hüpospermia, mida iseloomustab väga tugev hüpokinees

asthenospermia

Asthenospermie

астеноспермия

*astmeline puuripatarei, kaskaadpatarei – puuritüüp lindude ja küülikute pidamisel
step deck battery cage*

Stufenbatterie

каскадная клеточная батарея

asustusmaterjal – kalade noorjärgud (maimud, samasuvised, aastased), kuid mõnel juhul ka kalamari või suguküpsed kalad, kes asustatakse tiikidesse või järvedesse kaubatoodangu saamiseks või tõuaretuseks

stocking fry

Besatzmaterial

подсаточный материал

asustustihedus – asustatavate loomade või lindude arv pindala- või ruumalaühiku kohta

stocking density

Bestandsdichte, Fishbesiedlungsdichte, Besatzstärke

плотность посадки

atavism – kaugemate esivanemate tunnuste taasilmnemine ristamisel

atavism

Atavismus

атавизм

ateroskleroos, arterite kõvastumine – arterite tihkenemine sidekoe vohamise tõttu neis ja sellele järgneva lubisoolade ladestumise tagajärjel

atheriosclerosis

Arteriosklerose

артериосклероз

atoksiline – mürgitu

non-toxic, non-poisonous

ungiftig
неядовитый

atoonia – ebanormaalselt madal toonus; vöötlihaste ja siseelundite silelihaste lõtvus, kontraktsioonivõime puudulikkus
atony, flaccidity Atonie,
Erschlaffung атония,
отсутствие тонуса

atroofia, kõhetus – rakkude, kudede, kogu elundi või kehaosa mahu vähenemine üldise või paikse toitumishäire tõttu
atrophy, wasting
Atrophie f, Schwund m
атрофия

atsidofiilpiim, atsidofiliin – loomade sööt, mille valmistamine toimub atsidofiilbakterite abil
acidophil(o)us milk
Azidophilusmilch
ацидофильное молоко, ацидофилин

atsidoos – happe ja leelise tasakaalu häire veres, tekib põhiliselt leelisereservi vähenemisel, mille tagajärjel kuhjuvad happelised ainevahetusproduktid või väheneb aluseliste ainete hulk
acidosis, oxydosis
Azidose, Übersäuerung
ацидоз, повышенная кислотность

aurutamine – nt teatud loomasööda töötlemine auruga
steaming
Dämpfung
пропарка

austraalia korrideil – poolpeene villaga Austraalia liha-villalambatõug
Corriedale sheep
Australian Korridelli-Schaf
австралийская корридель

austraalia meriino – peenvillameriino Austraalia lambatõug
Australian Merino
australisches Merinoschaf
австралийская меринос

australorp – Austraalia päritoluga lihamunakana tõug
Australorp
Australorp
австралорп

autbredloomad – loomad, kes ei ole omavahel suguluses
outbred animals

auszüchtliche Tiere
аутбредные животные

autbriiding, välisaretus, mitteühtlik paaridevalik, heterogeenne paaridevalik – populatsiooni heterosügootsust suurendav paarumistüüp mittedisuluses olevate loomade vahel

outbreeding, outcrossing, heterogenetic selection
Auszucht, heterogene Zuchtwahl
аутбридинг, гетерогенный племенной подбор

autolüüs, eneselahustamine – organismi rakkude ja kudede lagunernine pärast surma või tarajärgselt nende eneste ensüümide toimel

autolysis
Autolyse, Selbstaflösung
автолиз, саморастворение, самопереваривание

automaatjootur, joogiautomaat – seade põllumajandusloomade jootmiseks

automatic watering device, drinking bowl, trough
automatische Tränke, Trinkautomat, Selbsttränke
автопоилка

automaatsöötmine – söödaautomaatide abil söötrine. automatic feeding

Automatenfütterung, automatische Fütterung
автоматизированное кормление,
кормление при помощи кормораздаточных автоматов

automaatsöötur, söödaautomaat – seade sigade ja lindude söötmiseks

automatic feeder, selffeeder
Futterautomat, Selbstfütterer
автокормуша

autoploidsus – euploidse genoommutatsiooni tüüp, kus tekivad ühetaoliste genoomidega polüploidid

autoploidy
Autoploidie
автоплоидия

autoseksne (tõug) – kanatõug, kus sulgede värvust määrava dominantse suguliitelise geeni toime tõttu on kana- ja kukktibudel juba sündides erinev sulestikuvärvus

autosex
autosexig
автосексная

autosoomid – kõik kromosoomid peale sugukromosoomide (gonosoomide)

autosomes
Autosomen
автосомы

autotroofsed organismid – organismid, mis sünteesivad orgaanilist ainet anorgaanilistest ühenditest

autotrophic organisms
autotropische Organismen
автотрофные организмы, самопитающиеся организмы

*avanss-söötmine – peamiselt tiinete loomade tavalisest tugevam söötmine
kehavarude moodustamiseks
advanced feeding avanzierte Fütterung
авансовое кормление, кормление на аванс*

avarõielised kalad – kalad, kelle ujupõis avaneb õhujuha kaudu neelu
open-bladder fishes
Physotomen
открытопузырные рыбы

avassi lammas – Aasia päritoluga jämevillaline rasvasaba-piimalamba tõug
Awassi sheep
awassi Schaf
овца аваси

avatud aluskarv, avatud karvkate – karusnaha defekt, mis on tingitud aluskarvastiku
vähesest kattumisest kattekarvadega
open fur
offenes Fell
открытая подпушь, открытый мех

avatud lindla – lindude pidamine põrandal
open poultry-house
Offene Geflügel-Haus
содержание в помещении открытого типа

avaveepüük, avamerepüük – noodapüügiviis, kus noot heidetakse vette laevalt ja
loomus veetakse laeva pardale
offshore seining
Hochsee-Fischerei
лов вдали от берега

avitamiinos – ühe või mitme vitamiini puudumine või vähesus ja sellest tingitud
haigusseisund
avitaminosis
Avitaminose
авитаминоз, витаминная недостаточность

B

baasaasta – aasta, mille andmed on aluseks teiste aastate andmetega võrdlemisel

base-year

Ausgangsjahr

базисный год

baasiline piim – tegelik piim ümberarvestatult kindlale rasvaprotsendile

3,5 per cent milk

Milch mit 3,5% Fettgehalt

базисное молоко

bakter – ainurakne mikroorganism, mis ei moodusta spoore; põhjustavad mädanemis-, kõdunemis- ja käärimisprotsesse ning mitmesuguseid nakkushaigusi

bacterium; bacteria

Bakterie, Bacterium

бактерия, микроб

bakterikandja – organism (loom, inimene), kes kannab ja levitab baktereid

bacteria carrier

Bakterienträger

Бактерионоситель

bakteriofaag, bakteriviirus – viirus, mis paljuneb bakterites ja on võimelint loomorganismis või kultuurides lagundama nende suhtes tundlikke mikroobe

bacteriophag

Bakteriophag

бактериофаг

bakterioloogiline – bakterioloogiaga seotud

bacteriological

bakterologisch

бактериологический

bakteritsiidne – baktereid hävitav

bactericide

bakterizid

бактерицидный

bakteritüvi –

bacteria strain

Bakterienstamm

штамм бактерий

bakterikultuur – ühest või mitmest bakteriliigist või -tüvest koosnev tehnoloogiline lisand toodetele kindla valmimissuuna andmiseks

bacteria(1) culture

Bakterienkultur

культура бактерий

balbassi lambatõug – jämevillaline liha-villa-piimalambatõug Taga-Kaukaasias ja

Kesk-Aasias

Balbas-Sheep breed

Balbas-Schafrasse

балбас

ballast – sööda või ratsiooni seedumatu orgaaniline aine

ballast

Ballast

балласт

banteng – (ld *Bos javanicus*) ulukveis Birma, Tai, Indo-Hiina, Jaava ja Borneo metsades

banteng

Banteng

бантенг

bargusiini soobel – Bargusiini ja Jablonovi mäeahelike territooriumil elunev hinnalisim sooblipopulatsioon. Tume, veidi sinaka varjundiga karusnahk

Bargusinian sable

bargusinischer Zobel

баргузинсий соболь

barneveldi kana – Hollandis aretatud munakanatõug

Barnevelder

Barnevelder

барнефельдер, барнефельдская курица

bastard – hübriid, kelle vanemad kuuluvad eri liikidesse või alamliikidesse

bastard

Bastard, Hybride f

бастард, гибрид, помесь, метис

baškiiri hobune – Baškiiria mägisel stepialal levinud hobune, keda kasvatatakse ka piimahobusena

Bashkir horse

Bashkire

башкирская лошдь

batsill – grammpositiivne, aeroobne või fakutatiiivselt pulkbakter, moodustab endospoore

bacillus

Bazillus

бацилла

batümeetriline skeem – veekogu sügavuste kaart, kus loodimisel saadud sügavused on märgitud veekogu kaardil ning ühesuguse sügavusega punktid ühendatud omavahel pideva joonega

bathymetric scheme
bathymetrisches Schema, Gewässertiefenkarte
батиметрическая схема

“*beebi-biif*” – kuni aasta vanuste noorveiste liha; heleda liha saamiseks on veiseid söödud spetsiaalse söödaga

baby beef

‘baby beef’

мясо молодняка крупного рогатого скота, бейби биф

beetoglobuliin, β -globuliin – globulaalne valk, lipoproteiidide koostisaine

β -globulin

β -Globulin

β -глобулин

belgia hobune – rühm, kuhu kuulub kaks hobusetüüpi; brabantsoon ja ardenn

Belgian horse

Belgier, belgisches Kaltblut

бельгийская лошадь бельгийский тяжеловоз

bergamo lambatõug – jämevillaline liha-villalambatõug Itaalias

Bergamo sheep breed

Bergamo-Schafrasse

бергамская порода овец

berkširi seatõug – 19. sajandi esimesel poolel Inglismaal Berkshire’i krahvkonnas aretatud seatõug, mida praegu kasvatatakse paljudes maades

Berkshire swine breed

Berkshireschweinerasse

беркширская порода свиней

berrišoni lambatõug – lihatüüpi poolpeenvillalambatõug Prantsusmaal

Berrishon sheep breed

Berrischonschafrasse

порода овец берришон

bester – kahe tuurlase; beluuga ja sterleti ristand

bester

Bester

бестер

bestuževi tõug – Volga-aladel kasvatatav punane piima-lihatõug

Bestuzhev

Bestusewer Rind

бестужевская порода

betaiin – lämmastikku sisaldav orgaaniline aine söödas

betain

Betain

бетаин

biheeliks, kaksikspiraal – DNA molekuli struktuur, mis koosneb kahest polüünukleotiidahelast ja on keerdunud kaksikahela kujuline
double helix, bihelix
Doppelspirale
двойная спираль

bikarbonaat-fosfaatlahjendaja, BF-lahjend – lahjend sperma säilitamiseks plusstemperatuuridel
bicarbonate-phosphate diluent, solution
Bicarbonat-Phosphat-Verdünner
бикарбонатно-фосфатный разбавитель

bilirubiin – punane sapipigment, mis annab sapile kuldkollase värvuse
bilirubin
Bilirubin
билирубин

biliverdiin – roheline sapipigment, bilirubiini hapendumise produkt
biliverdin
Biliverdin
биливердин

biltongliha – vinnutatud liha; ribadena päikese käes kuivatatud liha
biltong meat
Biltongfleisch
БИЛТОНГМЯСО

binoomjaotus, Bernouille'i jaotus – väärtusi 0-n omandava diskreetse juhusliku suuruse jaotus
binominal distribution
Binominalverteilung
биномиальное распределение

bioaktiivne aine – aine, mis võtab aktiivselt osa bioloogilistest protsessidest organismis; peamiselt ferendid, vitamiinid, hormoonid jt
bioactive substance
bioactiver Stoff
биоактивное вещество

biogaas, käärimisgaas – orgaanilise aine (nt läga) kääritamisel tekkinud peamiselt metaanist ja süsinikdioksiidist koosnev gaas
biogas, biological gas
Biogas
биогаз

biogaasiseade – kinnine kääritamisanum, nt metaanitank, biogaasigeneraator
Bio-gas-plant
Biogasanlage
устройство для продукции биогаза

biogaasi tootmine – biogaasi saamine orgaanilise aine kääritamisel, et kasutada seda kütteks, valgustuseks või mootorikütuseks

biogas production

Biogaserzeugung

продукция биогаза

biogeensed elemendid – loomorgansimis vältimatult esinevad elemendid

biogenous elements, biogenic elements

Biogene Elemente

биогенные элементы

biokeemiline geneetika – geneetika haru, mis kasutab oma uuringutes biokeemilisi meetodeid ning uurimisobjektidena põhiliselt mikroorganisme

biochemical genetics

biochemische Genetik f

биохимическая генетика

biokeemiline uurimine – kehavedelike, söötade jm bioloogilise materjali

koostisosade uurimine

biochemical study

biochemische Untersuchung

биохимическое исследование

bioloogiline küpsus – arengutase, mil ka suguorganid ja sekundaarsed sugutunnused on välja kujunenud

biological maturity

natürliche Reife

биологическая спелость

bioloogiline surm – organismi igasuguse elutegevuse lõppemine

biological death

biologischer Tod

биологическая смерть

biomass – mingi organismi või liikide rühma isendite elusaine hulk, väljendatuna toor- või kuivmassiühikutes isendite elupaiga pinna- või mahuühiku kohta

bio matter

Biomasse

биомасса

biomeetria – tõenäosusteooria ja matemaatilise statistika meetodite kasutamine bioloogiliste objektide uurimisel

biometrics

Biometrie f

биометрия

biomelioratsioon – röövkalade kasutamine kalade arvukuse reguleerimiseks, eelkõige väheväärtuslike kalade allasurumiseks veekogus

biomelioration

Biomelioration
биомелиорация

biotilised tegurid – organismide elutegevusest põhjustatud protsessid ja mõjutused, mis avalduvad liigisiseste ja liikidevaheliste suhetena

biotic factors

biotische Faktoren

биотические факторы

biopreparaat – saadakse mikroorganismide või nende elutegevuse saaduste kasutamise abil

biopreparation

Biopräparat

биопрепарат

biostimulaatorid – elusolendeist pärinevad virgutused

biostimulants

Biostimulatoren

биостимуляторы

biotehnika – tehniliste võtete kasutamine biotehnoloogias

bioengineering

Biotechnik

биоинженерия

biotehnoloogia – meetodite süsteem taimede, loomade ja mikroorganismide pärilike omadustega manipuleerimiseks

biotechnology

Biotechnologie

биотехнология

biotiin, H-vitamiin – noorloomadele vajalik vitamiin rasunäärmete talitlushäirete vältimiseks, võtab fermentide toimerühmade koostises osa ketohapete

dekarboksüülimises

biotin, vitamin H

Biotin, Vitamin H

биотин, витамин H

biotsünoos – teatavat ala asustav eri liikidesse kuuluvate populatsioonide kogum

biocoenosis

Бiozoenose f

биоциноз

biovoolud – bioelektrilised nähtused elusates loomsetes ja taimsetes kudedes, mis on tingitud ioonide ebahürtlase jaotuse tõttu tekkivatest elektriliste potentsiaalide vahedest

bioelectricity, biocurrent

Bioströme

биотоки

blanšeerimine – toiduaine töötlemine vee või auruga
blanching
Blanchieren
бланширование, обварка

blastomeerid – sügoodi esmaste jagunemiste (lõigustumiste) käigus tekkivad rakud
blastomere, -s, embryonic sphere
Blastomer, -en
бластомеры

blastotsüst, põisloode – idulase varajane arengutase, milles ta meenutab vedelikuga täitunud ümarat, ovaalset või pikka niidikujulist põit
blastocyst
Blastozyste
бластоциста

blastula, põisidu – idulase põisjas arenguvorm, mis tervikuna kujuneb ümber loote kehaks
bladder germ, blastula
Blastula, Keimblase
бластула

boks – eraldatud osa suuremas ruumis (hoones, laudas, laboris)
box
Box
бокс

boniteerimine – varem kasutatud tõuloomade kompleksne hindamine
evaluation, valuation, judgement
Bonitierung
бонитировка, бонитирование

borderkollu lambakoer – peamine lammaste ja veiste karjatamiseks aretatud koeratõug
Border Collie, Scottish Sheepdog
Border Collie, Schäferhund
шотландская овчарка

border-leisteri lambatõug – inglise poolpeene pikavillaline lihalambatõug
Border-Leicester sheep breed
Border-Leicester-Rasse
порода овец бордер-лайстер

botulism – klostriidi *Clostridium botulinum*'i tekitatud eksotoksiinide põhjustatud ägedalt kulgev söödamürgistus ehk toksikoos
botulism
Botulismus
ботулизм

braama kana – Aasias aretatud liha-munakana
Brahma(n)

Brahma (huhn)
браманская курица

brabanssoon – lausksmaal Brabandis kasvatatav hobusetüüp: sammhobune tõntsaka toorevõitu, sügava ja laia kehaga
Brabanson (horse)
Brabanter Pferd
брабантская лошадь, брабансон

bradfordi klassifikatsioon – Inglismaal Bradfordis välja töötatud rahvusvaheline villa peenusklasside määramine
Bradford classification
Bradford-klassifikation
Брадфордская классификация, Британская система

Bradfordi kvaliteet – ühe inglise naela (453,6 g) puhta töödeldud kammvilla ketramisel saadava lõnga pikkust vihtides e hasplites. Ühe haspli pikkus on 512 m
Bradford-quality
Bradford-Qualität
брадфордское качество

bretooni hobusetõug – Loode-Prantsusmaal Bretagne'i poolsaarel kohaliku maahobuse ristamisel norfolgi traavlitega aretatud tõug
Breton (horse breed)
Bretone
бретонская лошадь

brikettsööt – mehaaniliselt pressitud vähemahukas sööt
wafered, briquette feed
Brikettfutter
брикетированный корм

briti-friisi tõug – Suurbritannias aretatav piimaveisetõug
British Friesian
Britisch-Friesian, englische schwarzbunte Rasse
британофризская порода

briti piimalambatõug – Suurbritannias aretatud piimalambatõug
British Milk Sheep
Britische Milkschafe
британская молочная порода овец

broiler – noor nuumlind või -loom
broiler
Broiler m
бройлер

broilerikari – liha tootmiseks kasvatatav linnukari
broiler flock, stock
Broilerherde

бройлерное стадо

broilerikasvatus – lihalindude kasvatus
broiler farming, production
Broilerhaltung, Broilermast
выращивание бройлеров

broilerküülik – 60–70 päevaselt lihaks realiseeritavad noorküülikud spetsiaalsetest kiirekasvulistest ja suure tapasaagisega tõugudest, nagu kalifornia, uusmeremaa jt tõud
broiler rabbit
Broilerkaninchen
бройлерный кролик

bronh – kopsutoru
bronchus, bronchium, bronchial tube
Luftröhrenzweig, Luftröhre
бронх

brutoenergia, kogueenergia – sööda põletamisel vabanev soojus, mida mõõdetakse džaulides
gross energy
Gesamtenergie, Bruttoenergie
валовая энергия

brutselloos – *Brucella* mikroobide poolt põhjustatud nakkushaigus, mida loomadel iseloomustavad abordid, päramiste peetus, liigeste, limapaunade ja suguelundite põletikulised muutused
brucellosis
Brucellose
бруцеллез

brõnsa – lambapiimajuust
bryndza, brinza cheese
Brinzen, Brimsen
брынза

budjonni hobune – Rostovi oblastis aretatud hobune. Kujundati uudikristamise teel doni ja musta mere tõu märade ja täisvereliste täkkudega
Budenny's horse
Budjonny-Pferd
буденновская лошадь

buldogipea – arengu kõrvalekalle, väga lühike nõgus pea
bulldog head
Bulldoggenkopf
бульдожья голова

Burdizzo tangid – instrument isaslooma veretuks kastreerimiseks
Burdizzo, Castrating forceps

Burdizzozange

Burdizzo ципицы

butüromeeter – mõõteklaas piima rasvasisalduse määramiseks

butyrometer

Butyrometer

бутирометр, жиросмер

C

CCC – kloorkoliinkloriid, taimede pikkuse kasvu pärssiv füsioloogiliselt aktiivne sünteetiline aine

D

dartmuuri lambatõug – vanimaid Inglismaalt Devonist pärit valgepealine pikavillaline liha-lambatõug
Dartmoor sheep breed
Dartmoor-Schafrasse
дартмур, дортмурская порода овец

defektne villak – villa vigadega villak
faulty fleece
defektes Vlies
дефектное руно

degeneratsioon – mandumine, taandareng - kultuurtõugudel järglaste väärtuslike omaduste kadumine või muutumine
degeneration, degeneracy
Entartung f, Degeneration
дегенерация

degusteerimine – toote või toidu kvaliteedi hindamine selle maitseomaduste alusel; sensoorse analüüsi osa
degustation
Degustation
дегустация

dehelmintiseerimine – loomade vabastamine nugiussidest ravimite abil
dehelminthization
Dehelminthization
дегельминтизация

dehüdratiseerimine, dehüdraatimine – veetustamine
dehydration
Dehydratation
дегидратизация

dekoratiivlinnu tõug – majanduslikult peaaegu tähtsusetu tõu, keda kasvatatakse ilu, sulestiku originaalsuse ja kehaehituse omapära tõttu
ornamental hen breed
Zierhühner, Zierrasse
декоративная порода куриц

deksteri tõug – väikesekasvuline veisetõug Inglismaal
Dexter
Dexter(-Rasse) f
декстерская порода

dekstraanid – hargneva süsinahelaga polüsahhariidid
dextrans

Dextrane
декстраны

dekstriinid – tärklise assimilatsiooni eelastmed, ka tärklise hüdroolüüsi vaheproduktid
dextrins
Dextrine
Декстрины

deletsioon – kromosoommutatsiooni tüüp, mille puhul kromosoom kaotab osa oma kromatiinainest
deletion
Deletion
делеция, внутривромосомная нехватка

demersaalne mari – koetud marjaterad, mis kleepuvad oma kestaga veealustele taimedele ja esemetele või langevad põhja
demersal roe
demersaler Rogen
демерсальная икра

denaturatsioon – biopolümeeride, peamiselt valkude, omaduste muutmine keemiliste või füüsikaliste protsesside tulemusena
denaturation
Denaturation f
денатурация

depoorasv, varurasv – hea toitumusega loomadel või nuumloomadel nuumamise tulemusena organismi teatud piirkondadesse talletatud rasvkude
depot fat
Depot Fett
депожир

deratisatsioon – rottide ja teiste kahjulike näriliste hävitamine
deratisation
Deratisation f, Rattenvertilgung
дератизация

dermatiit – nahapõletik
dermatitis
Dematitis, Hautentzündung
дерматит

desinfektsioon – tauditõrje meede, mis seisneb väliskeskkonnas leiduvate tõvestavate mikroorganismide (ka viiruste) hävitamises peamiselt füüsikaliste ja keemiliste vahenditega
desinfection
Desinfektion
десинфекция

desinsektsioon – putukate ja puukide hävitamine või eemalepeletamine

desinsection
Desinsektion
дезинсекция

desokamber – ruum loomade desinfitseerirniseks
gas chamber
Gaskammer, Desinfektionskammer für Tiere
дезокамера

desoksüribonukleinhape, DNA – pärilikku informatsiooni säilitav ja edasikandev aine rakus
desoxyribonucleic acid, DNA
Desoxyribonukleinsäure, DNS
дезоксирибонуклеиновая кислота, ДНК

desoksüriboos – desoksüribonukleinhappes sisalduv pentoosuhkur
deoxyribose
Desoxyribose
дезоксирибоза

desolahus – desinfitseerimislahus
disinfectant solution
Desinfektionslösung f
дезораствор

detergendid – raskesti lahustuvate ühendite omastatavust parandavad pindaktiivsed ained
detergents
Detergenzien
детергенты

devoni pikavilla lambatõug – pika villaga poolpeenvillaline lambatõug Inglismaal
Devonian Long-wooled sheep breed
langwollige Devonschafrasse
девонская длинношерстная порода овец

Dewari anum – nõu vedela lämmastiku ja sügavkülmutatud sperma säilitamiseks ja transportimiseks
Dewar dish, vessel
Dewar's Gefäß
сосуд Дьюара

DFD-liha – tapalooma liha kvaliteedi defekt, mis sagedamini esineb veiselihal.
Nimetuse lühend ingl k sõnadest dark - tume, firm - tuim, dry - kuiv
DFD-meat
DFD-Fleisch
DFD-мясо

diagnoosimine – toiming haiguse kindlaksmääramiseks haigustunnuste järgi
diagnosis

Diagnose
диагноз

diakinees – lühikeste kromosoomide staadium meiosis reduktsioonjagunemise
puhul
diakinesis
Diakinese
диакинез

dialleelsus – nähtus, kus ühes lookuses esineb ainult kaks alleeli
diallelism
Dialleligkeit
диаллелизм

diarröa – kõhulahtisus
diarrhoea, flux
Durchfall
понос

diastol – südame tsükli osa, mis seisneb südame või tema alaosa (kodade ja
vatsakeste) lõtvumises
diastole
Diastole
диастола

diastoolne vererõhk, minimaalrõhk – arterisisene madalaim rõhk, mis ajaliselt langeb
kokku südame diastoliga
diastolic pressure, minimal blood pressure, minimal pressure
diastolischer Blutdruck, Minimaldruck
диастолическое давление

dieetsöödad – raviks või profülaktikaks kasutatavad kergesti seeduvad söödad
dietic feeds, dietary
Diätfutter
диетическое корма

diestrus, soikejark – innatsükli jark, mil suguline talitus soikub; emassuguorganite
suhteline soikefaas kahe teineteisele järgneva innatsükli vahel
diestrus
Diöstrus
диэструс

diferentsiaalne geeniaktiivsus – eri geenide funktsioneerimine eri rakutüüpides
differential activity of genes
differenziale Genaktivität
дифференциальная активность генов

diferentseerumine – rakutüüpide ja kudede eristumine
ontogenesis, differentiation
Differenzierung

дифференцировка

diferentskatse – kahest arvestusperioodist koosnev loomkatse
difference trial
Differenz-Versuch
дифференциальный опыт

difusioon – kokkupuutuvate gaaside või vedelike aeglane, ilma välise mõjutuseta teineteisesse tungimine, segunemine
diffusion
Diffusion
диффузия

difusioonilõigud – suhkrupõõsõidid loomasöödaks, suhkrualmistamise jäägid (dried) beet chips
Diffusionsschnitzel, Trockenschnitzel
диффузионные остатки, сухой жом

difuusne platsenta, hajusplatsenta – mära ja emise platsenta, mille hatud katavad ühtlaselt kogu koorioni
diffuse placenta
diffuse Plazenta
диффузная плацента

diheterosügoot, dihübriid – heterosügoot kahe alleelipaari suhtes ühes lookuses diheterozygote, dihybrid
Diheterozygote, Dihybride
дигетерозигота, дигибрид

dihübriidne ristamine – ristamine, kus jälgitakse korraga kahe alleelipaari pärandumist ja nende omavahelisi kombinatsioone
dihybrid cross
dihybride Kreuzung
дигибридное скрещивание

diktiokauloos, kopsuusstõbi – haigus, mida tekitab hingamisteedes parasiteeriv kopsuümaruss *Dictyocaulus viviparus* (vasikatel) või *Dictyocaulus filaria* (lammastel)
dictyocaulosis
Diktyokaulosis
диктиокаулез

dikumariin – tugevasti kantserogeenne kondenseerunud aromaadne süsivesinik (esineb valges mesikas)
dicoumarin
Dikumarin
дикумарин

dinaatriumvesinikfosfaat – aine, mida antakse mineraalsöödana fosforivaeguse ja kaltsiumi ülekülluse korral

disodium phosphate
Dinatriumphosphat
динатрийфосфат

diploidne, kahekordne – kromosoomide koguarv keharakus
diploid
diploid
диплоидный

diploidsus – iga kromosoomi esinemine kahes eksemplaris keharakkudes (kõrgemate organismide keharakkudes)
diploidy
Diploidie
диплоидия

diplofaas – viljastamise (sügoodi moodustumise) ja meioosi saabumise vahele jääv organismi arengufaas, mil gameetides on kaks paari kromosoomi
diplophase
Diplophase
диплофаза

diskoloratsioon – protsess, mille puhul tekib ebasoovitav karvastiku värvus või esialgne värvus muutub ebasoovitavaks
discoloration
Diskoloration
дисколорация

dispersioon – tunnuste variatsiooni (hajuvuse, muutlikkuse) mõõt (tähis s^2)
variance
Dispersion f
дисперсия

dispersioonanalüüs – matemaatilise statistika meetod, millega määratakse tunnuste variatsiooni allikad ja leitakse eri põhjustest tingitud kogudispersiooni osad (dispersioonikomponendid)
analysis of variance
Varianzanalyse
дисперсионный анализ

dispersioonikomponent – geneetilistest või mittegeneetilistest faktoritest tingitud osa koguvarieeruvusest (fenotüübilisest dispersioonist)
variance component
Dispersionskomponent
компонеты дисперсии

dissekteerima – rümpa, liha, kudesid lahti lõikama nende uurimise eesmärgil
dissect
dissektieren, aufschneiden
взрезывать

dissimilatsioon – orgaaniliste ainete lagunemine ainevahetuses
dissimilation, catabolism
Katabolie, Dissimilation
диссимиляция, катаболизм

distantretseptorid, teleretseptorid – retseptorid, mis võimaldavad orienteeruda ka eemal seisvate esemete suhtes (nägemis-, kuulmis- ja haistmisretseptorid)
distance receptors
Distanz-Rezeptoren
дистанционные, дистантные рецепторы

disügootsed kaksikud, heterosügootsed kaksikud – kahest munarakust pärinevad, teineteisest välimuselt ja soolt erineda võivad inivididid
dizygotic, heterozygotic twins
dixygote, heterozygote Zwillinge
гетерозиготные разнаяйцевые близнецы

diurees – uriini moodustamise ja eritumise protsess
diuresis
Diurese, Harnabsonderung, Harnausscheidung
диурез

diureetikumid – neerutalitlust ergutavad ained
diuretics
Diuretika
диуретические средства

diureetiline – uriini eritust soodustav
diuretic
harntreibend
мочегонный

DNA rekombinatsioonid – uute geenikombinatsoonide moodustamine
DNS recombinations
DNS Rekombination
рекомбинации ДНК

dominant – teatud maa-alal või loomakoosluses ülekaalus olev isend
dominant
Dominante
доминант

dominantdispersioon – alleelide dominantsusest põhjustatud dispersioon
dominance variance
Dominanzdispersion
дисперсия доминирования

dominanatsus – ühe tunnuse alleeli üleolek (domineerimine) alleelipaaris teise üle (retsessiivne)
dominance

Dominanz
доминирование

doni hobune – kujundatud 18–20. saj Doni steppides Doni kasakate kohalikest hobustest. Parandati türgi, pärsia ja araabia hobustega, hiljem ka täisvereliste ratsahobustega

Don horse
Don-Pferd
донская лошадь

dorking(i kana) – inglise liha-munakanatõug

Dorking
Dorking
доркинг

džunglikana – metsik kana, kellest tuntud 4 liiki (punased, hallid, rohelised ja tseiloni džunglikanad) - levinud Indias, Sri Lankal ja Malai saarestikus

jungle fowl
Wildhuhn
курица джунглей

džörsi tõug – *Inglismaal Jersey Kanalisaartel aretatud piimaveisetõug*. Tuntud oma eriti suure piimarasva- ja valgusisalduse poolest

Jersey
Jersey(rind), Jersey-Rind
джерсейская порода

doonorloom – väärtuslik emasloom, kellelt võetakse munarakke või embrüoid siirdamiseks teistele loomadele

donor animal
Donor m
животное донор

doonorrakk – ühest organismist teise siirdamiseks eraldatud rakk

donor cell
Donorbelle
донорская клетка

dorsaalne – selgmine, seljapoolne

dorsal, posterior
dorsal, Rücken-
дорсальный, спинной

dorseti lambatõud – dorsetdauni, dorseti (nudi) ja sarvilise dorseti lambatõud.

Suurbritannias aretatud lühivillalised liha-villalambatõud
Dorset sheep breeds (Dorset Down, Poll Dorset, Dorset Horn)
Dorset-Schafrasse (Dorset Down, Poll Dorset, Dorset Horn)

порода дорсет

doseerimine – annustamine, annusteks jagamine

dosing, rationing
Dosierung
дозирование

draisdeili lambatõug – Uus-Meremaa lambatõug, kelle villa kasutatakse põhiliselt vaipade tootmisel
Drysdale sheep breed
Drysdale-Schafrasse
порода драйсдейль

drosoofila, äädikakärbes, puuviljakärbes – sageli kasutakse geneetilistes uuringutes
drosophila, fruit fly
Drosophila, Essigfliege, Fruchtfliege
дрозофила

duplikatsioon – mõne kromosoomiosa mitmekordistumine, mis tekib ühe homologse kromosoomifragmendi liitumisel teise kromosoomiga
duplication
Duplikation
дупликация

düspepsia – kasvivate seedehäire, mille puhul loom ei suuda süüa (piima) seedida ja selle toitained omastada
dyspepsia
Dyspepsie
диспепсия

düstroofia, väärastus – rakkudes ja kudedes esinevad patoloogilised muutused, mis tekivad neis ainevahetushäirete tagajärjel
dystrophy
Dystrophie
дистрофия

E

eakaaslane – samavanune, samal ajal poeginud loomad samades tingimustes
contemporaries
Zeitgefährtinnen
сверстницы

eakaaslaste võrdlusmeetod – järglaste rühma jõudluse võrdlemine eakaaslastega
comparison method of contemporaries
Zeitgefährtinnenmethode
метод сравнения продуктивности сверстниц

ebatiinus, pseudotiinus – nähtus, kus mittetiinel suguküpsel emasloomal tekib
piimasekretsioon
false pregnancy
Pseudogravidität, Pseudoträchtigkeit
псевдобеременность, ложная беременность

ebaühtlik vill, segavill – vill, mille villkarvade pikkus ja peenus ei ole ühtlased
blended, semi-coarse wool
ungleichartige Wolle, Mischwolle
неоднородная /смешанная шерсть

edilbai lambatõug – jämevillaline rasvaõndraline liha-rasvalambatõug Aasias
Edil'bay sheep breed
Edilbajew-Schafrasse
порода эдильбай

eelkultuur – kasvatatavale või kasvama pandavale kultuurile samal alal varem
kasvatatud kultuur
crop preceeding (previous)
Vorfrucht
предшествующая культура, предшественник

eellane – looma esivanem
ancestor
Ahn, Vorfahr, -en
Предок

eellaste jõudlus – esivanemate jõudlus
productivity of ancestors
Vorfahrenleistung, Ahnenleistung
продуктивность предков

eellüps – lüpsi algul esimeste piimajugade väljalüpsmine eellüpsinõusse
introductory milking, premilking
Vormelken
вступительное доение

eesjala pikkus – mõõde küünarnuki kõrgeimast punktist mõõtetasapinnani
vorleg's length
Vorderbeinlänge
длина передней ноги

eesjalgade korrapärane seis – jalad on teineteisega paralleelsed ja õlaliigesest allalastud vertikaal poolitab jala mõtteliselt kaheks sümmeetriliseks pooleks
regular stand of forelegs
regelmässige Stellung der Vordergliedmassen
нормальная постановка передних конечностей

eesjäsemed – esijalad
fore limbs
Vordergliedmassen
передние конечности

eeskoot – saadakse rümbast esiosa tükeldamisel; eraldatakse küünarliigese kodarлуу ja õlavarreluu kohalt
fore shank
Saksa
Vene

eesel (*Equus asinus*) – hobuslaste sugukonda ja hobuse perekonda kuuluv kabjaline. Hobustega võrreldes on eeslitel suurem pea, pikemad kõrvad, pikem lanne ja kere. Siia kuuluvad kodueesel, somaali ulukeesel ja nubia ulukeesel
ass, donkey
Esel, Grauesel
осел, осёл

eeslik (Equus hemionus) – alamperekond hobuste perekonnas. Nimetatakse ka pooleesliteks. Levinud Aasias. Kollakas või kollakasvalge kaitsevõlv, lühikesed kõrvad, laiad kabjad
Asiatic wild esel
Halbesel
полуослы

eesmagu, -maod – mäletsejaliste mitmekambrilise mao eesmine, söögitoruga ühenduses olev, näärmevaba osa; koosneb vatsast, võrkmikust ja kiidekast
forestomach, proventriculus
Vormage
преджелудок

eesmagude atoonia – vatsa, võrkmiku ja kiideka mootorika puudumine
atony of the forestomachs
Atonie des Vormagen
атония преджелудка

eesnisad – udara eespoolsed nisad veisel
fore-teats

Vorderstriche, Bauchstriche
передний сосок, передние соски

eesnääre, prostata – vedelat sekreeti produtseeriv isaslooma paaritu lisasugunääre
prostate gland
Vorseherdrüse, Prostata
предстательная железа, простата

eespikiasetus, peaasetus – loote asend, mille puhul tema eeskeha tungib vaagnasse.
Ainupoegijatel kõige sagedam asetis
head presentation
Kopfendlage
головное предлежание

eesti hobune – madalajalgne, kerge pika kere ning kuiva ja tugeva kehaehitusega põllumajandushobune. Aretus on toimunud puhasaretuse teel. Parandatud soome hobusega
Estonian horse
estnisches Pferd
эстонская лошадь

eesti holstein
Estonian holstein
estnisches Holstein
эстонская

eesti maalammas – oli aborigeenne, ebaühtliku jämevillaga, väikesekasvuline Põhja-Euroopa lühisabalammaste rühma kuuluv lammas, kes oli lähtematerjaliks eesti tumeda- ja valgepealise lambatõu saamisel. Senini Eestis tõuna tunnustamata
Estonian Indigenous sheep, Estonian Native sheep
estnisches Landschaf
эстонская местная

eesti maatõugu siga – seatõug Eestis, varasemad nimetused maasiga, eesti lontkõrvaline siga, eesti peekonitõug
Estonian Landrace (breed)
Estnische Landrasse
эстонский ландрас

eesti maatõugu veis – vanim ohustatud aborigeenne piimaveise tõug Eestis
Estonian Native cattle breed
Estnische Rind
местный эстонский скот

eesti mustakirju tõug – piimaveisetõug. Varasem eesti-hollandi-friisi tõug, alates 1998. a eesti holstein
Estonian Black-and-White cattle breed
Estnische Schwarzbuntrind
эстонская черно-пестрая порода

eesti punane tõug – piimaveisetõug. Aretatud taani punase ja angli tõu baasil
Estonian Red cattle breed
Estnisches Rotvieh
красная эстонская порода

eesti raskeveohobune – aretatud Põhja-Eestis peamiselt Rootsist ja Belgiast
importitud ardennide ja kohalike hobuste ristamise teel
Estonian draught horse
Estnisches Kaltblut
эстонская тяжеловозная лошадь

eesti suur valge seatõug – sead, keda on aretatud peekonitüübi suunas
Estonian Large White swine breed
Estnisches Grosses Weisses Schwein Rasse
эстонская крупная белая порода свиней

eesti tumedapealine lambatõug, (tõumärk ET) – Eestis aretatud varavalmiv, heade
lihavormidega, poolpeenvillaline lihavillalambatõug, kes on saadud eesti maalamba
ja šropširi kui ka teiste inglise lihavillalambatõugudega ristamisest. Tänapäeval
sünteestõug, kelle aretuses kasutatakse erinevaid lihatüübilisi lambatõuge (suffolk,
oksforddaun jt.)
Estonian Blackface Sheep breed, Estonian dark-faced sheep breed
Estnische Schwarzköpfige Schafrasse , Estnische dunkelköpfige Schafrasse
эстонская темноголовая порода овец

eesti valgepealine lambatõug, (tõumärk EV)– Eestis aretatud varavalmiv, heade
lihavormidega, poolpeenvillaline lihavillalambatõug, kes on saadud eesti maalamba
ja ševioti lambatõugude ristamisest. Tänapäeval sünteestõug, kelle aretuses
kasutatakse erinevaid lihatüübilisi lambatõuge (teksel, dorset, dala jt.)
Estonian Whiteface Sheep breed
Estnische weissköpfige Schafrasse
эстонская светлоголовая порода овец

eetsine seis – jala asetus, kui see ei paikne vertikaalselt kere all, vaid jääb õlaliigese
joonest ettepoole
forward set of legs
vorständige Stellung
оттянутая вперед постановк (передних) ног

eetsirandmene (jalgade) asetus, eetsirandmelisus – eesjalad on randmeliigeste kohalt
ette kumerdunud painutajakõõluste lühenemise tõttu
knee sprung, buck knee(s)
vorbiegige Stellung, Verkrümmung des Karpalgelenks beim Pferd nach vorn,
Vorbiegigkeit
козинец, козлиная постановка, подставленная постановка

efektiivne (aktiivne) geen – mingile tunnusele toimiv geen
effective gene
effektives Gen
эффективный ген

eferentne impulss – erutuslaine, kus erutus liigub närvikiudu mööda tsentrist perifeeria suunas (eferentseid kiude mööda)
efferent impulse
Efferenzimpuls m
эфферентный импульс

ehhinokokkoos – põistangu ehk ehhinokokipõie põhjustatud haigus mäletsejalistel ja sigadel, harvem teistel kodu- ja ulukloomadel ning inimesel
echinococcosis
Echinokokkenkrankheit
эхинококкоз

eimerioos, koktsidioos – eosloomade klassi kuuluvate eimeeriade põhjustatud haigus
coccidiosis
Kokzidiose
кокцидиоз

ejakulaadi maht, spermakogus – ühekorraga saadav sperma kogus milliliitrites
volume of semen
Spermamenge, Ejakulationsvolumen
объем эякулята

ejakulaat – ühel paaritamisel isaslooma poolt eritatav sperma kogus
ejaculate
Ejakulat
эякулят

ejakulatsioon, seemnepurse – paaritusajal toimuv sperma väljutamine isaslooma suguorganitest
ejaculation
Ejakulation, Samenergiessung
эякуляция

ejakulatsioonirefleks – tingetu seksuaalrefleks, mis isasloomal avaldub spermide ja lisaugunäärmete sekreedi väljutamises suguelunditest
ejaculation reflex
Ejakulationsreflex
рефлекс эякуляции

EKM-piim – energia järgi korrigeeritud mõõtpiim
energy corrected milk
energiekorrigierte Milch
ЭКМ

eksanteem – nahalööve
exanthemas
Erxanthem
экзантемы (сыпи)

ekseem – naha pindmiste kihtide põletik

eczema

Ekzem

экзема

eksogeenne – välistekkeline

exogene

exogen

экзогенный

eksokriinnäärmed – nõret organismi vabadele pindadele (limaskestadele, nahale)

juhtivad näärmed

exocrine glands

exokrine Drüsen

экзокринные железы

eksperiment, katse – uurimismeetod, mille käigus kontrollitakse püstitatud hüpoteesi, luues ise vajalikud tingimused muude muutujate kontrolli all hoidmiseks

experiment

Experiment, Versuch

эксперимент, опыт

ekspert – mingi eriala asjatundja

expert

Experte, Sachverständiger

эксперт

ekspiratsioon, väljahingamine – süsihappegaasi väljutamine kopsudest, mis toimub sissehingamisel akumulereeritud energia arvel spetsiaalsete lihaste abita

expiration

Expiration, Ausatmung

экспирация, выдох, выдыхание

ekspressioon – geeni fenotüübilise avaldumise määr, võrreldes normaalse fenotüübiga

expressivity

Expressivität

экспрессивность

ekstensiivne (üles)kasvatamine – loomade ülekasvatamine väheste kuludega

extensive raising, extensive farming

extensive Aufzucht

экстенсивное выращивание

ekstensiivne põllumajandus – majandamise süsteem põllumajanduses, mille puhul kasutatava põllumajanduskõlviku iga pinnaühiku kohta kulutatakse nii materiaalseid vahendeid kui ka tööd suhteliselt vähe

extensive agriculture

extensive Landwirtschaft

экстенсивное сельское хозяйство

ekstensiivtõug – väikese jõudlusega loomatõug
extensive breed
extensive Rasse
экстенсивная порода

eksterjäär – looma välimik, mida on võimalik näha ja kompida ning mida hinnatakse tema tervise, arengu ja jõudlusvõime üle otsustamisel
exterior, external conformation
Exterieur, Körperform, Aussehen
экстерьер, телосложение

eksterjööri hindamine – looma välimikule hinnangu andmine
exterior estimation
Beurteilung nach der Körpereigenschaften, Beurteilung des Exterieurs
оценка экстерьера

eksterjööritunnus – välimikku, kehakuju iseloomustavad näitajad
exterior character
Exterieurmerkmal
экстерьерный признак

eksterjööriviga – kõrvalekalle normist
exterior defect
Exterieurmangel
экстерьерный дефект

ekstraheerimine – tahkete või vedelate ainete segust ühe või mitme komponendi eraldamine selektiivse lahuse abil
extracting
Extraktion
экстракция

ekstrakt – tõmmis; leotamisel ainesegust saadud lahus; toiduaines, nt lihast väljapressitud, väljakeedetud vedelik (lihaekstrakt)
extract
Extract
экстракт

ekstraktiivained – orgaanilised ühendid, mis eralduvad lihast, kaladest, köögiviljadest ja seentest nende leotamisel ja keetmisel
extractive matter substance
Extraktstoffe
экстрактивные вещества

ekstrasüstol – väljaspool südame normaalsüstoleid tekkiv südame või ta alaosa kontraktsioon (patoloogilise ärrituse tagajärjel)
extrasystole
Extrasystole
экстрасистола, добавочная систола

eksudatiivne – vaba vee sisaldusest tulenev liha kvaliteedi halvenemine, mis on PSE-liha üks tunnuseid

exudative

exudativ

эксудативный

ektoderm – idulast väljast kattev rakukiht, millest areneb eeskätt epidermis koos karvade ja nahanäärmetega

ectoderm

Ektoderm, äusseres Keimblatt

эктодерма, наружный зародышевый листок

ektoparasiidid, välisparasiidid – peremehe keha pinnal lühikest aega või kogu oma eluea kestel elunevad parasiidid

ectoparasites

Ektoparasiten, Aussenparasiten

эктопаразиты, внешние паразиты

ekvatsioonjagunemine – meioosi II etapp, kus toimub tütarchromatiidide eraldumine (kromosoomi pikipooldumine)

equational division

Äquationsteilung

эквационное деление

ekvilibratsiooniperiood, tasakaalustumisperiood – glütseriinlahjendiga lahjendatud sperma säilitamine temperatuuril 0°C glütseriini tungimiseks spermidesse

equilibration period

Equilibrationsperiode

эквilibрационный период

elastne vill – vetruv, painduv vill

elastic wool

elastische, zähige Wolle

эластичная шерсть

elatustarve – osaline toitefaktorite tarve, kui loom ei tee tööd ja ei anna toodangut

maintenance requirement

Erhaltungsfutterbedarf

потребность в поддерживающих кормах

elavhõbe-kvartslamp – peamiselt ultraviolettkiirgust andev kõrg- või ülikõrgrõhu

elavhõbelamp, mille kiirgus avaldab erüteemset ja bakteritsiidset toimet; soodustab

D-vitamiini teket looma organismis

mercurial quartz-lamp

Quecksilberquarzlampe

ртутно-кварцевая лампа

elekterküte – küte, mis rajaneb elektrienergia muundumisel soojuseks

electric heating

elektrische Heizung
электрическое отопление

elektoraalmeriino – Hispaanias kujundatud meriinolambad, kes levisid laialdaselt, kuid keda tänapäeval pole säilinud
Electoral Merino sheep
Elektoralmerinoschaf
меринос «электораль»

elektriinkubaator – haudemasin, kus munadest hautakse munadest tibud
electric brooder, still air incubator
Elektrobrüter
электрический инкубатор

elektrikarjus, elektritara – karjamaad piirav seadmestik, millega karjamaa jaotatakse karjatatavateks osadeks ja milles olev elektrivool väldib loomade väljumist alalt
electrified wire, electric fence
Elektro(-Weide)zaun
электропастух, электроизгородь

elektrikauter – elektriline sööviti, põleti sarvealgete eemaldamiseks
electric cauter
Elektrokauter
электрокаутер

elektriline uimastus – loomade ja lindude uimastamine elektrivooluga
electric(al) stunning before slaughtering
elektrische Betäubung bei der Schlachtung
электрооглушение животных при убое

elektripeleti – kalu eemalepeletava toimega elektripüügivahend. Osa veekogust suletakse ühelt poolt võrkpüünisega, teisele poole paigutatud ujukitega varustatud ahel peletab selle pingestamisel elektrivooluga kalad võrkpüünisesse
Repellent device
Elektro(-)Leitwehr
электрогон

elektripüük – kalapüük elektriliste püügivahenditega, kasutades nii alalis-, impulss- kui ka vahelduvvoolu
Electrofishing
Elektro(-)Fishfang
электролов

elektrišokk – loomal elektriga kokkupuutest tekkinud seisund
electric shock
Hütewirkung, Schreckwirkung
электрический уда

elektritõkesti – vahelduvvoolul töötav seade, mille abil tõkestatakse veekogudes kalade pääs teatud piirkonda või suletakse sealt väljapääs

Electrical screens
Echte Schuppen, Elasmoidschuppen
электрорыбозаградитель

elektroejakulaator – elektriline seadeldis isasloomadelt sperma saamiseks
electroejaculator
Elektroejakulator
электроэякулятор

elektroejakulatsioonimeetod – spermavõtumeetod, mis seisneb isaslooma suguelundite sümpaatiliste ja parasümpaatiliste närvilõpmete ning ejakulatsioonikeskuse ärritamises vahelduvvooluga
electroejaculation method of collecting semen
Elektroejakulationsmethode
метод электроэякуляции

elektronmikroskoop – mikroskoop, milles kujutis saadakse elektroniire abil
electronic microscope
Elektronenmikroskop
электронный микроскоп

elektrostimulatsioon – kudede, lihaste või närvisüsteemi ergutamine elektrivoolu abil tehnoloogilisel eesmärgil, nt veretustamise intensiivistamisel
electrical stimulation
elektrische Stimulation
электрическая стимуляция

eluea piimatoodang – eluaja jooksul lüpsitud piima kogus
life time milk production
Lebensmilchertrag
пожизненный удой

elulisus, elujõulisus, vitaalsus – looma võime säilitada oma elu tootmiskeskkonnas
viability, vitality, survivability
Lebensfähigkeit
жизнеспособность

elundid, organid – iseloomuliku kuju, asendi ja talitlusega makroskoopilised ehitusüksused organismis, millel on täita üks või mitu kindlat funktsiooni
organs
Organe
органы

elusmass, kehamass – elava looma raskus
live weight, body weight
Lebendgewicht
живой вес

elusolend, organism – tervikulist ühikut moodustav elav keha, loom või taim
organism

Organismus
организм

elutegevus – organismi elutegevus
vital activity
Lebenstätigkeit
жизнедеятельность

ema, emas – looma, linnu eellane, kellest ta sündis
dam
Mutter
мать

emajääauk – talinoodapüügil jäässe raiutud neljakandiline või trapetsikujuline auk, mille kaudu noot lastakse jää alla
Hole in the ice
Zossloch
майна

emaka atoonia, emakalõtvus – emaka kokkutõmbevõime vähenemine või puudumine
atony of uterus
Uterusatonie
атония матки

emakabiopsia – proovitükikese võtmine emaka limaskestast ja selle histoloogiline uurimine
uterine biopsy
Uterusbiopsie
биопсия матки

emaka involutsioon – emaka taandareng pärast sünnitamist
involution of the uterus
Involution der Gebärmutter
инволюция матки

emakakael – emaka tupepoolne osa, *cervix* (uteri)
uterine neck
Gebärmutterhals, Zervix, Cervix
шейка матки

emakakeskkond – emakasisene seisund (nt happesus, bakteriaalne saastumine, puhtus)
uterine medium
Uterusmilieu
среда матки

emakakäbi, platsentoom – *mäletsejail* esinevad moodustised, mis on tekkinud emakeha limaskesta kõrgendite, karunkulite ja lootekestadel esinevate röötsakujuliselt rühmitunud hattude ühinemisel
placenta

Plazentom
плацентом

emakanääre, uteriinnääre – torujas nääre emaka limaskestas
uterine gland
Gebärmutterdrüse f, Uterindrüse f
железа матки

emakapõletik, metriit – põletikuline protsess emakas, mida põhjustab saastumine mikroobidega
metritis
Metritis
метрит, воспаление матки

emakas, uterus – õõnes lihaseline organ emasloomadel, milles areneb tiinuse ajal loode
uterus, womb
Gebärmutter, Uterus
матка

emakasarveseemendus – seemendus, mille puhul sperma viiakse emakasarve
cornual insemination
Gebärmutterhornbesamung
осеменение в рогу матки

emaka subinvolutioon, emaka vaegtaandareng – emaka aeglustunud taandareng pärast poegimist
uterine subinvolution
Subinvolutio uteri
субинволюция матки

emakasisene seemendus – seemendusviis, mille puhul sperma satub paarituse või kunstliku seemenduse puhul vahetult emakasse
intra uterine insemination
Gebärmutterbesamung, Uterusbesamung
маточное осеменение

emane – emasloom; ka sugu märkiv täiendsõna
female
Weibchen; weibliches Tier; weiblich
самка

emakaväline tiinus – loote (viljastatud munaraku) arenemine väljaspool emakat
extrauterine pregnancy
Extrauterin gravidität
внематочная беременность

emassuguelundid – elundid, mille ülesanne on munarakkude valmistamine ja lootele arenemistingimuste loomine
female genital organs

weibliche Geschlechtsorgane
женские половые органы

emassugulind – *lind, keda kasutatakse haudemunade saamiseks tõuaretuses*
female breeding hen
Zuchthenne
племенная несущка

emata tall(ed) – tall(ed), kelle ema on pärast sünnitust surnud või ei imeta talleid
motherless lambs
Lamm (Lämmer) ohne Mutter
ягненок (ягнята) без матери

embamisrefleks – tingitud seksuaalrefleks, mis loomadel avaldub teistele loomadele hüppamises
jump reflex
Aufsprungs (-und Umfassungs)reflex
рефлекс вспрыгивания

emboolia – veresoone valendiku topistumine e ummistumine mingi osakese või ainega, mida normaalses veres ei leidu
embolism
Embolie
эмболия

embrüo, idulane, loode – munarakust tavaliselt pärast viljastust kujunev organismi varajane arenemisjärk
embryo
Embryo
эмбрион

embrüodonor – kõrge tõuväärtusega loom, kellelt pärast superovulatsiooni hormonaalset esilekutsumist võetakse embrüoid
embryo donor
Embryodonor
донор эмбрионов

embrüogenees – loote areng, mis algab munaraku viljastumisega ja lõpeb sünniga
embryogenesis
Embryonalentwicklung f, Embryogenese f
эмбриогенез

embrüogeneetika – bioloogiateaduse valdkond, mille eesmärk on uute isendite loomine embrüodega manipuleerimisel
embryonal genetics
Embryogenetik
эмбриогенетика

embrüo(naalne) surm – embrüo elutegevuse lakkamine ja selle järgnev aborteerumine või taandarenemine

fetal death, intrauterine death, prenatal death, foetal death
embryonaler Fruchttod, fötaler Tod
эмбриональная зародышевая смерть

embrüonaalperiood – looteperioodi esimesed nädalad munaraku viljastumisest
embryonic period
Embryonalperiode
эмбриональный период

embrüo sügavkülmutus – doonorilt võetud embrüo säilitamine vedellämmastikus
deep-freezing of embryo
Tiefgefrierung Säugetierembryonen
глубокое замораживание эмбриона

embrüosiirdamine, ET – doonori embrüo ülekandmine retsiipiendile
embryo transplantation, ET
Embryo-Transplantation, ET
трансплантация эмбриона

embrüote säilivus – embrüote eluvõime säilimine
embryos viability
Lebensfähigkeit der Embryonen
выживаемость эмбрионов

embrüote poolitamine – võtte genotüübilt identsete kaksikute saamiseks
splitting, segregation
Segregation, Spaltung
разделение эмбрионов

embrüo kirurgiline siirdamine – viljastatud munaraku viimine emakasarve kõhuõõne
avamise (laparatoomia) teel
embryo transfer
chirurgische Transplantation der Embryonen
хирургическая пересадка эмбрионов

embrüote liikidevaheline siirdamine – embrüosiirdamine ühelt liigilt teisele
interspecific transfer of embryos
interspezifische Transplantation der Embryonen
межвидовая трансплантация эмбрионов

embrüote käitlemine – embrüote kogumine, töötlemine ja säilitamine ning
munarakkude *in vitro* viljastamine
embryos handling
Behandlung Embryonen
обработка эмбрионов

embrüote mikrokirurgia – biotehnoloogia meetod
microsurgery of embryos
Mikrochirurgie Embryos
микрохирургия эмбрионов

embrüote mittekirurgiline siirdamine – viljastatud munaraku (embrüo) viimine emakasarve läbi emakakaela
nonsurgical transfer of embryos
nichtchirurgische Transplantation der Embryonen
нехирургическая пересадка эмбрионов

embrüote siirdamine, transplantatsioon – biotehnoloogiline meetod, mis seisneb embrüo(te) võtmises doonorlooma emakast ja selle, nende siirdamises ühe või mitme retsipientlooma emakasse
embryo transfer
Tranplantation der Embryonen
трансплантация эмбрионов

embrüote säilitamine *in vitro* – embrüote säilitamine väljaspool organismi nii, et nende eluvõime säilib
embryos preservation *in vitro*
Kultivierung der Embryonen *in vitro*
культивирование эмбрионов *in vitro*

embrüote sügavkülmutamine, embrüote krüokonserveerimine – embrüorakkude elutegevuse ajutine aeglustamine madalate temperatuuride mõjul
freezing of embryos, embryo cryopreservation
Tiefgefrierung der Embryonen, Kryokonservierung der Embryonen
замораживание эмбрионов, криоконсервирование эмбрионов

embrüote tsütogeneetiline hindamine – embrüote eluvõime hindamine, mis põhineb rakuanalüüsil
embryos cytogenetical assessment
cytogenetische Bewertung der Embryonen
цитогенетическая оценка эмбрионов

embrüote tsütoloogiline hindamine – embrüote hindamine rakkude struktuuri ja funktsioneerimise põhjal
cytological estimation of embryos
cytologische Bewertung der Embryonen
цитологическая оценка эмбрионов

embrüote morfoloogiline hindamine – embrüote hindamine mikroskoobi abil
morphological estimation of embryos
morphologische Bewertung der Embryonen
морфологическая оценка эмбрионов

embrüote väljaloputamine emakast – embrüote väljauhtmine emakasarvest spetsiaalse loputusvedeliku abil
washout of embryos from the uteri
Ausspührung der Embryonen aus Uterus
маточное вымывание эмбрионов

embrüote ülessulatamine – sügavkülmutatud embrüote aeglane sulatamine enne siirdamist
thawing of embryos
Austauen n der Embryonen
оттаивание эмбрионов

emdeni hani – Euroopas kasvatatav valge hani.
Em(b)den goose
Emdener Gans, Emden Gans
эмденский гусь

emigratsioon – isendite väljumine populatsioonist.
emigration
Emigration
эмиграция

emis – emane siga
sow
Muttersau, Sau
свиноматка

emisekaart – emise põlvnemise ja jõudlusarvestuse pidamiseks kasutatav zootehniline dokument
sow card
Muttersaukarte
карточка свиноматки

emiselõõg – rihm ümber emise kaela või rinna tema fikseerimiseks
sow tie/binding
Muttersaukette
привязь для свиноматки

emise nisad – paiknevad kõhujoonel kahes reas, tavaliselt 5-10 paari
sow teats
Gesäuges beim Schwein
сосковость свиней

emise poegimine – põrsaste ja päramiste väljutamine emakast sünnitusteede kaudu
farrowing
Ferkeln, Abferkeln
опорос

emise viljakus – tavaline pesakond 10–12 põrsast, põrsaid võib olla pesakonnas ka 14–16 või isegi rohkem
sow fertility
Wurf der Muttersau
плодность свиноматки

emisesulg – piiratud ala sigalas (individuaalsulg, rühmasulg) ühe või mitme emise pidamiseks

sow crate
Muttersaubucht
станок для свиноматки /свиноматок

emise tiinus – emise seisund, mil ta kannab emakas arenevaid looteid, kestusega keskmiselt 115 (100–130) päeva
pregnancy, gestation (in swine)
Trächtigkeit der Sauen
супоросность

emiste aastaringne poegimine – seakasvatuses kasutatav poegimissüsteem, kus poegimised jagunevad ühtlaselt kuude lõikes
continual farrow, all-year-round farrowing
ganzjähriges Ferkeln
круглогодичные опоросы

emiste ekstensiivne kasutamine – emiselt saadakse aastas üks pesakond
extensive use of sows
Extensivnutzung der Muttersau
экстенсивное использование свиноматок

emiste hooajaline poegimine – emiste poegimine teatud perioodil (aastaaegadel). Levinud väikefarmides, et paremini ära kasutada looduslike tingimusi
seasonal farrowing
saisonal Ferkeln
сезонный опорос

emiste intensiivne kasutamine – *emiselt saadakse kahe aasta jooksul vähemalt viis pesakonda*
intensive use of sows
Intensivnutzung der Muttersauen
интенсивное использование свиноматок

emiste voorpoegimine, voorpoegimine – poegimissüsteem, kus emised poegivad rühmade kaupa üheaegselt
continuous farrowing
Abferkelungen pro Gruppe
туровый опорос

emulgaatorid – emulgeerunud osakeste pindpinevust vähendavad ja disperssust suurendavad ained
emulgators
Emulgatoren
эмульгаторы

emulsioon – kolloidlahus, kus ühe või mitme vedeliku tilgakesed on ühtlaselt jaotunud nende vedelikega segunematus vedelikus; nt rasvatilgakeste segunemine vees
emulsion
Emulsion

эмульсия

endogeenne – sisemistest põhjustest tingitud
endogenous
endogen
эндогенный

endokardiit – südame sisekesta põletik
endocarditis
Endokarditis
эндокардит

endokriinnäärmed, sisesekreetsiooninäärmed – näärmed, mis produtseerivad nõret ja hormone juhatakse vahetult organismi, kus reguleerivad ainevahetust, kasvu ja teisi eluavalduisi
endocrine glands
endokrine Drüsen
эндокринные железы, железы внутренней секреции

endokrinoloogia – teadus sisesekreetsiooni- ehk endokriinnäärmete ehitusest, talitlusest ja nende hormoonide toimest
endocrinology
Endokrinologie
эндокринология

endomeetrium, emakasisekest – emaka limaskest
endometrium
Endometrium
эндометрий, внутренняя /слизистая оболочка матки

endometriit, emakasisekestapõletik – emaka limaskesta põletik
endometritis
Endornetritis, Gebärmutterentzündung
эндометрит

endoskoopia – õõneselundite sisevaatlus
endoscopy
Endoskopie
эндоскопия

energia – organismi ainevahetuse igasuguste sünteetiliste protsesside puhul kehatemperatuuri säilitamiseks ja lihaste liigutusteks vajalik toidust saadav töövaru, mõõdetakse džaulides
energy
Energie
энергия

energiabilanss – looma poolt saadud ja ära kasutatud ning eraldatud energia vahetamine (söödaga saadud energia miinus energiakaod eritiste näol, toodanguenergia ja soojusproduktioon džaulides)

energetic balance

Energiebilanz

энергетический баланс

energia ainevahetus – energia vabastamine orgaanilisest ainest, selle muundumine organismis

energy metabolism

Energieumsatz, Energiewechsel

энергооборот

energiakulu(tus) – kasutatud energiahulk

energy consumption

Energieverbrauch

потребление энергии

energia-proteiini suhe, ME/P – suurus, mis näitab energia ja proteiini suhet söödas või söödaratsioonis

energy-protein ratio

Energie-Protein-Verhältnis

энерго-протеиновое отношение

energiatarve kehamassi juurdekasvuks – looma kasvamiseks vajalik energiahulk

energy need for fattening

Energiebedarf für Lebensmassenzuwachs

потребность в энергии для прироста массы

energiatarve loote kasvuks – tiinuse hilisemas järgus lisanduv energiavajadus

energy need for embryo growth

Energiebedarf für Embryoernährung

потребность в энергии для роста эмбриона

energiatarve piima tootmiseks – piima tootmiseks kuluv energiahulk, arvestamata

energiakulu looma elatuseks, juurdekasvuks, tiinuseks ja liikumiseks

energy need for milk production

Energiebedarf für Milchproduktion

потребность в энергии для производства молока

energiavaegus – alatoitmisest tingitud seisund, mis tekib harilikult loomade

mittenormidekohasest söötmisest

energy deficiency

Energieangel

недостаточность энергии

eneseimemine – sagedasem lehmadel ja kitsedel esinev halb harjumus (voom), mille puhul loom imeb piima oma udarast

anomalous milk sucking, galactophagia, sucking of own milk

Galactophagia, Selbstabsäugen der Milch

самовыдаивание, самовысасывание молока

enneaegne poegimine – ennetähtajaline, kuid arengu tõttu ellujääva või ellu jääda võiva järglase sünnitamine
premature birth/delivery
Frühgeburt f/ vorzeitige Gebert f
преждевременные роды

ensüümid, fermentid – organismis moodustuvad bioloogiliselt aktiivsed valgud - biokatalüsaatorid, mis rakkudes, kehavedelikes ja seedekulglas põhjustavad jahiirendavad ainevahetusreaktsioone
ferments, enzymes
Fermente, Enzyme
энзимы, ферменты

ensüümpreparaadid, fermentpreparaadid – preparaadid, mis söödale lisatuna aitavad kaasa selle seedimisele
enzymic additives
Fermentpräparate, Enzympräparate
энзимные /ферментные препараты

enteriit – peamiselt peensoole limaskestas arenev põletik.
enteritis
Enteritis
энтерит

epideemia – taud, hulgaline haigestumine mingisse nakkushaigusse
epidemie
Epidemie
эпидемия

epideemiline – epideemiana kulgev haigus
epidemic
epidemische
повальная

epidemioloogia – taudiõpetus
epidemiology
Epidemiologie
эпидемиология

epidermis – naha välimine kiht
epidermis
Epidermis
эпидермис

epifüüs, käbikeha, pineaalkeha – vaheajus olev ovaalne käbijas sisesekretsiooninääre
pineal gland
Zirbeldrüse
шишковая железа

epigeneesiteooria – teooria, mille järgi organism pole muna- või seemnerakus eelnevalt moodustunud, vaid tekib korrastamata elusainest
theory of epigenesis
Epigenesistheorie
теория эпигенеза

episootiline – loomataudidega seonduv
epizootic
epizootisch
эпизоотический

epistaas – ühes lookuses asuva dominantse geeni tõkestav või varjutav toime teises lookuses asuva geeni avaldumisele
epistasis
Epistasis
эпистаз

ereksioon – peenise jäigastumine verega täitumise tagajärjel
erection
Erection, Aufrichtung, Steifwerden
эрекция

ereksioonirefleks – seksuaalrefleks, mis avaldub isasloomal peenise sirgumises arterite verega täitumise ja nende vererõhu suurenemise tagajärjel
erection reflex
Erektionsreflex
рефлекс эрекции

ergotroopsed ained – ained, mis võimaldavad tõsta loomade produktiivsust, vältida suremust ja parandada söödakasutust
ergotropic matter
ergotropische Stoffe
эрготропические вещества

ergutid – ergutusained
stimulants, excitants
anregende Mittel
стимулирующие средства

eriloomakasvatus – erinevaid looma- ja linnuliike käsitlev loomakasvatusteaduse valdkond
zootechnics
spezielle Zootechnik
специальная зоотехния

erimunakaksikud – kahest munarakust arenenud disügootsed kaksikud
dizygotic twins
dizygote zweieiige Zwillinge
двуйяцевые, разнойцевые близнецы

eritus, ekskretsioon – ainevahetuse jääkainete (ekskreetide) eemaldamine organismist erituselundite abil
excretion
Exkretion
экскреция, выделение

erituselundid, ekskretsiooniorganid – elundid, mille põhiülesanne on ainevahetuse jääkainete eemaldamine organismist
excretory organs
Exkretionsorgane
органы выделения

erutus – rakkude aktiivne vastus ümbritseva keskkonna muutustele; ärritustele
excitement
Erregung, Aufregung
возбуждение

erutusprotsess – erutuse kulg, mis kutsub esile või muudab tugevamaks selle elundi talitluse, mida vastav (erutuskollet sisaldav) närvisüsteemi osa reguleerib
excitatory process
Erregungsprozess
процесс возбуждения

erutuslävi – minimaalse ärrituse suurus, mis kutsub esile reaktsiooni
threshold of stimulation
Erregungsschwelle
порог раздражения

erutuvus – organismi või tema osade (kudede, närvide vms) võime vastu võtta ärritusi ja vastata neile erutusega
excitability
Erregbarkeit
возбуждаемость

erütrotsüüdid, punalibled – ümmargused kaksiknõgusad tuumata (lindudel tuumaga) hemoglobiini sisaldavad kettad veres
erythrocytes, red blood corpuscles /cells
Erythrozyten, rote Blutkörperchen
эритроциты

erütrotsüütide settereaktsioon, veresete, SR – vere punaliblede settimine naatriumtsitraadiga hüübimatuks muudetud veres
blood sedimentation
Blutsenkung, Blutkörperchensenkung
оседание эритроцитов

esimesed piimajoad lüpsmisel – käsitsi väljalüpsitud piima udara tervise hindamiseks enne masinalüpsi
fore milk
erstermolkene Milch

первые струи молока

esmane karvafolliikul, primaarne karvafolliikul – villkarva alge, mis moodustub loote naha epidermise kasvukihi rakkudest enne teiseid karvafolliikuleid 65–85 päeva vanusel lootel
primary hair follicle
primäres Haarfollikul
первичный волосяной фолликул

esmane spermatotsüüt, primaarspermatotsüüt – spermatogoonide pooldumise järel uue kasvufaasi läbinud ning suurenenud rakud
primary spermatocyte
primärer Spermatozyt; primäre Spermatozyten
сперматоцит первого порядка, первичный сперматоцит

esmapoegija, primipaar – esmakordselt sünnitanu
primipara
Primipara, Erstgebärende
первородящая самка

esmapoegimisiga, -vanus – looma vanus esimesel poegimisel
age at first calving, farrowing, lambing, foaling
Erstkalbealter
возраст при первом отеле

esmaseemendus – emaslooma esmakordne seemendamine
first service, original service
Erstbesamung
первичное, первое осеменение

esmatiinestus – esimese seemenduse järel tiinestunute osatähtsus (%) seemendatud emasloomade arvust
nonreturn rate
Erstbesamungshundertsatz
процент маток, заперемеженных после первого осеменения

esmatiinus – emaslooma esmakordne tiinus
unigravida
Primigravidität, Erstträchtigkeit
первичная беременность

esmikvasikas – lehma esimesest tiinusest sündinud vasikas
first-calf, firstling
Erstling
теленоч от первого отела, первенец

estraaltsükkel, innatsükkel – kogum füsioloogilisi protsesse, mis kulgevad regulaarselt mittetiine emaslooma organismis ja suguelundites ühest innaperioodist teiseni
estrous, estrus cycle, heat cycle

Brunstzyklus

эстральный, половой цикл, течковый цикл

estrus, ind – innatsükli teine järk, mil emasloom on valmis paarumiseks

estrus, estrus period

Brunst(periode)

эструс

etoloogia, käitumisõpetus – teadus, mis uurib loomade käitumist ja selle põhjust

ethology

Ethologie

этологи

eukarioot – keerulisemalt organiseeritud organism (seened, taimed, loomad), kus esineb selgesti piiritletav rakutuum ning tuumas kromosoomid; valkudega seotud DNA molekulid

eucaryote

Eukaryot

эукариот

euploidsus – haploidse kromosoomiarvu kordne suurenemine või vähenemine

euploidy

Euploidie

эуплоидия

euroopa kobras (Castor Fiber L.) – Euroopas ja Aasias elunev meie suurim näriline, kes alates 20.sajandi 30ndatest aastatest on ka farmikarusloom. Musta kuni tumepruuni kattedkarva ja pruuni kuni kastanpruuni aluskarvaga hinnaline karusloom

European beaver, beaver

europäischer Biber, altweltlicher Biber

(европейский) речной бобр

euroopa naarits (*Mustela lutreola L.*) – Euroopas elutsev hävimisohus olev liik, kes ei ole farmikarusloomana kasutusel

European mink

europäischer Nerz

европейская норка

euroopa uluklammas, euroopa muflon – Euroopa ainus uluklammaste esindaja, kellest põlvnevad suur osa lambatõugusid

European wild-sheep, European mouf(f)lon

europäischer Mufflon

европейский муфлон

Euroopa uluksiga – Euroopa metsade asukas, Euroopas kodustatud sigade eellane

European wild boar

europäisches Wildschwein

европейский дикий кабан

eurüsoomne konstitutsioonitüüp – laia ja sügava kehaehitusega loomatüüp, koheva konstitutsiooniga
eurysomic type of constitution
eurysomer Konstitutionstyp
эйросомный тип конституции

evolutsioon – elusa looduse areng loodusliku valiku tõttu
evolution
Evolution
эволюция

evolutsiooniteooria – teooria elusa looduse tekkimisest ja ajaloolisest arenemisest loodusliku valiku teel
evolution theory
Evolutionstheorie
теория эволюции

F

F1 põlvkond – esimese (1.) põlvkonna järglased

F1 offsprings

F1 Nachfolger

потомки первого поколения, потомство первого поколения

faasan – kanaliste seltsi, faasanlaste sugukonda kuuluv kodulind

pheasant

Fasan

фазан

faasinihke efekt genoomis, raaminihke efekt genoomis – ühe nukleotiidi väljalangemise (või lisandumise) korral koodonist informatsiooni (geneetilise koodi) lugemise “sammu” muutumine

frame-shift effect

Phasenverschiebungseffekt

эффект сдвига рамки

faassöötmine – põllumajandusloomade ja -lindude söötmissrežiim erinevate söötmissnormide järgi

phase feeding

Phasenfütterung

фазовое кормление

fagotsütoos – kaitsereaktsioon, mille puhul fagotsüüdid ehk õgirakud kapseldavad endasse kehavõõraid osakesi (milleks võib olla bakter, viirus või kahjustatud kude) ja hävitavad need lagundamise teel

phagocytosis

Phagozytose

фагоцитоз

fantom, kaavik – emaslooma keha või kehaosa mudel, mida kasutatakse sperma võtmiseks isasloomalt kunstliku tupe abil

stuffed animal

Phantom, ausgestopftes Tier

фантом, чучело (для садки)

farm – tootmisüksus, mis on spetsialiseerunud loomakasvatussaaduste tootmisele

farm

Farm, landwirtschaftlicher Betrieb

ферма

farmi tapapunkt – vahetult farmis paiknev etteantud nõuetele vastav väikese võimsusega tapapunkt

farm slaughterhouse

Farmschlachterhaus

приферменная бойня

fastsioloos – suurmaksakaantõbi (*Fasciola hepatica*)
fascioliosis, liver fluke disease
Leberegelbefall
фасциолез

feen – geneetiliselt tingitud elementaartunnus isendil
phene
Phene
фен

fenogenees – geneetilise informatsiooni realiseerimise fenotüübina organismi
elutsükli kestel
phenogenesis
Phanogenese
феногенез

fenotüübiline dispersioon, fenodispersioon – isendite fenotüübiväärtuste dispersioon
populatsioonis
phenotypic variance
phänotypische Varianz
фенотипическая дисперсия

fenotüübiline korrelatsioon – isendite fenotüübiliste tunnuste vahel arvutatud
korrelatsioon
phenotypic correlation
phenotypische Korrelation
фенотипическая корреляция

fenotüübiline lahknemine, variatsioon – järglaskonna fenotüübiliste tunnuste järgi
(eristumine) lahknemine
phenotypic segregation, variation
phänotypische Spaltung, Variation
фенотипическое расщепление, вариация

fenotüübiväärtus – isendi kindla fenotüübilise tunnuse mõõtmisel saadud arvuline
väärtus
phenotypic value
Phenotypenwert
фенотипическая ценность

fenotüüp – isendit või nende rühma määrav tunnuste kogum, on genotüübi
realiseerimise tulemus kindlates keskkonnatingimustes
phenotype
Phänotyp
фенотип

fenüülalaniin – asendamatu aminohape
phenylalanine
Phenylalanin

фенилаланин

fermentatsioon – orgaaniliste ainete anaeroobne lagunemine

fermentation

Fermentation

ферментация

fermentatsioonisoojus – seedekanalisis mikroobide elutegevuse tagajärjel tekkinud soojus

heat of fermentation

Fermentationswärme

теплота ферментации

ferrodeks – rauda sisaldav aneemiavastane preparaat, mida esimestel elupäevadel süstitakse profülaktiliselt põrsastele

ferrodex

Ferrodex

ферродекс

ferroglükiin – rauda sisaldav aneemiavastane preparaat süstimiseks

ferroglucin(e)

Ferroglukin

ферроглюкин

ferrovet – rauda sisaldav aneemiavastane preparaat

ferrovet

Ferrovet

ферровет

fertiilsus, viljakus – emaslooma võime produtseerida regulaarselt (erinevat hulka) järglasi

fertility, fecundity

Fertilität, Fruchtbarkeit

фертильность, плодовитость

fibriin – võrkja struktuuriga (kiudjas) lahustumatu valkaine, mis tekib vere hüübimise puhul vereplasmas erinevatest fibrinogeenidest trombiini mõjul

fibrin

Fibrin

фибрин

fibrill – kiukesed ehk väikesed kiud, millest moodustuvad suuremad kiud

fibril

Fibril

фибрил

fibrinogeen – vereplasmas sisalduv lahustuv valkaine, mis trombiini mõjul muutub lahustumatuks fibriiniks ja seega tingib vere hüübimist

fibrinogen

Fibrinogen

фибриноген

fibrinoosne udarapõletik – kolibakterite, harvem stafülokokkide või streptokokkide põhjustatud udarapõletik

fibrinous mastitis

fibrinöse Mastitis

фибринозный мастит

fibroom – healoomuline sidekoekasvaja

fibrom

Fibrom, Bindegewebsgeschwulst

фиброма

fikseerimispukk – seade loomafikseerimiseks

service ramp

Besamungsstand

станок для осеменения /случки

fikseerimistangid – tangid looma paigalhoidmiseks

fixation forceps

Fixierungszange

фиксационный пинцет

fikseeritud pidamine – pidamisviis, kus loom on liikumise piiramiseks lõas, puuris või kitsas sulus

fixed keeping

fixierende Haltung

привязное содержание

filee – rümba väärtuslikumad osad: sisefilee ja välisfilee

filet

Filet

филе

fistul, uuris – kitsas torukujuline haav, mille kinnikasvamist takistab pidev nõre või sekreedi eritumine

fistula

Fistul, Fistula

фистула, свищ

fjordi hobune – Norra fjordide piirkonnast pärit hobune. Iidne mägitõug, varem nimetatud normandia (põhjamaa) hobuseks

Fjord pony

Fjordpferd

норвежский пони

flaami piimalamba tõug – Belgias aretatav piimalambatõug

Flemish Milk sheep

flämisches Milch schafe

фламандская порода

flandria küülik, flandria hiidküülik, belgia hiidküülik, flaami hiidküülik, hiidküülik
– kuulub raskete küülikutõugude hulka, värvus hallist mustani, alakeha heledam
Flemish Giant rabbit
belgischer Riesenkaninchen, Riesenkaninchen
фландр, бельгийский великан кролик

flegmoon – nahaalune, lihastevahelise ja sidekirmealuse koheva sidekoe laialdane
mädapõletik
phlegmon
Phlegmone
флегмона

fluor – mikroelement
fluor
Fluor
фтор

fluorärastatud söödafosfaat – mineraalsööt
defluorinated phosphate
defluoriertes Phosphat
обесфторенный фосфат

folliikul – munarakku sisaldav põisjas moodustis munasarjas
follicle
Follikel, Eibläschen
фолликул

folliikuleid stimuleeriv hormoon (FSH) – hormoon (super)ovulatsiooni
esilekutsumiseks
follicle-stimulating hormone
follikulstimulierendes Hormon
фолликулостимулирующий гормон (ФСГ)

foolhape – B9-vitamiin (antianeemiline vitamiin), mis võtab osa nukleotiidide ja
aminohapete ainevahetusest
folic acid
Folsäure
фолиевая кислота

forellimajand – väikese pindalaga ning suure läbivooluga tiikide süsteemist koosnev
külmaveeline tiigimajand, kus kasvatatakse vikerforelli jmt külmaveekalu
Trout hatchery, trout fishing farming
Forellen(teich)wirtschaft
форелевое хозяйство

forellitiigid – külmaveelised tiigid vikerforellide kasvatamiseks
Trout ponds
Forellenteiche
форелевые пруды

fosfaat – fosforhappe sool, mida kasutatakse söödaratsioonides fosforiallikana ja lihatööstuses liha veesidumisvõime tõstmiseks

phosphate

Phosphat

фосфат

fosfaat-rebulahjend – rebulahjend pulli sperma lahjendamiseks

egg-yolk phosphate diluent

Phosphat-Eidotterlösung

желточно-фосфатный разбавитель

fosfataas – piima ensüüm, mida kasutatakse madal- ja lühiaegse pastöriseerimise kindlakstegemiseks

phosphatase

Phosphatase

фосфатаз

fosfor – keemiline element, organismi elutegevuseks vajalik minaraalelement

phosphorus

Phosphor

фосфор

fotoperioodsus – organismi, eriti suguorganite arengu ja talitluse perioodiline muutumine sõltuvalt päeva pikkusest

photoperiodism

Photoperiodismus

фотопериодизм, фотопериодичность

fotosüntees – klorofüllis sisalduvates taimerakkudes valgusenergia toimel kulgev protsess, milles anorgaanilistest ühenditest, süsihappegaasist ja veest moodustub orgaaniline aine ja eraldub hapnik

photosynthesis

Photosynthese

фотосинтез

fraktsioonsöötmine – söötmisviis, kus näiteks ühel söötmiskorral päevas antakse jahu ja teisel osaratsioonilist segajõusööta

fractional feeding, feeding in fractions

fraktionierte Fütterung, Fraktionsfütterung

фракционный метод кормления

friimartiin – puudulikult arenenud suguorganite ja sekundaarsete sugutunnustega (tavaliselt lahksooliste kaksikute puhul) emasloom, kes on kogu eluaja sigimatu

freemartin, free-martin

Freemartin, Zwitter

фримартин(ка)

friimartinism – lahksooliste kaksikute emasjärglasesuguline arenematus

freemartinism

Freemartinismus
фримартинизм

fruktolüüs – *fruktoosi* hapnikuta lõhustumine
fructolyse
Fruktolyse
фруктолиз

furunkul, koeranael – karvanääpsu, rasunäärmete ja neid ümbritsevate kudede
kärbusega kulgev mädapõletik
furuncle
Furunkel
фурункул

furunkuloos – haigus, mille puhul loomal on arvukalt furunkuleid
furunculosis
Furunkulose
фурункулез

füllokiinon, K1-vitamiin, koagulatsioonivitamiin – võtab osa protrombiini ja
trombotropiini sünteesist, soodustab vere hüübimist
vitamin K, phylloquinone
Vitamin K, Phyllochinon
филлохинон, витамин K1

fülogenees, fülogeenia – mingi organismide rühma (populatsiooni, liigi, seltsi, vms)
evolutsioon ehk areng
phylogenesis, phylogeny
Phylogenese, Stammesentwicklung, Starnmesgeschichte, Phylogenie
филогенез

füsioloogia – bioloogia haru, teadus organismide, nende elundkondade, elundite ja
rakkude talitlusest, eluavaldusi iseloomustavatest nähtustest
physiology
Physiologie
физиология

füsioloogiline – elusorganismis toimuvate potsessidega seotud
physiological
physiologisch
физиологический

füsioloogiline küpsus – looma organismi seisund, mil tema sugu- ja
produktiivorganite füsioloogilised funktsioonid on täiuslikult väljaarenenud
physiological maturity
volle Reife
физиологическая спелость

fütsiin – taimne proteolüütiline ensüüm
ficin

Fuzin
фицин

G

gaasivahetus – gaaside vahetus organismis
respiratory metabolism
respiratorischer Stoffwechsel
газообмен

gajaal (*Bibos frontalis*) – veislaste perekonda kuuluv. Gauri kodustatud vorm.
Levinud Indias, Birmas ja Indo-Hiinas
gayal
Gayal
гаял

gallovei tõug – ekstensiivne *lihavesetõug Šotimaal*
Galloway
Galloway-Rind
галловейская порода

galopivõidusõit – hobuste takistusteta võidusõit
Race
Galopprennen
гонки

galopp – *kõige kiirem allüür, mille puhul hobune liigub edasi hüpetega*
Gallop
Galopp
галоп

galvanonarkoos – kala seisund elektripüügil, mille puhul elektrivälja teatud tugevuse korral kala kaotab liikumisvõime ja tasakaalu ning kaldub küljele, jääb liikumatuks ning vajub veekogu põhja
Galvanic narcosis
Galvanonarkose
гальванонаркоз

galvanotaksis – kala seisund elektripüügil, kus elektrivälja teatud läviväärtuse ületamisel kala viskleb algul rahutult siia-sinna, pöördub siis peaga anoodi poole ja ujub selle suunas, hoides keha piki välja jõujooni
Galvanotaxis
Galvanotaxis
гальванотаксис

gameet, sugurakk – sugurakk, mis ühinedes vastassugupoole sugurakuga moodustab sügoodi
gamete, sexual cell
Gamet, Geschlechtszelle
гамета

gammaglobuliin, γ -globuliin, immunoglobuliin – vereseerumi valgu koostisaine, millel on teistest väiksem elektroforeetiline liikuvus ning mis on organismis seotud antikehaga
 γ -globulin
 γ -Globulin
 γ -глобулин

gangreen – vereringehäiretest tingitud kudede kärbus
gangrene, mortification
Gangrän, Brand
гангрена

ganoidsoomused, vaapsoomused – kahe- kuni kolmekihilised paksud rombja kujuga soomused kaladel
ganoid scales
Ganoidschuppen
ганойдная чешуя

gastriin – mao limaskestast hormoon, mis tõhustab mao fundusnäärmete sekretsiooni
gastrin
Gastrin
гастрин

gaur (*Bibos gaurus*) – Indo-Hiinas, Indias, Birmas ja Malaka poolsaarel elutsev ulukveis
gaur
Gaur
гаур

geel – tarrend, *kolloidlahuse sültjas mass*
gel
Gel
гел

geen – desoksüribonukleiinhappe molekuli osa, mis omab kindlat funktsiooni päriliku informatsiooni edastamisel
gene
Gen
ген

geeniaktiivsus – geenide funktsioneerimine teatud rakutüübis kindlates tingimustes
gene activity
Genaktivität
активность гена

geenide koostoime, geeni interaktsioon – alleelsete või mittealleelsete geenide koosmõju ühes genotüübis
gene interaction
Genwechselwirkung, Geninteraktion
взаимодействте, интеракция генов

geenide ülekandmine – meetod, mis seisneb teatud geeni eraldamises looma genoomist ja selle viimises teise looma genoomi
gene transfer
Gentransfer
перенос гена, генная инженерия

geenikaardistamine – geenide asetuse kindlakstegemine kromosoomides
gene mapping
Genkartierung
картирование генов

geenikaart – geenide asetuse kromosoomis
gene map
Genkarte
генная карта

geeni (re)duplikatsioon – geeni identne kahestumine
gene (re)duplication
Gen(re)duplikation
(ре)дупликация гена

geenitoime – nähtus, mis väljendub spetsiifilise tunnuse kujunemises
gene action
Genwirkung
действие гена

geenitriiv, geeninihe – juhuslik geenisageduse muutus, mõne geeni sageduse suurenemine või vähenemine
genetic drift
Gendrift
генетический дрейф

geeni ülekandmise meetod – geeni ülekanne mikroinjektsiooni teel
gene transfer method
Method des Übertragens des Genes
методы переноса гена

geeni ülekandmise meetodid – ..
gene transfer methods
Methodes des Übertragens des Genes
метод переноса гена

geenmutatsioon – punktmutatsioon, püsiv lämmastikaluste järjestuse muutus DNA struktuuris
gene mutation
Genmutation
генная мутация

geenivalem – isendi genotüüpi tähistav tähekombinatsioon

gene formula
Genformel
генная формула

genealoogia – põlvnemine
genealogy
genealogie
родословия

genealoogiline analüüs – geneetika põhimeetod, kus kasutatakse registreeritud põlvnemisandmeid (eellaste andmeid) mitme põlvkonna kohta
genealogical analysis
genealogische Analyse
генеалогический анализ

genealoogiline liin – liin, mis lähtub väljapaistvast isasloomast, kusjuures arvestatakse vaid sugulussidmeid, mitte loomade tüüpi või tunnuseid
line of breeding
genealogische Linie, Vatertierbestand
генеалогическая линия

genealoogiline perekond – ühest emasloomast lähtuv perekond
genealogical family
genealogische Familie
генеалогическое семейство

genes – mingisuguse struktuuri kujunemine ontogeneesi või fülogeneesi käigus
genesis
Genesis
генез(ис)

geneetika – uurib pärilikkust ja selle muutlikkust, geneetilise informatsiooni edastamise (pärandumise) ja selle realiseerumise seaduspärasusi organismi elutsükli jooksul
genetics
Genetik
генетика

geneetiline analüüs – geneetika meetodite kogum organismide pärilikkuse ja muutlikkuse uurimiseks
genetic analysis
genetische Analyse
генетический анализ

geneetiline dispersioon, genodispersioon – isendite genotüübiväärtuste dispersioon populatsioonis
genetic variance
genetische Varianz
генетическая дисперсия

geneetiline homöostaas – populatsiooni omadus säilitada geneetilist tasakaalu, geenisagedust, mis on kõige soodsam antud keskkonnatingimustes, ja võimet vastu seista *muutustele keskkonnatingimustes*

genetic homeostasis
genetische Homoiostasie
генетический гомеостаз

geneetiline informatsioon – sisaldab DNA ja RNA nukleotiidjärjestuses, mis on informatsiooniks valgusünteesil

genetic information
genetische Information
генетическая информация

geneetiline kood – *päriliku informatsiooni kodeeritud süsteem nukleiinhapetes, mille kohaselt igale aminohappele vastab mingi nukleotiidide kombinatsioon koodonis*

genetic code
genetischer Kode
генетический код

geneetiline korrelatsioon – *nähtus, mille puhul ühe tunnuse muutusega kaasneb teise (korreleeruva) tunnuse muutus*

genetic correlation
genetische Korrelation
генетическая корреляция

geneetiline materjal – ..

genetic material
genetisches Material
генный материал

geneetiline parameeter – arv*näitaja*, mis iseloomustab populatsiooni geneetiliselt

genetic parameter
genetischer Parameter
генетический параметр

geneetiline polümorfism – *mingi lookuse kahe või enama alleeli (ja tihti ka fenotüübi) esinemine populatsioonis*

genetic polymorphism
genetischer Polymorphismus
генетический полиморфизм

geneetiline regulatsioon – DNA erinevate osade aktiivsuse reguleerimine DNA enese poolt, tema kontrolli all sünteesitavate produktide kaudu

genetic regulation
genetische Regulation
генетическая регуляция

geneetiline sugulus – genotüübiline *sarnasus* isenditel, kellel on üks või mitu ühist eellast

genetic relationship, genetic kinship

genetische Verwandtschaft
генетическое родство

geneetiline tasakaal – seisund, kus vabapaaruvus (*panmiktilises*) populatsioonis püsivad geeni- ja genotüübisagedused põlvkonniti konstantsed
genetic equilibrium
genetisches Gleichgewicht
генетическое равновесие

geneetiline variatsioon – pärilik muutlikkus, mis on tingitud geneetilise informatsiooni (pärilikkuse) erinevusest isendite vahel
genetic variation
genetische Variation
генетическая вариация

genitaal, -id, suguelund, -id – ..
genital, -s
genitale, -ien pl
половой орган, половые органы

genofond – populatsiooni isendite geenide kogusumma, st populatsiooni kogu geneetiline informatsioon
gene pool
Genbestand
генофонд

genokoopia – vajab täiendamist! iseloomustab ühesugune fenotüübiline avaldumine
геносору
Genokopie
генокопия

genoom – isendi normaalne haploidne kromosoomistik, selles paiknev geenikogum
genome
Genom
геном

genoommutatsioon, heteroploidsus – kromosoomide normaalse arvu muutus
genome mutation
Genommutation, Heteroploidie
геномная мутация, гетероплоидия

genotüübiline lahknemine – erinevate genotüüpide suhe järglaskonnas
genotypic segregation
genotypische Spaltung
генотипическое расщепление

genotüübisagedus – genotüübi osatähtsus populatsioonis
genotype frequency
Genotypenhäufigkeit
частота генотипов

genotüüp – Isendi geneetilise informatsiooni summa, mis määrab koos keskkonnatingimustega tema fenotüübi

genotype

Genotyp

генотип

globuliinid – vereplasmas, piimas, koevedelikes ja mitmes organis, ka taimedes, leiduv alkoholis lahustuv valk

globulins

Globuline

глобулины

glükagoon – kõhunäärme hormoon

glucagon

Glukagon

глюкагон

glükogeen – e loomne tähtlik, polüsahhariid maksas ja lihastes, mis moodustavad süsivesikute varu

glycogen, animal starch

Glykogen, tierische Stärke

гликоген, животный крахмал

glükolüüs – glükoosi anaeroobne lagunemine organismis

glycolysis

Glykolyse

гликолиз

glükoos, viinamarjasuhkur – taim- ja loomaorganismi peamine monosahhariid

glucose, grape sugar

Glycose, Traubenzucker

глюкоза

glükoos-rebulahjend – vajab täiendamist! täku sperma lahjendamiseks kasutatav rebulahjend

glucose-yolk diluent

Eidotter-Glukoselösung

желточно-глюкозный разбавитель

glükoos-tsitraat-rebulahjend – jäära, kuldi ja pulli sperma lahjend

glucose-citrate-yolk diluent

Eidotter-Glucose-Zitratlösung

желточно-глюкозно-цитратный разбавитель

glükosiidid – taimedes sisalduvad orgaanilised ühendid (mittetoitumuslikud faktorid)

glucosides

Glukoside, Glykoside

глюкозиды

glükosuuria – glükoosi eritumine uriiniga vere suhkrusisalduse suurenemise tagajärjel
glycosuria, glykosuria
Glykosurie
гликозурия

glütseriinlahjend – sperma lahjend sügavkülmutamisel
glycerol diluent
Glyzerinverdünnungsmittel
глицериновый разбавитель

glütserofosfaatraud – rauda sisaldav aneemiavastane preparaat, mida manustatakse põrsastele suu kaudu
ferrous glycerophosphate
Ferroglyzerophosphat
железа-глицерофосфат (II)

glütseriin, glütserool – kolmealuseline alkohol, lipiidide ehituskomponent
glycerin(e), glycerol(e)
Glyzerin, Glyzerol
глицерин, глицерол

glütsiinlahjend, glükokoll-lahjend – vajab täiendamist! rebulahjend, mida kasutatakse pulli, täku ja kuldi sperma lahjendamiseks ja säilitamiseks 0° temperatuuril ja sügavkülmutatult
glycine(-eggyolk) diluent
Glyzinverdünner
глициновый разбавитель

glütsiinpiimlahjend – vajab täiendamist!
milk-glycine diluent
Glyzin-Milchlösung, Glyzinverdünner
глицино-молочный разбавитель

glütsiin-rebulahjend, glükokoll-rebulahjend – vajab täiendamist! mõnes riigis pulli sperma lahjendamiseks kasutatav rebulahjend
glycine-yolk diluent
Glyzin-Eidotterlösung
глицино-желточный разбавитель

glütsiin-tsitraat-rebulahjend, glükokoll-tsitraat-rebulahjend – vajab täiendamist!
pulli, jäära, kuldi ja täku sperma lahjendamiseks kasutatav rebulahjend
glycine-citrate-yolk diluent
Glyzin-Eidotter-Zitratlösung
глицино-желточно-цитратный разбавитель

gonadotropiin – glükoproteiin, mida sünteesitakse platsentas, aga ka mõningate kasvajate poolt
gonadotropin

Gonadotropin
гонадотропин

gonosoom, sugukromosoom – kromosoom, mis määrab kõrgematel organismidel sugupoole (soo)
gonosome
Gonosom
гоносома

gonosoomne tunnus, suguliiteline tunnus – tunnus, mida määrav geen asub sugukromosoomis ehk gonosoomis
gonosomal character
geschlechtsgekoppeltes Merkmal
гоносомный признак

gorbaatovi punane tõug – piimatõug Oka jõe aladel
Gorabatov Red
Gorbatower rotes Rind, rote Gorbatowere Rasse
горбатовская красная порода

gorki lambatõug – varavalmiv poolpeenvillaline liha-villalambatõug Venemaal
Gorky Sheep-breed
Gorky-Schafrasse
горьковская порода овец

granuleerimine – enamasti sööda sõmerdamine, teraliseks muutmise
granulation
Granulierung, Körnung
гранулирование

gripp – viirushaigus
influenza
Grippe
грипп

groningeni tõug – kohaliku tähtsusega piimaveisetõug Hollandis
Groningen Whiteheaded
Groningen-Rind n
гронингенская порода

groznõi lambatõug – meriinovilla andev peenvillalambatõug Venemaal
Grozny sheep breed
Grozniër-Schafrasse
грозненская порода овец

gruusia peenvilla lambatõug – peenvilla andev rasvasaba liha-villalambatõug
Georgian finewool sheep breed, Georgian fine-fleece(d sheep breed)
grusinische feinfollige Schafrasse
грузинская порода тонкорунных овец

gruusia poolpeenvilla lambatõug – poolpeenvilla andev rasvasaba villa-
lihalambatõug

Georgian semi-finewool/half-finefleece(d) sheep breed

grusinische halbfeinwollige Schafrasse

грузинская порода полутонкорунных овец

grööni sinirebane – sinirebase ulukliik, kellest on aretatud ka farmisinirebane

Grönland Blue fox

grönländischer Blaufuchs

гренландский песец

guaniin – nukleinhappes esinev puriinalus

guanine

Guanin

гуанин

göönsi tõug – Suurbritannias Guernsey saarel aretatav piimaveisetõug, mis on
levinud Ameerikas

Guernsey

Guernsey-Rind n

гернзейсквя порода

H

haarempaaritus – lammaste paaritusviis, mille puhul ühele sugujäärale valitakse rühm
ottesid (kuni 50), keda peetakse koos jääraga kogu paaritusperioodi vältel

pasture mating, pairing

freie Paarung in der Schafherde

гаремная случка

haistmine – väljahingatava õhu, naha, keha eritiste jt bioloogiliste materjalide
uurimise viis; lõhna tajumine sensoorsel hindamisel

smelling

Wittern

обоняние

hakkliha – hakklihamass, (hundis) peenestatud liha

ground meat, minced meat

Hackfleisch

рубленое мясо, фарш

hakni – norfolgi traavlist aretatud kergem hobusetüüp

Hackney

Hackney

хакнэ

haljaskonveier – haljassöötade kasutamise järjestus varakevadest hilissügiseni
green fodder conveyer

grünes Fliessband, Grünfutterfliessband

зеленый конвейер

haljasmais – haljassööt, silokultuur

green maize, corn

Grün (futter)mais

зеленая кукуруза, кукуруза на зеленый корм

haljassegatis – kõrsteraviljade ja kaunviljade segakultuur

green grain-legumes mixture, green fodder mixtures

Grünfuttermenge, Grüngemenge

зеленая мешанка, смесь, выращиваемая на зеленый корм

haljassööt – peamiselt taimede vegetatiivosad, mida loomad söövad karjatamisel või
kohe pärast niitmist

green fodder, feed

Grünfutter

зеленый корм

hallitus – hallitusseeneniitidest kiht orgaanilisel substraadil

mould

Schimmel

плесень

hallitusinhibiitor – hallituseente arengut pärssiv aine
mould inhibitor
Schimmelinhibitor
иргибитор плесени

hallituseened – arenevad eriti niiskes keskkonnas ja tekitavad erineva värvusega seeneniitidest kihi (hallituse)
moulds, mould fungi
Schimmelpilze
плесневые грибы

hall hiidküülik – Venemaal kohalike ja flandria küülikutõugude baasil aretatud küülik
grey Giant
graues Riesenkaninchen
кролик породы серый великан

hall ukraina stepitõug – Edela-Euroopas aretatav tööveis
Grey Steppe cattle
Grauvieh
серая степная украинская порода

halb toitumus – kõhetu lihastikuga loom, kellel puudub nahaalune rasvkude
low body condition score (BCS)
niedrigen BCS
неупитанное

halvatus, paralüüs – kogu keha või mõne kehaosa tahteliste liigutuste täielik puudumine
paralysis, palsy
Lahmung, Paralyse
паралич

halvendaja isasloom – isasloom, kes põhjustab järglaste tõuomaduste halvenemist
male impairer
verschlechter Zuchttier
производитель-ухудшатель

hambad – suuõõnes asuvad, väljaulatuvad luumoodustised toidu peenestamiseks
teeth
Zähne
зубы

hambatangid – vahend äsjasündinud põrsaste hammaste lühendamiseks
dental forceps
Zahnzange
зубные щипцы

hambavalem – üksiku looma hammaste liiki, arvu ja asendit märkiv skeem
dental formula
Zahnformel
зубная формула

hambumus – ülemise ja alumise hambarea asetus teineteise suhtes
bite, set of teeth
Gebiss
прикус

hammaskaar – koosneb kaaretaoliselt reastuvatest hammastest
tooth arc(h)
Zahnbogen
зубная аркада

hammastumine – hammaste tulek
teething, dentition
Durchbrechen der Zähne, Zahnung
прорезывание зубов

hanekasvatus – ..
goose breeding, management
Gänsezucht
гусеводство

haneliha – kodulinna liha
goose meat
Gänsefleisch
гусятина

hanemaks – *organ, mis moodustab kuni 25% nuumatud hane lihas- ja rasvkoest ja mis on hinnatud tooraine delikatesside valmistamisel*
goose liver
Gänseleber
гусиная печень

hanemuna – kodulinna muna
goose('s) egg
Gänseei
гусиное яйцо

hanerasv – hane lihakehast pärinev toiduks ja raviks kasutatav rasv *aine*
goose grease
Gänsefett
гусиный жир

hani – partlaste sugukonda kuuluv veelind, keda kasvatatakse liha ja rasva saamiseks
goose
Gans
гусь

hanila – hoone hanede pidamiseks
goose house, shed
Gänsestall
гусятник

hanter – täisvereliste täkkude ja veohobusetõugu märade ristand. Tarbehobune, keda kasutatakse meelelahutuslikuks ratsutamiseks ja jahiks
hunter
Hunter
гунтер

hapendamine – söötade käärimisel (fermentatsioonil) rajanev konserveerimisviis
souring, fermentation
Säuerung, Einsäuern
подкисление

hapete-leeliste suhe, katiooni-aniooni bilanss – happeliste ja leeliseliste elementide vahekord, mis on ümber arvestatud grammekvivalentideks
acid-alkali ratio, cation-anion balance
Säure-Basen-Verhältnis
кислотно-щелочное отношение

haploidne, haploidsus – ühekordse kromosoomide arv rakkudes või organismis
haploid, haploidy
haploid, Haploidie
гаплоидный, гаплоидия

hapnikutarve – hapniku hulk, mis kulub ühe või teise töö sooritamisel oksüdatsiooniprotsessideks
oxygen requirement
Sauerstoffbedürfnis
потребность в кислороде

hapnikuvaegus, kudede hüpoksia – hapnikusalduse vähenemine kudedes
hypoxia
Sauerstoffmangel
гипоксия, кислородная недостаточность, недостаток кислорода

happe(li)sus – keskkonna, lahuse reaktsiooni iseloomustav; happelise keskkonna pH on alla 7,0
acidity
Säurehaltigkeit, Azidität
кислотность

hapukoor – rõõsale koorele piimhappebakterite lisamisega saadud toode
sour cream
saure Sahne
сметана

hapupiim – piimahappebakterite elutegevuse tagajärjel saadud *piim*
sour milk
Sauermilch, saure (gesäurte) Milch
простокваша, кислое молоко

Hardy-Weinbergi seadus – *panmiktilises* populatsioonis, mis on geneetilise tasakaalu
seisundis, püsivad geeni- ja genotüübisagedused põlvkonniti konstantsed
Hardy-Weinberg law
Hardy-Weinberg-Gesetz
закон Гарди-Вейнберга

hari – nahamoodustis linnu koljuluul
comb, crest
Kamm
гребень

haritav maa – haritava maa hulka arvatakse põllumaa, puuviljaaia ja puukooli maa
ning püsirohuma
cultivated land
Kulturland
обработанная /окультуренная земля

harjas(ed) – sigade keha katvad karvad
Bristle
Borste
щетина

harjus(peegel)karp(kala) – karpkala genotüüp, millele on iseloomulik seljal, külgedel
ja kõhul korrapäraste ridadena paiknevad väga suured soomused
dispersed mirror carp
unregelmässiger Spiegelkarpfen
разбросано-зеркальный карп

harkjalgne asetus, seis, harkjalgsus – eesjalad kaugenevad allpool teineteisest
toes-out
bodenweite Stellung
размёт, распущенная постановка

harknisad – väljapoole suunduvad nisad
far apart, forked, straddled teats
schrägstehende Striche
растопыренные соски

harzi kitsetõug – Saksamaal Harzi mägi massiivil ja eelmäestikus kasvatatav tõug
Harz goat
Harzer Ziege
гарц (порода козел)

haudeaparaat, inkubaator – masin, milles on loodud tingimused munade hautamiseks
hatcher, incubator

Brutapparat, Inkubator, Bruterei
инкубатор

haudeinstinkt, loksumine – nähtus, mis avaldub pesasistumise püüdes, tekib suure prolaktiinikoguse eritumisel verre ja munemise katkestamisel
broodiness

Brutlust, Brütigkeit
инстинкт насиживания, клохтание

haudejaam – üksus munade hautamiseks ja tibude koorumiseks
hatchery, incubator (poultry) station
Brutstation, Brutanstalt
инкубаторная станция

haudekamber – ruum, kus toimub munade inkubeerimine (hautamine)
setter, incubator chamber
Vorbrüter
инкубационная камера, инкубационный шкаф

haudemuna – inkubeerimiseks (hautamiseks) valitud viljastatud linnumuna
hatching egg
Brutei
инкубационное яйцо

hauderežiim – munade hautamise tingimused
incubation, hatching regime
Brutregime
режим инкубации

haudumisest võõrutamine, haudekihist võõrutamine – emaslindude haudeinstinktist võõrutamine
preventing broodiness, broody prevention
Brutentwöhnungs
отъем инкубации

Haugh'i ühik – ühik munavalge kvaliteedi hindamiseks munavalge kõrguse ja muna keskmise massi alusel
Haugh unit
Haugh-Einheit
хафовская единица

hautamisskeem – munapartiide inkubaatorisse paigutamise kord
incubation scheme, order
Brütenschema, Brütenplan, Brütenreihe
схема инкубации яиц

hautamistemperatuur – temperatuur, mida loode talub, sõltuvalt linnuliigist
37,4...37,8°C
incubation temperature
Bruttemperatur

temperatuur inkubирования

havihambad – hambumisviga loomadel, mille puhul alalõualuu lõikehambad ulatuvad ülalõualuu lõikehammastest ettepoole

overbite

Hechtgebiss, Hechtmaul, Unterbeissen

щучий прикус, прогнения, нижний прикус

havipea – nõgusa profiiliga pea

concave /dished face profile

Hechtskopf, konkaver Kopf, eingeschlagenes Profil

щучья (вогнутая голова)

heie – kraasitud villarullist ketramiseks tõmmatavad villakiud

roving, sliver

Faserband

кудель, прядь

hein – rohu kuivatamisel saadud koresööt

hay

Heu

сено

heinabrikett – pressitud heinamass

hay cube

Heubrikett

сенной брикет

heinajahu – heina jahvatamisel saadud sööt

hay meal

Heumehl

сенная мука

heinakõht – kõhujoon on tugevasti langenud

hay belly

Heubauch

сенное брюхо

heinarakk(-rull) – kokku pressitud hein

hay block(bale)

Heuballen(-rolle)

тюк (рулон) сена

heinapebred, heinapuru – kuivanud heintaimede leheosakesed, õisikud ja seemned

hay particles

Heuabfall

(сенная) труха

heinapiim – heinasöödalise söödaga (ilma silota) toodetud emaloomade (lehm, utt, kits) piim

hay milk
heumilch
сено-молоко

heinapress – heina pressimiseks ning kinnisidumiseks kasutatav masin
baler, roll baler
Heupresse, Rundballenpresse
сенной пресс, рулонный пресс

heinaseemnerõhk – heinaseemne peksmisel saadav põhk
seed-hay straw, hay straw
Heustroh
солома семенных трав

heintaimik – rohttaimede kogum, rohukamar
grass stand
Pflanzenbestand, Futterpflanzenbestand
травостой

heinaühik, heinaekvivalent, heinaväärtus – esimesi söötade toiteväärtuse hindamise
ühikuid
hay value (equivalent), hay feed unit
Heuwert, Heueinheit
сенная единица, санный эквивалент, сенная ценность, кормовая ценность сена

heitvesi – reovesi
wastewater, sewage
Abwasser, Abflusswässer
сточная вода

hekseldamine – kore-ja haljassööda peenestamise viis
chopping
Häcksel, Hacken
резка

hekseldi – kore-ja haljassööda peenestamise masin
(fodder) chopper
Häckselmaschine
корморезка

hekselhein – peenestatud hein
chopped hay
Häckselheu
измельченное сено

hall loom – karvkattes on ülekaalus valged karvad mustade suhtes
grey animal
Grauer
серый животное

helekõrb – heledam kõrb hobune
light-bay horse
Hellbrauner
лошадь светлогнедой масти

heleraudjas – punaka karvastiku, laka ja sabaga hobune
light-chestnut horse
Hellfuchs, Lichtfuchs
лошадь светлорыжей масти

helmint – parasiteeriv uss, ussnugiline
helminth
Helminthe
гельминт

helminthoosid, usstõved – parasiitusside ehk helmintide põhjustatud
invasioonihaiused
helminthiasis
Helminthiase
гельминтозы

hemaglutinatsioon – vere punaliblede kokkukleepumine ja sadestumine
hemagglutination
Hämagglutination
гемагглютинация

hematokrit – vere rakuliste elementide ja vereplasma mahuline suhe
hematocrit
Hämatokrit
гематокрит

hem(at)otroofne toitumine – loote toitumine platsenta kaudu
hemotrophic nutrition
chemotrophe Ernährung
гематотрофное питание

hematuuria – vere olemasolu uriinis
hematuria
Hämaturie, Blutharnen
гематурия

hemoglobiin – vere punalibledes vesilahusena esinev liitvalk, mis kannab hapnikku
kopsudest kudedesse ja süsinikdioksiidi kudedest kopsudesse
hemoglobin
Hämoglobin
гемоглобин

hemoglobinuuria – hemoglobiini lagunemine ja laguainete eritumine neerude kaudu
hemoglobinuria
Hämoglobinurie

гемоглобинурия

hemolüüs – punaliblede lagunemine ja hemoglobiini vabanemine neist
hemolysis
Hämolyse
гемолиз

hepariin – kudedes tekkiv, vere hüübimist takistav ühend
heparin
Heparin
гепарин, антитромбин

herdelgalopp – tehisekest takistustega võidusõit
hurdle-gallop, race
Heckengaloppieren, Heckenrennen
скачки, галоп с препятствиями, с херделями

herefordi tõug – *Inglismaalt pärit lihaveisetõug*
Hereford
Hereford-Rind
геррефордская порода

heritaablus, päritavus – geneetilistest teguritest tingitud fenotüübilise variatsiooni osa
heritability
Heritabilität
наследуемость

hermafrodiit, sugukaksiklane – mõlemasooline olend, kõrgematel organismidel
sigimisvõimetu
hermaphrodite,
androgynе Zwitter, Hermaphrodit
гермафродит

hernes – proteiinirikas liblikõieline söödataim
pea(s)
Erbsen
горох

herneshari – *kanadel esinev harja kuju*
pea comb
Erbsenkamm
стручковидный гребень

herpes – *ohatis, imetajate, lindude ja kalade viiruslik nakkushaigus, mis võib tabandada kesknärvisüsteemi, silmi, nahka ja limaskesti*
herpes
Herpes
герпес

heterogameetsus – ühe sugupoole isendite keharakkudes erinevate sugukromosoomide (X- ja Y-gonosoomid) esinemine
heterogamety
Heterogametie
гетерогаметность

heterogeenne – koostiselt või omadustelt **ebahühtlane**
heterogenous
heterogen
гетерогенный

heteroos – *ristandjärglaste mõnede omaduste (kasv, vitaalsus, viljakus) üleolek võrreldes vanematega*
heterosis
Heterosis
гетерозис

heterosügootsus – erinevate alleelide esinemine homologsete kromosoomide samas lookuses (Aa)
heterozygosis
Heterozygotie
гетерозиготность

heterotroofia – orgaanilisest ainest toitumine
heterotrophy
Heterotrophie
гетеротрофия

higi – higinäärmete eritis, millega eemaldatakse organismist mittevajalikke ainevahetusprodukte
sweat
Schweiß, Schwitz
пот

higinäärmed – torujad näärmed, mis avanevad otse nahapinnale või karvanääpsudesse
sweat glands
Schweissdrüsen
потовая железа

higistamine – protsess, mille käigus eritatakse organismist higi ja koos sellega mõningaid ainevahetusprodukte
sweating, perspiring, perspiration, sudation
Schwitzen
потение, потоотделение

hiina hani – uluk-kügarhanedest põlvnevad haned
Chinese goose
Chinesischer Gans
китайский гусь

hiirjas hobune – kattekarvad on hiirhallid ja jalgade allosas mustad

dun horse

Mausgrau Pferd

лошадь мышастой масти

hiljavalmivus – kasvu ja arengu mahajäämus

late ripening

Spätreife

позднеспелость

hindamine – hinnangu andmine

evaluation, estimation

Beurteilung, Bewertung

оценка

hindamine eellaste järgi – põlvnemise järgi hindamine

estimation by parents, ancestors

Abstammungsbewertung

оценка по происхождению

hindamine jõudlusomaduste järgi – hindamine toodangunäitajate alusel

estimation by performance

Leistungsbeurteilung

оценка по продуктивности

hingamine, respiratsioon – õhu liikumine kopsudesse ja väljutamine kopsudest, ainevahetusprotsess, mis varustab kudesid hapnikuga

respiration, breathing

Atmung, Respiration

дыхание, респирация

hingamiselundid – elundid, mis varustavad organismi hapnikuga ja aitavad vabaneda süsihappegaasist

respiratory organs, organs of respiration

Atmungsorgane

органы дыхания

hingamiskoefitsent, respiratoorne koefitsent, RO – hingamisel väljutatud

süsihappegaasi ruumala suhe kasutatud hapniku ruumalasse

respiratory coefficient

respiratorischer Koeffizient, Atmungskoeffizient, Atmungsquotient

дыхательный коэффициент

hingamismaht – ühekordselt sisse- või väljahingatava õhu maht

respiratory volume

Atmungskapazität

объем легких

hingamistüüp – intensiivse ainevahetusega looma konstitutsioonitüüp (piimaveis, kiirushobused jt)
respiratory type
Atmungstyp
конституционно-дыхательный тип

hingeldus – hingamisliigutuste tugevus suureneb ning nende arv ja mõnikord ka rütm või tüüp muutuvad
dyspnea
Dyspnoe
диспноэ

hispaania meriino – villatüüpi peenvillalammast Hispaanias
Spanish Merino
spanischer Merino, spanisches Merinoschaf
испанский меринос

hissaari lambatõug – jämevillaline rasvõnnar-lambatõug Tadžikistanis ja Usbekistanis
Hissar sheep
hissarisches Fettschwanzschaf
гиссарская порода овец

histamiin – biokeemne amiin, mis tekib histidiini lagunemisel
histamine
Histamin
гистамин

histidiin – asendamatute aminohapete
histidine
Histidin
гистидин

histolüsaadid – laguained, mis tekivad kudede lõhustumisel ensüümide, hapete või aluste toimel
histolysate
Gewebeauflösungsprodukten
гистолизаты

histotoksiline anoksia – häiritud on kas hapniku lahkumine verest või tema kasutamine rakkude poolt
histological-toxic anoxia
histotoxische Anoxie
гистологическая-токсическая аноксия

hoburakend – hobune koos rakmete ja veovahendiga
horse harness
Pferdegeschirr
конная упряжь

hobused (*Equus*) – perekond hobuslaste sugukonnas
horses
Pferd, -e
лошад/ь, -и

hobuse õpetamine – hobuse treenimine
teaching a horse
Training des Pferde
проминка лошади

hobusekasvandus, hobuste tõufarm – hobuste aretamise ja tõuhobuste kasvatamise ettevõtte
studfarm
Gestüt, Pferdezuchtfarm
конный завод, племенная конеферма

hobusekasvataja – hobuste kasvatamisega tegelev isik
horse breeder
Pferdezüchter, Pferdehalter
заводчик лошадей

hobusekasvatus – hobuste kasvatamine
horse-breeding
Pferdezucht
коневодство

hobuseliha – väherasvane, valgurikas, erkpunane liha
horse meat, horse-flesh
Pferdefleisch
конина

hobuslased (*Equidae*) – sugukond kabjaliste (*Perissodactyla*) seltsis
Equidae
Pferdeartige
эквидаы

hobusetüüp – määratakse olenevalt jõudlusest, tõust ja sugupoolest
type of the horse
Pferdetype
тип лошади

hobuste võidusõit, võiduajamine – hobuste võidusõit takistustega või takistusteta rajal
horse race
Pferderennen
скачки

hoidla – hoone, ruum või rajatis põllumajandussaaduste säilitamiseks
storage, store
Aufbewahrungsstelle, Lager

хранилище

hollandi küülik – üks vanimaid (19. saj keskpaik) Hollandis aretatud erineva värvusega, keskmise raskusega naha-lihaküülik

Dutch rabbit

holländisches Kaninchen, Holländerkaninchen, Marder-kaninchen

голландский кролик

hollandi mustakirju tõug, friisi tõug – varem hollandi-friisi veisetõug. *Hollandis kujundatud piimaveisetõug*

Dutch Friesian, Dutch Black-and-White

holländisches schwarzbuntes Rind

голландская чернопёстрая порода

hollandi punasekirju tõug, maas-rein-eisseli (MRY) tõug – piima-lihaveisetõug
Hollandis

Dutch Red-and-White breed

hollandische Rotbuntrasse, Maas-Rhein-Ijssel

голландская краснопёстрая порода

holmogori veisetõug – **Venemaal** kasvatatav piimatõug, mis on nime saanud Arhangelski kubermangu Holmogori küla järgi

Kholmogory cattle breed

Cholmogorer Rind

холмогорская порода

holsteini veisetõug – levinum piimaveise tõug maailmas. Varem holstein-friisi tõug
Holstein breed

Holsteinrasse

голландская порода

homogameetsus – ühe sugupoole omadus moodustada üht tüüpi sugurakke (näit imetajatel X-gonosoomiga)

homogamety

Homogametie

ГОМОГАМЕТНОСТЬ

homogeenne – ühtlane, ühtlaste omadustega

homogenous

homogenous

гомогенный

homogeenne paaridevalik – fenotüübiliselt sarnase isas- ja emaslooma valik
vanemateks

homogenous selection

homogenous Selektion

гомогенный подбор

homogenisaator – masin konsistentsi ühtlustamiseks

homogenizer

Homogenisiermaschine
гомогенизатор

homogeniseeritud piim – vähendatud rasvakuulikeste suurusega piim
homogenized milk
homogenisierte Milch
хомогенизированное молоко

homoloogsed kromosoomid – paarilised kromosoomid, mis sisaldavad samu lookusi (geene, DNA-molekule) ja moodustavad meiosis bivalente
homologous chromosomes
homologische Chromosomen
гомологичные хромозомы

homosügootsus – isendi homoloogsete kromosoomide sama(de)s lookus(t)es samad alleelid
homozygosis
Homozygotie
ГОМОЗИГОТНОСТЬ

horisontaallaudjas, rõhtlaudjas – *puusaluude kalle on kuni 20° ja ristluu on peaaegu horisontaalne. Sobiv galopis liikumiseks, mitte suure veojõu arendamiseks*
horizontal rump
horizontale Kruppe
горизонтальный круп

hormonaalne regulatsioon – elundite ja kogu organismi talitluse reguleerimine hormoonide kaudu
hormonal regulation
hormonale Regulation
гормональная регуляция

hormoonid – bioaktiivsed ained, mis tekivad sisesekretsiooniäärmeis ning korraldavad organismi ainevahetust
hormones
Hormone
гормоны

hormoonpreparaadid – looduslikud hormoonid või nende poolsünteetilised ja sünteetilised analoogid
hormone preparations
Hormonpraparate
гормонные препараты

hormoonravi – ainevahetusprotsessi, kasvu, füüsilise ja sugulise arengu hälvete ravimine hormoonidega
hormontherapy
Hormontherapie
гормонотерапия, лечение гормонами

hulgilooteline tiinus – tiine emaslooma emakas areneb korraga mitu loodet
plural gestation, multifetation
Polyembryonie
многopлодная беременность

hulgipoegija, multipaar – loom, kellel sünnib korraga kaks või enam järglast; omane väikeloomadele
multiparous animal
Multipare, mehrfrüchtiges Tier, Multipara
многopлодное животное

humoraalne regulatsioon – elundite ja kogu organismi talitluse reguleerimine peamiselt vere (temas esinevate ainete), aga ka koevedelike ja lümfi kaudu
humoral regulation
humorale Regulation
гуморальная регуляция

hurda kõht – järsult tahapoole tõusev kõhujoon, esineb koertel ja mõnikord kiirushobustel
lean belly
Windhundbauch, Hirschbauch
поджарное брюхо, втянутое брюхо

hõbejad karvad – osaliselt pigmenteerunud kattekarvad
Silver(-coloured), silvery hair
Silberhaar, silbrige Haare
серебристые волосы (пушных зверей)

hõbejuse intensiivsus – hõbejuse avaldumise aste
intensity of Silver
Silberungsintensität
интенсивность серебристости

hõbejuse osatähtsus – ühtlaselt hõbejate karvadega kaetud karusnaha osa (või looma kehaosa) pikkuse suhe protsentides karusnaha (või looma keha) pikkusesse
silveriness percentage
Silbergrad, Silberungsprozent
процент серебристости

hõbeküülik – raske küülikutõug. Aretatud end NL-s kohalike mustade küülikute ristamisega šampanni küülikutega. Värvus hõbesinine, sündides must
silver rabbit
Silberkaninchen
серебристый кролик

hõberebane – punarebase mustast mutandist selektsiooni teel saadud süsimusta kuni helehõbehalli karvkattega rebane
silver fox
Silberfuchs
серебристо-черная лисица

hõrenenud karvkate – karusnaha defekt, mis avaldub karvade hõrenemises kas kogu karusnahal või selle üksikutel osadel
thin-grown hair-covering
spärliches Haarkleid
изреженность волосяного покрова, поредельй волосяной покров

hõre sperma – normist väiksem spermide arv mahuühikus
thin sperm
undichtes, dünnes Sperma
неплотная сперма

hõre vill – vill, kus villkarvade hulk teatud nahapindalal on suhteliselt väike
thin, sparse wool
dünne Wolle
редкая шерсть

häbe – emassuguelundite väline osa
vulva, pudendum
Scham
наружные женские половые органы

hädatapp – haige või vigastatud looma sundtapmine
emergency slaughtering
Notschlachten
вынужденный убой

hämpširi tõug – Inglismaal aretatud looma- ja linnutõud
Hampshire breed
Hampshire Rasse
гемпширская порода

härg – kastreeritud pull
bullock, ox
Ochs(e)
вол

hübriidiseerimismeetod – meetod, mille puhul aretuses kasutatakse eri liiki loomi
hybridization method
Hybridisierungsmethode
метод гибридизации

hübriidoloogiline meetod – geneetika põhimeetod, mis tuvastab geneetilise informatsiooni pärandumise seaduspärasusi ristamiskatsete abil
hybridological method
hybridologische Methode
гибридологический метод

hübriid – eri liiki isendite paarumisel saadud järglane
hybrid

Hybride
гибрид

hüdroomine – vesiniku liitmine küllastumata rasvhapete küllastamisel vedelate rasvade muutmisel tahketeks

hydrogenation
Hydrogenisation
гидрогенизация

hüdrokolloid – loote veesiduvuse, viskoossuse ja konsistentsi reguleerimiseks kasutatavad ained

hydrocolloid
Hydrokolloid
гидроколлоид

hüdroksüproliin – aminohape, kollageeni iseloomulik koostisosa

hydroxyproline
Hydroxyprolin
гидроксипролин

hüdrolaasid – veemolekuli osavõtul substraate lagundavad fermendid

hydrolases
Hydrolasen
гидролазы

hüdrotehnilised ehitised – vesiviljeluses kasutatavad rajatised

hydrotechnical constructions
hydrotechnische Bauten, Errichtungen
гидротехнические сооружения

hügieen – abinõude kogum haiguste ennetamiseks

hygiene, sanitation
Hygiene
гигиена

hügieeniline – tervislik, inimese tervisele ohutu; hügieeninõuetele vastav

hygienic
hygienische
гигиенический

hügroomeeter – seade õhuniiskuse mõõtmiseks

hygrometer
Hygrometer
гигромер

hügrokoopne – niiskust imav

hygroscopic, moisture-absorbing
hygroscopisch
гигроскопический

hügroskoopsus – niiskuse imamise võime
hygroscopicity
Hygroskopzität
гигроскопичность

hüpe – loomulike allüüride hulka kuuluv liikumisviis
jump
Sprung
прыжок

hüpereemia, liigveresus – liigne vere kogunemine mingisse elundisse või kehaossa
hyper(a)emia
Hyperämie
гиперэмия, полнокровие

hüperfunktsioon – elundi liigtalitus
hyperfunction
Hyperfunktion
гиперфункция

hüperglükeemia – liigne suhkrusisaldus veres
hyperglyc(a)emia, hyperglyk(a)emia
Hyperglykämie
гипергликемия

hüpertermia, liigsoojumus – kehatemperatuuri liigne kõrgenemine
hyperthermia
Hyperthermie, Überhitzung
гипертермия

hüpertoonია – vererõhu tõus tuiksoones, kõrgvererõhk
hypertension
Hypertonie, Hochdruck
гипертоиня

hüpertooniline lahus – lahus, mille osmootne rõhk on suurem kui verel
hypertonic solution
hypertonische Lösung
гипертонический раствор

hüpertroofia – mingi elundi või selle osa ülisuurenemine tema rakkude suurenemise teel
hypertrophy, overgrowth
Hypertrophie
гипертрофия

hüpertüreoos – kilpnäärme hormooni liigse tekke tagajärjel esinev Basedow' tõi
hyperthyroidism
Hyperthyreose
гипертиреоз

hüpfunktsioon – elundi vaegtalitus, alafunktsioon
hypofunction
Нурpfunktion, Funktionsverminderung
гипофункция

hüpfüüs – munaja kujuga sisesekretsiooninääre
hypophys, pituitary gland
Нурphyse, Hirnanhang
гипофиз, мозговой придаток

hüpglükeemia – suhkrusisalduse langus veres alla füsioloogilise normi
hypoglycemia
Нурglykämie
гипогликемия

hüpkseemia, hüpkoxia – hapnikusisalduse vähenemine veres hingamis- ja vereringehäirete tagajärjel
hypoxaemia, hypoxia
Нурoxämie, Нурoxie
Гипоксемия, гипоксия

hüptalamus – vaheaajuosa
hypothalamus
Нурpthalamus
гипоталамус

hüpotermia, alajahtumine – kehatemperatuuri langemine normaalsest allapoole
hypothermie
Нурothermie
гипотермия, понижение температуры тела

hüpotoonia, vaegpingus – alanenud vererõhk südamenõrkuse või kehvveresuse puhul
hypotonia, diminished tension
Нурpotonie
гипотония, пониженное давление крови

hüpotooniline lahus – vere osmootsest rõhust nõrgema rõhuga lahus
hypotonic solution
hypotonische Lösung
гипотонический раствор

hüpovitamiinos – organismi vitamiinipuudusest tekkiv haigus
hypovitaminosis
Нурpovitaminose
гиповитаминоз, недостаточность витаминов

hüppeliiges –
hock
Sprunggelenk, Fusswurzel

скакательный сустав

I

idafriisi lambatõug – viljakas kultuur piimalambatõug
East-Friesian sheep breed
ostfriesische Schafrasse
остфризская порода овец

idamaahobusetõud, orientaalsed hobusetõud – Franki klassifikatsiooni järgi elava temperamendiga kuiva konstitutsiooniga loomad, kes on kujunenud kiltmaal, poolkõrbes ja kõrbes
oriental horse breeds
Oriental(i)en, morgenlandische, orientalische Pferderassen
восточные породы лошадей

idaprantsuse punasekirju veisetõug – veisetõug Prantsusmaal
French Red Pied cattle breed
französisches Fleckvieh
восточна французская краснопёстрая порода

identsed kaksikud – ühemunakaksikud, monosügootsed kaksikud, kes on arenenud viljastatud munaraku kaheks jagunemisel
identical twins
identische, monozygote Zwillinge, eineiige Zwillinge
идентичные двойни

igemehaigused – igeme haavad, põletikud, kasvavad
gum-diseases
Zahnefleischerkrankungen
болезни десен

ihüüofauna – veekogu asustav kalastik
ichtyofauna
Ichtyofauna
ихтиофауна

ihüüoloog – kalakasvataja
ichthyologist
Ichtyolog, Fischkundiger
ихтиолог, рыбовод

ihüüoloogia – kalateadus, tehnoloogia haru, mis käsitleb kalu ja kalalaadseid, nende ehitust, talitlust, eluviisi, levikut, süstemaatikat ja evolutsiooni
ichthyology
Ichtyologie
ихтиология

ihüüotsiidid – mürkained väheväärtuslike kalaliikide hävitamiseks veekogus
ichthyocide

Ichtyozid, -e
ихтиоцид

ildefransi lambatõug – poolpeenvillaline varavalmiv lihalambatõug
Ile-de-France sheep breed
Ile de France (Schafrasse)
порода овец ильдефранс

imemine – piima väljutamine udarast imemise teel
suction
Saugen
сосание

imemisrefleks – tingimatu refleks, mis saab alguse piklikust ajust
suction reflex
Absaugungsreflex, Aussaugungsreflex
сосательный рефлекс

imendumine – ainete liikumine väliskeskkonnast, kehaõhnest ja õhneseleundest verre
ja lümfi
absorption
Absorption
абсорбция, поглощение

imendumisvõime – neelduvus
absorbing ability
Absorptionsfähigkeit
поглощение

imetamine – imetajaliste järglaste toitmise viis
suckling
Saugen
подсос

imetamisperiood – noorlooma toitmise periood (ema)piimaga
suckling period
Säugezeit
подсосный период

imik(loom) – noorloom, keda ema imetab
suckling
Säuge (tier)
подсосное (животное)

immigratsioon (populatsiooni) – geneetiliselt erinevate isendite sissetoomine
immigration
Immigration
иммиграция

immobiliseerimine – liikumatuks muutmine

immobilisation
Immobilisation
иммобилизация

immunoblotting – antigeenide määramise meetod
immunoblotting
Immunoblotting
иммуноблотирование

immunofluorestsents – antigeenide määramise meetod fluorestseeruva ainega
immunofluorescence
Immun(o)fluoreszenz
иммунофлуоресценция

immunogeneetika – teadus, mis kasutab immunoloogia meetodeid isendite
geneetiliste iseärasuste määramiseks
immunogenetics
Immunogenetik
иммуногенетика

immuunseerumid – seerumid, mis annavad loomadele passiivse immuunsuse
immunserum
Immunserum
иммунные сыворотки

immuunsus, immunitet – organismi omandatud või loomulik mittevastuvõtlikkus
haigusetekitajate (ka mürkide) suhtes
immunity
Immunität
ИММУНИТЕТ, НЕВОСПРИИМЧИВОСТЬ

implantatsioon, loote kinnitumine – blastotsüsti või idulase kinnitumine emaka
limaskestale
implantation
Implantation
ИМПЛАНТАЦИЯ

impotentsus, suguvõimetus – isaslooma seisund, mille puhul tema suguline talitus
on häiritud ja ta ei tiinesta emaslooma või pole võimeline paaritama
(sexual) impotence
Impotenz
ИМПОТЕНЦИЯ

inbredliin, sugulasliin – liin, mille aretuses on kasutatud mitme põlvkonna vältel
veresugulusaretust astmes II-II, II-I, I-II
inbredline
Inzuchtlinie
инбредная линия

indiferentne temperatuur – neutraalne temperatuur, mis ainevahetust ei kiirenda

indifferent, neutral temperature
indifferente Temperatur
неперевариваемая температура

individuaalpuur, -pesa – puur/pesa ühe looma või linnu jaoks
single cage, nest
Einzelkäfig, -nest
индивидуальная клетка, гнездо

individuaalsöötmine – üksiku looma söötmine ratsiooni järgi
individual, hand feeding
Einzelfütterung
индивидуальное кормление

individuaalne valik (seleksioon) – üksikloomade valik
individual selection
Individualselektion, Individualwahl
индивидуальная селекция

indlev loom – innatunnustega emasloom
animal on heat
brunstige Tier
животное в половой охоте

indutseeritud mutatsioon – mutatsioon, mis tekib tugevatoimeliste keskkonnategurite toimel
induced mutation
induzierte Mutation
индуцированная мутация

informatsiooni-RNA (mRNA), matriits-RNA – RNA, mis geneetilise koodi kaudu määrab aminohapete järjestuse polüpeptiidahelas
messenger-RNA (mRNA)
Matrizen-RNA (mRNA)
информационная, матричная РНК

infrapunakiirgus – elektrilamp või seade, mis kiirgab peamiselt infrapunaseid soojuskiiri (0,74–2000 nm). Kasutatakse vastsündinute soojendamiseks
infrared heater, lamp
Infrarotlampe
инфракрасный лампа

inglise lihalambatõud – varavalmivad suure lihajõudlusega lambatõud
English Mutton sheep breeds
englische Fleischschaffrasen
английские мясные породы

inglise täisvereline ratsahobune – vanim Inglismaal aretatud (kuumavereline) ratsahobusetõug
English thoroughbred horse

englisches Vollblut
английская чистокровная верховая лошадь

inglise külmaverelised hobusetõud – šairi, klaidsteili ja suffolki hobune
English draught horse breeds
englischer Kaltbluter, Kaltblut
английские тяжеловозы

inhalatsioon – ravimi manustamine sissehingamise teel
inhalation
Inhalation
ингаляция лекарств

inhibiitor – keemilise reaktsiooni kulgu aeglustav või katkestav aine
inhibitor
Inhibitor, Hemmstoff
ингибитор

inkubatsioon, hautamine – kasvatus kontrollitud tingimustes
incubation
Inkubation
инкубация

inkubatsioonitsehh, inkubatoorium, haudejaam – hoone, kus kasvatatakse/hautatakse järglasi kontrollitud tingimustes
incubatory
bruthaus
инкубационный цех

inna sünkroonimine – innatsükli kunstlik reguleerimine
heat synchronization
Brunstsynchronisation
синхронизация и стимуляция охоты

innatsükkel, estraaltsükkel – regulaarselt mittetiine emaslooma organismis ja suguelundites toimuvad protsessid
Estrous, heat cycle
Brunstzyklus
течковый цикл

innatunnused, innasüptomid – inna ajal tekkinud muutused emaslooma suguelundites ja käitumises
signs of heat
Brunstzeichen
признаки течки

innatus – inna puudumine kui seksuaaltalitluse häire, mille puhul emasloomal ei esine innatunnuseid
absence of heat
Brunstlosigkeit

отсутствие течки

insektitsiid – putukamürk
insecticide
Insektizid
ИНСЕКТИЦИД

insertsioon – nukleotiidipaari(de) lisandumine DNA molekuli, mis põhjustab nukleotiidijärjestuse muutusi
insertion
Insertion
вставка, ирсерция

instinkt – käitumisnorm, mille peamised ajendid on organismi esmased bioloogilised vajadused
instinct
Instinkt
ИНСТИНКТ

insuliin – pankrease hormoon, mille mõjul glükoos pääseb rakku või muutub maksas glükogeeniks
insulin
Insulin
ИНСУЛИН

intensiivne (üles)kasvatamine – täiendavate vahendite rakendamisega noorloomade üleskasvatamine lühema aja jooksul
intensive rearing
intensive Aufzucht
ИНТЕНСИВНОЕ ВЫРАЩИВАНИЕ

intensiivne põllumajandus – täiendavate tootmisvahendite rakendamisel saavutatud suurem majanduslik efekt
intensive agriculture
intensive Landwirtschaft
ИНТЕНСИВНОЕ СЕЛЬСКОЕ ХОЗЯЙСТВО

introdutseerimine – loomaliigi viimine uutesse tingimustesse
introduction
Introduktion
ИНТРОДУКЦИЯ

intensiivtõug – suure jõudlusega loomatõug
intensive breed
intensive Rasse
ИНТЕНСИВНАЯ ПОРОДА

interfaas – staadium raku kahe pooldumise vahel
interphase
Interphase

интерфаза

interkinees – meioosi teine faas, kus erinevalt mitoositsükli interfaasist DNA replikatsiooni ei toimu

interkinesis

Interkinese

интеркинез

interkromosoomne rekombinatsioon – alleelipaaride ümberjaotumine sugulisel sigimisel, mis tuleneb homoloogsete kromosoomide lahknemisest meiosis ja nende juhuslikust paardumisest isas- ja emassugurakkude ühinemisel viljastumise ajal,

interchromosomal recombination

interchromosomale Rekombination

межхромосомная рекомбинация

intermediaarne – vahepealne; kahe vanema vahepealse tunnuse fenotüübiline avaldumine järglasel

intermediate, intermediary

intermediär, dazwischenliegend

промежуточный, средний, интермедиарный

invasioonihaiused, parasitaarhaiused – loomaliiki tabandavad nugalised ehk parasiidid

parasitoses, parasitic diseases

Parasitose

паразитозы, инвазионные болезни

isa – järglase isaseellane

sire

Vater

отец

isaema – isa ema

paternal grandmother

Vatersmutter

мать отца

isaisa – isa isa

paternal grandsire

Vatersvater m

отец отца

isadus – konkreetse looma olek isaks

paternity

Vaterschaft

ОТЦОВСТВО

isaduse kindlakstegemine – genotüübi uurimine looma õige isa väljaselgitamiseks

paternity establishment

Vaterschaftsfeststellung

установка отцовства

isaduse õigsuse kontroll – põlvnemisdokumentide kontroll geneetilise ekspertiisi abil
paternity authenticity control, ascertainment of paternity

Kontrolle des Vaterschafts

проверка отцовства, достоверность отцовства

isane (loom), isasloom –

sire, male

Vatertier

самец

isaslooma suguline koormus – isasloomalt sperma võtmise sagedus või paaritamiseks
kinnistatud emasloomade arv

sexual load of male

Deckbelastung des Vatertiers

половая нагрузка самца

isassugulind – tõuaaretuses kasutatav isane lind

breeding cock

Zuchthahn

племенный петух

isekuumenemine – söötade kuumenemine säilitamisel

self-heating

Selbsterhitzung

самосогревание

isesüttimine – sööda süttimine säilitamisel isekuumenemise tulemusena

self-ignition

Selbstentzündung

самозажигание

islandi lambatõug – põhja-lühisabaline lambatõug

Icelandic sheep breed

Islandschafrasse

исландская порода овец

isolatsioon – eraldatus, suletus populatsioonis

isolation

Isolation

изоляция

isoleutsiin – asendamatu aminohape

isoleucin

Isoleuzin

изолейцин

istak – ratsaniku asend, millest sõltub hobuse juhitavus ja ratsaniku kontakt
hobusega. Toeks on istmikuluud

seat
Sitz
посадка

itaalia friis (holstein) – piimaveisetõug Itaalias
Italian Friesian (Holstein)
italienisch-friesisches Rind, schwarzbuntes Rind Italiens
итальянская черно-пёстрая фризская порода

J

jaapani must veisetõug – kombineeritud jõudlusega kohalik Jaapani veisetõug
(wagyu)

Japanese Black

japanisches SchwarZRind

японская чёрная порода

jahivõidusõit – hobuste võidusõit, mis toimib võrdlemisi tasasel vahelduva pinnasega maastikul. Kasutatakse kinnisi, enamasti looduspäraseid takistusi steeplechase

Jagdrennen, Steeplechase

стипель(-)чез

jahu – taimede või nende generatiivorganite, samuti loomse või mineraalse tooraine jahvatamissaadus

flour, meal

Mehl

мука

jahutamine – toote temperatuuri alandamine madalate plusskraadideni tehistingimustes

chilling

Kühlung

охлаждение

jahuti – seade gaaside, vedelike, toiduainete jahutamiseks

cooler

Kühler

охладитель

jahvatamine – tahke materjali peenestamine

grinding, crushing

Zerkleinerung

измельчение

jahvatusseade, veski – peenpeenestusseade

mill

Mühle

мельница

jakk – (ld *Bos mutus*) mäestikealade kodu- ja ulukveis

yak

Як, Iак

як

jalamärk (-responder) – looma identifitseerimisvahend

foot tag, responder

Fussmarke, Responder
метка для ноги

jalavahetus galopil – koolisõidu element; galopeerimine vahelduvalt kord paremal, kord vasakul eesjalal
foot change at a gallop
Fusswechsel beim Gallop, Galoppwechsel
смена ноги при галопе

jalgade seis – iseloomustab jäsemete seisu eest-, tagant- ja külgvaates
position of legs, set of legs, stance
Gliedmassenstellung, Beinstellung, Stand
постановка конечностей, подстановка (ног)

jalgade seisuvead – esi- ja tagajalgade kõrvalekalle normaalseisust
foot position defects
Stellungsmangel Gliedmassen
дефекты постановки ног

jalgade kattumus villaga – lambatõugudele omane välimikutunnus
foot covering with wool
Beinewollung
оброслость (шерстью) ног

jalgade märgised – valge karvastikuga jäseseosa randme- ja/või kannaliigesest
allpool
markings on the legs
Abzeichen an den Gliedmassen
отметины на ногах

jalgade vill – lammaste jalgadelt põetud lühike jäme vill
foot wool
Beinwolle
обножка, шерсть от ног

jalgade värvus lindudel – sõltub lindude põlvnemisest, söötmisest, munemisperioodi kestusest
shank colour
Beinfarbe
краска ног

jalutus – hobuse aeglane liikumine eri allüürides
sprout, shoot
Spazierfahrt, -gang
прогулка

jalutus(jooksu)aed, -plats – ala lindude ja loomade väljas liikumiseks
run fencing, exercising area
Rauslauf, Tiersauslaufplatz
Выгул, выгульная площадка

janu – vedeliku puudusest tekkiv kuivustunne suus ja kurgus
thirst
Durst
жажда

jaroslavli veisetõug – Kesk-Venemaa piimatõug
Yaroslavl breed
Jaroslaw Rind
ярославская порода

jogurt – piimatoode, mis saadakse eribakteritega hapendamisel
yoghurt
Joghurt
йогурт

joodiarv – rasva kvaliteeti iseloomustav näitaja. Joodi kogus grammides, mille seob
100 g rasva
iodine number
Jodzahl
йодное число

joodivaegus – haigus, mille puhul tekivad muutused loomade kilpnäärme talitluses ja
ainevahetus
iodine deficiency
Jodmangel
дефицит йода

joogiveevajadus – loomade tarve vee järele
water requirement
Trinkwasserbedarf
потребность и питательной воде

joogivesi – joogiks kõlblik puhas vesi
potable, drinking water
Trinkwasser
питьевая вода

joomine – protsess, mis toimub imemise teel
drink
Trinken
питье

joomiskiirus – vedeliku joomiseks kulunud aeg
drinking rate, speed
Trinkgeschwindigkeit
скорость выпивания

joomiskordade arv – joomise sagedus päevas
watering frequency

Trinkhäufigkeit
частота поения

jootmine – loomadele joogi andmine
watering
Tränken
поение

joo(t)miskoht – loomade või lindude joo(t)mise koht
drinking place
Tränkstelle, Tränkenplatz
место поения

joo(t)misküna – anum loomade või lindude jootmiseks
watering-trough
Tränke
пойница

joo(t)misrežiim – loomade joo(t)mise sagedus, aeg ja joodava vedeliku kogus
watering regime
Trinkregime
режим выпаивания

jootmisseade, jootur – tehniline seade loomade või lindude jootmiseks
watering equipment, trough
Trinkausrüstung, Tränke
оборудование для поения, поилка

jootmistehnika – jootmiskorraldus vastavalt kasutatavatele seadmetele ja režiimile
watering technique
Trinktechnik
техника поения

jorkširi seatõug – 19. saj Inglismaal aretatud valge seatõug, 1968. a. nimetati nad
ümber suureks valgeks tõuks
Yorkshire swine breed
Jorkshire Schweinerasse
иоркширская порода свиней

juhtkarvad – karvastiku pikemad ja jämedamad kattedkarvad
lead hair
Leithaare
направляющие волосы

juhuslik valim, esindav valim – juhuslikult moodustatud valim
random sample
Stichprobe
случайная выборка

juurdekasv – loomade arvu või kehamassi suurenemine

increase, gain
Zuwachs, Zunahme, Vergrößerung
прирост

juurvili – mahlakas loomasööt
root crops
Knollenfrucht, Hackfrucht
корнеплоды

juurviljanuum – nuumamine rohke juurviljaga
root crop fattening
Hackfruchtmast
откорм корнеплодами

juurviljapealsed – sügisene lisasööt
tops of root crops
Hackfruchtkraut
ботва корнеплодов

juust – valgu- ja rasvarohke toiduaine, mida valmistatakse peamiselt lehma-, kitse-
või lambapiimast
cheese
Käse
сыр

juustuauk – juustu laagerdumisel eraldunud gaasi tagajärjel tekkiv augustus
cheese eyes
Löcher im Hartkäse, Gärblasen
глазок (в сыре)

juustude parafiinimine – juustu pinna katmine parafiiniga
paraffinization of cheeses
Parafinieren des Käselaiber
парафинирование сыров

juustumeister – juustu valmistamise eest vastutav spetsialist
cheese-maker
Käsemeister
сыровар

juustutööstus – juustu valmistamisega tegelev tööstusharu
cheese(-making) industry
Käseindustrie
сыроваренная промышленность

juustuvalmistamine –
cheese making
Käse(zu)bereitung
сыроварение

juvenaalsulgimine – tibude sulgkatte vahetumine noorlinnusulestikuga
juvenile feathering
Juvenilbefiederung
ювенальная линка птицы

jõesiga – päriisigalaste sugukonda kuuluv perekond (*Potamochoerus porcus*),
elutsevad Aafrikas suurte veekogude läheduses
red-river hog, bush pig
Fluss-Schwein, Pinselohrschwein
кистеухая свинья

jõe-ujuvvõrgud – risti jõge paigutatavad võrgud, mis ujuvad veevooluga koos ja
püüavad vastutulevat kala
floating nets for rivers
Flusstreibnetze, Flussschwimmnetze
речные плавные сети

jõudlus, produktiivsus – põllumajandusloomade tootmisvõime
productivity, performance, yield
Leistung
продуктивность

jõudluskontroll, jõudlusarvestus – loomade produktiivsusanalüüsi kindlakstegemine,
registreerimine ja säilitamine
production, performance recording
Leistungsprüfung, -bestimmung, -registrierung
контрольный учёт продуктивности

jõudluskontrolli katsejaam – aretusasutus, kus hinnatakse tõuloomi jõudluse järgi
performance testing station
Prüfstation
станция проверки племенных животных

jõudlusomadus, produktiivomadus – looma kasutusväärtust iseloomustav tunnus
(piimajõudlus, lihajõudlus, munajõudlus jne)
production, performance trait
Leistungsmerkmal
продуктивный признак

jõudlustüüp – põllumajanduslooma tüüp, mille määravad jõudlusega seotud
eksterjööriomadused
performance type
Leistungstyp
тип продуктивности

jõudlusvõime – looma võime anda toodangut
productive capacity
Leistungsfähigkeit
продуктивная способность

jõusöödaautomaat – automaatseade loomadele laudas või lüpsiplatsil jõusööda etteandmiseks
concentrate feeder
Kraftfutterautomat
автомат для концентратов

jõusöödadosaator – seade jõusööda vajaliku koguse automaatseks väljamõõtmiseks
concentrate doser
Kraftfutterdosierer
дозатор для концентратов

jõusöödarikas ratsioon – jõusööda osatähtsus (veiste) ratsiooni kuivaines moodustab üle 50%
concentrate-rich ration
kraftfutterreiche Ration
концентратный рацион

jõusöödapunker – mahuti jõusööda hoidmiseks
concentrate bunker
Kraftfutterbunker
бункер для концентратов

jõusöödatehas – ettevõtte, kus toodetakse segajõusööta
feed mill plant
Mischfuttermittelfabrik
комбикормовый завод

jõusööt, kontsentraat – energiarikas ja toorkiivaene kuivsööt
concentrate(d feed)
Kraftfutter, Konzentratfutter
концентрат, комбикорм, концентрированный корм

jämesool – seedekanali lõpuosa
large intestine
Dickdarm
толстая кишка

jämesoolepõletik – hobustel sageli esinev haigus (koolikud)
colitis
Dickdarmentzündung
колит

jämevill – segavill, mis koosneb aluskarvast, pealiskarvast ja üleminekukarvast ning võib sisaldada surnud villkarva
coarse wool
Grobwolle, Dickhaarige Wolle
грубая шерсть

jämevillalammas – segavilla andev lammas. Tavaliselt aborigeensed tõud, keda peetakse liha-villa-piima tootmiseks

coarse-wool(ed) sheep
grobwolliges Schaf
грубошерстная овца

jänese kand – hobuse kannaliigese tagaküljel asuv luuline paksend
curb
Hasenhacke
курба, заячий шпат

järeljahutamine – jahutamise teine etapp, mille jooksul toimub temperatuuri
ühtlustumine saaduse kõigis kihtides
aftercooling
Nachkühlung
дополнительное охлаждение

järelkäärimine – sageli silohoidla avamisel toimuv kuumenemine mikroorganismide
elutegevuse tagajärjel
secondary fermentation
Nachgärung
дображивание, перебраживание

järellõikevill, villalõikmed – ülepügamisel saadav lühike (praak)vill
wool cuttings, chopper
Häckselwolle
сечка

järellüps – piimavoolu aeglustumise järel toimuv udara täielik tühjakslüps
after-milking, stripping
Nachmelken, Nachmelkgriff
додаивание, додой

järelpastöriseerimine – kuumtöödeldud pakendatud toote pastöriseerimine
mikroorganismide hävitamiseks
after-pasteurization
nach der Pasteurisation
дополнительная пастеризация

järelvalmimine – tootmistsüklis ettenähtud toodete laagerdamine
after ripening
Nachreifen
доспевание, дозревание

järelkasvatamine – kalavastsete lühiajaline kasvatamine pärast inkubaatorist
väljumist basseinides või tiikides, et neid elujõulisemana asustada looduslikesse
veekogudesse
fry raising
Aufwuchs, Aufzucht
подращивание

järglane – kahe erinevast soost vanema paarumisel saadud isend

offspring, progeny
Nachkomme
потомок

järglaskond, järelkasv – isas- või emaslooma järglased
progeny
Nachkommenschaft
потомство

järglaste (omaduste) järgi hindamine – isas- või emaslooma hindamine järglaste omaduste alusel
progeny testing, estimation
Nachkommenschaftsprüfung, Nachkommenschaftsbewertung
оценка по качеству потомства

järglaste produktiivsus – kasutatakse vanemate geneetiliseks hindamiseks
productivity of progeny
Nachkommenleistung
продуктивность потомства

järglaste säilivus – võõrutamise ajaks ellujäänud järglaste osatähtsus sündinutest
survival rate of offsprings
Aufzuchtziffer
сохранность потомства

järvekalakasvatus, järvemajandus – kalamajanduse haru, mis kasutab järvi loodusliku baasina kalatoodangu saamiseks
lake fish husbandry
Seefischwirtschaft
озерное рыбное хозяйство

jäsemed – looma paarilised liikumiselundid
limbs, extremities
Gliedmassen
конечности

jäsemehaigused – erinevad jäsemete haigused, mis on üheks sagedaseks looma praakimise põhjuseks
limbs diseases, diseases of extremities
Gliedmassenerkrankungen
болезни конечностей

jäälune kalapüük – talvine kalapüügiviis
under-ice fishery
Fischfang unter dem Eis
подледный лов рыбы

jääkained – ebasoovitavad ained organismis, tooraines või toidus, nt antibiootikumide jäägid
residues

Rückstände, Reste
остатки

jääkdispersioon – rühmasisene muutlikkus, mis on tingitud juhuslike faktorite mõjust
residual variance
Residualvarianz
остаточная дисперсия

jääkpiim, residuaalpiim – pärast järellüpsi udarasse jääv piim
residual milk
Restmilch, Residualmilch
остаточное молоко

jäär – kastreerimata isane lammas
Ram
Widder, Schafbock
баран, баран-производитель

jäära valik – hambumuse, jalgade, munandite, välimiku hindamine sugulooma valimiseks
selection of rams
Körung
отбор баранов

jääravill – jääralt pügatud ühtlikum ja üldiselt kõrgema kvaliteediga vill
ram wool
Bockwolle
баранья шерсть

jäärtall, jäärik – kastreerimata isane tall
ram, tup lamb
Bocklamm
баранчик

jäätmed – tootmisprotsessis tekkinud kasutuskõlbmatud jäägid
waste products, scrap
Abfälle, Abfallstoffe
отходы

jäätmetehas – loomsete jäätmete (hukkunud loomad, lihatööstuse jäätmed jne) töötlemise ettevõtte
rendering plant
Abfallbearbeitungsbetrieb
предприятие для обработки отходов

jääkvill – villakust eraldatud vähemväärtuslikud (kõhu, sabaümbruse vill) osad
waste wool
Abfallwolle
шерстяные отходы

K

kaagutamine – lindude häälitsemise vorm
cackling, clucking
Gackern
кудахтанье

kaalium – keemiline makroelement, leelismetall (K)
potassium
Kalium
калий

kaaliumjodaat – vees lahustuv pulber loomade jooditarbe rahuldamiseks (KIO₃)
potassium iodate
Kaliumjodat
йодат калия, йодоватокислый калий

kaaliumjodiid – aine loomade jooditarbe rahuldamiseks (KI)
potassium iodide
Kaliumjodid
йодид калия, йодистый калий

kaal – seade keha raskuse (massi) mõõtmiseks
scale, balance
Waage
вес

kaasasündinud – sünnipärane
inborn
angeboren
прирожденный

kaasasündinud sigimatus – looma sünnipärane sigimisvõimeetus
inborn /congenital infertility, barrenness
angeborene Unfruchtbarkeit
врожденная бесплодность, бесплодие

kaasasündinud tunnus – sünnipärane tunnus
inherent, inborn character
abgeborenes Merkmal
прирожденный признак

kabardiini hobusetõug – Põhja-Kaukaasia mägirajoonide hobusetõug
Kabarda, Kabardin horse
kabardiner Pferd, Kabardinsker
кфбфрдинскфя лошадь

kabi – hobuslaste jala osa, mille luuliseks aluseks on kabjaluu ja kabjaliigesest kaudaalselt paiknev süstikluu

hoof

Huf

копыто

kabjahaigused – lonkamist põhjustavad hobuslaste jalahaigused

hoof diseases

Huferkrankungen

болезни копыта

kabjalõhe – hobuslaste kabja defekt

hoof-cleft, sand-crack

Hufspalte

расщепление копыта

kabjaviil – vahend karjade hooldamiseks

hoof rasp

Huffeile

копытный рашпиль

kabun – kastreeritud isaslind

caron, gelded cock

Karaun

каплун

kael – kehaosa, mis ühendab pead kerega

neck

Hals

шея

kaela alaserv – kaela alaosa

lower edge of neck

unterer Halsrand, Kehlrand (des Halses)

нижний край шеи

kaelahari – kaela ülaser

neck crest

Halskamm

гребень шеи

kaela külg – kaela parem või vasak pool

side of neck

Halsseite

боковая сторона шеи

kaela liitumine – kaela üleminek kereks

neck carriage

Halsaufsatz

постав шеи

kaelamärk – looma numbriga kaelarihm (-võru)
neck strap
Halsmarke
ошейник

kaela pikkus – mõõde kõrva aluselt abaluuharja keskkohani (kaela ja pea vaba asetuse korral)
neck's length
Halslänge
длина шеи

kaelasulestik – linnutõugudele iseloomulik tunnus
neck feather
Halsfeder
шейное перо, шейка

kaelavolt – kaelal moodustuv nahavolt
dewlap
Halsfalte
кожная складка на шеи

kaer – teravili, mida kasutatakse ka jõusöödana
oat, -s
Hafer
овес

kaerapõhk – söödapõhk koduloomadele
oats straw
Haferstroh
овсяная солома

kaerasöötühik – söödaenergia sisalduse arvestamise ühik (Venemaa)
oat (feed) unit
Hafer(futter)einheit
овсяная кормовая единица

kaheaastane kultuurtaim – taim, mis esimesel aastal kasvatab vegetatiivsed, teisel aastal fertiilsed osad
biennial crop
zweijährige Kulturpflanze
двухлетняя культура

kahekordne lüps – lehma lüpstakse kaks korda päevas
milking twice a day
zweimaliges Melken
двукратная дойка

kahekordne paaritus, topeltpaaritus – emaslooma paaritamine ühel innaajal kaks korda

Doublemating
Doppelsprung, Doppelpaarung
двукратная случка

kahekordne pügamine – lammaste pügamine kaks korda aastas (kevadel ja sügisel)
double shearing
Zweischur
двукратная стрижка (в году)

kahekordne seemendus – emasloomade seemendamine ühel innaajal kaks korda
double service, insemination
doppelte Insemination
двукратное осеменение

kahe-suunaline, kaheotstarbeline tõug – kahe tootmistüübiga tõug
dual-purpose breed
Zweinutzungsrasse
порода двойного направления

kahe rebuga, -line muna – muna sisemise ehituse anomaalia, mis on tingitud kahe valminud rebu üheaegsest vabanemisest munasarjast
double-yolked egg
doppeldottriges Ei
двухжелтковое яйцо

kahheksia – organismi tugev haiglaslik kõhnumine ja kurnatus, kurtumus
cachexy
Kachexie
худосочие

kaitsereaktsioon, immuunreaktsioon – elusorganismi kaitsemehhanism, mis seisneb antikehade moodustumises organismi sattunud võõrvalgu neutraliseerimiseks
immune reaction
Immunitätsreaktion
иммунная реакция

kaitseriietus – eririietus tööohutuse eesmärgil
shroud cloth
Schutzkleidung f, Schutzanzug m
защитная одежда

kajalood – aparaat veekogu sügavuse mõõtmiseks
echo sounder
Echolot
эхолот

kaksikjootur – kahe jooturiga anum/seade loomade jootmiseks
double bowl drinking trough
Doppelselbsttränke
парная автопоилка

kaksiklihaseline (loom) – geneetilisel mutatsioonil põhinev topeltlihastik
double muscled (animal)
doppellenderes (Tier), (Tier) mit gestaltener Lende
(животное) с двумя мускулы

kaksikpuur – kahest puurikompleksist koosnev pidamissüsteem
double cage
Doppelkäfig
двойная клетка

kaksiktall – ute kaksikjärglane
twin lamb
Zwillingslamm
ягненок из двойни, двойня

kaksikud – üheaegselt emakas arenenud kaks järglast (analoogiline: kolmikud, nelikud, mitmikud)
twins
Zwillinge
двойни

kaksikud embrüosiirdel – embrüote siirdamisel mõlemasse emakasarve
twins by embryo transfer method
Zwillinge mit Hilfe des Embryotransplantation
двойни методом пересадки эмбрионов

kaksiktiinus – kahe loote samaaegne arenemine emakas
bigeminal twin pregnancy
Doppelgravidität, Zwillingsträchtigkeit
двойневая, двуплодная беременность

kala(d) – vees elavad kõigusoojased loomad
fish, -es
Fisch, -e
рыба, рыбы

kalaekstrakt – kalatööstuse jäätmete ja utiikalade töötlemise saadus
fish extract
Fischextract
рыбный экстракт

kalajahu – peenkalast ja kalajäätmetest toodetud jahu
fish meal
Fischmehl
рыбная мука

kalakasvatus – tootmisharu, mis tegeleb kalade kasvatamise ja majandamisega
fish breeding, pisciculture
Fischzucht, Fischerei

рыбоводство

kalalõhn lihal – spetsiifiline lõhn sealihal, mida põhjustab rasvarikka kalasööda söötmine

fish smell

Geruch des Fisches

запах рыбы

kalamahl – kala töötlemisel tekkiv kalarasva ja vee kontsentreeritud segu lindude ja sigade söötmiseks

fish solubles

Fischpresswasser

рыбный сок /отжим

kalakasvatuse tootlikkus, produktiivsus – kalade juurdekasv veekogu pinnaühiku kohta

fish productivity /efficiency

Fishproduktivität

рыбопродуктивность

kalarapped – kalatööstuse jäätmed

fish guts, offal

Fischeingeweide

рыбные отбросы

kalasaba-lüpsiplats – loomad paiknevad lüpsiplatsil kalasaba kujuliselt herringbone milking parlo(u)r

Fischgerätenmelkstand

доильная площадка типа «елочка»

kalasilo – kalast või kalatööstuse jäätmetest valmistatud konservsööt

fish silage

Fischsilage

рыбный силос

kalatiik – kalakasvatuse eesmärgil rajatud reguleeritava veeseisuga kunstlik veekogu

fish-(rearing)pond

Fischteich, Fischpark

рыбоводный пруд

kalatoodang – veekogust igal aastal välja püütavate kalade kogus (kg/ha)

fish production

Fishproduktion

рыбная продукция

kalatööstus – kala (kasvatamise ja) töötlemisega tegelev majandusharu

fishery, fishing industry

Fischereiindustrie, Fischereigewerbe

рыбная промышленность

kalavalem – soomuste- ja uimevalemi koondvalem
fish formula
Fischformel
формула рыбы

kaldapüük – kaldalt toimuv kalapüük
seine fishing
Uferfishing
лов с берега

kaldpõrandaga pesa – pesa, kus munetud muna veereb pesast välja
rollaway nest
Abroll-Legenest, Wegroll-legenest
гнездо с наклонным днищем

kalevivill – peen, säbar, 4–7 cm pikkune vill, mida kasutatakse kaleviriide valmistamiseks
clothing wool
Streich(garn)wolle, Tuchwolle
суконная, кардная шерсть

kalgend – kalgendunud aine (nt piimakalgend)
coagulum, clot
Koagulat
коагулят

kalifornia küülik – peamine tõug küülikuliha tööstuslikul tootmisel. Aretatud tšintšilja- ja himaalajaküülikute ristamise teel. Karvkate läikivvalge, saba, käpad, kõrvad ja ninaots helepruun või must
Californian rabbit
kalifornisches Kaninchen, Kalifornierkaninchen
калифорнийский кролик

kalkun – suurim põllumajanduslind, aretatud enamasti pronkskalkunitest
turkey
Pute
индейка

kalkunikasvatus – kalkunite kasvatamine liha ja munade saamiseks
turkey breeding
Putenzucht
индейководство

kalkunimuna – kollaka kuni helepruuni põhivärvusega ja tumedate täppidega 70–90 g kaaluv koonilise kujuga muna
turkey egg
Putenei
индюшиное яйцо

kalmõki veisetõug – Venemaal kasvatatav hiljavalniv lihaveisetõug

Kalmyk cattle breed
Kalmück Rind
калмыцкий скот, калмыцкая порода

kalorifeer, õhusoojendi – seade õhu soojendamiseks õhkkütte-, ventilatsiooni- või kuivatussüsteemis
calorifier
Kalorifer
калорифер

kaltsiferool, D-vitamiin – vitamiin, mis võtab osa kaltsiumi ja fosfori ainevahetusest
calciferol
Kalziferol
кальциферол

kaltsineerimine – tahke aine lagundamine kuumutamise teel
calcification
Kalzination
кальцинация, кальцинирование

kaltsium – keemiline makroelement, kõige olulisem luukoe moodustamisel, osaleb närvisüsteemi talitluses
calcium
Kalzium
кальций

kaltsiumfosfaat – fosforit sisaldav kaltsiumirikas mineraalsööt
calcium phosphate
Kalziumphosphate
кальцийфосфат

kamar – sigade rümpade töödeldud nahk
rind
Schwarte
кожа свиньи, дерма, кожный покров

kamber (toiduainetetööstuses) – suletud ruum mingi tehnoloogilise protsessi läbiviimiseks
chamber
Kammer
камера

kamberkuivati – suletud ruum materjali kuivatamiseks
chamber drier
Kammertrockner
камерная сушилка

kammvill – tugev, pikk, hea läikega lamedalookeline vill pikkusega 7–14 cm ja rohkem
combing wool

Kammwolle
камвольская шерсть

kampbelli part – Inglismaal mitme tõu uudikristamise teel aretatud partitõug
Campbell duck
Campbell-Ente
утка породы кемпбелл

kana – lind kanaliste seltsis; kodukana
hen, chicken
Huhn, Henne
курица

kanada kobras (*Castor Canadensis Kuhl*) – Põhja-Ameerikas elunev kobras
American, Canadian beaver
kanadischer Biber
канадский /американский бобр

kanada uluklammas, lumelammas (*Ovis canadensis*) – kodulamba üks võimalikest
ulukeellastest
bighorn /mountain sheep
Schneeschaf, Dickhornschaf
снежный баран, толсторог

kanakasvatus – kanade kasvatamine munade ja/või liha saamiseks
poultry breeding
Hühnerzucht, Hühnerhaltung
куроводство

kanala – hoone(d) kanade pidamiseks
chicken farm, hen farm
Hühnerhaus
курятник, птичник для кур

kana(broileri)liha – kanakasvatussaadus, heade dieetiliste omadustega, kulinaarselt
kergesti töödeldav liha
chicken meat
Hühnerfleisch
курятина, куриное мясо

kanamuna – kanakasvatussaadus, keskmiseks massiks on 55–65 g
chicken egg, hen egg
Hühnerei
куриное яйцо

kanapimedus – A-vitamiini puudusest tingitud haigus; võimetus näha hämarikus ja
öösel (kanadel loomupärane)
night blindness, nyctalopia
Nachtblindheit
куриная, полная слепота

kanatõud – tunnustatud kanapopulatsioonid
hen breeds, chicken breeds
Hühnerrassen
породы кур

kand – põia ja sääre vahelise nukina taha ulatuv jäseme osa
heel, hock
Ferse, Hacke
пятка

kandekast, -puur – väikeloomade või lindude kandmiseks ja transportimiseks
kasutatav õhuavadega kast/puur
carrying box, portable cage
Transportkasten, -käfig
переносный ящик, клетка

kanepiseemned – kanepitaime viljad, kasutatakse ka lindude söödana
hemp seeds
Hanfsamen
конопляное семя

kangjuust – juustuplokk tööstuses
loaf cheese
Stangenkäse
брусковый сыр

kangsuulised, kangrauad, kandaarid – hobustel erijuhtudel kasutatavad suulised
curb-bit
Kandarenstange, Mundstück, Kandare
мундштук, мундштучные удила

kannaliiges – põia ja sääre vaheline liiges
tarsale, tarsus
Sprunggelenk
заплюсна, скакательный сустав

kannibalism – liigikaaslaste söömine
cannibalism
Kannibalismus
каннибализм, расклев

kapillaar – ülipeen torujas kanal (nt juussoon)
capillary tube
Kapillare
капиллярный сосуд

kappinkubaator, haudekapp – sundventilatsiooni ja ühtlase temperatuuriga
inkubaator, mida teenindatakse väljaspoolt
cabinet incubator

Brutschrank, Schrankbrüter
шкафный инкубатор

kapslimeetod – ajalooline meetod sperma viimiseks emaslooma emakasse
capsular method of insemination
Kapselmethode der Besamung
метод осеменения капсулом

karakullilambakasvatus – jämevillaliste lammaste kasvatus tallekarusnaha tootmiseks
karakul-sheep breeding
Karakulschafzucht
каракулеводство

karakullilambatõug – jämevillaline lambatõug kvaliteetse tallekarusnaha tootmiseks
karakul sheep breed
Karakulschafrasse
каракульская порода овец

karakullnahk – karakullilamba 1–3 või 7–12 päevase talle (ka loote) karusnahk
Karakul sheepskin
Karakul, Karakulfell
каракуль, смушка

karantiintiigid – tiigid, kus ajutiselt hoitakse mujalt sissetoodud kalu nende tervisliku seisundi kontrollimiseks või kuhu paigutatakse haigestunud või haiguskahtlased kalad
quarantine ponds
Quarantäneteiche
карантинные пруды

karbamiid, urea, kusiaine – lõhnata ja värvuseta kristalne aine, imetajate valguainevahetuse lõppsaadus
urea
Harnstoff
карбамид

karbamiidimürgistus – liigse proteiini söötmise tagajärjel tekkiv ainevahetushaigus
urea intoxication
Harnstoffvergiftung
отравление карбамидом

karbonaad – sea, veise, vasika või lambaliha seljatükk; seljatükilõik, mis on koos väikese roidetükiga
chop, loin
Kotelett, Karbonade
карбонад, отбивной

karbunkul, (veri)koeranael – mädapõletik, mis haarab rühma karvasibulaid ja nende rasunäärmeid koos ümbritseva koega

carbuncule
Karbunkel
карбункул

kari – koos peetav põllumajandusloomade või -lindude rühm
herd
Herde
стадо

karja jõudlus, produktiivsus – ühte karja kuuluvate loomade produktiivsus
herd performance, productivity
Herdenleistung
продуктивность стада

karjakontroll – karja näitajate registreerimine
stock, herd control
Bestandeskontrolle
контроль стада

karja käive – loomade liikumine soo- ja vanusrühmades teatud perioodi jooksul
herd turnover
Herdenumtrieb, Herdenrotation
оборот стада

karja laiendatud taastootmine – praagitud loomade asendamine suurema arvu uuendnoorkarjaga
expanded (extended) herd turnover
erweiterte Reproduktion der Herde
расширенное воспроизводство стада

karja lihtne taastootmine – praagitud loomade asendamine sama arvu uuendnoorkarjaga
simple herd turnover
einfache Reproduktion der Herde
простое воспроизводство стада

karjaloendus – loomade arvu kindlakstegemine määratud ajahetkel
livestock census
Viehzählung
перепись стада

karjamaahoole – karjamaa rajamise ja hoolduse tehnilised võtted
pasture service
Weidepflege
уход за пастбищем

karjamaa kultuurtaim – karjamaarohu koostisse kuuluv kultuurtaim
pasture cultivated plant
Weidekulturpflanze
пастбищная культура

karjamaa lüpsiplats – karjamaal sisustatud lehmade lüpsikoht
pasture milking parlour
Weidemelkstand
пастбищная доильная установка

karjamaanuum – karjamaarohul põhinev loomade nuumamise viis
pasture, range fattening
Weidemast
пастбищный откорм

karjamaaperiood – aeg, mil loomi karjatatakse karjamaal
pasture feeding period
Weidezeit
пастбищный период, период нагула

karjamaapind – karjatamiseks kasutatav rohumapind
pasture area
Weidefläche
пастбищный массив, пастбищная площадь

karjamaatetaania – magneesiumi puudusest tingitud ainevahetushaigus
pasture, grass tetany
Weidetetanie, Grasstetanie
пастбищная, травяная тетания

karjamaa ülekoormus – pinnaühiku kohta liiga suure loomade arvu karjatamine või
karjatamine liiga pikka aega
overstocking, overgrazing
Weideüberlastung
перегрузка пастбища

karja parandamine – karja tõulise väärtuse tõstmine
herd improvement
Herdenverbesserung
ремонт, улучшение стада

karja struktuur – eri soo ja vanuserühmade suhe karjas
stock, herd structure
Herdenstruktur, Herdenzusammensetzung
структура стада

karja suurus – loomade arv karjas
herd size
Tierbestand
величина стада

karja taastootmine, uuendamine – karja pidev uuenemine
herd reproduction, replacement
Reproduktion, Tierbestandsergänzung, Renovierung der Herde

Репродукция, ремонт стада

karjatamine – loomade söötmine ja pidamine rohumaal
pasturage, grazing
Bewachen der Herde; Hüten, Weiden
выгул, пастьба стада

karjatamisring – karjatamisalade kasutamise järjestus
pasturing, grazing cycle
Weidezyklus
цикл стравливания, пастбищный круг

karjatamisrühm – koos karjatatavate loomade rühm
grazing group
Weidegruppe
пастбищная группа

karjatamistehnika – võtete ja vahendite kompleks rohumaal intensiivsemaks kasutamiseks
grazing technique
Weidetechnik
техника пастьбы

karjatee – lauda ja karjamaa vaheline tee
cattle-drive
Viehtrift
прогон для стада

karjatatud karjamaa – kasutusel olnud rohumaal
grazed up pasture
abgeweidete und zertretene Weide
(долго) использованное пастбище

karja vanuseline struktuur – eri vanuserühmade osatähtsus karjas
herd age structure
Altersstruktur der Herd
возрастная структура стада

karm vill – jämedama villadiameetriga kare vill
hard wool
rauhe Wolle, Rauhhaar
жесткая шерсть

karotenoidid – (vananenud nimetus karotinooidid) taimsed ja loomsed pigmendid
carotenoids
Karotinoide
каротиноиды

karpaadi pruun veisetõug – Lääne-Ukrainas (Karpaatias) levinud veisetõug
Brown Carpathian cattle breed

Karpaten-Braunvieh
бурый карпатский скот, бурая карпатская порода

karp(kala) – karplaste sugukonda kuuluv vähenõudlik soojalembene mageveekala
carp, -s
Karpfen
карп

karpkalatiigid – soojaveelised tiigid karpkalade kasvatamiseks
carp ponds
Karpfenteiche, Karpfenhalter
карповодные пруды

kartul – mugulvili toiduks ja loomasöödaks
potato
Kartoffel
картофель

kartuliniium – nuumatüüp, mis põhineb kartuli söötmisel
potato fattening
Kartoffelmast
картофельный откорм

kartulipraak – loomasööt, mis saadakse kartulipiirituse tootmisel
potato stillage
Kartoffelschlempe
картофельная барда

karukärne seis – seisuviga, mis tekib sõrgatsipiirkonna sidemete nõrgenemisel
undershot fetlock

Bärenfüssigkeit, Barentatzigkeit, bärenfüssige Stellung, durchgetretene Fessel
„медвежья постановка ног“, „медвежьи лапы“

karunkul, -id – mäletsejatel esinevad näärmevabad kõrgendid emakasarvede ja emakakeha limaskestas, millega seostuvad lootekestade hatupõõsad (kotüledoonid)
caruncle
Karunkel, -n
карункул(а)

karusloom – karusnaha tootmise eesmärgil kasvatatav või kütitav loom
fur animal
Pelztier, Edelpelztier
пушный зверь

karusloomafarm – karusloomade pidamine piiratud territooriumil
fur animal farm
Pelztierfarm
зверо(водческая) ферма, ферма пушных зверей

karusloomakasvataja – karusloomakasvatusega tegelev isik

fur animal breeder
Pelztierzüchter
зверовод

karusloomakasvatust – karusloomade pidamisega ja nahkade tootmisega tegelev
loomakasvatustharu
fur animal breeding, farming
Pelztierzucht, Edelpelztierzucht
пушное звероводство

karusloomapuuri – pesamajast ja jalutusruumist või ainult puurist koosnev ehitus
karusloomade pidamiseks
fur animal cage
Pelztierkäfig
клетка для пушных зверей

karusnaha defektid – karvkatte või naha mälvapoole kahjustused, mis on tekkinud
karuslooma eluajal, tapmisel, naha nülgimisel, karusnaha esmatöötlemisel,
säilitamisel või transportimisel
fur defects
Pelzmangel, Pelzfehler
дефекты, пороки шкурки

karusnaha klassilisus – karusnahkade jaotus kvaliteedi järgi
fur quality class
Pelzqualitätsklasse
классы качество шкурки

karusnaha kvaliteet – karusnaha omaduste terviklikkus, mis on määratav tema suuruse,
värvuse, karvkatte struktuuri, kvaliteediklasside ja defektide alusel
fur quality
Pelzqualität
качество шкурки

karusnahaküülik – väärtusliku karusnaha saamiseks kasvatatav küülik (nt
reksküülikud)
fur-producing rabbit
Pelzkaninchen
шкурочный кролик

karusnahalammas – väärtusliku karusnaha saamiseks kasvatatav lammas (nt karakul)
fur coat sheep
Pelzschaf
овчинно-шубная овца

karusnaha märgumine – karusnaha defekt, mis nähtub tumedate laikudena naha
mälvapoolel ja karvkatte kahjustusena sellel nahaosal
fur wetting
Pelzbenetzung
смачивания меха

karusnahk – karusloomade, ka metsloomade nahk, mis on kaetud tihedate katte- ja aluskarvadega
fell, fur
Fell, Pelz
шкурка

karv, -ad – soomus-, koor- ja säsihihist koosnev villaku osa
hair
Haar, -e
волос, -ы

karvade depigmenteerumine – peamiselt söödas pantoteenhappe puudusel esinev karusloomade vaegushaigus
depigmentation of fur hair
Depigmentierung des Pelztierhaares
депигментация пушных зверей

karvade ja sulgede kupatamine – lihakehade lühiajaline kuumtöötlemine vees või veeauruga karvade ja/või sulgede eemaldamise lihtsustamiseks
scalding of hair and plumage
Brühen der Daunen und Federn
ошпарка пера и пуха

karvade väljalangemine – karusnaha defekt, mille on tekitanud karvade nõrgenenud seos nahaga
falling out of hair, hair shedding
Haarausfall, Kahlstelle
выпадение волос

karvafolliikul, karvanääps – karvaalge, põieke, milles asetseb karvajuur
hair follicle
Haarfollikel
фолликул волоса, волосяной фолликул

karvajuur – nahas paiknev karva osa, mis asub folliikulis
hair-root
Haarwurzel, Haarwulst, Grundhaar
корень волоса

karvajuurte paljastumine, väljaulatav karv – karusnaha defekt, mis väljendub karvajuurte paljastumises naha mälvapoolsel küljel
hair stretching through the skin
Haarwurzelkahlung
сквозняк

karva koorkiht, karva korteks – karva läbilõike keskmine kiht, mis moodustab karva peamassi
Cortex
Haarrinde, Cortex pilii

кортекс

karvaliigid – karusloomade karvkatte moodustavad karvad, mis jagunevad kätte- ja aluskarvadeks

hair types

Haararten

категории волос

karvanäsa, karvapapill – villkarva toiteelund; koosneb sidekoelisest põhikoest, milles on tihe juussoonestik

hair papilla

Haarpapille

(соединительный) волосяной сосочек

karvaraun – karvatupe sidekoeline kest

hair follicle

Haarbalg

волосяной мешочек

karvasibul – karva alumina osa, pirnjas laiend, mis ümbritseb karvanäsa

hair bulb

Haarzwiebel, Haarknopf

волосяная луковица

karva soomuskiht, karva kutiikula – villkarva väline kiht, mis koosneb õhukestest soomusrakkudest

cuticle, squamose layer

Kutikula, Schuppenschicht des Wollhaares

кутикула, чешуйчатый слой

karva säsiikiht, medulla, karvasäsi, karvasüda – villkarva sisemine kiht, mis koosneb kohevalt seostunud rakkudest ja õhumullidest kas katkematu või katkendliku laiema või kitsama kanalina

hair-pith, medulla

Haarmark

сердцевина волоса, мозговое вещество

karvatupp – nahas olev, karvajuurt ümbritsev mitmest epidermise rakkude kihist koosnev torujas moodustis

root sheath

Haarscheide

корневое влагалище волоса

karvavahetus, karvaheide – korrapärane karvade väljalangemine ja uutega asendumine

coat casting

Haarwechsel

линька

karvavärvuse geenvalem – erinevat karvavärvust määravate geenide märkimine tähtsümbolitega
gene formula of coloration
Genformel der Haarbedeckungsfärbung
генетическая формула окраски

karvkate, karvastik – looma tervikuna katvad karvad
hair, fur, hair-covering
Haarbedeckung, Haarkleid
волосяной покров

karvkatte ealine muutuvus – loomade karvkatte muutumine kasvuperioodil
age variation of hair-covering
Altersveränderlichkeit der Haarbedeckung
возрастная изменчивость волосяного покрова

karvkatte elastsus – karvkatte omadus pärast naha kokkusurumist, sirutamist ja väljavenitamist saavutada oma endine asend
resilience of hair-covering
Elastizität der Haarbedeckung
упругость волосяного покрова

karvkatte hõrenemine kõhuosal – kõhupoolse katte- ja osaliselt aluskarvastiku hõrenemine (nt minkide karusnaha defekt)
thinner abdominal hair coat
Bauchhaarausfall
поредение волосяного покрова на брюшке норок

karvkatte kohevus, karvkatte kahusus – karusloomade karvkatte kõrgus tingituna karvkatte struktuurist, elastsusest ja nahale laskumise nurgast. Näitab karusnaha valmimise astet
hairiness of fur, fluffiness of hair coat
Behaarigkeit, Behaarung
пышность волосяного покрова пушных зверей

karvkatte kujunemine – loote emakasisesel arenguperioodil toimuv protsess
forming of hair
Haarbedeckungsbildung
образование волосяного покрова

karvkatte kvaliteet – elusloomade karvkatte kohevuse, pehmuse, läike ka karvade vigastamatuse kogusumma, mis määrab karusnaha kaubalise väärtuse
quality of fur /coat
Qualität des Fells, Fellqualität
качество волосяного покрова

karvkatte kõrgus – omadus, mis sõltub eeskätt kattedkarvade pikkusest
length of hair-covering
Haarbedeckungshöhe
высота волосяного покрова

karvkatte läige – omadus, mis oleneb peamiselt karvade kutiikula ehitusest ja naharasu hulgast

luster of hair covering

Haarbedeckungsglanz

блеск волосяного покрова

karvkatte sesoonne muutuvus – loomadel perioodiliselt toimuv karvavahetus

seasonal changes in hair coat

Saisonveränderlichkeit der Haarbedeckung

сезонная изменчивость волосяного покрова

karvkatte struktuur – karuslooma katte- ja aluskarvade ehituse ja tiheduse, pikkuse ja peenuse vahekord

structure of hair coat

Haarbedeckungsstruktur, Haarbedeckungsgefüge

структура волосяного покрова

karvkatte tihedus – enamasti organoleptiliselt määratav näitaja, mis sõltub karvade paiknemise tihedusest naha pindalaühikul

thickness of hair coat

Dichtigkeit der Haarbedeckung

густота волосяного покрова

karvkatte valmimine – karusloomade tapaküpsus karvastiku valmimisastme alusel

maturation of hair coat

Reifwerden der Haarbedeckung

созревание волосяного покрова

karvkatte vildistumine, karvkatte pulstumine – karvkatte defekt, mida iseloomustab sassiläänud karvkate kuni selles vildistunud tuttide moodustumiseni

felting of hair coat

Verfilzung des Haarkleides

сваливание волосяного покрова

karvkatte värvus – karuslooma kattedkarvade ja aluskarvade ülaosa värvuste kombinatsioon, sõltuvalt pigmendi hulgast ja paigutusest karvades

coloration of hair coat, fur color

Haarbedeckungsfärbung, Färbung des Haarkleides

окраска волосяного покрова

karüogeenid – rakutuuma geenid

karyogenes

Karyogene

кариогены

karüogramm – kromosoomide süstematiseeritud pilt

karyogram

Karyogramm

кариограмма

karioloogია – õpetus kromosoomistikust
karyology
Karyologie
кариология

kariütüübianomaalia – kõrvalekalle liigiomasest kromosoomistikust
karyotype abnormality
Karyotypenanomalie
аномалия кариотипа

kariütüüp – isendi kromosoomistik, mida iseloomustab kromosoomide arv, suurus ja kuju
karyotype
Karyotyp
кариотип

kasahhi arhaarmeriino – villa-lihalambatõug; hübriid uluklamba arhaari ja peenvillameriino lambatõu vahel
Kazakh Arkhar Merino
Kasachisches Archar-Merinoschaf
казахский архармеринос

kasahhi hobune – arvukaim stepihobusetõug Kasahstanis
Kazakh horse
kasachisches Pferd
казахская порода

kasahhi peenvillalambatõug – peenvillaline liha-villalambatõug
Kazakh Fine-wool, fine-fleece(d) sheep breed
kasachische feinwollige Schafrasse
казахская тонкорунная порода овец

kasahhi valgepealine veisetõug – Kasahstanis ja Venemaal levinud lihaveisetõug
Kazakh Whiteheaded
Kasachisches weissköpfiges Rind
казахская белоголовая порода

kaseiin – piimavalkude suurim fraktsioon, mis moodustab juustu tootmisel piimakalgendi
casein
Kasein
казеин

kastinkubaator, sektsiooninkubaator – inkubaator munade hautamiseks, kuhu on võimalik paigutada ainult üks kiht haudemune
sectional incubator
Sektionsinkubator
секционный инкубатор

kastraat – kastreerimise teel suguvõimetuks muudetud loom
castrate(d animal)
Kastrat, Verschnittene
кастрат, кастрированное животное

kastreerimine – looma suguvõimetuks muutmine munandite või munasarjade eemaldamise või nende funktsiooni häirimise teel
castration, gelding
Kastration, Verschneiden
кастрация

kasukanahalambakasvatus – kasukanahku tootvate jämevillalammaste kasvatus
fur coat sheep rearing
Pelzschafzucht
шубное овцеводство

kasukanahalambatõug – peamiselt kasukanahkade saamiseks kasvatatav lambatõug, kellel liha ja vill on kõrvaltoodang (nt romaanovi lambatõug)
fur coat sheep breed
Pelzschafrasse
порода шубных овец

kasukanahk – peamiselt jämevillalammastelt saadav nahk, mida kasutatakse erinevate toodete valmistamiseks
wool(ed sheep) skin, clothing wool sheep skin
Schaffell
шубная овчина

kasutuskestus, -iga – põllumajandusloomade produktiiviga
productive life, durability
Nutzungsdauer
срок хозяйственного пользования

kasv – looma keha kvantitatiivne muutus, mis avaldub organismi massi, kudede ja organite suurenemises
growth
Zuwachs, Zunahme
рост

kasvik – noorloom
young animal
Jungtier
молодняк

kasvaja, uudismoodustis – haigusliku nähtusena tekkinud rakuline vohand
tumour, cancer, growth, neoplasm
Geschwuls, -e, Neoplasma
опухоль, новообразование

kasvikute alimentaarne aneemia – noorloomade vereloomeelundite talitlushäire, mis tekib rauapuudusest
nutritional anemia of young animals
alimentäre Anämie der Jungtiere
алиментарная анемия молодняка

kasvuhormoon, proteohormoon, somatotropiin – kasutatakse põllumajandusloomade produktiivsuse tõstmiseks (EL keelatud)
growth hormone
Wachstumshormone
гормон роста

kasvuintensiivsus – organismi kasvu kiirus ajaühikus, mis muutub kasvuperioodil
growth intensity, intensiveness
Wachstumsintensität
интенсивность роста

kasvu kestus – aeg, mille jooksul toimub kehamõõtmete ja massi suurenemine
growth duration
Wachstumsdauer
время роста

kasvukiirus, kasvutempo – juurdekasv ajaühikus
growth rate
Zuwachs, Wachstumstempo
темп роста

kasvukontroll – noorloomade kehamõõtmete ja massi kindlakstegemine, jõudluskontrolli osa
growth test
Wachstumskontrolle
контроль роста

kasvukõver – väljendab kasvuintensiivsust eri vanuses
growth curve
Wachstumskurve
кривая роста

kasvustandard – noorlooma kasvunormid
growth standard
Wachstumsstandard
нормативы роста

kasvustimulaator – kasvikute kasvu kiirendamiseks manustatavad ained
growth stimulant, promoter
Wachstumstimulator, Wuchsstoff
стимулятор, активатор роста

kasvutiigid kaladel – tiigid kalade noorjärede kasvatamiseks
rearing ponds

Abwachsteiche
выростные пруды

kasvuvööndid soomusel – kala soomuse keskpunkti ümber paiknevad kontsentrilised ringid, mis näitavad kasvu ebahühtlust kasvuaasta jooksul
growth stripes
Zuwachsstreifen
полоса роста

katalaas – kõikides elusorganismides esinev ensüüm, hüdrolüüsib vesinikülühapendi veeks ja hapnikuks
catalase
Katalase
каталаз

katalüsaator – aine, mis kiirendab keemilist reaktsiooni organismis
catalyst
Katalysator
катализатор

katarraalne endometriit – emaka limaskesta põletik
catarrhal endometritis
katarrhalische Endometritis
катаральный эндометрит

katarraalne mastiit, katarraalne udarapõletik – udarapõletiku erivorm
catarrhal mastitis
Mastitis catarrhalis, katarrhalische Mastitis
катаральный мастит

kateeter – vahend vedeliku võtmiseks või viimiseks õoneselundist/sse, nt emakast embrüote väljaloputamiseks
catheter
Katheter
катетер

katepsiin – proteolüütiline ensüüm, mis lagundab lihavalke ja või nende sidemeid
cathepsin
Katepsin
катепсин

katk – epideemiline nakkushaigus
plague, pest
Pest
чумной

katkuseerum – katku ravim
(anti) plague serum
Pestserum
противочумная сыворотка

katse – uurimise eesmärgil mingi nähtuse esilekutsumine või mõjustamine,
eksperiment
experiment, test, trial
Versuch
опыт

katsejaam – uurimisasutus katsete sooritamiseks kontrollitud tingimustes
testing station
Prüfstation, Versuchsstation
опытная станция

katselabor – labor katsete tegemiseks
test lab(oratory)
Versuchslabor(atorium)
испытательная лаборатория

katsemajand – põllumajandusettevõtte teaduskatsete tegemiseks ja uurimistulemuste kontrollimiseks ning evitamiseks
experimental, test farm
Versuchswirtschaft
экспериментальное, опытное хозяйство

katsetorge – uurimisviis kehaõhnest või elundist proovide võtmiseks
puncture, tapping
Punktion
пункция

katsuisasloom, prooviisloom – erinevate manipulatsioonidega isasloom, keda kasutatakse indlevate emasloomade väljaselgitamiseks
teaser male animal
Probiertier, Suchtier
самец-пробник

kaškaval juust – Ida-Euroopas ja Vahemere piirkonnas valmistatav lambapiimajuust
Kashkaval cheese
Kaschkawal Käse
Качкавал, Кашкавал сыр

kattekarvad – naha pealmised karvad, mis jagunevad juht- ja okas- ehk ohekarvadeks
clothing hair
Deckhaare
покровные волосы

kattumus (villaga, karvaga) – näitaja, mis iseloomustab karvkatte esinemist või puudumist loomade eri kehaosadel
covering with hair
Bewollung, Wollbesatz, Wollbedeckung
оброслость (шерстью)

katusjas lanne – selja ja laudja vahelise osa välimikuviga
roof-like loin(s)
abgedachte Lende
крышеобразная поясница

katusjas laudjas, katuslaudjas – välimikuviga, mis kaasneb ristluu kõrgema asetusega
puusaluu ja päraluu suhtes
goose rump
abgedachte Kruppe
крышеобразный круп

katusjas turi – ahenenud turi loomal
sharp wither
abgedachte, dachartige Rücken
крышеобразная холка

kaubakalad – toiduobjektina realiseerimiseks vajaliku massi saavutanud kalad
table fishes, fishes for food
Handelfisch
товарные рыбы

kaudaalne – sabapoolne, sabamine
caudal
kaudal, schwanzwärts
каудальный

kaudne kalorimeetria – vabanenud energiahulga määramine teatud aja kestel ära
tarvitatud hapniku ja vabanenud süsihappegaasi hulga kaudu
indirect calorimetry
indirekte Kalorimetrie f
непрямая калориметрия

kaugelenägevus – nähtus, kus silm näeb kaugemale paremini kui lähedale
presbyopia
Presbyopie f, Hyperopie f, Hypermetropic f
дальнозоркость, гиперметропия

kaugsugulus – sugulusaste, kus ühine eellane on kaugemal kui neljas põlvkond
remote relationship
weite Verwandtschaft
дальное родство

külg-sugulus – sugulus, kus üks loom ei ole teise eellane
indirect relationship
seitliche Verwandtschaft
боковое родство

kaukaasia lambatõug – peenvillalambatõug Kaukaasias
Caucasian sheep breed
kaukasische Schafrasse f

кавказская порода овец

kaunviljad – liblikõielised proteiinirikkad teraviljad
legumes
Leguminosen, Hülsenfrüchte
бобовые культуры

kedrus – ketramismaterjal või ketramissaadus, kedratud lõng
spinning, yarn
Garn
пряжа

kedruseviht – teatud kogus haspeldatud lõnga
yarn-hank
Garndocke
моток пряжи

keeduproov – kontrollimeetod, mille puhul proov (nt liha) keedetakse ning seejärel hinnatakse proovi või keedupuljongi kvaliteeti sensoorselt
boiling, cooking test
Kochprobe, Kochversuch
испытание кипячением

keedusool – mineraalsööt, säilitusaine (NaCl)
common salt, sodium chloride, salt
Kochsalz, Natriumchlorid, Salz
поваренная соль

keefir – piim, mida on kääritatud mitme bakteriliigi ja pärmiga
kefir
Kefir
кефир

keemiline pügamine – lammaste pügamine keemiliste ainete kasutamise abil (nt tsüklofosfamiidi süstimine)
chemical shearing
chemische Schur
химическая стрижка

keemiline termoregulatsioon – keemiliste protsesside (ainevahetuse, oksüdatsiooniprotsesside) vahendusel toimuv organismi soojusregulatsioon
chemical thermoregulation
chemische Thermoregulation
химическая терморегуляция

keemistäpp, keemistemperatuur, keemispunkt – temperatuur, mille juures vedeliku aururõhk saab võrdseks välisrõhuga (atmosfäärirõhul), aine hakkab keema
boiling point
Verdampfungspunkt, Kochpunkt, Siedepunkt
точка кипения

keerukas (tarbe)ristamine – mitme tõu ristamine, kus osa järglasi jäetakse suguloomadeks
rotational /commercial crossing
Rotationskreuzung
промышленное скрещивание

keetmine – toidu/sööda valmistamine keevas vedelikus või otseauruga (ca 100 °C)
boiling
Kochen
варка

keha – looma kogu organism
body
Körper
тело

kehaehitus, konformatsioon, konstitutsioon – looma välis- või siseehitus
conformation, constitution
Körperbau
телосложение

kehaehitus-, konstitutsioonitüüp – näitab looma kasutamise eesmärki
constitutional type
Körpertyp
тип телосложения

kehamass – looma mass mõõdetuna massiühikus
body (live) weight
Körpermasse
масса тела, живая масса

kehamassi dünaamika – massi muutumine looma eluajal
live weight dynamics
Gewichtsentwicklung
динамика живой массы

kehamõõtmed – looma keha iseloomustavad parameetrid (pikkus, laius, kõrgus, übermõõt jne)
body measurements
Körpermessung
промеры тела

kehapiirkond – looma keha piiritletud ala
body region
Körpergegend, -en
часть тела

kehaproportsioonid – kehamõõtmete vahekord, mis iseloomustab kehaehituse proportsionaalsust

body proportions
Körperproportionen
пропорции тела

keharakk, somaatiline rakk – diferentseerunud, diploidne või polüploidne koerakk
somatic cell
somatische Zelle
соматическая клетка

keha skelett – looma luuline alus
skeleton, body frame
Rumpfskelett
скелет туловища

kelme – lihast kattev ja lihasegruppide vahel paiknev sidekoeline kiht ning ka kehaõõsi ja neis asetsevaid elundeid kattev kest
fascia, membrane
Häutchen
фасция, мембран

kemoprofülakтика – parasiitide hävitamine keemiliste ainetega nakatumise ajal peremeesorganismis või nahal
chemoprophylaxis
Chemoprophylaxe
химическая профилактика

kemoretseptorid – keemilisi ärritusi vastuvõtavad retseptorid (haistmine, maitsmine)
chemoreceptors
Chemo-Rezeptoren chemoreceptors
хеморецепторы

kemoteraapia – looma ravi keemiliste ainetega
chemotherapy
Chemotherapie
химиотерапия

kempvillkarvad – ohekarvade sarnased, enamasti valged, haprad, rabedad karvad
kemp hair
Кемп
кемп, колючий волос

kerahain – rohusöödakultuur, mättalaadsete puhmastena kasvav kõrreline heintaim (*Dactylis glomerata*)
orchard grass
Knäulgras
ежа

keratiin – vees lahustumatu valk, mis esineb küüntes, karvades (villas), harjastes, sõrgades, sarvedes, sulgedes jm
keratin

Keratin, Hornstoff
кератин

keratiit – silma sarvkesta põletik
keratitis
Keratitis
кератит

kerelihased – moodustavad selgroo-, rinnakorvi- ja kõhulihased
frame muscles
Rumpfmuskeln
мускулатура туловища

keremärgised – kehapinnal olevad karvastiku erimärgised (linalakk, tume vööt, valged laigud jm)
(body) markings
abzeichen (am Körper, am Rumpf)
отметины

kere põikpikkus – mõõde, mis võetakse kepi (kppk) või lindiga (kppl) õlanuki eesmisest punktist päraluunuki tagumise punktini
diagonal body length
schiefe Rumpflänge
косая длина туловища

kergendatud traav – sõidumaneer, kus ratsanik tõstab keha igal teisel sammul, toetudes jalustele ja põlvedele
light, rising trot
leichter Trab
легкая рысца (траб)

kerge pea – õrna kehaehitusega looma tunnus
light, small head
leichter, kleiner Kopf
тонкая, немассивная голова

kerg(est) lahustuv – vedelikes suhteliselt kiiresti lahustuv tahke aine
instant, slightly soluble
leicht löslich
легкорастворимый

kergesti omastatav – toitainete kiire omastamine seedetraktist
easily assimilable
leicht aufnehmbar, assimilierbar
легкоусвояемый

kerglahustuv rasuhigi – valge või helekollane rasuhigi, mis soojas vees kergesti lahustub
readily soluble tallow-sweat, sound grease
leichtlöslicher Fettschweiss

легкорастворимый жиропот

kerri veisetõug – kombineeritud jõudlusega aborigeenne tõug Irimaal
Kerry cattle breed
Kerry-Rind
порода керри

kesik – noor siga võõrutamisest kuni nuuma alguseni
weaned pig
Läufer
подсвинок

keskkond – organismi elutegevust mõjutavate välistingimuste kogum
environment
Umwelt
среда

keskkonnadispersioon – keskkonna mõjust tingitud fenotüübiväärtuse muutlikkus
populatsioonis
environmental variance
Umweltvarianz
средовая дисперсия

keskmine massi-iive, juurdekasv – saavutatud kehamassi suurenemine mingi
ajaperioodi jooksul
average growth rate, gain
mittlere Gewichtszunahme
средний привес

keskmine proov – üksikproovide segust võetud proov
average sample
Durchschnittsprobe, mittlere Probe
средняя проба

keskmine toodang – toodangu keskmine kogus ajaühikus
average output, yield
Durchschnittsproduktion
выпуск продукции в среднем

kesknärvisüsteem, tsentraalnärvisüsteem – närvisüsteemi keskne, organismi talitlust
määrav osa
central nervous system
Zentralnervensystem
центральная нервная система

kestev sigimatus, permanentne sigimatus – looma kestev sigimisvõimetus
permanent sterility
permanente Sterilität
постоянное, перманентное бесплодие

ketoos – (van: atsetoneemia) rasvadega seotud ainevahetushaigus
ketosis
Ketose
кетоз

ketramine, ketrus – villakiududest lõnga valmistamine
spinning
Spinnerei
прядение

kettlõõg – looma lõastamisvahend
chain tie
Kuhkette, Stallkette
цепная привязь

kevadkudevad kalad – kevadsuvisel perioodil kudevad kalad
spring-spawning fishes
Frühjahrs-laicher
рыбы, нерестующиеся весной

kevadine pügamine – lammaste pügamine kevadsesoonil
spring shearing, -clipping
Frühjahr(schaf)schur
весенняя стрижка овец

kevadine villatoodang, kevadpügi – kevadel pöetud villa kogus
spring wool yield
Frühjahrsschurertrag
весенний настриг

kevadine väetamine – põllu- ja rohumaa kultuuride väetamine kevadel
spring fertilizer application
Frühjahrsdüngung
весеннее внесение удобрений

kihar – villkarvade kimp karakullnahal
curl
Locke, Röhre
завиток

kihara tihkus, kihara vetruvus – karakullnaha kihara võime säilitada ja hoida oma kuju mehaanilisel mõjutusel
curl compactness
Lockendichte
плотность завитка

kiharate topograafia, kiharate figuursus – kiharate paiknemine karakullnahal
topography of curls
Topographie der Locken
топография, фигурность завитков

kihv – suur väljaulatuv silmahammas, eriti arenenud kultidel
tusk, fang
Hauer, Stosszahn
клык

kiidekas – (van kordmagu) mäletsejaliste eesmao osa, milles toimub sööda mehaaniline ja mikrobiaalne seede
omasum, bible, fardel, manyplies, psalterium
Blättermagen, Buchmagen
книжка

kiideka ummistus – haigus, mida iseloomustab kiidekalehtede vaheruumi ummistumine
omasum blockage
Verstopfung des Blättermagens
переполнение и закупорка книжки

kiiritus, radiatsioon – radioaktiivsete osakeste voog, mis kaasneb isotoopide lagunemisega ja on tugeva ioniseeriva toimega
radiation
Radiation
радиация

kiiritustõbi – ioniseeriva kiirguse põhjustatud haigus
radiation disease
Strahlenkrankheit
лучевая болезнь, радиационная интоксикация

kiirkülmutus – temperatuuri kiire alandamine toote omaduste paremaks säilitamiseks
quick freeze
Schnellkühlung
скоростное замораживание

kiirnuum, intensiivnuum – loomakasvatuses rakendatav nuumatüüp
fast, intensive fattening
Schnellmast, Intensivmast, Vollmast
интенсивный, ускоренный откорм

kiirpügamismeetod – meetod, mille puhul lammas on pügamise ajal istesendis ning vill pügatakse villakuna
rapid-shearing method, speed-shearing method
Schnellschurmethode
метод скоростной стрижки

kiirtöötlemine – toidu tooraine töötlemisviis, mida kasutatakse toote kvaliteedi tagamiseks
fast processing
Schnellbearbeitung
ускоренная обработка

kiirushobused – soojaverelised ratsa- ja traavlitüübilised hobused
light horses, warm(hot)-blooded
Warmblutpferde
теплокровные лошади

kilpnääre – sisesekretsiooninääre, mis produtseerib joodi sisaldavaid hormone
türoksiini ja trijoodtüroniini
thyr(e)oid gland
Schilddrüse
щитовидная железа

kiltmaahobused – kiltmaadel ja kõrbes kujunenud hobune
tableland horses
Hochlandpferde
лошади плоскогорья

kimmel karvkate – valkjashallid karvad on segamini muud värvi karvadega
roan
Schimmel
чалая масть

kimäär – genotüübilt erinevatest rakkudest või kudetest koosnev organism
chim(a)era
Chimäre
химера

kinnine, suletud säuk – säugud, kus villkarvade säugukesed on omavahel tihedalt
ühendatud, moodustades seestpoolt vaadates silindrilise säugu ja pealtvaates ruut-
või ümarsäugu
closed staple
geschlossener Stapel
закрытый, замкнутый штапель

kinnisperiood – ajavahemik emaslooma kinni jätmisest kuni järgmise poegimiseni
dry period
Trockenperiode, Zwischenmelkzeit
сухостойный период

kirjud märgised – eri värvi märgised looma karvkattel
spotted colo(u)r
gefleckte Abzeichen
пестрины

kirju hobune – hobune, kellel põhivärvuse põhjal on valget värvi laigud või
vastupidi
piebald, skewbald, odd-coloured, dappled horse
Schecke (Pferd)
лошадь белой масти/ пеструшка

kits – väikemäletsejaline põllumajandusloom
goat
Ziege
коза

kitsekasvataja – sihipäraselt kitsi pidav isik
goat breeder
Ziegenzüchter
козовод

kitsekasvatus – kitsekasvatussaadusi tootev loomakasvatusharu
goat breeding
Ziegenzucht, Ziegenhaltung
козоводство

kitselaut – loomakasvatushoone kitsede pidamiseks
goat stall, stable
Ziegenstall
козлятник

kitse poegimine – järglase sünnitamine
yeaning
Lammen der Ziege
козление

kitsetall – kitse järglane
kid
Ziegenlamm, Zicklein
козленок

kiuline – raku kestaaineterikas söödafraktsioon
fibrous
Faserigkeit
волокнистость

klaasangerjas – värvusetu angerjavastne
elvert
Glasaal, Aalbrüt
стекловидный угорь

klaidseili hobusetõug – Šotimaal aretatud külmavereline hobusetõug
Clydesdale horse breed
Clydesdale-Pferd
клайдстальская лошадь

klanforesti lambatõug – poolpeenvillaline lambatõug Suurbritannias
Clun-Forest sheep breed
Clun-Forest Schafrasse
порода кланфорест

klassifikatsioon – liigitus või rühmitus mingi tunnuse järgi
classification
Klassifikation
классификация

klassifitseerimine – klassi määramine tunnus(t)e alusel
grading
Klassifizierung
классификация

klassi(grupi)viisiline söötmine – lehmade söötmine vastavalt toodangule ja füsioloogilisele seisundile
class feeding
klassenweise Fütterung
кормление по классам

kliid – teravilja jahvatusjäätmed
grain bran (shorts)
Kleie
отруби

kliimakamber – reguleeritava temperatuuri ja niiskusraamiga suletud süsteem
climatic chamber
Klimakammer
климатическая камера

kliiniline surm – seisund, mille saabumist tähistab südameatalitluse ja hingamise lakkamine
clinical death
klinischer Tod
клиническая смерть

kliitor – emaslooma tupeesiku eesmises osas asetsev rudimentaarne elund
clitoris
Klitoris, Kitzler
клиторис

Klienefelteri sündroom – ühe liigse X-kromosoomi esinemine isaslooma kariotüübis (XXY)
Klienefelter's syndrom
Klienefelter's Syndrome
синдрома Клайнфелтера

kloon – viljastatud munaraku tuuma vahetusest sündinud rakudoonorile geneetiliselt sarnane isend
clone
Klon
клон

kloonimine – rakutuuma doonorile geneetiliselt sarnaste isendite saamine

cloning
Verklonung
клонирование

kloor – keemiline makroelement
chlorine
Chlor
хлор

kloprostenool – prostaglandiin F2 α sünteetiline analoog, mis alandab progesterooni taset plasmas ja mida kasutatakse emasloomade innatsükli sünkroniseerimiseks
cloprostenol
Cloprostenol
клопростенол

koagulaator – seade, milles toimub vere koaguleerumine, et lahutada vere fraktsioonid
coagulator
Koagulator
коагулятор

koagulant – koagulatsiooni põhjustav keemiline ühend
coagulant
Koagulationsmittel
коагулянт

koagulatsioon – kolloidosakeste liitumine, hüübimine või kalgendumine keemilise või füüsilise mõjutamise tagajärjel
coagulation
Koagulation
коагуляция

kobras, piiber – taimetoiduline näriline
beaver
Viber
бобр

kodominantsus – tunnuste (alleelide) võrdväärne ja teineteisest sõltumatu avaldumine heterosügootse genotüübi puhul
codominance
Kodominanz
КОДОМИНАНТНОСТЬ

kodustamine, domestikatsioon – protsess, millega looduskeskkonnast pärit loomapopulatsioon kohastatakse tehistingimustes elamiseks
domestication
Domestikation
доместикация

kodustatud loom – mitme põlvkonna vältel uute tingimustega kohandatud loom, kes ei saa eksisteerida inimese abita ja tema loodud tingimusteta
domesticated animal
domestiziertes Tier
одомашенное животное

koekultuur – organismist eraldatud ja väljaspool seda kasvatatavad (*in vitro*) koe-
või elundiosad
tissue culture
Gewebekultur
культура ткани

koepreparaat – raviks kasutatavad taimsed ja loomsed koed
tissue preparat
Gewebepräparat
тканевый препарат

koeravillkarvad, tallevillkarvad – jämedad villkarvad, mis võivad esineda
üksikkarvadena tallede esimesel eluaastal
dog, lamb hair
Hundhaar, Lammhaar
песича, песьюга

koerakasvatus – koerte sihipärane kasvatamine ja aretamine
dog breeding
Hundezucht
собаководство

koera poegimine – järglaste (kutsikate) sünnitamine
whelping, pupping, cubbing
Werfen
щенение

koerte katk – äge nakkuslik viirushaigus
canine plague, distemper, influenza
Stampe, Hundepest
чума собак

kogumiskraavid kalatiikides – kraavide süsteem tiigi põhjas, mille kaudu tiigivee
allalaskmisel kalad kogunevad püügibasseini
collector ditches
Fischgraben
рыбосборные каналы

kogurpress – heinapallitehnoloogias kasutatav seade
pick-up baler
Aufsammel-Pressen
захватывающий пресс

kogutoodang – statistiline näitaja, toodangu üldmaht

gross production, total output
Gesamtproduktion, Bruttoproduktion
валовая продукция

kogutulu – sissetuleku osa, mis jääb järele pärast tootmiseks vajalike kulude mahaarvamist
gross return, revenue, income
Bruttoertrag, Bruttoeinnahme, Bruttoeinkommen
валовой доход

koguväärtus – toodangu, kaupade koguväärtus
gross value
Gesamtwert
валовая стоимость

kohalik tõug, aborigeenne tõug – loodusliku valiku teel inimese suunamiseta tekkinud tõug
local, native, aboriginal breed
Lokalrasse, Landrasse
местная, аборигенная порода

kohev konstitutsioon – enamasti lihloomadel, kellel on hästi arenenud nahaalune side- ja rasvkude
poor, non-solid conformation
schwammige Konstitution
рыхлая конституция

kohupiim – vähese survega pressitud kalgendimass (toorjuust).
curd(s), pot cheese
Quark
творог

kohvikoor – madala rasvasisaldusega rõõskkoor
coffee-cream
Kaffeesahne
сливки

koitaalrefleks, suguühterefleks – isas- ja emasloomal kaasasündinud seksuaalrefleks
coital reflex
Koitalreflex
коитальный, совокупительный рефлекс

kokkusurutud, markeeritud säbarus (looked) – villasäbarus(looked), mille kaare kõrgus on kaare alusest oluliselt suurem
compressed bends, curliness
überbogige Wollbögen, markierte Kräuselung
сжатые, маркированные извитки

kolbred lambatõug – poolpeenvillaline liha-villalambatõug
Colbred sheep breed

Colbred-Schafrasse
колбредская порода овец

kolibakterioos – soolebakteri *Escherichia coli* tekitatud ägedalt kulgev nakkushaigus
kasvikutel
enteric colibacillosis
Kolibacillöse
колибактериоз

koliin – vitamiin, mis võtab osa rasvade ainevahetuses vajaliku atsetüülkoliini sünteesist
Choline
Cholin
ХОЛИН

koliit – jämesoolepõletik
colitis
Dickdarmentzündung, Kolitis
КОЛИТ, воспаление толстой кишки

kolineaarsus – koodonite järjestuse (mRNA-s) ja aminohappejääkide järjestuse (polüpeptiidahelas) sarnasus
colinearity
Kolinearität
колинеарность

kolju, pealuu – pea skelett selgroogsetel loomadel
skull
Schädel, Kopfskelett
череп

kollageen – sidekoevalk, mis moodustab sidekoe liimja põhiaine
collagen
Kollagen
КОЛЛАГЕН

kollane hobune – hobune, kellel kätte- ja jõhvkarvad on kollased
isabella, isabelline, cream-coloured horse
Goldisabell(e), Palomino
лошадь соловой масти

kollakeha – munaraku vabanemise järgselt folliikuli kohale tekkiv kollane moodustis (*corpus luteum*)
yellow body, corpus luteum
Gelbkörper
желтое тело

kollakehahormoon – munasarja kollakeha produtseeritav hormoon, põhiliselt progesteron
luteal hormone, progesterone

Gelbkörperhormon, Progesterone
гормон желтого тела, прогестерон

kollatõbi, ikterus – haigus või selle sümptom, mis põhjustab vere suurest bilirubiinisisaldusest tuleneva naha, limaskestade ja silmavalgete kollasuse
jaundice, icterus
Gelbsucht, Ikterus
иктерус, желтуха

kollektor lüpsiseadmep – kollektor on lüpsiaparaadi keskne ühendussõlm, nisakannusid ühendav lüpsiseadme osa
collector
Kollektor
коллектор

kolmekordne (3x) lüps – lüpsimine kolm korda ööpäevas
three times a day (3x day) milking,
dreimales Melken
доение три раза в день

305-päevase laktatsiooni toodang – kontroll-laktatsioon piimajõudluse hindamisel
305-day lactation yields, records
305-Tage Leistung
производительность, продукция 305-дневной лактации

kolmetaktiline lüpsiaparaat – lüpsiaparaat, mille töösükkel koosneb imemis-, pigistus- ja puhketaktist
three-stroke (cyclic) milking device, apparatus, machine
Dreitaktmelkmaschine
трехтактный доильный аппарат

kolme tõuga ristamine – aretusmeetod, kus kahe tõu ristamisel saadud emasjärglasi paaritatakse/seemendatakse kolmanda tõu isasloomadega
three-breed crossing, triplecrossing
Dreirassenkreuzung
трехпородное скрещивание

kolmevõistlus – ratsaspordiliik; klassikaline ala, mis hõlmab kooli-, maastiku- ja takistussõitu
combined competition, training, three day event(ing), horse trials, eventing
Dreikampf, Vielseitigkeitsprüfung
троеборье

kolmikud – emasloomal kolm üheaegselt sündinud järglast
triplets
Drillings
тройня

kombinatiivne muutlikkus – pärilik muutlikkus; vanemate alleelide ümberkombineerumine järglaste genotüüpideks

segregational variation
kombinative Variabilität
КОМБИНАТИВНАЯ ИЗМЕНЧИВОСТЬ

kombineeritud söötmine – söötmissviis, kus loomale antakse söödad erineval kujul ja viisil
combined, mixed feeding
Kombinationsfütterung
комбинированное кормление

kombineeritud jõudlus – looma mitmesuunaline (nt piim, liha, töö) produktiivsus
combined performance
kombinierte Leistung
комбинированная продуктивность

kombineeritud lisaõöt – tööstulikult valmistatud polükomponentne söödasegu
combined supplementary fodder
Kombinationsbeifutter n
комбинированная подкормка

kombineeritud sõim – sõim, millest loom saab süüa eritüübilisi söötasid
combined trough
Kombinationskrippe
комбинированная кормушка

kompaktsus – üksikute kehaosade kokkusobivus (harmoonilisus)
compactness of the body
gedrungene Körperform
компактность туловища

kompaktsuse indeks – kehaehituse näitaja, rinnaümberruudu ja kere põikpikkuse suhe
compactness index
Rumpfindex
индекс сбитости, компактности

kompkabi – kõrgete päkaseintega tõmpnurkne kabi
club foot
Bockhuf
«ежовое» копыто

kompimiskarvad – jämedad, koonilise tipuga karvad, mis paiknevad looma koonul, kulmudel, põskedel
sense tactile hair
Tastsinnhaar
чувствительные, осязательные волосы

komplekshindamine – loomale üldhinnangu andmine
complex estimation
komplexe Bewertung

комплексная оценка (бонитировка)

komplementaarsus – uue, vanematel mitte esinenud tunnuse tekkimine kahe või enama (tavaliselt dominantse) geeni koosmõjul

complementary

Komplementarität

комплементарность

komplus, palpatsioon – uurimisviis, mille puhul kehaosasid kombeldakse sõrmeotsa või kogu käega

palpation

Palpation

пальпация, ощупывание

kondenseeritud piim – piimakonserv suhkruga või ilma

condensed milk

Kondensmilch

сгущенное, конденсированное молоко

kondijahu – kaltsiumi- ja fosforirikas loomne söödajahu

bone meal

Knochenmehl

костная, костяная мука

kondiliim – toode, mis saadakse luude rasvatustatud keedupuljongi kuivatamisel

bone adhesive

Knochenleim

костяной клей

konditsioon, toitumus – looma organismi füsioloogiline seisund, mida iseloomustab reservainete tase organismis

condition, body condition

Kondition

кондиция

konditustamine – kontide eraldamine tükeldatud rümbalihast või jaotustükkidest

deboning

Knochenentfernung

удаление костей, обвалка

konditustatud liha – pehme liha, millest on eraldatud kondid

boneless, deboned meat

knochenlose Fleisch

бескостное мясо

kongninaline pea – profiilis ettevõlvunud kumera ninaselja ja otsmikuga pea

roman-nosed head

Ram(m)skopf

баранья, оленья голова

kongpea, kumer pea – profiilis tugevasti ette võlvunud otsmikuga pea; ninaselg on sirge
convex profile
konvexer Kopf
овечья, выпуклая голова

konjugatsioon – homologsete kromosoomide liitumine ja keerdumine teineteise ümber meioosi sügoteenstaadiumis
conjugation
Konjugation
конюгация

konjunktiviit – silma sidekesta põletik
conjunctivitis
Konjunktivitis, Bindehautentzündung
конъюнктивит

konkordantsus – tunnuste kokkulangevus identsete kaksikute paaride uurimisel erinevates tingimustes
concordance
Konkordanz
конкордантность

konkrement – elundite õõnes või juhades tekkinud ja seal vabalt paiknev kivilaadne või loomakarvadest ja taimekiududest arenenud moodustis (nt sapi-, neerukivi vmm)
concrement, concretion, stone
Konkrement
конкремент, сросток, камень

konserveerima – toote töötlemise viis, et tagada selle pikemaajaline säilimine
conserve, preserve
konservieren
консервировать

konservliha – hermeetiliselt anumasse suletud töödeldud liha
tinned, canned meat
Büchsenfleisch
консервированное мясо

konsistents – aineosakeste kokkuhoidvustest, eriti vedelate ja poolvedelate ainete voolavuse aste
consistence
Konsistenz
консистенция

konstitutsioon – keha ehituse ja talitluse põhilaad
constitution
Konstitution. Körperbau
конституция

konstitutsioonitüüp – keha ehituse ja talitluse erisus
constitutional type
Konstitutionstyp
тип конституции

kont, luu – keha tugevaim osa, mis on toetuseks lihastele ja liikumisaparaadile
bone
Knochen
кость

kontaktplatsenta – platsenta, milles koorion ja emaka limaskest on nõrgalt seostunud
nondecidual, nondeciduous placenta, semi-placenta
Halbplazenta, Semiplazenta
неотпадающая, контактная, недецидуальная плацента

kontraktsioon, kokkutõmme – lihase pikkuse, pindala või mahu vähenemine
contraction
Kontraktion
контракция

kontragalopp – hobuse jalavahetus galopsisõidul
cross-legged, false gallop
falscher Gallop, Aussengalopp, Kontergalopp
контргалоп, галоп с наружной ноги

kontrollemis – esimese pesakonnaga emis põhikarja valikul
one-litter sow, test sow
Prüfungssau
контрольная свиноматка

kontroll-lüpsi intervall – kontroll-lüpside vaheline ajavahemik
milk recording (testing) interval
Probemelkzwischenzeit
время между контрольных доек

kontrollpaaritus, käestpaaritus – inimese kontrolli all toimuv paaritusviis
controlled mating, hand serving, mating
Paarung aus der Hand, kontrollierte, individuelle Paarung
вольная случка, ручная случка

kontrollisasloom – sugukarja täienduseks jäetud noor isasloom, kelle sobivust
aretusloomana kontrollitakse
test sire, male
Kontrolttier, Testtier
самец пробник

kontroll-lüps – emaslooma kontrollpäeva piimatoodangu määramine ja proovi
võtmine
control milking
Kontrollmelken

контрольная дойка

kontrollnuum – lihaloomade üleskasvatamine kontrolljaamas jõudluse ja söödaväärinduse hindamiseks

test fattening

Kontrollmast

контрольный откорм

kontrollpesa – pesa individuaalse munajõudluse väljaselgitamiseks

trapnest, check-up nest

Fall(en)nest

контрольное гнездо

kontrollpügamine – lammaste pügamine aretuse huvides või uuringutega seoses, et kindlaks teha villatoodangu kogus ja villa omadused

trial, test shearing

Probeschur

контрольная стрижка

kontrolltapmine – loomade tapmine lihajõudluse määramiseks

control slaughter(ing)

Kontrollschlachtung

контрольный убой

kontuursuled, kattesuled – sulestiku põhimassi moodustavad suled, millel on rood, laba, udusuline alus ja lisasulg

contour feather, covert, tectrices

Obergefeder, Konturfeder, Deckfeder

покровное, контурное, кроющее перо

koobalt – keemiline mikroelement, B12-vitamiini koostisosa

Cobalt

Kobalt

кобальт

koobaltivaegus, hüpokoobaltoos – koobalti puudusest tingitud ainevahetushaigus

cobalt deficiency

Kobaltmangel

гипокобальтоз

koodon – kolmest nukleotiidipaarist koosnev triplet, mis on geneetilise informatsiooni üksuseks

codon

Kodon

кодон

kooldunud karvatipud – karusnaha defekt kattedkarvade kooldunud või lõhenenud tippude tõttu

splitted hair tips, twisted hair tips

biegende Spitzen

закрученность вершин кроющих волос

koolikud – ägedate valuaistingutega kulgevad seedehaigused, enamasti hobusel
colic, -s
Kolik, -en
колики

koolisõit – ratsaspordiala, kus ratsaniku juhtimisel esitab hobune liikumise korrapärasust erinevates allüürides
high school dressage, dressage-competition, school-gait
hohe Schule Dressur, Dressurprüfung, Reitschule
высшая школа верховой езды

koolnukangestus – surmajärgselt tekkiv keha jäikus
rigor mortis
Leichenstarre
трупное окоченение

koon – etteulatuv näoosa
snout, muzzle
Maul, Schnauze
рыло, рожа животных, морда

koondgalopp – tihendatud galopisammud, mille puhul hobune on pikisuunas otsekui kokku surutud
short, school gallop
versammelter Galopp
собранный, манежный, короткий галоп

koondsamm – samm on lühem, tagajalgu painutatakse liigestest rohkem kui keskmise sammu puhul
collected /short step
bodenenger, versammelter Schritt
собранный ход, укороченный шаг

koondjalgne seis – eesjalad ei ole teineteisega paralleelsed, vaid lähevad alt koomale
narrow position of legs
bodenenge Stellung
косолапость, косолапая постановка

koondvarbne asetus – eesjalgade varbad on sissepoole pöördunud
inward turning toes, in-toed /pigeon-toed position of legs, toes in, winging-in
zehenenge Stellung
сходящаяся постановка, косолапость внутрь

kooniline säuk – säuk, mis on alt laiem ja pealt kitsam
conical staple
konischer, spitzer Stapel
конический, стебельчатый штапель

koonusnisa – tipu poole ahenev nisa
conic teat
kegel(förm)ige Zitze
конический сосок

koor, rööskkoor – piimast rasva eraldamisel (koorimisel) saadav rasvarikas
fraktsioon
cream
Sahne
сливки

koorion – välimine lootekest, mis ümbritseb loodet
chorion
Chorion
хорион

koorumine – tibu sünniprotsess, mis algab lubikoore mulgustamisega ja lõpeb sellest
väljumisega
hatching
Ausschalen
вылупление

koorumiskamber – inkubaatori ruum, kus tibud kooruvad
hatching chamber
Schlupfbrüter
выводной шкаф

kooruvus – näitaja, mis iseloomustab koorunud tibude arvu suhet viljastatud munade
arvust
hatchability, hatching rate
Schlupfergebnis, Schlupfleistung
выводимость яиц, выход молодняка

kooskandne seis, lehmaseis – tagajalgade seisuviga
toe-wide position of legs, crooked position of hind legs
kuhessige Stellung, Ochsenknie
узкая (коровья) постановка ног

koosrandmeline seis, x-jalgne seis – esijalgade seisuviga, kus jala telg on randme
kohalt sissepoole pöördunud
paddling, baker legs
X-beinige Stellung
иксообразная постановка ног

kopliskarjatamine, kopliviisiline karjatamine – karjatamine kopliteks jaotatud
karjamaal
paddock grazing
Umtriebsweide, Systemweide
загонная пастьба

kopranõre, kastoorium – kobraсте anaalava lähedal asetsevates nahakurdudes, nn kopranäärmetes väljaheidete ja uriiniosiste fermentatsiooniprotsessis valmiv aine castor

Biberstrahl

бобровая струя

koprostaas – söödamassi peetumine soolestikus

coprostasis

Koprostase

копростаз

kopskalad – kalad, kes võivad hingata lisaks lõpustele ka kopsudega

lungfishes

Lungenfische

двоякодышачие рыбы

kopsualveoolid – mullisarnased moodustised kopsudes (0,1–0,3 mm), kus toimub gaasivahetus kopsude ja vere vahel

pulmonary alveols

Lungenbläschen

легочные альвеоли

kopsude eluline maht, vitaalkapatsiteet – maksimaalselt väljahingatud õhu maht pärast maksimaalset sissehingamist

lung capacity

Vitalkapazität

жизненная емкость легких

kopsupuhitus, kopsuemfüseem – haigus, mida iseloomustab kopsualveoolide seinte liigne väljavenimine, elastsuse kadu ja hingamispinna vähenemine

pulmonary emphysema

Lungenemphysem

эмфизема легких

kopsupneumoonia, kopsupõletik – põletik, mis haarab kopsualveoolid, neid ümbritseva sidekoe ja enamasti ka bronhid

pneumonia

Pneumonie

пневмония

kopsutorude katarr, bronhiit – kopsutorude limaskesta ja limaskestaaluse koe põletik

bronchitis

Bronchitis

бронхит

koputus, perkussioon – uurimisviis, mille puhul saab kindlaks teha muutusi mõnes kehaosas koputulusel tekkiva kõla järgi

percussion

Perkussion

перкуссия

kordusproov – testproovi kordamiseks võetud teine proov
replicate test
Widerholungsprobe
повторная проба

korduspöevill – topeltlõigetega saadud vill
second cuts, clip
halbschürze Wolle
перестрига

kordusseemendus – korduv seemendus, kas samal innaajal või järgmises innatsükli
repeat service, repeat insemination
Widerholungsbesamung, Doppelbesamung
повторное, двойное осеменение

kordustiinus – esimesele tiinusele järgnevad tiinused
recurrent pregnancy
Mehrfachträchtigkeit
множественная беременность

korduvus (koefitsient) – keskmine fenotüübiline korrelatsioon ühe ja sama tunnuse
korduvate mõõtmiste vahel samadel loomadel erinevas vanuses või erinevatel
perioodidel
repeatability (coefficient)
Widerholbarkeit
повторяемость

koresöödad – taimede maapealsetest vegetatiivosadest valmistatud rohusöödad
roughages
Rauhfutter
грубые корма

koresöödahoidla – hoidla loomade koresööda säilitamiseks
fodder storage
Rauhfutterspeicher
склад для грубых кормов

koriogoniin – preparaat, mida süstitakse kaladele suguproduktide valmimise
kiirendamiseks
choriogonine
Choriogonine
кориогонин

korjus – looma laip
carrion, cadaver
Kadaver, Aas
труп, падаль

korniš, korniši kana – inglise lihakanatõug

Cornish
Kornish
корниш

korrapärane allüür – liikumisviis, mille puhul hobune järgib ettenähtud allüürinõudeid
regular gait
regelmässiger /reiner, korrekter Gang
регулярный, правильный ход

korrapärane jalgade asetus – tõu- ja liigiomane jalgade normaalasetus
normal position of legs
normale Stellung Gliedmassen
нормальная постановка ног

korrapäratu allüür – liikumisviis, mille puhul hobune ei järgi ettenähtud allüürinõudeid
irregular gait
unregelmässiger, unreiner Gang
нерегулярный, неправильный ход

korrapäratu pulss – pulss, mille puhul pulsilöökide vahelised pausid on erineva kestusega või esineb üksikute löökide vahelejäämist
irregular pulse, abnormal pulse
unregelmässiger Puls
нерегулярный пульс

korrelatiivne nihe (triiv) – kõrvaltunnuste kaudne selektsiooniefekt ühe (teiste) tunnus(t)e järgi valikul
correlated response
korrelatierte Veränderung
коррелированный сдвиг

korrelatsioon (statistiline) – tunnuste vastastikune seos
correlation
Korrelation
корреляция

korrelatsioonikordaja, korrelatsioonikoefitsent – tunnustevahelise seose tiheduse ja suuna näitaja
correlation coefficient
Korrelationskoeffizient
коэффициент корреляции

korrideili lambatõug – Okeaanias aretatud ühtlase poolpeene villaga lihavillalambatõug
Corriedale sheep breed
Korridelli-Schafrasse
порода овец корридель

korrus(puuri)patarei – loomade või lindude pidamisel puuride paigutamisel saadud pidamiskompleks
cage battery
Etagenbatterie
этажная батарея

kostroma veisetõug – kombineeritud jõudlusega tõug Venemaal
Kostroma cattle breed
Kostroma-Rinderrasse
костромская порода

kotsvoldi lambatõug – inglise päritoluga pikavillalambatõug
Cotswold sheep breed
Cotswoldschafrasse
котсвольдская порода овец

kotšini kana – Hiinast pärit kanatõug, aretusmaterjaliks uute tõugude loomisel
Cochin chicken
Cochinchina, Cochin huhn
кохинхинская курица

kotüledoonid, hatikud – koorioni välispinnal paiknevad põõsakujuliste hattude kogumid mäletsejalistel
cotyledon, -s
Kotyledon, Kotyledonen
котиленоны, дольки плаценты

kovariatsioon, kodispersioon – kahe tunnuse koosmõju
covariance
Kovarianz
ковариация, кодисперсия

kraadpäevad – keskmise veetemperatuuri ja marja arenguks kulunud päevade arvu korrutis
degree-days
Gradtagen
градусо-дни

kraaptransportöör, kraapkonveier – seade materjali teisaldamiseks mööda renni või toru kraapide abil
scraper conveyor, drag conveyor
Kratzförderer
скребковый конвейер

kraaternisa – kõhuseina sopistunud nisa emisel
crater teat
kraterförmige Zitze
кратерный сосок

kraniaalne, peapoolne – asend või suund pea poole

cranial
kranial
краниальный

kreatiin – lihastes leiduv aluselise reaktsiooniga valk
creatine
Kreatin
креатин

kreatiniin – kreatiini laguprodukt
creatinine
Kreatinin
креатинин

kretinism – sünnipärane või varases eas tekkiv üldine alaareng
cretinism
Kretinismus
кретинизм

kriips, lauk – valge märgis mitmevärviliste loomade otsmikul ja ninal
stripe, blaze
Blesse, Strichblesse
проточина

kromatiid – mitoosis ja meioosis kromosoomide DNA replikatsiooni tagajärjel moodustunud kaks geneetiliselt identset tütarkromatiidi
chromatid
Chromatide
хроматида

kromatiin – despiraliseerunud kromosoomidega kromatiinsubstants
chromatin
Chromatin
хроматин

kromosoom – DNA molekuli kompleks rakutuumas, mille suurus, kuju ja arv on liigiomased tunnused
chromosome
Chromosom
хромосома

kromosoomianomaaliad, kromosoomaberratsioon – kromosoomide ebanormaalne struktuur või nende arvu muutus, mis võib esile kutsuda arengu kõrvalekalded
chromosome anomalies, chromosome aberration
Chromosomenanomalien
хромосомные аномалий

kromosoomiarv – liigiomane kromosoomide arv rakutuumas
chromosome number
Chromosomenanzahl

число хромозом

kromosoomikaart – geenide ja muude geneetiliste elementide lineaarne paigutus
kromosoomis
chromosome map
Chromosomenkarte
карта хромосом

kromosoomiteooria (pärilikkuse) – teooria, mille kohaselt organismi geneetiline informatsioon (geenid) paikneb kromosoomides ja nende käitumine meioosis on aluseks Mendeli seadustele
chromosome theory (heredity)
Chromosomentheorie
хромосомная теория

kromosoommutatsioon – kromosoomi struktuuri muutus, mis on tingitud geenide ümberpaiknemisest kromosoomisiseselt või kromosoomidevaheliselt, samuti mõnede geenide puudumisest või lisandumisest
chromosome mutation
Chromosomenmutation
хромосомная мутация

kroom – mikroelement
chrom
Chrom
хром

kross – omavahel sobivaks aretatatud liinide ristamisel saadud tarbeloomade või lindude kogum
cross
Cross
кросс в птицеводстве

krüoprotektor – madalmolekulaarne mitteelektrolüüt, mis kaitseb rakku külmaahjustuste eest
cryoprotectant
Крюопротектор
криопротектор

krüptid – karunkulite süvendid
crypt, -s
Крыпте, -n
крипт/а, -ы

krüptorhism, peitmunandilisus – munandid ei ole väljunud kõhuõõnest ja laskunud munadikotti
cryptorchid(di)sm
Крыпторхизм, Крыпторхидие, Bauchhoden
крипторхизм, крипторхидия

kube – kehaosa tagajäsemete ja kõhuseina vahel
groin
Leiste, Flanke
пах, подвздох

kubemevolt – nahavolt kubeme piirkonnas
groin fold
Kniefalte, Leistenfalte
паховая складка

kude – loomade samalaadse ehitusega ja toimega rakkude moodustis
tissue
Gewebe
ткань

kudemine – kalade marja ja niisa vette heitmine
spawning
Laichen
нерест

kudemisperiood – ajavahemik, mille vältel toimub kalade kudemine
spawning period
Laichzeit, Laichperiode
нерестовый период

kudemissubstraat – pind või materjal, millele kalad koevad oma marja ja kuhu see enamasti pärast viljastumist kinnitub
spawning substrate
Laichsubstrat
нерестовый субстрат

kuibõševi lambatõug – pika ühtliku poolpeene villaga liha-villalambatõug Venemaal
Kuibyshev sheep breed
Kuibyschewer-Schafrasse
куйбышевская порода овец

kuivaine – uuritava aine koostisosa, mis jääb järele selle kuivatamisel 105°C juures
dry matter
Trockensubstanz
сухое вещество

kuivainesisaldus – kuivaine osakaal uuritavast proovi naturaalmassist
dry matter content
Trockensubstanzgehalt
содержание сухого вещества

kuivamine – vee eemaldamine ainest
drying
Trocknung
сушка

kuivatamine – niiskuse osaline või täielik eemaldamine materjalist
dehydration, drying
Austrocknung
осушка

kuivati – seade, milles materjalist aurustatakse temas sisalduv vesi
drier
Darrkammer, Trockenraum
сушилка

kuivatuskaod – kaod, mis tekivad materjali kuivatamisel
drying losses
Trocknungsverluste
потери при сушке, усушка, убыль массы при сушке

kuiv pea – peeneluulise alusega pea, mis on kaetud õhukese nahaga (näit
kiirushobused)
head with chiseled appearance
trockener Kopf
сухая голова

kuivpraak – väärtuslik sööt, mis saadakse praaga kuivatamisel
dry stillage
Trockenschlempe
сушеная барда

kuivsilu – suure kuivainesisaldusega silo
haylage, pre-wilted silage
Trocken Silage
сенаж

kuivsoolamine – soola abil konserveerimine (näit liha, nahad jne)
dry curing, dry-salting
Trockensalzen
сухосоление

kuivsööt – suure kuivainesisaldusega sööt
dry fodder
Trockenfutter
сухой корм

kukal – kõrvadest ülalpool asuv peaosa
occiput, nape
Nacken , Genick
затылок

kukesamm – tagajala tõstmise ebaloomulikult kõrgele, kõhuseina lähedale
springhalt, stringhalt
Hahnentritt, Zuckfuss

петуш(и)ный шаг

kukk – isane lind kanaliste seltsis
cock, rooster
Hahn
петух

kuklahari – koljuluu ülemine kaudaalserv
crest
Genickkamm
гребень

kulaan, džigetai – (*Equus hemionus*)eeslikute arvukaimad esindajad
culan, koulan, dziggetai
Wildesel, Kulan, Dshiggetaio, asiatischer Halbesel
кулан, джигетай

jõudluse kaart – zootehnilise arvestuse vorm
performance card
Leistungskarte
карта продуктивности

kuldilõhn – suguhormoonidest ja preputsiaalpaunasisaldisest tingitud spetsiifiline lõhn kuldilihal
boar taint
Ebergeruch
запах хряка

kult – isane siga
boar
Eber
хряк, кабан

kultiveerimislahus – kultuuride kasvu ja säilitamise lahus
culture medium, solution
Kultivierungslösung
раствор для культивации

kultuurkarjamaarohi – väärtuslikest karjamaataimedest koosnev haljassööt
cultivated pasture grass
Kulturweidegras
трава культурного пастбища

kultuurkarjamaa – karjatamiseks rajatud kultuurrohuma
pasture
Kulturweide
культурная пастбища

kultuurrohuma – rajatud kõrge söödaväärtusega rohumaa
cultured grassland

Kulturwiese, Kulturweide
культурный луг

kultuurtaim – kultiveerimise tarbeks aretatud või introdutseeritud taimeliik või -sort
crop, cultivated crop, culture
Kulturpflanze, Frucht
культурное растение, культура

kultuur tõug – pikaajalise aretustöö tulemusena kujundatud tõug
cultured breed
Kulturrasse
культурная порода

kumer otsmik – silmade kohal kummunud otsmik
convex forehead
gewölbte Stirn
выпуклый лоб

kumer selg – ülespoole kaardunud selg
roach-back, fish (carp) back
gewölbter Rücken, Karpfenrücken
выпуклая, карпообразная спина

kunstlik kuivatamine – materjali intensiivne kuivatamine
artificial drying
künstliche Trocknung
искусственная сушка

kunstlik hautamine – munade hautamine inkubaatoris
artificial incubation
Kunstbrut, künstliche Brut
(искусственное) инкубирование

kunstlik seemendus – isasloomalt võetud sperma viimine emaslooma
suguelunditesse inimese poolt
artificial insemination
künstliche Besamung
искусственное осеменение

kunstlik sigimatus – kastreerimise ja munajuhade ligeerimise tagajärjel tekitatud
sigimatus
artificial sterility
künstliche Sterilität
искусственное бесплодие

kunstlik vagiina – isasloomalt sperma võtmise vahend
artificial vagina
künstliche Vagina, künstliche Scheide
искусственная вагина

kunstlik valik – soovitatavate genotüüpidega järgmise põlvkonna vanemate valimine inimese poolt
artificial selection
künstliche Selektion
искусственный отбор

kunstlik üleskasvatamine – järglaste üleskasvatamine ilma emapiimata
artificial rearing
künstliche Aufzucht
искусственное выращивание

kupatamine – lühiajaline kuumutamine vees või aurus pinnavalkude denatureerimiseks või veesiduvuse või soolasisalduse vähendamiseks
scalding
(Ab)brühung, Verbrühung
ошпаривание

kusejuha, ureeter – torujas paarisorgan kõhuõõnes, mis ulatub neeruväratist kusepõie põhjani
ureter
Harnleiter
мочеточник

kusepõis – munaja kujuga õõnesorgan
urocyst, urinary bladder
Harnblase
мочевой пузырь

kuulatus, auskultatsioon – uurimisviis uuritava elundi seisundi kindlaks tegemine kõla järgi
auscultation
Auskultation
аускультация

kuumkäärimine – bioloogilise hapendumise viis kõrgel (>50 °C) temperatuuril
hot fermentation
Heissgärverfahren
горячие брожение

kuumsileerimine – silo kuumkäärimine hapniku juuresolekul
hot ensiling
Heissvergärung, Heiss-silierung
горячее, сладкое силосование

kuumsuitsutamine – kala- ja lihasaaduste töötlemine suitsukeskkonnas temperatuuril 60–80°C
hot, warm smoking
Heissrauchen
горячее копчение

kuumtöötlemine – toote töötlemine kõrgel temperatuuril
thermotreatment, heat treatment
heisse Bearbeitung
горячая обработка

kuumtöötlemiskadu – toote massi vähenemine kuumtöötlemise käigus vedeliku aurustumise või väljavalgumise tulemusena
cooking loss
Verlust bei heisser Bearbeitung
потери при горячей обработке

kuutoodang – ühe kuu toodang
monthly yield
Monatsleistung
месячная продукция

kvalifikatsioon – erialase ettevalmistuse tase või aste
qualification
Qualifikation
квалификация

kvalifitseerimine – väärtusastmesse või liiki määramine
qualification
Qualifizierung
квалификация

kvalitatiivne – omaduslikesse parameetritesse puutuv
qualitative
qualitativ
квалитативный, качественный

kvalitatiivne tunnus – monogeenne tunnus, mille väärtust ei saa väljendada arvuna (näit värvus, sarvilisus jt)
qualitative character
qualitatives Merkmal
качественный, квалитативный признак

kvaliteedi kontroll – toimingud ja tehnikad toote tegeliku kvaliteedi välja selgitamiseks
quality control
Gütekontrolle
контроль качества

kvaliteet – omaduste kogum, laad, väärtus
quality
Qualität, Eigenschaft
качество

kvantitatiivne tunnus – isendi mõõdetav polügeenne tunnus, mis on arvuliselt väljendatav

quantitative character
quantitatives Merkmal
количественный признак

kvantiteediühik – pikkuse, massi, hulga ühik
unit of quantity
Mengeeinheit
единица количества

kõdu(nenud) sõnnik – käärinud ja kõdunenud looma väljaheited
rotted manure
verrotteter Dünger, Mist
гнилые навоз

kõhnumine – kehamassi kaotus
losing body weight
Abmagern
худение

kõht – keha keskosa, kus paiknevad seedeorganid
abdomen, belly
Bauch
брюхо

kõhuuimed – kala kõhu all paiknevad paarilised uimed, mille ülesandeks on tasakaalu säilitada
ventral fins
Bauchflossen
брюшные плавники

kõhuvill – kõhul kasvav hõredam ja lühem vill
belly wool
Bauchwolle
шерсть брюха, оброслость шерстью брюха

kõhutükk – rümba kõhtmine osa esi- ja tagajäsemete vahel; searümba jaotustükk
belly
Bauch
брюхо

kõhuõõnekaudne seemendus – kunstliku seemenduse viis, mille puhul sperma viiakse emaslooma emakasse laparoskoopia meetodi abil kõhuõõne kaudu (näit lammastel)
intrauterine, laproscopic insemination
Abdominalbesamung
абдоминальное брюшное осеменение

kõigesööjad loomad, segatoidulised, omnivoorid – nii loomset kui ka taimset toitu söövad loomad
omnivor(e)s

Omnivoren, Allesfresser
всеядные

kõigusoojased loomad, poikilotermsed loomad – loomad, kellel termoregulatsioon
puudub või on väga algeline
poikilothermic animals
poikilotherme Tiere pl
пойкилотермные животные

kõlutustamine – lihas- ja rasvkoejäänuste eemaldamine toornaha kilepoolselt küljelt
degreasing, fleshing skin
Entfetten, entfettetetes / abgeschabtes Fell
обезжиривание, мездренная шкура

kõrb hobune – pruunide kattedkarvadega hobune, kellel saba ja lakk on mustad
bay, sorrel, chestnut horse
Braune(r)
гнедая лошадь, гнедой масти

kõrbkimmel – hobune, kelle põhikarvad ja pea on pruunid
red-roan
Braunschimmel
лошадь гнедочалой масти

kõrged looked villkarval – looked, mille kaare kõrgus on alusest suurem
high crimps hair
hochbogige /stielige Wollbögen
высокие извитки

kõrgejalgsus – suurem jalgade pikkuse osakaal turjakõrgusest
long legged
Hochbeinigkeit
высоконоготь

kõrgejalgsuse indeks – iseloomustab jalgade suhtelist pikkust turjakõrgusesse
foot height index
Hochbeinigkeitsindex, Beinlängeindex
индекс высоконоготи

kõrgekvaliteediline – kehtestatud standarditele vastav
high quality
hochwertig
высокого качества

kõrge sabajuur – sabajuure asend päraluude suhtes
high-set tail
hochangesetzter Schwanz
высокоприставленный хвост

kõrge rasvasisalduse tase – nt piima või õlitaime seedemete toorrasvasisaldus

high fat content
hohe Fettgehalt
высокая жирность

kõrge turi – turi ületab seljajoone
high withers
hoher Widerrist
высокая холка

kõrgus(mõõde) – loomade hindamisel kasutatavad kehamõõtmed
height
Höhe
высота

kõrgushüpe – ratsaspordiala, millega tehakse kindlaks hobuse maksimaalse kõrguse ületamise võime
high jump, straight fence
Steilsprung, Hochsprung
прыжок в высоту

kõripõletik, larüngiit – kurgu limaskesta põletik
laryngitis
Laryngitis
ларингит

kõriturse – kõri limaskesta ja selle aluskoe paistetus
laryngeal
Larynxödem
отек гортани

kõrrekesesperma – plastkõrrekeses säilitatav sperma
sperm in straws
pailletierendes Sperma
сперма в пайетках

kõrreliisterohke heintaimik – üle 75% kõrrelisi sisaldav heintaimik
gramineous rich grass stand
grasreichen Rasen
богатый злаковыми травостой

kõrv – selgroogsete elund, mille ülesandeks on registreerida keskkonna lainelisi võnkumisi kuulmise abil
ear
Ohr
ухо

kõrva füsioloogia – erifüsioloogia haru, mis uurib kuulmisprotsessi, st kõrva talitlust
ear physiology
aurikuläre Physiologie, Ohrenphysiologie
физиология уха

kõrvakuju – tunnus looma hindamisel
ear form
Ohr(en)form
форма уха

kõrvalmaitse – tootele mitteomane maitse
taint
Beigeschmack
привкус

kõrvalsaadused – põhitoodangu kõrval kasutust leidvad või töödeldavad produktid
(sõnnik, suled, tarajäätmed jt)
by-products
Nebenprodukte
побочные продукты

kõrvamärk – looma märgistamise vahend (plastik, elektrooniline jt)
ear tag
Ohrmarke
бирка

kõrvasälg – loomade märgistamiseks kasutatav sisselõige kõrvas
notch, earmark
Ohrkerbe
разрез

kõrvasüljenääre – suurim kolmest süljenäärdest, mis asub väliskõrva ees all
mäluhase peal
parotid gland
Ohrspeicheldrüse
околоушная (слюнная) железа

kõver kabi – kabi, mille üks külgehein on kumer, teine nõgus
crooked hoof
Krummer Huf
кривое копыто

kõõlus – lihast luuga ühendav sidekoeline moodustis
tendon, sinew
Sehne
сухожилие

kõõrsilmsus, strabism – nägemishäire, mille puhul ühe silma nägemistelg suundub
vaadeldavale esemele, teise silma oma kaldub aga sellest kõrvale
strabismus
Schielen, Strabismus
косоглазие

käharsulgsus – kontuursulgedel puudub tugev sulerood, need on linnu pea suunas kõverdunud; suleudemed keerdunud
frizzling, curliness of plumage
Kräuselung des Gefieders
курчавость оперения кур

kährikkoer (*Nyctereutes procyonoides*) – madalajalgne, pika kollaka kuni tumepruuni karvkattega kiskjaline koerlaste sugukonnast
raccoon dog
Marderhund
енотовидная собака

kämbla ümbermõõt – kämbla ümbermõõt kõige peenemast kohast
girth, circumference of metacarpus
Mittelhandsumfang
обхват пясти

kämmal – jalaosa randmest (eespõlvest) allpool
metacarpus
Mittelfuss, Schienbein
пятье

käpp (loomal) – karuslooma jala kõige alumine (küünistega) osa
paw, pud
Pfote, Fatze
лапа

kärbus, nekroos – elusorganismi üksikute rakkude, rakurühmade, elundiosade või isegi tervete elundite surm
mortification, necrosis
Nekrose, Gewebstod
некроз, местная смерть

kärss – nina ja ülalõualuu plaatjas eesosa sigadel
rostrum
Rüssel
рыло, пяточок, морда

käsi(tsi)järellüps – piima käsitsi väljutamine pärast masinalüpsi
post stripping by hand
Nachmelken von Hand
ручной додой

käsitsilüps – piima väljutamine udarast käte abil
hand-milking
Handmelken
ручное доение

käsitsi pügamine – lammaste pügamine pügamisraudade või kääridega
hand shearing

Handschur
ручная стрижка овец

käsitsitöö – inimjõul tehtav töö
manual labor
Handarbeit
ручной труд

käsnjas, urbne, poorne – käsna meenutav, käsнатаoline
spongy, spongy
schwell, kavernös
пещеристый, пористый

kääbussead (*Porcula*) – päriisigalaste alamsugukonda kuuluvad väikesed sead
dwarf swine
Zwagschweine
карликовая свинья

käärimine, fermentatsioon – anaeroobne energiavahetusprotsess
fermentation
Gärprozess, Faulprozess
ферментация

käärimisbassein – sõnniku fermentatsioonimahuti
fermentation tank
Gärbehälter
ферментационный танк

käärimiskadu – fermentatsioonil tekkivad kuivaine ja orgaanilise aine kaod
fermentation loss
Gärungsverluste
потери при ферментации

käärimiskamber, fermentaator – kontrollitud fermentatsiooniprotsessi toimumise koht
fermentation chamber
Faulraum
камера ферментации

käärimistemperatuur – käärimisel tekkiv temperatuur
fermentation, processing temperature
Gärtemperatur
температура при ферментации

kääritamine – sööda bioloogilise ettevalmistamise viis
fermentation
Gären, Gärung
ображивание

kõetavas hoones üleskasvatamine – noorloomade üleskasvatamine küttega hoones

rearing in heated house
Aufzucht im Warmsatall
выращивание молодняка в обогреваемом помещении

külg – looma vasak- v. parempoolne kehaosa, eriti roiete piirkond
side
Flanke
бок

külgmine, lateraalne – asend või suund küljele, küljepoolne
lateral
lateral, seitlich
боковой, латеральный

küliskäik – hobune viib korraga edasi ühepoolsed jalad
amble
Pass, passung, Zeltergang
иноходь

küljejoon – kaladel ja kahepaiksetel piki kere külgi ja peas asetsev joon, mis
koosneb soomuseid läbivatest ridamisi paiknevatest avadest
lateral line
Seitenlinie
боковая линия

küljejooneelundid, neuromastid – kaladel kahel pool piki keha kulgevates
küljejoonekanalites ning peas paiknevad elundid
neuromasts
Seitenorgane
органы боковой линии

küljendamine, küljendus, traväär – koolisõidu element, kus hobune liigub edasi 30-
kraadise nurga all, ristates jalgu küljele
traverse
Travers
траверс

küljevill – villaku parim osa
side wool
Seitenwolle
шерсть с боков овца

küllastama – millegi poolest küllaseks, rohkeks, rikkalikuks tegema (näit energiaga,
mikroelementidega)
saturate
sättigen, saturieren
насыщать

küllastumata – nt rasvhapped, kus süsinikskeletis on kaksikside või -sidemed
unsaturated

ungesättigt
ненасыщенный, несатурированный

küllastunud lahus – lahus, milles antud temperatuuril ainet enam ei lahustu
saturated solution
gesättige lösung
насыщенный, сатурированный раствор

küllas(ta)tus – küllastunud olek (lahuse küllastatus; ka nt isu täitumine)
satiety
Sättigung, Saturiertheit
насыщенность

külmaverelised hobused – jaotus temperamendi järgi (näit raskeveohobused)
cold(-)blood(ed) / heavy horses
Kaltblutpferde, Kaltblüter
холоднокровные, тяжеловозы, шагоаллюрные лошади

külmaverelised tõud – hobusetõugude rühm, keda iseloomustab rahulikkus, aeglasem ainevahetus, suurem kehamass, aeglasem liikumine (näit brabantsoon, ardenn, belgia külmavereline, persheron, šairi, klaidseid, bretoon ja eesti raskeveohobune)
coldblood breeds
Kaltblutrassen
холодокровные породы

külmkäärimine – bioloogilise hapendumise viis, mille puhul temperatuur ei ületa +30 °C
cool fermentation
Kaltgärverfahren
холодное брожение

külmkärimine – loomade kärimine vedelas lämmastikus jahutatud šabloonidega, mille tulemusena kasvavad külmutatud nahale valged karvad
cold branding, marking with cold
Kältebrandmarkung
мечение холодом

külmkärimine – silo valmistamine külmkärimise teel
cold ensiling
Kaltvergärung
холодно, кислое силосование

külmkärimine – kala- ja lihasaaduste kärimine madalal temperatuuril
cold smoking
Kalträucherei
холодное копчение

külmkärimine – säilitamine madalal temperatuuril toote säilivuse pikendamiseks
cold storage
Lagerung in Kühlkammer

холодное хранение

külmutamine – toote temperatuuri alandamine allapoole külmumispunkti
freezing
Gefrieren, Kühlung
замораживание

külmutatud märk – looma tunnusmärk, mis on külmeetodil nahale kantud
freezed mark
Kaltbrand
холодное тавро, клеймо

külmuti – seade keskkonna temperatuurist madalama temperatuuri tekitamiseks ja säilitamiseks
freezer
Gefrieranlage
морозилка

külmutuskeskkond – keskkond bioproduktide külmutamiseks
cooling environment
Kühlungsagens
охладитель, хладагент

kümostaas – söödamassi ehk küümuse peatumine peensooles
constipation, obstipation
Verstopfung, Obstipation, Chymostasis
химостаз

künoloog – koerateadlane
cynologist, dog expert
Kynologe, Hundezüchter
собаковед

künoloogia – koerateadus
cynology, dog science
Kynologie
кинология, собаководение

küpsetamine – saaduste kuumtöötlemine
roasting, baking
Backen
выпекание

küpsusaste – toidu valmidusaste
degree of doneness
Reifegrad
степень готовности, зрелости

küülik – küüliklaste alamsugukonda kuuluv jäneseline
rabbit

Kaninchen
кролик

küülikukasvataja – küülikuid sihipäraselt kasvatav isik
rabbit breeder
Kaninchenzüchter, Kaninchen-halter
кроликовод

küülikukasvatus – küülikute sihipärane kasvatamine
rabbit breeding
Kaninchenzucht
кролиководство

küülikunahk – katte- ja aluskarvadest koosnev karusnahk
rabbit fur
Kaninchenfell
кроличья шкура, кроличный мех

küülikupoeg – küüliku järglane
kitten, kit
Kaninchenjunger
крольчонок

küülikute poegimine – järglaste sünnitamine
kitting, kindling
Werfen
окрол, рождение детенышей

küülikuvill – angooraküülikute ülipeen vill, saadud kitkumise, pügamise või
kammimise teel
rabbit wool
Kaninchenwolle
пух кроликов, кроличий волос

küünarliiges – õlavarreluud küünarvarre luudega ühendav liiges (*articulatio cubiti*)
elbow (joint)
Elle(en)bogengelenk
локоть, локтевой сустав

küünarluu – eesjäseme luu, paikneb kõrvuti kodarluuga; asub kodarluust kaudaalselt
ulna, elbow bone
Elle, Ellenbogenbein
локтевая кость

küünarnukk – küünarluu ülemise otsa piirkond
olecranon, point of elbow
Ellenbogenhöcker, Olecranon
локтевой бугор, отросток, олекранон

küünarvars – eesjala osa, mille luuliseks aluseks on ees väljaspoolne kodarluu ja taga seespoolne küünarluu
forearm, antibrachium
Unterarm, Vorarm
предплечье

L

laapensüüm, laapferment, kümosiin – piimavalke kalgendav ensüüm noorlooma maonõres
rennet, chymosin

Labenzyme, Lab
сычужный фермент

ladu – hoone või ruumid toodete, tooraine, abimaterjalide vm varude säilitamiseks
storage

Lagerhaus, Speicher
склад, хранилище

lagundamine, lõhustamine – aine, selle koostisosade muutumine keemiliste, biokeemiliste,
mehaaniliste või füüsikaliste mõjurite tagajärjel

decomposition
Zersetzung, Zerstörung
разложение, расщепление

lahkamine – lõpnud või tapetud looma lahtilõikamine

necropsy, autopsy
Zerlegung, Obduktion
вскрытие трупа

lahkliha – pehmed koed päraku ja suguelundite vahel

perineum
Damm
промежность

lahknemine – heterosügootsete vanemate tunnuste lahknemine järglastel

segregation
Segregation, Spaltung
расщепление

lahknemisseadus, segregatsiooniseadus – Mendeli II seadus, mis väidab, et heterosügootsete
esimese põlvkonna hübriidide ristamisel teises põlvkonnas toimub tunnuste lahknemine
kindlates sagedussuhetes (lahknemissuhetes)

segregation law
Segregationsgesetz
закон расщепления

lahksugulisus – kahe sugupoole isendite (emas- ja isas-) esinemine populatsioonis

bisexuality
Getrenntgeschlechtigkeit
раздельнополость

lahtine säuk – pealt vaadates koonilise kujuga

open staple
Offener / gelegter / gelockter Stapel

открытый штапель

lahtine villak – villak, mille puhul villasäugud on lahtised
open / unprotected fleece
offener / freises Vlies
открытое руно

lahus – kahe või enama aine segunemisel tekkiv homogeenne vedelik
solution
Lösung
раствор

laotamine (laiali-) – sõnniku, allapanu laotamine
laying, spreading out
Breiten
разбрасывание

laienemine (organi), hüpertroofia – füsioloogias mingi organi haiguslik muutus
hypertrophy, dilatation, dilation
Hypertrophy, Dilatation
гипертрофия, дилатация

lainjad looked, venitunud looked – looked, mille kaare kõrgus on alusest väiksem ja säbarus
vaevumärgatav
flat bends
flache Wollbögen
плоские извитки

lakk – pikematest karvadest koosnev karvastiku osa looma kaelaharjal
mane, crest
Mähne
грива

laktalbumiin – piimas esinev valgufraktsioon
milk albumin, lactalbumin
Milchalbumin, Laktalbumin
лактоальбумин, молочный альбумин

laktatsioon – emaslooma poegimisjärgne piima moodustumine udaras ja eritumine;
laktatsiooniperiood
lactation
Laktation
лактация

laktatsioonifüsioloogia – piima sünteesi ja eritamist käsitlev õpetus
lactation physiology
Laktationsphysiologie
физиология лактации

laktatsiooniperiood – piima eritumise periood, piimanäärmete talitluse kestus poegimisest kuni kinnijäämiseni
lactation period
Laktationsperiode
лактационный период

laktatsioonikõver – piimatoodangu taset iseloomustav graafiline kujund
lactation curve
Laktationskurve
лактационная крива

laktoos, piimasuhkur – piimas sisalduv disahhariid
lactose
Laktose, Milchsucker
лактоза, молочный сахар

lakukivi – söödalisand loomade mineraalelementide tarbe rahuldamiseks
lick stone
Leckstein, Salzleckstein
лизунец

lamatis – lamamisel tekkinud kudede kärbus
bedsore
Dekubitus, Wundliegen
пролежень

lambakari – lammaste rühm
sheep flock / herd
Schafherde
отара, стадо овец

lambakarjus, lambur – lambaid karjatav ja hooldav töötaja
shepherd, sheepman, shepherd
Schafhirt, Schäfer
чабан, пастух

lambakarusnahk – nahk, mida saadakse enamasti tallekarusnahalammastelt
pelt, fur, woolfell
Fell, edleres Schaffell
меховая овчина

lambakasvataja – lambaid eesmärgipäraselt pidav isik
sheep breeder
Schafzüchter
овцевод

lambakasvatus – loomakasvatusharu, mis tegeleb lammaste tõuaretuse ja lambakasvatussaaduste tootmisega
sheep rearing, sheep farming
Schafzucht, Schafhaltung

ОВЦЕВОДСТВО

lambakasvatustettevõte – majand / farm, kus kasvatatakse lambaid
sheep enterprise, sheep farm

Schäferei

ОВЦЕВОДЧЕСКОЕ ХОЗЯЙСТВО

lambakoer – lammaste karjatamiseks ja kaitsmiseks aretatud koeratõu esindaja
sheepdog

Schäferhund

овчарка

lambalaut – hoone lammaste pidamiseks

sheep shed

Schafstall, Schafhof

овчарня

lambaliha – lambarümba lihaseline osa, mis saadakse lammastelt

sheep meat, (mutton + lamb)

Schaffleisch

баранина

lambanahkade konserveerimine – lambanaha töötlemine tema kvaliteedi säilitamiseks
soolamise või kuivatamise teel

conservation of sheepskins

Konservierung der Schaffellen

консервирование овчин

lambapiim – ute piimanäärme sekreet, lambakasvatussaadus

sheep milk

Schafmilch

овечье молоко

lamba(piima)juust – lambapiimast valmistatud juust (näit brõnsa, katškaval, pekariino,
rokfoor jt)

sheep(-milk) cheese

Schaf(milch)käse

овечий сыр

lambarasv – lambarümba kattev rasvkude, mis erineb rasvhappelise koostise poolest veise- ja
searasvast

mutton / sheep fat

Hammeltalg, Schaftalg

баранье сало

lambarauad, lambakäärid – spetsiaalne vahend lammaste käsipügamiseks

sheep shears

Schafschere

ножницы для стрижки овец

lambarümp, lamba lihakeha – lamba nõuetekohaselt töödeldud lihakeha
sheep carcass
Schafschlachtkörper
туша овцы

lambasulg – lammaste pidamiseks kasutatav laudaosa
sheep pen
Schafbucht
клетка для овец

lambasõnnik – suure kuivainesisaldusega sõnnik
sheep manure
Schafmist
навоз овец

lambatõug – lambad, kellel on ühesugune põlvnemine, eksterjäär, majanduslikult kasulikud omadused ja elutingimused
sheep breed
Schafrasse
порода овец

lambavill, vill – lammaste pügamisel saadav töötlemiseks sobiv vill
sheep wool
Schafwolle
овечья шерсть

lamburi riietus – traditsiooniline rõivakomplekt teatud riikides, mis koosneb lamburi mantlist, vestist, mütsist, kotist, saabastest ja rihmast
shepherd's overalls
Berufskleidung des Schäfers
рабочая одежда овцевода

lamekabi – deformeerunud kabi
flat hoof
Flachhuf
плоское копыто

lame sedelgas – madalaturjalistel hobustel kasutatav rakmete osa
flat saddle
flaches Rückenkissen
плоская седелка

lammas (*Ovis*) – veislaste sugukonda kuuluv perekond keskmise suurusega sõralisi
sheep
Schaf
овца

lammaste hindamine – toimub jõudluse ja välimiku alusel
sheep evaluation
Beurteilung der Schafe

оценка овец

lammaste hooldamine – sõrahoole, parasiitide tõrje, pügamine jm profülaktilised võtted
sheep care, sheep tending
Schafpflege
уход за овцами

lammaste jõudluskontroll – lammaste produktiivsuse näitajate kindlakstegemine, registreerimine ja säilitamine
sheep performance recording
Schafleistungsprüfung
контроль продуктивности овец

lammaste karjamaanuud – pidamisviis karjamaal, kus lammaste põhisööt on karjamaarohi, vajadusel lisatakse jõusööta, lisahaljassööta ja/või juurvilja
sheep pasture fattening
Weidemast der Schafe
нагул овец (на пастбище)

lammaste kasutusiga, -vanus – lammaste produktiivse kasutamise aeg
sheep productivity age
Nutzungsdauer der Schafe
срок хозяйственного пользования овец

lammaste pidamine – lammaste kasvatamine aasta ringi laudas või karjamaal või mõlemal pool; ka rändkarjatamine
sheep rearing
Schafhaltung
содержание овец

lammaste pügamine – lamba keha vabastamine villast
shear(ing)
Schur, Scheren
стрижка

lammaste tiinus – ute seisund, mil ta kannab endas arenevat looteid (kestus keskmiselt 140–150 päeva)
ewes pregnancy, gestation
Trächtigkeit bei Schafen
суюгность овец

lanameeter, villa peenusmõõtel – projektsioonimikroskoop villa peenuse määramiseks
lanameter
Lanameter
ланаметр

lanne, nimme – selga ja laudjat ühendav ala, mille luuliseks aluseks on kuus (harva viis)
nimmelüli
loin
Lende

поясница

lanoliin – lambavillast eraldatud kollakas rasvataoline aine, villarasu, villavaha
lanolin(e)
Lanolin
ЛАОЛИН

laotur – materjali puistav masin
spreader
Stallmiststreuer
РАЗБРАСЫВАТЕЛЬ

lapp – tükk mingit õhukest materjali, nt juustulapp, udarapuhastuslapp
rag, cloth
Lappe
ТРЯПКА

larv – vastne, parasiidi noorvorm
larva, grub
Larve, Made
ЛИЧИНКА

larüngiit – kõripõletik
laryngitis
Laryngitis
ЛАРИНГИТ

latter – eraldatud loomakoht
crib (laudas), stall (tallis), box
Tierstand
СТОЙЛО

laudajahutus – lauda temperatuuri alandamine ventilatsiooniseadmetega
stall cooling
Stallkühlung
ОХЛАЖДЕНИЕ ВОЗДУХА ХЛЕВА

laudakliima – lauda sisekeskkonna parameetrid
stall microclimate
Stallklima, Kryptomikroklima
МИКРОКЛИМАТ СКОТОВОДЧЕСКОГО ПОМЕЩЕНИЯ

laudaküte – lauda sisetemperatuuri reguleerimine
stall heating
Stallheizung
ОТОПЛЕНИЕ ХЛЕВА

laudanuum – loomade nuumamine laudas
indoor fattening
Stallmast

стойловый откорм

laudassöötmine – loomade söötmine laudas
stall feeding
Stallfütterung
стойловое кормление

laudasõnnik – laudast saadav sõnnik
stall manure
Stallmist, Staldung, Stalldünger
навоз

laudaõhk – loomakasvatushoone õhu koostis
stall air
Stallluft
воздух в хлеву

laudja kuju – hinnatakse laiust ja asendit tasapinna suhtes
rump, croup shape
Gruppenform
форма крупа

laudja kõrgus – mõõde ristluu kõrgemast punktist
rump, croup height
Kruppenhöhe, Kreuzbeinhöhe
высота крупа

laudja laius – võetakse kolm mõõdet vaagnaluu külgmiste punktide vahel
croup / rump width
Hüft(en)breite, Hüftgelenksbreite, Hüftweite
ширина крупа

laudja pikkus – mõõde puusanuki eesmisest punktist päraluunuki tagumise punktini
croup / rump length
Kruppenlänge, Beckenlänge
длина крупа

laudjas – ala, mille luuliseks aluseks on puusaluud, ristluu ning esimesed sabalülid
croup, rump
Gruppe
круп

lauk – veise või hobuse otsmikul ja ninal olev lai valge märgis
blaze
Blesse
проточина

laut – hoone loomade pidamiseks
shed, barn
Stall

хлеб

leedu holsteini (mustakirju) veisetõug – Leedus aretatav piimatõug
Lithuanian Holstein (Black-and-White) cattle breed
Litauische Holstein (Schwarzbunte) Rasse
литовская голштинская (чернопестрая) порода

leedu raskeveohobune – kujundatud žmuudi hobuse vältaval ristamisel Rootsist pärit
ardennidega
Lithuanian Heavy Draft horse
Litauisches Kaltblut
литовский тяжеловоз

leghorn – itaalia kanadest aretatud munakanatõug
Leghorn
Leghorn
легхорн

lehm – poeginud veis
cow
Kuh
корова

leedu mustapealine lambatõug – poolpeenvillaline varavalmiv lambatõug
Lithuanian Black-Headed Sheep, Lithuanian Dark-Faced sheep breed
Litauische schwarzköpfige Schafrasse
литовская черноголовая порода овец

leedu valge seatõug – suurt valget tüüpi seatõug Leedus
Lithuanian White pig breed
Litauische weisse Schweinerasse
литовская белая порода свиней

leelisuus, leeliselisuus, aluselisuus – keskkonna / lahuse reaktsiooni iseloomustav omadus
alkalinity
Alkalinität
щелочность

leelisreserv – veres sisalduv leelisehulk, mis on vajalik happe-aluse tasakaalu säilitamiseks
alkali, alkaline reserve
Alkalireserve
щелочный резерв

lehe proteiinikontsentraat – taimede vegetatiivorganitest toodetav proteiinsööt
leaf protein concentrate
Blattproteinkonzentrat
протеиновый концентрат из листьев

lehissööt – lehtpuude noortest okstest valmistatud sööt väikemäletsejalistele
leaf feed

Laubfutter
лиственный корм

lehk – lõhnaorganitega tunnetatav ebameeldiv lõhn
smell
Gestank
неприятный запах, вонь

lehmakari – lehmade rühm
cow herd
Kuhherde
стадо (молочных) коров

lehmalaud – hoone lehmade pidamiseks
cowshed, -barn, -house
Kuhstall
коровник

lehmapea – tähtis välimikutunnus (pullil eksterjööri viga)
cow head
Kuhkopf
коровья голова

lehmapiim – lehadelt saadav piimanäärme sekreet
cow milk
Kuhmilch
коровье молоко

lehmik, lehmmullikas – emane noorveis vanuses poolest aastast kuni poegimiseni
heifer
weibliches Jungrind
телка

lehmvasikas – emane noorveis sünnist pooleaastaseks saamiseni
female calf
weibliches Kalb, Mutterkalb, Jungkalbin
тёлка, телочка, теленок

lethari – hambulise õhiku kujuline hari lindudel
single / leaf comb
Blätterkamm, Einfachkamm, Stehkamm
листовидный / простой гребень

leid – rakmete osa, mis koosnevad laiast küljerihmast, seljarihmast ja põikrihmast ning mille ülesanne on veoki pidurdamine ja tagurdamine
breaching, britching, breech-band
Hintergeschirr, Hinterzeug
шля

leine lambatõug – jämevillaline ohustatud lihalambatõug Saksamaal

Leine sheep breed
Leine Schafrasse
лейнская порода овец

leisteri lambatõug – vanimaid pikavillalisi lambatõuge Inglismaal
Leicester sheep breed
Leicester Schafrasse
лейстерская порода овец

lenduvad rashapped – vatsakäärimisel tekkivate madalmolekulaarsete karboksüülhapete üldnimetus
volatile fatty acids
flüchtige Fettsäuren
летучие жирные кислоты

lenduv ühend – keemiline ühend, mis aurustub iseeneslikult või mingi protsessi käigus
volatile compound
flüchtige Fettsäuren
летучее соединение

lennusulg – pikiovaalse, veidi kooldunud labaga sulg
flight feather, remige
Schwungfeder
маховое перо

leptosoomne konstitutsioonitüüp – hingamistüüpi loom
leptosomic constitution type
leptosomer Konstitutionstyp
лептосомный тип конституции

leptospiroos, infektsioosne kollatõbi, ikterohemoglobinuuria – looduskoldeline nakkushaigus, mida tekitavad bakterid
leptospirosis
Leptospirose
лептоспироз

letaalne – surmaga lõppev
lethal, mortal
letal
летальный

leukopeenia – leukotsüütide vähesus veres
leukopenia, hypoleucocytosis
Leukopenie
лейкопения, уменьшение числа лейкоцитов

leukotsütoos – leukotsüütide rohkus veres
leucocytosis
Leukozytose
лейкоцитоз

leukotsüüdid, valgelibled – ühe või mitme tuumaga ning ilma verevärnikuta vererakud
leucocytes, white blood cells
Leukozyten, weisse Blutzellen
лейкоциты

leutsiin – asendamatu aminohape
leucine
Leuzin
лейцин

levaad – kunstlik allüür, mille puhul hobuse rakenduskeske on viidud tagajalgadele, mille tõttu eesjalad tõusevad liigestest painutatuna õhku ja kere asetseb 45° võrra kaldu
levade
Levade
левада

libajas, langev laudjas – päraluunukid on madalamal kui puusanukid
sloping croup
geneigte Kruppe
наклонный круп

libedik, pärismagu – mäletsejaliste pärismagu, mis sisaldab seedenäärmeid
abomasum, rennet bag, maw
Labmagen
сычуг

libiido – seksuaaltung
libido, sexual desire
sexuelle Begierde
либидо

liblikhari – lindude harja erikuju
butterfly comb
Schmätterlingskamm
бабочковидный гребень

ligaasid – ensüümid, mis katalüüsivad kahe substraadi ühendamisreaktsiooni
ligases, synthetases
Ligasen, Synthetasen
лигазы, синтетазы

ligniin – suure molekulmassiga looduslik polümeer puitunud taimeosade koostises
lignin
Lignin
лигнин

liha – tapetud looma lihas- ja rasvkude
meat
Fleisch

мясо

liha kontrollimine – liha toidukõlblikkuse määramine
meat inspection
Fleischkontrolle
инспекция мяса

lihajahu – tapajäätmetest valmistatud sööt
meat meal
Fleischmehl
мясная мука

lihajõudlus – iseloomustab loomalt saadava liha kogust ja väärtust
meat performance, meat productivity
Fleischleistung
мясная продуктивность

lihajõudluskontroll – kasvukiiruse, söödaväärinduse, liha koguse ja väärtuse registreerimine
meat performance test
Mastleistungsprüfung
проверка по мясным качествам

lihakanatõud – kanatõud, keda aretatakse peamiselt lihatootmise suunas
meat chicken breeds, broiler
Fleischrassen, schwere Rassen
мясные породы кур

lihakari – liha tootmiseks kasvatatavate loomade rühm
meat producing herd
Fleischherde
мясное стадо

lihatüüpi siga – seatüüp, mis kehaehituse järgi sobiv tailiha ja peki tootmiseks
meat-type pig
Fleisch-schweintyp
мясной тип свиней

lihaveisekasvatus – lihatõugu veiste sihipärane pidamine
beef cattle raising
Fleischviehzucht
мясное скотоводство

lihakas – lihaskoerikas, lihav
fleshy, pulpy
fleischig
мясистый

lihakombinaat, tapamaja – loomade tapmisega ja tapasaaduste töötlemisega tegelev ettevõtte
meat(-processing) plant
Schlachtereier, Fleischkombinat

мясной комбинат

liha-kondijahu – inimtoiduks kõlbmatutest rümpadest ja tapajäätmetest valmistatud sööt
meat and bone meal, tankage
Fleisch-Knochenmehl
мясо.костная мука

lihakus – lihavus, lihajõudluse ja lihavoride iseloomustaja
meatiness, fleshiness
Fleischigkeit
мясистерь

lihalambakasvatus – lihalammaste sihipärane pidamine
meat sheep rearing, breeding
Fleischschafzucht
мясное овцеводство

lihalammas – varavalmiv, põhitoodanguna liha tootev lammas
meat sheep
Fleischschaf
мясная овца, овца мясной породы

lihatõugu lehm, lihalehm – lihaloomana kasvatatav, hea lihajõudlusega lehm
cow of a beef breed
fleischrassige Kuh
корова мясной породы

lihalinnutõug – linnutõug, keda aretatakse peamiselt lihatootmise suunas
meat poultry breed
Fleischgeflügelrasse
мясная порода птиц

lihaloom – liha saamiseks kasvatatav loom
meat producing animal
Fleischtier
мясное животное

lihamahl – lihast väljanõrguv punakas vedelik, mis sisaldab vees ja nõrkades soolalahustes lahustuvaid liha koostisosi
meat juice
Fleischsaft
мясной сок

lihanuum – nuumatüüp loomakasvatases
meat fattening
Fleischmast
мясной откорм

lihapepton – lihavalkude hüdrolyüsi vaheprodukt
meat peptone

Fleischpeptone
пептон мяса

liha-piimaveis – hea liha- ja rahuldava piimajõudlusega veis
dual-purpose cattle
Zweinutzungsrind
мясо-молочный скот

lihapulber – saadakse liha või teatud lihasaaduste termilisel töötlemisel vee või auru keskkonnas tekkiva puljongi kuivatamisel
meat powder
Fleischpulver
мясной порошок

liha-rasvasaba lambakasvatus – rasvõnnar- (kurdjukk-) ja rasvasabalammaste kasvatus
fat tail sheep rearing
Fettschwanz Schafzucht
мясо-сальное овцеводство

lihased, musklid – liigutusi sooritavad elundid
muscles
Muskeln
мышцы, мускулы, мускулатура

lihasiga – rohke lihaskoega tailiha tootmiseks sobiva kehaehitusega siga
meaty pig
Fleischschwein
мясная свинья

lihase kontraktsioon – lihase väliskuju või tema sisepinge muutumine
muscular contraction
Muskulkontraktion
сокращение мускула

lihasepõletik – trauma, ülepingutuse või reuma tõttu tekkiv haigus
muscle inflammation
Musculentzündung
воспаление мышечной ткани

lihasesisene rasv – lihaskimpude, -kiudude vahel paiknev rasvkude
intramuscular fat
intramuskuläres Fett
внутримышечный жир

lihaskiud – suhteliselt pikad lihase põhielemendid, mis kontraktsiooni puhul oma mahtu säilitades lühenevad ja jämenevad
muscle fibers
Muskelfaser
волокно мышцы

lihasmagu – ka pärismagu, näärmemaole järgnev läätsekujuline magu lindudel
gizzard, ventriculus, muscular stomach
Kaumagen, Muskelmagen
мышечный, мускульный желудок

lihassilma läbimõõt – pikima seljalihase ristlõikepinna läbimõõt
diameter of longissimus thoracis, diameter of longissimus dorsi, diameter of rib eye
Durchmesser der musculus longissimus thoracis
диаметр разреза мышечного глазка

lihassilma pindala, lihassilm – pikima seljalihase ristlõikepind
area of longissimus thoracis, loin eye area, ribeye area, loin eye, rib eye
Fläche der musculus longissimus thoracis
мясной глазок, площадь разреза мышечного глазка

lihaste füsioloogia – lihaste talitlust uuriv füsioloogia haru
muscle physiology
muskuläre Physiologie, Muskelphysiologie
мышечная физиология

lihatehnoloogia – õpetus liha ja lihasaaduste käitlemisest
meat technology
Fleischkunde
мясоведение

lihatoidulised loomad, karnivoorid – lihast toituvad loomad
carnivores, carnivorous animals
Fleischfresser
карниворы, плотоядные животные, хищники

lihatooted – lihast valmistatud saadused, mille lihasisaldus on vähemalt 20 %
meat products
Fleischerzeugnisse
мясные продукты

lihatuvi – tiviliste sugukonda kuuluv liha tootmisele spetsialiseeritud lind
pigeon
Taube
мясной голуб

lihatõug – liha tootmisele spetsialiseeritud tõug
meat breed
Fleischrasse
мясная порода

lihatööstus – lihatöötlemisettevõtte või tapaloomi lihasaadusteks töötlev toiduainetööstuse haru
meat industry
Fleischindustrie
мясная промышленность

lihavalk – rümbas sisalduvad valgud, s.o lihas-, sidekoe ja verevalgud
meat protein
Fleischprotein
мясной протеин

liha veesisaldus – lihas sisalduva vee kogus, mis enamasti väljendatakse protsentides toote massi kohta (umbes 75%)
water, moisture content of meat
Gesamtwasserhalt des Fleisches
влагосодержание мяса

liha-villalambakasvatus – põhitoodanguna liha ja villa tootvate lammaste kasvatus
meat-wool type sheep rearing
Fleisch-Wolleschafzucht
мясо-шерстное овцеводство

liha õrnus – lihaskoe elastsus ja selle purunemise kergus
meat tenderness
Zartheit des Fleisches
нежность мяса

lihtne taastootmine – karja uuendamine samas mahus
simple reproduction
einfache Reproduktion
простое воспроизводство

lihtsulg – üheosaline sulg loomade pidamiseks
pen
Einfachbucht
клетка

liiges – kahe või enama luu omavahelist liikumist võimaldav ühendus
joint, articulation
Gelenke
сустав

liigesega suulised – hobuse suurauad
pelham, easy bits
Snaffle, Pelham bits
мягкая удила

liigesepõletik – liigese piirkonna kudede põletik, artriit
joint inflammation, arthritis
Arthritis, Gelenkentzündung
воспаление сустава, артрит

liigesereuma – reumatoidne liigesepõletik
rheumatic arthritis
Gelenkrheumatismus

суставной ревматизм

liigeseta suulised – kangsuulised hobustele
horse bits
Curb bits
удила

kohastumine, adaptatsioon – organismide või isendite keskkonnatingimustega sobitumine
adaptation
Adaptation
адаптация, приспособление

liigliha, keloid – sidekoe liigse vohamise tagajärjel tekkinud armkude
proud flesh, granulation tissue
Körnchenbildung
дикое мясо

liikumine, motsioon – looma ainevahetust soodustav ja lihastikku ning luustikku arendav
normaalne tegevus
motion
Bewegung
движение, моцион

liikumisenergiatarve – looma energiatarve lihastöö tegemiseks
energy requirement for moving
Bewegungsenergiebedarf
потребность энергии для движения

liikuv, mobiilne – ühest paigast teise siirdav
mobile, movable
bewegliche
подвижной, мобильный

liikuv elevaator – mobiilne materjalide teisaldamise seade
mobile elevator, conveyor
fahrbarer Förderer
передвижной конвейер

liin (aretus-) – väljapaistvast liinialustajast põlvnevad isasloomade rühm
line
Linie
линия

liinaretus – aretusliinide loomine mõõduka sugulusaretuse teel
linebreeding
Linienzucht
линейное разведение

liinialustaja – kõrge aretusväärtusega isasloom liinaretuse esimesel etapil
thoroughbred sire

Linienbegründer, Stammvater
основатель линии

liinidevaheline ristamine – erinevate tõugude aretusliinide ristamine järglaste vitaalsuse ja jõudluse suurendamiseks

interline crossing

Linienkreuzung

межлинейное скрещивание

liinide ühendamine – puhasaretuse meetod, mis seisneb sama tõu kahe eri liini loomade seemendamise

interline breeding

Zwischenlinienzucht

сочетание линий,

liitmagu – mäletsejaliste mitmekambriline magu, mis koosneb kolmest eesmaost (vats, võrkmik, kiidekas) ja ühest pärismaost ehk libedikust

compound stomach

mehrhöhliger Magen

четырёхкамерный желудок

liitsulg – kahe või mitmeosaline loomasulg

complex pen

kombinierte Bucht, Mehrfachbucht

комбинированная клетка

lima (looma) – rohkesti glükoproteiide sisaldav libe, kleepuv, viskoosne eritis

slime

Schleim

слизь, мокрота

limaskest – torujate organite seina sisemine, organi valendikku piirav kest

mucosa, mucous membrane

Schleimhaut

мукоза, слизистая оболочка

limusiini veisetõug – Prantsusmaal aretatud helepunane lihaveisetõug

Limousin cattle breed

Limousin-Rasse

лимузинская порода

lina – õlitaim, tööstuse kõrvalsaadusi kasutatakse loomasöödana

flax

Lein, Flachs

лен

linalakk – hobune, kelle lakk ja saba on valged

flaxen-mane horse

flaxhaariges Pferd, mit heller Mähne und Schweif

белогривая лошадь

linaseemned – rasva- ja proteiinirikas õlitööstuse tooraine
flax seeds, linseeds
Leinsamen, Flachssamen
семена льна

linaseemnejahu – linaseemnete jahvatamisel saadud jahu
linseed / flaxseed flour
Leinmehl
мука из льняной семени

lindimõõde – mõõtlindiga mõõdetud kehamõõde
measurement with measuring tape
Messung mit Maßband
промер, взятый с мерной лентой

lindla – hoone lindude sihipäraseks pidamiseks
poultry house, aviary
Geflügelstall
птичник

lindude tapmine – lindude veretustamine
sticking, poultry slaughtering
Geflügelschlachtung
убой птицы

linkolni lambatõug – pikavillaline inglise lambatõug
Lincoln sheep breed
Lincolnschafrasse
порода овец линкольн

linnaseed – linnaste kõrvalsaadus, mida kasutatakse loomasöödaks
malt sprouts
Malzkeimen
солодовые ростки / зародыши

linnasejahu – jahvatatud linnased
malt meal / flour
Malzmehl
солодовая мука

linnufarm – hoone põllumajanduslindude pidamiseks
poultry(-)farm
Geflügelfarm
птицеводческая ферма

linnukasvataja – lindude sihipärase kasvatamisega tegelev isik
poultry farmer / producer / keeper
Geflügelzüchter
птицевод

linnukasvatus – loomakasvatusharu, mille ülesandeks on lindude sihipärane kasvatamine
aviculture, poultry breeding / farming / husbandry, poultry

Geflügelzucht

птицеводство

linnuliha – lindude tapmisel saadud rümp või lihaskude

poultry meat

Geflügelfleisch

птичье мясо

linnusõnnikukuivis (sügavallapanu) – väetiseks kasutatav kuivatatud linnusõnnik

dried poultry waste, dried poultry manure

getrocknete Hühnerexkremente, Trockengülle

сухой птичий помет

linnumunade viljastatus – arv, mis näitab viljastatud munade hulka hautavatest munadest

eggs fertility rate

Befruchtungsprozentsatz

оплодотворенность яиц птиц

linnusõnnik – lindude väljaheited

poultry dung / manure / droppings

Geflügeldung, Geflügelkot

птичий помет

linnutapamaja – lindude tapmiseks sisustatud hoone

poultry slaughter house

Geflügelschlachtere

птицебойня, цех убой птицы

linoleenhape – küllastumata rasvhape, lindude ja loomade toitumisel asendamatu rasvhape

linoleic acid

Linolensäure

линоленовая кислота

lintkonveier, -elevaator – söödamaterjali transportseade

belt conveyor, elevator

Entladeband, Bandförderer

ленточный конвейер, элеватор

lipaas – rasvasid rasvhapeteks ja glütserooliks hüdrolyüsiv ensüüm

lipase

Lipase

липаза

lipiidid – estrilised biomolekulid, mis koosnevad vähemalt kahest komponendist:

baasalkoholist ja rasvhappejäagist

lipids

Lipide

липиды

lipogenees – rasvade sünteesimine

Lipogenesis

Lipogenesis

липогенез

lipoidid – rasvataolised taimse või loomse päritoluga orgaanilised ühendid, mis lahustuvad orgaanilistes lahustes

lipoids

Lipoide

липоиды

lisanisa – rudimentaarne nisa lisaks normaalsetele nisadele

rudimentary, accessory teat

Afterzitze, Beistrich

добавочный, рудиментарный сосок

lisasööt – põhiratsioonile lisaks antav sööt

supplemental feed

Zusatz-, Beifutter

добавка, добавочный корм, подкормка

listerioos – viburbakterite tekitatud looduskoldeline nakkushaigus põllumajandusloomadel ja -lindudel ning närilistel

listeriosis

Listeriose

листериоз

logistika – turustust, sh transporti, toote ning tooteteabe kulgu hõlmav tegevus

logistics

Logistik

логистика

lohhiad – emaka sünnitusjärgsed eritised

lochia

Lochien

лохии

lokuti(d) – kodulindude lott

wattle(s)

Kehllappen

бородка (у петуха, у индюка), сережки (у курицы)

lonkamine – liikumishäire, mis viitab jäsese haigusest põhjustatud valule või talitlushäirele

limping

Lahmen, Hinken

хромота

loode – emakasisese arengu hilisemas järgus arenev organism

embryo
Frucht
плод

loodetav poegimine – seemendusajast lähtudes määratud tõenäoline poegimisaeg, arvestades loomaliigi tiinuse kestust
expected calving, lambing, kidding, farrowing
erwartet Kalbenzeit
срок отела, календарные сроки отела

looduslik valik – liigi säilimisele suunatud isendite diferentseeritud reproduktsioon, mida kontrollib keskkond
natural selection
natürliche Selektion
естественный отбор

look – rakmete osa; kinnitab rangid roomade kaudu aisade külge ja pehmendab liikumisel tõukeid
shaf-bow, horse bow
Krummholz
горбатая, стоячая седелка

looked – villkarva säbarus, mis sõltub villkarva diameetrist
(hair) bends
Wollbögen
извитки

lookus – konkreetse geeni asukoht kromosoomis
locus
Lokus
локус

loom (kodu-) – ulukist aretatud põllumajanduses kasutatav loom
animal
Tier
животное

looma aktiivsus – looma tegevuse intensiivsus
animal activity
Tiertätigkeit
активность животного

loomaase – looma lamamiskoht laudas
animal bed, laying area, resting place
Tierstelle
стойло

loomade demonstratsioon – loomade esitlemine
animal show
Tierschau, Vorführen / Hinausführen der Tiere

ВЫВОДКА ЖИВОТНЫХ

looma hindamine – hinnangu andmine looma tunnustele
animal evaluation, estimation
Beurteilung der Tier
оценка животного

looma hindamisskaala – kokkulepitud astmik looma hindamiseks
animal estimation scale
Beurteilungsskala der Tiere
оценочная шкала животного

loomade hindamissüsteem – põllumajandusloomade kompleksne hindamisreeglistik
animals estimation system
Beurteilungssystem der Tiere
система оценки животных

looma juurdemeelitamine – looma mõjutamine erinevate võtetega inimesele lähenemiseks
animal decoying
Anlocken der Tier
подманивание животного

looma keharegioonid – looma tähtsamad kehapiirkonnad
animal body regions
Körperformen der Tier
статии животного

looma kehasoojus, ainevahetussoojus – ainevahetusprotsesside tagajärjel vabanev
soojusenergia
animal body heat
tierische Körperwärme
тепло тела животного

loomade kindlustamine – loomaomanikule rahalise kaitse tagamine looma hukkumisel,
hädatapmisel või muul põhjusel
livestock insurance
Tierversicherung
страхование животных

looma märgistamine – vastsündinud loomale numbrimärgi kinnitamine kõrva(desse) või
elektroonilise kiibi süstimine naha alla
animal tagging, marking
Tierkennung
маркировка животного

loomade ümberpaigutamine, grupeerimine (ettevõttes) – loomade viimine teise lauta, farmi
või söötmisgruppi
animals displacement, transfer, removal, grouping
Tiere Verschiebung, Gruppierung
перемещение животных

loomahoid, loomahoole – põllumajandusloomade teadlik, oskuslik ja stressivältiv hooldamine, mis pakub loomale turvalise keskkonna ja hea tervise
stockmanship
Tierhaltung, Lagerhaltung
умение выращивать скот, ухаживать за скотом

looma iseloom, temperament – närvitegevuse tüübist sõltuv omaduste kompleks
animal character, temperament
Tiercharacter, -temperament
характер, темперамент животного

loomakasvataja – loomade elutingimuste ja ülalpidamise eest hoolitsev ja vastutav isik
livestock farmer, producer, animal breeder
Tierhalter, Tierzüchter
животновод

loomakasvatus – loomakasvatussaadusi tootev põllumajandusharu
animal production, husbandry
Tierzucht
животноводство

loomakasvatuse kogutoodang – loomakasvatusharude koguprodukt rahalises väljenduses mingis ajaühikus
animal / livestock gross production
tierische Gesamtproduktion
валовая продукция животноводства

loomakasvatuskompleks – täistsükliline ettevõtte piiratud territooriumil
animal production complex
Tierproduktionsanlage, Tierzucht-komplex
животноводческий комплекс

loomakasvatussaadused, -toodang – põllumajandusloomade eesmärgipärasel kasvatamisel saadav saadus / toodang (piim, liha, munad, vill, karusnahad jt.)
livestock products, production, output
tierische Produkte, Erzeugnisse, Leistung
продукты, продукция животноводства

loomade loendus – loomade arvu kindlakstegemine teatud ajamomendil
livestock census
Tierzahlung
перепись скота

loomade ravi, loomade raviõpetus, loomade ravimine – ravivõtete kogum loomade tervise tagamiseks
therapy for animals
Therapie für Tiere
ветеринарная терапия, терапии животных

loomaniimi – loomade eristumise märk; suurtootmises kasutusel valikuliselt
animal name
Rufname des Tier
кликча животного

loomapatoloogia – loomahaiguste õpetus
animal pathology
Tierpathologie
патология животных

loomapsühholoogia, võrdlev psühholoogia – õpetus loomade käitumisest ja psüühilistest protsessidest
zoopsychology
Tierpsychologie
зоопсихология

loomarasv, loomne rasv – küllastunud rasvhapeterikas põllumajandusloomade rasv
animal fat
Tierfett, Tiertalg
животный жир, сало

loomateraapia – loomade kasutamine inimese ravil (hobuteraapia jm)
animal therapy, pet therapy, animal assisted therapy
Tiergestützte Therapie
зоотерапия, анималотерапия, пет-терапия

loomatervishoid, zoohügieen – teadus loomade tervise kaitses
zoo-hygiene, animal sanitation
Veterinärhygiene
зоогигиена

loomne – loomaga seonduv, loomse päritoluga
animal (origin) -
Tier-, tierische
животный

loomsed söödad – loomse päritoluga söödad
feeds of animal origin
Futtermittel tierischer Herkunft
корма животного происхождения

loomne toore – töötlemiseks kasutatav loomakasvatustoodus
animal commodities, primary products
tierischer Rohstoff
животное сырье

loomne valk – kõrge bioloogilise väärtusega valk (liha-, muna-, piima- või kalavalk)
animal protein
tierisches Protein
животный протеин

loomsed jäätmed – erinevatel tootmis- ja töötlemisprotsessi etappidel tekkivad loomse päritoluga saadused ja tooted, mis ei ole ette nähtud inimtoiduks
animal waste products
tierische Abfälle
животные остатки

loomulik hautamine – munade hautamine emaslinnu all
natural incubation
natürliche Inkubation / Bebrütung
насиживание

loomulik immuunsus – kaasasündinud organismi bioloogilistest omadustest tulenev haigusresistentsus
natural immunity
natürliche Immunität
естественный иммунитет

loomulik kadu – kvaliteedi, massi, hulga jne langus keskkonna-, transpordi- ja säilitamise mõju tulemusena
natural loss
Schwundverlust
естественная убыль

loomulik kuivatus – õhu käes kuivatamine (nt heina tootmine)
natural drying
natürliche Trocknung
естественная сушка

loomulik seemendus – sperma viimine emaslooma suguelundeisse isaslooma poolt
natural mating / insemination / service
natürliche Besamung / Bedeckung / Paarung
естественное спаривание, естественная садка

loomulik üleskasvatamine – järglaskonna tavapärase kasvatamine ema juures
natural rearing
natürliche Aufzucht
выращивание под маткой

loomus – noodatäis kalu; üks noodaveo kord
catch, haul
Zug
улов

loote asetus, loote seis – loote asetus sünnitusteedes
fetal position
Kindeslage
предлежание

lootekarusnahk, karakultša – karakullilamba loote karusnahk

karaculcha
Karaculcha
каракульча

lootekestad – loodet ümbritsevad põisjad kestad (amnion, koorion ja allantois)
embryonic membranes
Fruchthüllen
плодные оболочки

looteleht, embrüoblast – blastotsüsti seina moodustavad rakukihid
embryonal leaf
Keimblatt
эмбриобласт, зародышевой листок

looteplatsenta, fetaalplatsenta – koorionihattude kogumik
fetal placenta
embryonaler Anteil der Plazenta, Plazenta foetalis
зародышевая / фетальная плацента

embrüonaal(ne)-surm, varjatud abort, loote resorbeerumine – protsess, kus surnud embrüo(d)
emaorganismi poolt väljutatakse või resorbeeritakse
embryonic mortality, f(o)etal death
Embryonaltod, Resorption der Frucht
эмбриональная смертность

loote rüht – järglase kehaosade (pea, jäsemete, saba) asend sünnitusteedes
fetal posture
fetalen Haltung
расположение плода

lootetarve – partsiaalne toitfaktorite tarve loote kasvamiseks
requirements for reproduction
Bedarf für Trächtigkeit
потребность на выращивание плода

lootevedelikud – lootekesti täitvad amnioni- ja allantoisivedelikud
embryonic / f(o)etal fluids
Fruchtwässer, Fötusflüssigkeit
околоплодные жидкости

loote vereseerum – vereseerum, mis saadakse loote või vastsündinu vere töötlemisel ja mida
kasutatakse mikrobioloogiatööstuses kultuuride kasvatamisel
foetal serum
Blutserum des Embryos
фетальная сыворотка крови

lootevill, looteudemed – udejad karvakesed loote nahal
embryonic hair
Fruchthair
зародышевый волосяный покров

loote väärrüht – loote väärased sünnitusteedes
fetal false / incorrect posture
falsche Haltung der Frucht, Anomalie der fetalen Haltung
неправильное расположение плода

lubiraig, lubikärn, faavus – nahahaigus
favus
Glatzflechte
парша

Lugoli lahus – joodi ja kaaliumi vesilahus emakasiseseks raviks
Lugol's solution, iodine
Lugolsche Lösung
раствор Люголя

luhahein – luhalt saadav looduslik hein
water-meadow hay, wet-meadow-hay
Auenwaldheu
заливное сено

luigekael – hobuse kumera ülaserva ja nõgusa alaservaga pikk, õhuke, hästi liikuv kael
swan(-like) / arched neck
Schwanenhals
лебединая шея

luip(u) laudjas – laudjas, mille puhul päraluunukid on puusanukkidest madalamal
(külgvaates)
goose rump, croup
abfallende Kruppe
свислый / спущенный круп

luteiniseeriv hormoon – ovulatsiooni tingiv ja lõhkenud folliikulit kollakehaks muudev
gonadotroopne hormoon
follicle-stimulating / gonadotropic / luteinizing hormone
luteinisierendes Hormon
лютеинизирующий гормон

lutsern – liblikõieline söödakultuurtaim
lucerne, alfalfa
Luzerne
люцерна

lutsernhein – proteiini- ja kaltsiumirikas hein
alfalfa hay
Luzernheu
люцерновое сено

luukalad – luustunud sisetoesega kalad
osteichthyes, bony fishes

Knochenfische
костные / костистые рыбы

luumurd – traumaliste tegurite tõttu tekkinud luude vigastus
bone fracture
Knochenbruch
перелом костей

luupehmumus, osteomalaatsia – kaltsiumi ja fosfori vähesusest tingitud loomade haigus
osteomalacia, mollities ossium
Osteomalazie, Knochenweichung
остеомалация, размягчение костей

luustiku indeks – luustiku tugevuse kriteerium (kämbla ümbermõõdu ja turja kõrguse suhe x 100)
bone strength index
Knochenstärkeindex
индекс костистости

lõhestav, diferentseeriv, disruptiivne valik – äärmuslike tunnustega isendite valik
disruptive selection
disruptive Selektion
дисруптивный отбор

lõhilased – põhjapoolkeral elutsevate külmalembeste kalade sugukond lõheliste seltsist, kelle iseloomulikuks väliseks tunnuseks on seljal päris saba lähedal asuv kiirteta rasvauim
salmonids
Lachsartige
лососёвые

lõhn – lõhnaorganitega tunnetatav aisting
scent, odor, smell
Geruch
запах

lõikejõud – näitaja, mis iseloomustab liha tuimust või õrnust
shear force
Scheidekraft, Widerstandskraft (zum Scheiden)
срезающая сила

lõpnud loom – surnud loom
fallen, dead animal
verendetes Tier
павшее животное

lõppnuumamass – looma kehamass nuuma lõpetamisel
final fattening weight
Mastendgewicht
(живая) масса при снятии с откорма

lõpptiine – tiinuse lõppjärgus olev emasloom
late pregnant animal
hochträchtiges / hochtragendes Tier
глубокостельное животное

lõpptiinus – emaslooma tiinuse lõppjärg
late pregnancy
Hochträchtigkeit
глубокостельность

lõpptoode – valmistoode otseseks või kaudseks kasutamiseks
final product
Endprodukt
конечный продукт

lõpused – kalade ja teiste veeloomade hingamiselundid
gills
Kiemen
жабры

lõpuseava – lõpusekaane ja pea vahel olev pilu, mis viib lõpusekoopasse
gill opening aperture
Kiemenöffnung
жаберное отверстие

lõpusekaar – lõpusekoopas paiknev luuline või kõhreline kaar, mille kumeral poolel on lõpuselehekused, nõgusal poolel aga lõpusepiid
gill arch
Kiemenbogen
жаберная дуга

lõpusekaas – lõpusekoobast kattev tavaliselt neljast lamedast luukesest moodustunud plaat
gill cover
Kiemendeckel
жаберная крышка

lõpuseleheke – lõpusekaart kahes reas palistavad verekapillaariderikkad veripunased kiukesed
gill book
Kiemenblättchen
жаберная лепестка

lõpusepiid – lõpusekaarte nõgusal küljel paiknevad kammipiide taolised valged luulised moodustised
gill lamellae
Kiemendornen
жаберная тычинка

lõpusepilu – lõpusekaarte vaheline neelu avanev pilu, mille kaudu hingamiseks vajalik hapnikurikas vesi pääseb lõpusekoopasse

gill slit
Kiemenspalt
жаберная щель

lõss, kooritud piim – piim, millest on eraldatud piimarasv
skim / skimmed milk
Magermilch, entrahmte Milch
снятое молоко, обрат, обезжиренное молоко

lõssipulber – kuivatatud lõss
dried skimmed milk
Magermilchpulver, Trockenmagermilch
сухой обрат

lõuarära – lõualuu kaelapoolne osa
chape, jaw(-bone)
Kiefer
челюсть

lõuats, lõuaots – näo osa suu all, alalõualuu eriosa
tip of the jaw, tip of the chin
Kinn
подбородок

lõuna-devoni lambatõug – lihalambatõug Inglismaal
South-Devonian Sheep breed
Süddevonschafrasse
саутдевовская порода овец

lõõg – vahend looma kinnitamiseks lõaspidamisel
tie, tether, halter
Leine, Strick
привязь

lõõtsutamine, hingeldamine – kiirenenud, normaalsest väiksema sügavusega hingamine
(füüsilise pingutuse korral)
pant(ing)
Atemnot, Dyspnoe
одышка

läga – veega segunenud loomade väljaheited
slurry, liquid manure
Gülle, Mistjauche
навозная жижа

lågahoidla – mahuti või laguun laudast eemaldatud läga hoidmiseks
slurry pit, lagoon
Güllegrube, Lagune
хранилище, лагуна для жижи

lähisugulus – ühine eellane on kolmandas eellaste reas
propinquity
enge, nahe Verwandtschaft
близкое родство

lähteandmed – baasinfo
initial data
Urdaten, Ausgangsdaten
исходные данные

lähteliin – aretuse algliin
initial line
Ursprungslinie
исходная линия

lähtepopulatsioon – vanempopulatsioon, millest alustati valikut
initial population
Ausgangspopulation
исходная популяции

lähtetõug – aretuse aluseks olnud tõug
initial breed
Stammrasse
исходная порода

läikiv, lüsterjas (läiketa) vill – villa omadus erinevalt valgust peegeldada
lustre (lusterless) wool
glänzende lüstrige (glanzlose) Wolle
блестящая / люстровая (матовая) шерсть

lämmastik (N) – keemiline element, proteiini koostise põhikomponente
nitrogen
Stickstoff
азот

lämmastikalus – nukleinhappe puriin- või püramidiinalus
nitrogenous base
Stickstoffsbasis
азотистое основание

lämmastikhape, HNO₃ – tugev, väga aktiivne lämmastikku sisaldav hape
nitric acid
Salpetersäure
азотная кислота

lämmastikuta ekstraktiivained – kergesti seeduvaid süsivesikuid iseloomustav näitaja
söötades
nitrogen-free, N-free extractive matter
N-freie Extraktstoffe
безазотистые экстрактивные вещества

lämmastiku ainevahetus – lämmastiku ringe organismi ainevahetusprotsessides
nitrogen(ous) metabolism, N-metabolism
Stickstoffwechsel
азотистый обмен

läti ardenn – aretatud belgia veohobuse ja kohaliku tõu ristamise teel
Latvian Ardenne
lettischer Ardenner
латвийская лошадь арденской породы

läti hobusetõug – 1952. a tõuks tunnistatud kõrge kasvu, suure veojõu, hea liikuvusega
hobune
Latvian horse breed
lettisches Wagenpferd Rasse
латвийская лошадь

läti pruun veisetõug – punane piimaveisetõug Lätis
Latvian Brown cattle breed
lettisches Braunvieh
латвийская бурая порода

läti tumedapealine lambatõug – varavalmiv liha-villalambatõug Lätis
Latvian Dark-Faced sheep breed
Lettische Dunkelköpfige Schafrasse
латвийская темноголовая овца

läti valge seatõug – suur valge seatõug Lätis
Latvian White swine breed
Lettische weisse Schweinerasse
латвийская белая порода свиней

läätsekae, läätse tuhmumine, katarakt – silmaläätse osaline või täielik hägustumus
ning selle tagajärjel nägemise halvenemine
cataract
Katarakt
катаракта

lühikarvaline karusnahaküülik, reksküülik – lühema, tiheda, sametja karvkattega
karusnahaküülik
short-haired fur producing rabbit, rex rabbit
Kurzhaariges Pelzkaninchen
коротковолосяной шкурный кролик

lühike samm – tagajalgade samm ei ulatu eesjalgade jälgedeni
short step
kurzer Schritt, enger Gang
короткий шаг

lühinägevus, lühinägelikkus, müoopia – silm näeb lähedale hästi, kaugemale halvasti

myopia, myopia
Myopie, Kurzsichtigkeit
миопия, недалёновидность

lühirasvasaba lambatõud – Aasiast pärit lambatõud, kellel on lühike saba, kusjuures sabajuures on mõningane rasvaladestus
short-fat-tailed sheep breeds
Kurzfettschwanzschafrasen
короткожирнохвостные породы овец

lühivillalambatõud – lihalambatõud, keda kasutatakse ristamisel põhiliselt isatõugudena
short-wool sheep breeds
Kurzwollschafrasen
короткошерстные породы овец

lümf – elutähtis koevedelik
lymph
Lymph
лимфа

lümfikapillaarid – lümfisoonte süsteemi kuuluvad peensooned
lymphatic capillaries
Lymphkapillaren
лимфатические капилляры

lümfisooned – umbseist lümfikapillaaridest algavad sooned, milles voolab lümf
lymph(atic) / absorbent vessels
Lymphgefäße
лимфатические сосуды

lümfisõlmed – lümfisoonte koondumiskohas paiknevad ovaalsed elundid, mis filtreerivad ja hävitavad mikroobe, moodustavad antikehi ning osalevad valgu- ja rasvaainevahetuses
lymph nodes
Lymphknoten
лимфатические узлы

lümfisõlmede põletik – haigus, mis tekib pisikute kandumisel infektsioonikoldest lümfisoonte kaudu lümfisõlmedesse
lymphadenitis
Lymphadenit
лимфаденит

lümfotsüüdid – peamiselt tüümuses tekkivad lümfirakud, millel on suur osa immuunsuse kujunemisel
lymphocytes
Lymphozyten, Lymphozellen
лимфоциты

lüps, lüpsmine – piima väljutamine piimanäärme(te)st
milking

Melken
доение

lüpsiaparaat – lüpsimasina põhiosa
milking apparatus, device
Melkgeräte
доильный аппарат

lüpsimasin – seade piima väljutamiseks, mis koosneb vaakumseadmest, lüpsiaparaadist ja torustikust
milking maschine
Melkmaschine
доильная машина

lüpsihügieen – abinõud udara puhtuse, tervise tagamiseks ja piima saastumise vältimiseks
milking hygiene
Melkhygiene
гигиена доения

lüpsiintervall, lüpsivahe(aeg) – aeg kahe lüpsi vahel
milking interval
Melkintervall, Melkpause
период между доениями

lüksik – nõu, kuhu hrl käsitsilüksil piim lüpstakse
milk-pail
Melkeimer, Melkgeschier
подойник

lüksikarjalaut – hoone (lüksi)lehmade pidamiseks
cowshed
Kuhstall
коровник

lüksikarussell – karussell-lüksiplats
rotary milking parlo(u)r
Melkkarussell
доильный карусель

lüksikõver – lükside graafiline kujutis
milking curve
Milchkurve
кривая удоев

lüksilehm – lakteeriv lehm
milk(ing), dairy cow
Milchkuh, melkende Kuh
дойная корова

lüpsimasina kollektor – lüpsiaparaadi piimakogumiskeskus

collector / clawpiece of milking machine
Zentrale / Sammelstück am Melkzeug
коллектор доильной машины

lüpsiplats –ala lehmade lüpsmiseks lüpsimasinaga
milking parlo(u)r, platform, area
Melkstand
доильная площадь

lüpsipäevik – lüpside register
milking register
Milchregister
журнал учета удоев

lüpsisaal, -koda – ruum lehmade lüpsmiseks
milking hall
Melksaal, melkraum
доильный зал

lüpsisoe piim – äsjalüpstud jahutamata piim
new milk
frisch gemolkene Milch
парное молоко

lüpsja – lüpsioperaator
milker
Melker
доярка, дояр

lүpstavus – lehma sobivus lүpsiks
milkability
Melkbarkeit, Melkfähigkeit
способность доения

lüsiin – asendamatu aminohape
lysine
Lysin
лизин

lүpsikestus – aeg, mis kulub piima väljutamiseks udarast
milking duration
Melkdauer
продолжительность доения

lүpsikiirus – piima väljutamise kogus ajaühikus
milking speed, flow rate
Melkgeschwindigkeit
скорость доения / молокоотдачи

läiketa vill – haigetel lammastel esinev kõige nõrgema läikega vill

lustreless wool
glanzlose Wolle
матовая шерсть

läti tumedapealine lambatõug – varavalmiv poolpeenvillaline liha-villalambatõug
Latvian Dark-Faced(Head(ed)) sheep
Lettische Schwarzköpfige Schafrasse
латвийская темноголовая овца

lühike vill – vill pikkusega alla 55 mm
short wool
kurze Wolle
короткая шерсть

lühi-kitsasabaline lammas, põhja-lühisabalammas – Põhja-Euroopa aborigeensed lambatõud
short-thin-tailed, north-european shorttail sheep breeds
Kurzschwanzschafressen
короткотощехвостая овца

M

maaelanik – maal elav inimene
countryman, rural resident
Landwohner
сельский житель

maaelanikkond – maapiirkonnas asuv elanikkond
rural population
Landbevölkerung
сельское население

maasoojus – maapinnast ammutatav termiline energia
terrestrial heat
Erdwarme
земное тепло

maastikusõit – hobuste kolmevõistluse osa
cross country riding
Geländereiten, Geländeritt
полевые верховые испытания

maastur – maastikumasin
cross-country vehicle
Geländefahrzeug
вездеход

maatööline – põllumajanduses töötav isik
agricultural worker
Landarbeiter
сельскохозяйственный рабочий / работник

maaviljelus – maa kasutamine taimede kasvatamiseks
land cultivation, tillage
Agrikultur
земледелие

maaviljelussüsteem – maakasutusviiside ja -võtete kogum
cultivation system
Landkultursystem
система земледелия

madala toiteväärtusega – suhteliselt madala toitainete sisaldusega sööt
low nutritious value
mit geringem Nährwert
малопитательный корм

madal turi – turi, mis ei ületa oluliselt seljajoont

low withers
flacher Widerrist
низкая холка

magamisõrs – lindlas olev latt magamiseks
roost, perch
Stange
насест

mageveekalad – üldjuhul kogu elu magevees elavad kalad
fresh water fishes
Süßwasserfische
пресноводные рыбы

magneesium – keemiline element
magnesium
Magnesium
магний

magneesiumoksiid – magneesiumit sisaldav mineraalsööt
magnesium oxide
Magnesiumoxid
окись магния

magu – kõhuõõnes asetsev seedeorgan
stomach
Magen
желудок

mahalaadimine – koorma, näit tapaloomade, mahalaadimine veokist
unloading
Abladen, Entladen
разгрузка, выгрузка

mahepõllumajandus – taastuvail loodusvaradel põhinev ning loodusseadusi järgiv taime- ja loomakasvatus
biological / organic farming
biologische Landwirtschaft
органическое земледелие, альтернативное сельское хозяйство

mahlakad söödad – kuivainevaesed taimsed söödad
succulent feeds
Saftfutter
сочные корма

mahlakus – kuumtöödeldud liha kvaliteedinäitaja
juiciness
Saftigkeit
сочность

mahukad söödad – kiudainerikkad, väikese energiasaldusega söödad

bulky feeds

Sättigungsfutter

объемистые корма

mahukas kõht – iseloomustab hästiarenenud seedeorganeid mäletsejatelistel

bulky, voluminous abdomen

geräumiger Bauch

объемистое брюхо

mahukus, mahutavus – mahutavusvõime

volume, capacity

Fassungsvermögen, Geräumigkeit

вместимость

mahuti, konteiner, reservuaar – anum, paak vm millegi mahutamiseks

vessel, container, reservoir

Gefäß, Behälter

судно, контейнер, резервуар

maimud – kalade noorjärgud

fry

Setzlinge

мальки

maimurõngad – paljude kalade soomustel esimese aastarõnga sees esinev rõngas

fry rings

Setzlingringe

мальковые кольца

maimutiigid, järelkasvatustiigid – tiigid, kus kasvatatakse kalade noorjärke

fry ponds

Setzkingsteiche, Jungfishteiche

мальковые пруды

mais – tärklise- ja energiarikas teravili

maize

Mais

кукуруза

maisikasvatus – maisi kultiveerimine

maize cultivation

Maisanbau

кукурузоводство

maisipraak – piiritustööstuse jääk

maize stillage

Maisschlempe

кукурузная барда

maisisilo – energiarikas sööt veistele

maize (en)silage

Maissilage

кукурузный силос

maitse – kindlate lahustuvate ainetega tekitatud maitseaistingud

taste

Geschmack

вкус

maitse- ja mõruained – söötades väikestes kogustes sisalduvad ained, mis mõjutavad

söödavust

condiments and bitterstuffs

Geschmacks- and Bitterstoffe

вкусовые и горкие вещества

maitsmine – maitseomaduste tajumine maitsmiselundite abil

tasting

Geschmack(s)sinn

дегустация

maitsmisretseptorid – kemoretseptorid keelel, kurgu tagaseinas, kõrikaanel ja pehmes suulaes

taste receptors

Geschmacksrezeptoren

вкусовые рецепторы

majand – majandusüksus

holding, enterprise

Wirtschaft, Bauernhof

хозяйство

majandamissüsteem – organisatsioonilis-majanduslike, tehniliste ning tehnoloogiliste võtete

ja -vahendite kogum

management system

Managementssystem

система ведения хозяйства

majandusaasta – 12 kuu pikkune ajavahemik, mille lõppemisel tehakse majanduslike

tulemuste aastakokkuvõte

production / business year

Wirtschaftsjahr

хозяйственный год

majandusüksus – iseseisev, oma tulude ja kulde kohta arvestust pidav ettevõtte või selle osa

economic unit

Wirtschaftseinheit

хозяйственная единица

makroelemendid – keemilised elemendid, mida organismid (taimed ja loomad) vajavad elutegevuseks suhteliselt suurtes kogustes (väljendatakse g/kg)

macroelements
Makronährstoffe
макроэлементы

maks – selgroogsete suurim näärmetaoline kõhuõõneelund, mis produtseerib rasvade seedimiseks vajalikku sappi, deponeerib glükogeeni ja kahjutustab toksilisi aineid
liver
Leber
печень

maksimaalne veojõud – äärmise pingutuse korral lühiajaliselt avaldub jõud, mida hobune kasutab suurte veotakistuste ületamiseks
maximum tractive power
maximale Zugkräfte
максимальное тяговое усилие

malleus, tatitaud – kabjaliste nakkushaigus
malleus
Malleus
маллеус, сап, сапное заболевание

maltoos, linnasesuhkur – tärklise hüdrolyüsi vaheprodukt
maltose
Maltose
мальтоза

mandariinpart – dekoratiivparditõug
Mandarin
Mandarinenente
мандаринка утка

maneež – hobuste treenimiskoht; pullide spermavõtmiskoht
manege, riding ground
Manege
манеж

maneežisõit – ratsahobuste kolmevõistluse osa
dressage (competition)
Dressurreiten
испытание на выездку

mangaan – keemiline element, mikroelement
manganese
Mangan
марганец

manotservikaalseemendus – seemendusviis, mille puhul inimene viib sperma emaslooma emakakaela
vaginocervical insemination
vagino-zervikale Besamung

mano-cervikalnyy sposob iskusstvennogo osemeneniya korov

maonõre, maomahl – maonäärme värvusetu, läbipaistev, happeline vedelik
gastric juice
Magensaft
желудочный сок

maoseede – sööda keemiline seedimine mäletsejalistel libedikus, hobusel ja seal maos
gastric digestion
Magenverdauung
желудочное пищеварение

maosisaldis – maos sisalduv küümus
gastric content
Mageninhalt
содержимое желудка

mari (kala) – emaskala munasarjas valminud munarakkude kogum
roe, fish eggs
Rogen
икра

markeeritud vill – selgesti avalduvate, kõrgete kokkusurutud loogetega
marked wool
zwirnige Wolle
маркированная / маркиртная шерсть

marmorjas liha, marmorsus – nähtav lihastevaheline ja -sisene rasvkude
marble meat, marbling
Marmorfleisch, Marmorartigkeit
мраморное мясо, мраморовидность

marsi lambatõud – mereäärsetel aladel aretatud lambatõud
marsh sheep breeds
Marschschaf, Niderungsschaf rassen
маршевая порода овец

masinlüps – piima väljutamine lüpsimasinaga loomade piimanäärmetest
machine milking
Maschinenmelken
машинное доение

masinpügamine – lammaste pügamine pügamismasinaga
machine shearing
Maschinenschur
машинная стрижка

maskuliingenitaalorganid, isassuguelundid – elundid, mille ülesanne on spermide
produtseerimine
male genital organs

männliche Geschlechtsorgane
половые органы самца

massaažimeetod – sperma võtmise meetod isaslindudel kunstlikuks seemenduseks
abdominal massage method
Massage-Methode
массажный метод

massi-iive – looma kehamassi juurdekasv teatud ajavahemikus (ööpäevas, nädalas, kuus)
mass gain
Massenzuwachs
прирост массы

massiivsuse indeks – näitab looma rinna ümbermõõdu ja kõrguse suhet: rinna ümbermõõt /
turjakõrgus x 100
chest girth - wither height index
Brustumfang-Wideristhöheindex
индекс массивности

massikadu – kehamassi vähenemine
weight loss
Masseverlust
убыль массы

massvalik – lindude aretustöös kasutatav selektsioonimeetod
mass selection
massenweise Selektion
массовая селекция

mastiiditest – test udarapõletike avastamiseks
mastitis-test
Mastitis-Test
ТЕСТ ДЛЯ ВЫЯСНЕНИЯ МАСТИТА

mastiit, udarapõletik – haigustekitajatest põhjustatud piimanäärme põletik
mastitis
Mastitis
мастит, воспаление молочной железы

mediaalne – keskmine, keskpoolne
medial
medial
медиальный, средний, срединный

mediaantasand – looma keha sümmeetrilisi külgpoolsi paremaks ja vasakuks eraldav
vertikaaltasand
median
Median
срединный уровень

mediaator – närviimpulsside ühelt närvirakult teisele edasikandumist vahendav bioloogiline aine
mediator
Mittler
медиатор

meeleelundid – elundid, mille abil organism suudab eristada / analüüsida mitmesuguseid välismaailmast ja organismist pärinevaid ärritusi
sensory organs
Sinnesorgane, Rezeptionsorgane
органы чувств

meetod – sihikindlalt teostatav uurimisviis
method
Methode, Verfahren
метод

mehaaniline uimastamine – looma uimastamine enne tapmist (nt poltaparaat või löök)
mechanical stunning (before slaughtering)
mechanische Betäubung (bei der Schlachtung)
механическое оглушение животных (перед убоя)

mehaaniline ärriti – adekvaatne ärriti, mis toimib puute-, rõhu- ja valuretseptoritele
mechanic irritant
Mechanoreiz
механораздражатель

mehhaniseerimine – masinate, mehhanismide ja seadmete tootmise juurutamise protsess põhiliste (tehnoloogiliste) operatsioonide teostamiseks
mechanization
Mechanisierung
механизация

mehhanism – liikuvalt ühendatud kehade kompleks, milles lülid sooritavad neile rakendatavate jõudude mõjul teatud kindlaid liikumisi
mechanism
Mechanismus
механизм

meioos – reduktsioonjagunemine ehk taandjagunemine, mis toimub sugurakkude jagunemisel, kusjuures raku kromosoomide arv väheneb poole võrra
meiosis
Meiose
мейоз

mekoonium, lootepigi, esiroe – vastsündinu rohukas väljaheide umbes kahe päeva jooksul pärast sündimist
meconium
Kindspech, Mekonium
меконий, первородный кал

melaniin – nahas ja karvades leiduv pigment
melanin
Melanin
меланин

melass, söödasiirup – suhkrutööstuse kõrvalsaadus
molasses(s)
Melasse
меласса

Mendeli seadused – tunnuste lahknemise ja sõltumatu kombineerumise seadused
Mendel's laws
Mendelgesetze
законы Менделя

mendelism – geneetika osa, mis käsitleb interkromosoomse rekombinatsiooni seaduspärasusi
mendelism
Mendelismus
менделизм

meningiit – ajukelmepõletik
meningitis, cerebral fever
Gehirnhautentzündung
менингит

merikalad – kogu elu merevees elavad kalad
salt-water, sea(-water) fishes
Seefische, Meerefische, Salzwasserfische
морские рыбы

meriinolambakasvatus – peenvillalammaste, peamiselt meriino tõugu lammaste, kasvatus
merino sheep rearing
Merinoschafzucht
мериновое овцеводство

meriinolambatõud – peenvillalambatõugude rühm
Merino sheep breeds
Merinoschafrasse
мериновы́е породы овец

meriinovill – ühtlik peenvill, hea säbarusega, küllaldase rasuhigisisaldusega, keskmise peenusega alla 26 mikromeetri
merino wool
Merinowolle
мериновое́й шерсть

merisaarmas – Vaikse ookeani põhjaosas täieliku looduskaitse all elunev merekarusloom
kalan, sea otter
Seeotter, Kamtschatkabiber

калан

merluška – 1–30 päevaselt tapetud karakulltalle nahk
merlushka
Lammfell
мерлушка

mesoderm – sisemise ja välimise lootelehe vahel moodustunud kolmas looteleht
mesoderm
Mesoderm, mittleres Keimblatt
мезодерма

metaan – orgaanilise aine fermentatsioonil, sh loomade seedetraktis, tekkiv gaas
methane
Methane
метан

metaboliidid – ainevahetuse vaheühendid või reaktsiooniahelate lõpp-produktid
metabolites, trace substances
Metabolite
метаболиты

metaboliseeruv energia, ainevahetusenergia – loomade söötmisel kasutatav energiaarvestuse kategooria
metabolizable energy
metabolische, umsetzbare Energie
обменная энергия

metafaas – mitoosi faas, mil kromosoomid on koondunud rakutuuma ekvatoriaaltasapinnale ning on kõige paremini identifitseeritavad
metaphase
Metaphase
метафаза

metaplaasia, koeteisumine – ühe koeliigi muutumine teiseks koeliigiks
metaplasia
Metaplasie
метаплазия

metastrongüloos – sigade kopsusstõbi, mida tekitavad ümarussid
metastrongylosis
Metastrongyloidose
метастронгилоидоз

metestrus – innatsükli kolmas faas, mis järgneb innaajale; esineb ainult mittetiinestunud emasloomadel
metestrus, postestrum
Metöstrus, Nachbrunst
метэструс

metioniin – asendamatu amiinohape
methionine
Methionin
метионин

metmüoglobiin – müoglobiini oksüdeerumisel tekkinud tumepunane-pruunikas värvaine, mis viitab liha algavale riknemisele
metmyoglobin
Metmyoglobin
метмиоглобин

metriit – emaka lihaskoe põletik, mis tekib tavaliselt pärast emaka limaskesta põletikku, eriti pärast sünnitust või aborti
metritis
Metritis, Gebärmutterentzündung
метрит, воспаление матки

metsahobused – Ewarti klassifikatsiooni järgi põhjavööndis levinud hobune, kellel on väike pikk kere, lai otsmik, lühildane näoosa ja paksud lõuapärad
forest horses
Waldpferde
лошади лесных районов

metsakarjamaa – loodusliku karjamaa tüüp
woodland pasture
Waldweide
лесное пастбище

metsamajandus – metsade kasvatamist ja majandamist ning metsafondi arvestamist hõlmav metsanduse haru
forestry
Waldwirtschaft, Forestwirtschaft
лесное хозяйство

metsahein – metsastunud aladelt kogutud hein
forest hay
Waldheu
лесное сено

metsis – kanaliste seltsi metsislaste sugukonda kuuluv lind
Western Capercaillie, Wood Grouse, Heather Cock
Auerhuhn
глухарь

metsnugis – tumepruun, kollaka kaelalaiguga jahiloom, keda on minevikus kasvatatud ka karusloomana
pine marten
Baummarder, Edelmarder
лесная куница / желтодушка

migratsioon – populatsiooni avamine, uute isendite sissetoomine või nende väljaviimine, mis võib muuta geeni- ja genotüübisagedusi

migration

Migration

миграция

mikrobiaalseede – herbivooride seedekulglas mikroorganismide tegevuse tagajärjel toimuv anaeroobne fermentatsioon

microbial digestion

mikrobielle Verdauung

микробиальное пищеварение

mikrobioloog – mikrobioloogia spetsialist

microbiologist

Mikrobiologe

микробиолг

mikrobioloogia – teadus mikroorganismidest

microbiology

Mikrobiologie

микробиология

mikroelemendid – organismi elutegevuseks väikestes kogustes vajalikud keemilised elemendid

microelements, trace elements

Микроelemente

микроэлементы

mikrofauna – loomade ja lindude seedetraktis olevad algloomad ja nematoodid

microfauna

Микроfauna

микрофауна

mikrofloora, -bioota – loomade ja lindude seedetraktis olevad bakterid ja seened

microflora, microbiota

Микроflora

микрофлора

mikroinjeksioon – biotehnoloogia meetod

microinjection

Микроinjektion

микроинъекция

mikrokliima – sanitaar-hügieeniliste tingimuste kogum (õhu niiskusesisaldus, temperatuur, saastatus) laudas

microclimate

Микроklima

микроклимат

mikromanipulaator – biotehnoloogias kasutatav vahend

micromanipulator
Mikromanipulator
микроманипулятор

mikromanipulatsioon – biotehnoloogias kasutatav tegevus
micromanipulation
Mikromanipulation
микроманипуляция

mikron, mikromeeter – mõõtühik (10^{-6}), kasutatakse villkarva läbimõõdu iseloomustamiseks
micron, micrometer
Mikron, Mikrometer
микромметр

mikroobid – mikroorganismid, inimese silmale mikroskoobita nähtamatud väikseimad organismid (bakterid, ainuraksed jt)
microbes
Mikroben
микробы

mikroobitüvi – bakterite liigisiseses taksonoomias kasutatav kategooria
strain of microbes
Mikrobenstamm
штамм микробы

mikroseened – erinevates keskkondades kasvavad mikroskoopilised pärm- või hallitusseened
microfungi
Mikrofungus
микрoгрибы

mineraalained – organismile toitainena vajalikud anorgaanilised ained
mineral matter
Mineralstoffe
минеральные вещества

mineraalelementide tarve – mineraalelementide vajadus loomaliigiti ja -rühmiti
mineral requirement
Mineralelementenbedarf
потребность в минеральных элементах

mineraalelementide ainevahetus – ainevahetuse osa, mis hõlmab mineraalelementide kasutamist ainevahetuse regulaatoritena ja kudede ehitusmaterjalina
mineral metabolism
Mineralstoffwechsel
минеральный обмен

mineraalsöödad – mineraalained või nende segud
mineral feeds
Mineralfutter
минеральные корма

minorka – Vahemeremaade munakanatõug
Minorca
Minorka, Minorkahuhn
минорка

minutilüps – minutis väljalüpestud piima kogus
minute milking
Minutengemelk
поминутный надой

mitmeaastane kultuur – mitmeaastane põllukultuur
perennial crop
Dauerkultur
многолетняя культура

mitmelootelisuus, mitmiktiinus – tiinus, mille puhul emakas areneb üheaegselt mitu loodet
polyembryony
Polyembryonie
многозародышевость, полиэмбриония

mitmikrakend – mitme hobuse rakend
horse harness
mehrspanniges Gespann, Mehrgespann
многоконная упряжка

mitmikud – ühel emasloomal ühel poegimisel sündinud mitu järglast
multiples
Mehrlinge
многоплодный приплод, близнецы

mitmikusünnitus – ühel poegimisel sünnib mitu järglast
multiple, plural birth
Mehrlingsgeburt
многоплодные роды

mitokonder – raku organoid, milles toimub ainete lagundamine energia saamiseks
mitochondrion
Mitochondrie
митохондрия

mitoos – raku pooldumine, kusjuures emarakkudes sisalduv geneetiline informatsioon jaotatakse võrdselt tütarakkude vahel
mitosis
Mitose
МИТОЗ

mittegeneetiline muutlikkus – keskkonnatingimustest põhjustatud organismi tunnuste (fenotüübi) muutlikkus ontogeneesi jooksul, mis ei pärandu järgnevale põlvkonnale
non-genetic, modificational variation

ungenetische Variabilität
негенетическая изменчивость

mittekvaliteetne – kvaliteedistandarditele mittevastav
low-grade, low quality
niedrige Qualität
недоброкачественный

mittenakkavad haigused – haigused, mida ei anta edasi loomalt loomale
non-contagious disease
nicht ansteckende Erkrankungen
неинфекционные болезни

mitteseeduv, seedumatu – seedeorganites mittehüdroolüüsuv (-lõhustuv)
indigestible, nondigestible
unverdauliche
непереваримый

mittespontaanne ovulatsioon – paaritusele järgnev ovulatsioon mõnedel loomaliikidel (nt kass, küülik jne)
nonspontaneous ovulation
unspontane Ovulation
неспонтанная овуляция

mittesöödav – toiduks kõlbmatu
inedible
ungeniessbar
несъедобный

mittetiine – loodet mitte kandev emasloom
nonpregnant, dry
nichttragende
нестельная

mittetäielik abort – paljulootelise tiinuse korral osa looteist hukkub, ülejäänud arenevad normaalselt
incomplete abortion
unvollkommener Abort
неполный аборт

mittetäisväärtuslik söötmine – söötmine mille puhul loomad ei saa piisavalt organismile vajalikke toitaineid
inadequate feeding, malnutrition
Mangelration, unvollwertige Fütterung
неполноценное кормление

mittevalguline – valgusünteesi või -hüdroolüüsi vaheproduktid söödas
non-protein
nichteiweissartig
небелковый

mitteühtlik, heterogeenne paaridevalik, autbriiding – loomade seemendamise, kelle põlvnemine, kehaehituse tüüp ja jõudlusomadused on erinevad
heterogenetic selection
heterogene Zuchtwahl
гетерогенный племенной подбор

modifikaatorgeen – põhigeenide toime avaldumist tugevdav või nõrgendav geen
modifier-gene
Modifiaktionsgen
ген-модификатор

mokk, mokad – looma suu liikuv lihaseline äär (ala- ja ülamoak)
lip, -s
Lippe, -n
губы лошади

molekulaarbioloogia – teadus, mis uurib elunähtusi, nagu ainevahetus, pärilikkus, reaktsioonivõime rakku moodustavate molekulide tasemel
molecular biology
Molekularbiologie
молекулярная биология

molekulaargeneetika – pärilikkuse molekulaarseid aluseid ja protsesse uuriv
molekulaarbioloogia haru
molecular genetics
Molekulargenetik
молекулярная генетика

molübdeen – mikroelement
molybdenum
Molybdän
молибден

montbeljaari veisetõug – Prantsusmaal peamiselt piima tootmiseks kasvatatav veisetõug
Montbéliarde cattle breed
Montbeliarde-Rasse
монтбельярдская порода

mongoli hobusetõug – Mongoolias kasvatatavad väikesed, vastupidavad, mitte eriti kiired
hobused
Mongolian horse breed
mongolisches Pferderasse
монгольская порода лошадей

monoestriline loom – loom, kellel esineb aastas ainult üks või kaks innatsükli ja innaperioodi
monoestrous animal
monoestrisches Tier
моноэструсное животное

monoestrus – hooajaline seksuaaltsükkel
monoestrus
Monoöstrus
моноэструс

monohübriidne ristamine – ristamine, kus jälgitakse ainult ühe alleelipaari pärandumist
monohybrid crossing
monohybride Kreuzung
моногобридное скрещивание

monokaltsiumfosfaat – fosforirikas mineraalsööt
monocalcium phosphate
Monokalziumphosphat
монокальцийфосфат

monokultuur – ühe söodakultuuri pidev viljelemine samal põllul
monoculture, one-crop-farming
Monokultur
монокультура

monoploidsus – haploidne kromosoomiarv isendil
monoploidy
Monoploidie
МОНОПЛОИДИЯ

monoratsioon, monosööt – loomade ja lindude söötmisel kasutatav täisratsiooniline söödasegu
complete feed, monodiet
Alleinfutter
монорацион

monosahhariidid, monoosid, lihtsuhkrud – magusad, vees lahustuvad lihtsaimad süsivesikud
monosaccharides
Monosacharide
моносахариды

monosügootsed kaksikud, ühemunakaksikud – ühe munaraku viljastamisel arenenud kaks järglast
monozygotic, uniovular twins
monozygote, eineiige Zwillinge
МОНОЗИГОТНЫЕ, ОДНОЯЙЦЕВЫЕ БЛИЗНЕЦЫ

monotsüüdid – vere suured valgelibled
monocytes
Monozyten
МОНОЦИТЫ

moorula, kobaridu, kobarloode – viljastatud munaraku lõigustumisel tekkiv kobarloode morula
Morula

морула

mopsipea – eksterjööriuga, lühikese ninaga tugevalt nõgusa profiiliga pea
pug head
Mopskopf, Mopsköpfigkeit
мопсовидная голова

morfogenees – ontogeneesi faas, kus toimub vormiteke
morphogenesis
Morphogenese
морфогенез

morfoloogiline – välisehitusse puutuv
morphological
morphologisch
морфологический

morfoos – fenotüübiline muutus organismis, mis on tekkinud keskkonnategurite mõjul
morphose
Morphose
морфо́за

morganism – geneetika osa, mis käsitleb intrakromosoomse rekombinatsiooni seaduspärasusi
morganism
Morganismus
морганизм

muflon – üks kodulamba ulukeellane
mouflon
Mouflon
муфлон

muflonilaadsed uluklambad – ulukloomade rühm, kes sarnanevad muflonile (näit euroopa uluklammas ehk euroopa muflon)
mouflon-like wild sheep
Wildschafe, Mufflonschafe
муфлонообразные дикие овцы

mugulviljad – söödakultuurid, mille põhisaaduseks on mullas kasvavad mugulad
tubers, tuber crops
Knollenfrüchte
клубнеплоды

muljutus – pehmete kudede kinnine vigastus, mis tekib tugeva pigistuse või tõmbi esemega löömise tagajärjel
contusion
Quetschung, Kontusion
контузия

munade kaalumine – munamassi määramine ja jaotamine kaalukategooriate järgi

eggs weighing
Wiegen der Eier
взвешивание яиц

munade kuivpuhastamine – munadele kaubandusliku välimuse andmine
dry cleaning of eggs
Trockenreinigung der Eier
сухая чистка яиц

munade läbivalgustamine, ovoskopeerimine – tugeva valgustuse kohal toidu- või
haudemunade kvaliteedi hindamine
egg candling
Schieren der Eier
овоскопирование, просвечивание яиц

munade markeerimine – kaalukategooria järgi rühmadesse jaotatud munade märgistamine
eggs labelling
Eierkennzeichnung
маркировка яиц

munade märgpuhastamine – munade pesemine
eggs wet cleaning, washing
Nassreinigung, Waschen der Eier
мокрая чистка яиц

munade sortimine – muna valimine vastavalt muna kujule, massile ja kvaliteedile
egg grading, sorting
Eiersortierung, Eierverlesen
сортировка яиц

munade vaakumteisaldi, munakogur – munade ümberpaigutamise seade
vacuum egg lifter
Vakumeiersammler
вакуумный подборщик яиц

munajuha – munasarja ja emakasarve ühendav toruke, mille ülesanne on munasarjast
vabanenud munarakkude juhtimine emakasse
uterine tube, oviduct
Eileiter, Ovidukt
маточная труба

munajuhaampull – munajuha keskmine osa, munaraku viljastamispaik
ampulla of uterine tube
Eileiterampulle
ампула маточной трубы

munajuhalehter – munajuha algusosa, mis on kaetud kurdude ja narmastega ning osaliselt
liitunud munasarjadega
infundibulum of uterine tube
trichterförmige Erweiterung des Eileiters

воронка маточной трубы

munajuhanarmas – munajuhalehtri servadel asetsevad moodustised
fimbriae of uterine tube
Eileiterfranse
бахромка яйцевода

munajuhaseemendus – kunstliku seemenduse tüüp, mille puhul sperma viiakse emaslooma munajuhasse
oviductal insemination
Eileiterbesamung
яйцеводное осеменение

munajuhatiinus – viljastunud munaraku arenemine munajuhas
oviducal, tubal pregnancy
Tubargravidität, Tubenschwangerschaft
яйцеводная беременность

munajõudlus – munetud munade arv linnu kohta aastas
egg yield, production
Eierleistung, Legeleistung
яйценоскость, яичная продуктивность

munajõudluskontroll – toimub individuaalselt kontrollpesade või rühmaviisiliselt rühmapesade abil
(egg-)laying performance (productivity) test
Legeleistungsprüfung
контрольное испытание на яйценоскость

munakanakasvatus – munatootmissuunaga kanade kasvatus
layer poultry farming
Legehennenhaltung
содержание кур-несушек

munakanatõud – tõud, keda aretatakse peamiselt munatootmise suunas
egg-laying, laying, egg breeds
Legerassen, leichte Hühnerrassen
яйчные, яйценокские породы птиц

munakoore – muna kattekiht, mis on kujunenud lubiainete ladestumisel
egg shell
Schale, Eischale
скорлупа

munakoorealune kest – kahekihiline kest koore all, mis ümbritseb munasisu
shell membrane
Schalenhäute
подскорлупные оболочки

munakoored – taaskasutatav kaltsiumirikas sööt

egg-shells
Ei(er)schalen
яичная скорлупа

munakoore omadused – munakoore värvus, paksus ja tugevus
egg shell qualities
Schalengüte der Eie
качества скорлупы

muna kuju – muna ümarus või koonilisus, mis oleneb linnuliigist ja -tõust
egg form
Eiform
форма яйца

muna kuju indeks – muna piki- ja ristdiameetri suhe
egg shape index
Eiformindex
индекс формы яйца

muna kvaliteet – iseloomustab muna värskust, toitainetesisaldust jne
egg quality
Eiqualität
качество (пищевых) яиц

munalinnutõud, munatõud – linnutõud, mida aretatakse peamiselt munatootmise eesmärgil
(egg-)laying breeds
Legerassen
яичные породы птиц

munamass – näitaja (grammi) muna kategooria ja hinna määramiseks
egg weight
Eiergewicht
вес яйца

munandid – isassuguorganite osa
testicle, testis
Hoden
семенник

munandimanus, epididüüm – munandi juurde kuuluv piklik sperme mahutav elund
epididymis
Nebenhoden
эпидидимис

munaparditõud – munatootmise eesmärgil kasvatatavad parditõud
breeds of laying duck
Legeenterasse
утка яичной породы, утка-несушка

munarakk, emasugurakk – emasindiiviidi sugurakk

ovule, ovum, egg cell
Eizelle
яйцеклетка

munarebuindeks – horisontaaltasapinnale lahtilöödud muna rebu kõrguse ja läbimõõdu suhe
egg yolk index
Dotterindex
индекс желтка

munasari, ovaarid – emassugunääre
ovary
Eierstock, Ovarium
яичник

munasarjade atroofia – munasarjade kõhetus
atrophy of ovaries
Ovarathropie
атрофия яичника

munasarjade hüpoplaasia – munasarjade alaareng ja talitluse puudumine
hypoplasie of ovaries
Ovarhypoplasie
гипоплазия яичника

munasarjade hüpofunktsioon, alatalitus – munasarjade talitluse nõrgenemine
hypofunction of ovaries
Ovarialinsuffizient
гипофункция яичника

munasarjatsüst, ovariaaltsüst – folliikuli või kollakeha patoloogilisel arenemisel tekkinud põietaolisel vedelikuga täitunud moodustised
ovarian cyst
Eierstockzyste
циста яичника

muna säilivus – munade kasutuskõlblikkuse kestus
durability of egg
Haltbarkeit des Eies
сохраняемость яйца

munatoodang – näitaja, mis iseloomustab lindude munemisvõimet teatud ajavahemikus
egg production
Eierproduktion
яйценоскость

munatransportöör – seade munade kogumiseks
egg collecting belt
Eiersammelgeräte, Eiersammelband
яйцесборный транспортер

munavalge – rebu ümber kihiliselt paigutunud vedel valkaine
egg white
Eiklar, Eiweiss
белок

muna õhuruumi kõrgus – mõõde, mis iseloomustab muna värskust
air cell size
Luftkammerhöhe
высота пуги по большой оси яйца

munemine – muna väljutamise protsess
laying
Eiablage, Eierlegen
(от)кладка яиц

munemise algus – munemisperioodi esimese muna munemine
onset of lay, point-of-lay
Legebeginn
начало яйцекладки

munemise lõpp – munemisperioodi viimase muna munemine
end of lay
Legeende
конец яйцекладки

munemisintensiivsus – munetud munade arvu ja söötmisspäevade suhe %
rate / intensity of laying
Legeintensität, Legerate, Legeziffer
интенсивность яйценокости / яйцекладки

munemispaus – päev(ad), mil lind kahe munemistsükli vahel ei mune
laying pause
Legepause
интервал яйценокости

munemisperiood – aeg kanade munemahakkamisest kuni praakimiseni
laying period
Legezeit
период яйцекладки

munemistsükkel – munemispäevad kahe munemispausi vahel
laying cycle
Legeserie, Legezyklus
цикл яйцекладки

muskuspart – Ameerika troopilisest piirkonnast pärit linnuliik
Muscovy duck
Flugente, Moschusente
мускусная утка

must karakullnahk, arabi – mustalt karakullilambalt saadud karusnahk
Black Karakul(fell), Arabi
Schwarzes Karakul
черная шкура каракуля

must vill – pigmenteerunud vill
black wool
schwarze Wolle
черная шерсть

mutageen(ne faktor) – geeni- ja kromosoomimutatsioone esilekutsuv tugevatoimeline
keskkonnategur
mutagenic factor, mutagen
mutagener Faktor
мутаген

mutagenees – mutatsioonide tekkeprotsess
mutagenesis
Mutagenese
мутагенез

mutant – mutatsiooni tagajärjel tekkinud isend
mutant
Mutant
мутант

mutatiivne muutlikkus – muutlikkus geenide, kromosoomide või kromosoomide arvu tasandil
mutative variation
mutative Variation
мутационная изменчивость

mutatsioon – organismi kindlas kromosoomilookuses toimuv DNA struktuuri muutus
mutation
Mutation
мутация

mutatsioonisagedus – teatud mutatsiooni tekkesagedus populatsioonis
mutation rate, frequency
Mutationshäufigkeit
частота мутаций

mutsiinid – määratlemata koostisega viskoossed kolloidlahused
mucine
Muzine, Schleimstoffe
муцины

muutlikkus, variatsioon, variaablus – pärilikud ja mittepärilikud erinevused rakkude, isendite
või populatsioonide vahel
variation, variability
Variabilität, Veränderlichkeit

изменчивость, вариабельность

mõrd – lehterja avaga kalapüümis
fishing-basket, weir, weel, basket trap
Fischreuse
мережа, верша

mõrrapüük – kalapüük mõrraga
basket trap, weir, weel fishing
Reusenfang
лов сетями

mõõde – looma või tema kehaosa pikkust, kõrgust, laiust ja ümbermõõtu näitav suurus
measure(ment)
Ausmass(wert)
мера

mõõdukas sugulus – kahe looma ühise eellase asumine põlvnemistabeli kolmandal real
moderate relationship
mäßsige Verwandtschaft
умеренное родство

mõõtekepp – vahend looma pikkuse, kõrguse ja laiuse mõõtmiseks
measuring stick
Mess-stock
мерная палка

mõõtelint – vahend looma kehaümberrõõdu ja -massi mõõtmiseks
measuring tape
Messband
мерная лента

mõõtesirkel – vahend looma kehamõõtmete määramiseks
measuring compass
Messzirkel
мерный циркуль

mõõtpiim – kokkulepitud rasvasisaldusega piim
fat corrected milk
fettkorrigierte Milch
жира скорректированное молоко

mädaemakas, püometra – limasmädase endometriidi vorm, mida iseloomustab suure hulga
mädase eksudaadi kogunemine ja peetus emakas
pyometra
Pyometra
пиометра

mädane endometriit – emaka limaskesta põletik, mille puhul emakast eritub mädist nõret
purulent endometritis

Endometritis purulenta
гнойный эндометрит

mädane udarapõletik – patogeenide poolt tekitatud udarapõletik
purulent mastitis
purulente Mastitis
гнойный мастит

mädanemiskadu – ebaõigetes hoiutingimustes säilitatud sööda orgaanilise aine kadu
rotting losses
Eiterungsverluste
потери при гниении

mäestikutõud – mäestikus kujunenud mahukate hingamisorganite, tugeva luustiku ja paksu
karvastikuga eri liiki loomade tõud
mountain, highland breeds
Gebirgsrassen, Höhenrassen
горные породы

mägikarjamaa – mägedes asuvad karjamaad, mida kasutatakse suviseks karjatamiseks
Alpine, mountain pasture
Bergweide, Alm
горные пастбища

mägilambad – vastupidavad, väga liikuvad ja vitaalsed lambatõud, kes kasutavad hästi
mägikarjamaad
mountain sheep
Bergschaf
горные овцы

mägimeriino – meriinovilla andvad mägilambatõud
mountain merino
Bergmerino
горный меринос

mägitõbi – hapnikupuuduse tagajärjel kõrgmägedes tekkiv haiguslik seisund
mountain sickness
Bergkrankheit, Höhenkrankheit
горная болезнь

mäletsejalised – eesmaoseedega herbivoorid
ruminants
Wiederkäuer
жвачные (животные)

mäletsejaliste tümpaania – mäletsejatel esinev vatsa puhitus
tympany, bloat
Tympanie, Blähung
вздутие живота

mäletsema – vatsast tagasi suhu liikuva sööda täiendav peenestamine
ruminare
widerkäuen
пережевать жвачку

mäletsemise kestus – mäletsemise aeg ööpäeva jooksul
rumination duration
Widerkauzeit
продолжительность жвачки

mälv – karusnaha kehapoolne osa
fleshings
Fleischseite des Fells, Lederseite
мезда, гольё

märakari – hobuslaste sugumärade kari
mare tabun
Stutenherde
табун кобыл

märgised – valged alad looma karvkattes
markings
Abzeichen
ОТМЕТИНЫ

märgistamine – kordumatu numbri, märgise (kiip) või nime andmine loomale
marking, tagging
Kennzeichnung, Markierung
маркировка

märgkuumutus – tooraine või pooltoote kuumutamine seadmetes, milles kuumutusagendina kasutatakse vett või auru
wet cooking
Nasserhizung
мокрая варка

märgsoolamine (nahkade) – loomanahkade konserveerimine keedusoolaga
wet-salting
Nass-salzen
мокросоление шкур

märgviljastusmeetod – kalade viljastusmeetod
aquatic method of fertilization
nasses Befruchtungsverfahren
мокрый способ оплодотворения

märk (numbri) – looma numbrit kandev kõrvamärk, kiip jne
mark
marken, Tierkennzeichen
метка

mükobakterid – happeskindlad grampositiivsed, eoseid mittemoodustavad bakterid
mycobacteria
Mycobakterien
микобактерии

mükoplasmad – väikseimad loodused vabalt elavad bakterid
mycoplasmas
Mycoplasmen
МИКОПЛАЗМЫ

mükoplasmoosid – lindudel ja loomadel esinevad mükoplasmade poolt põhjustatud nakkushaigused
mycoplasmosis
Mycoplasmosis
МИКОПЛАЗМОЗЫ

müofibrill – primaarne lihaskiud, lihaskiu koostisosa
myofibril
Myofibrille
МИОФИБРИЛЛ

müofilament – müofibrillide koostisosad, mis on olulised lihaskoe kontraktsiooniprotsessis
myofilament
Myofilament
МИОФИЛАМЕНТ

müogeen – lihaskius leiduv fermentatiivne valk
myogen
Myogene
МИОГЕН

müoglobiin – hemoproteiidne liitvalk, loomade lihastes leiduv pigment, mis on võimeline siduma verest hapnikku, mida kasutatakse oksüdatsiooniprotsessides lihaste töö korral
myoglobin
Myoglobin
МИОГЛОБИН

müoglobinuuria – haigus, mille puhul on tegemist ühe lihasevalgu, müoglobiini, lagunemisega ja laguainete väljutamisega neerude kaudu
myoglobinuria
Myoglobinuria
МИОГЛОБИНОУРИЯ

müograafia – lihase talitluse uurimise graafiline meetod
myography
Myographie
МИОГРАФИЯ

müogramm – lihase üksikkontraktsiooni kõver, mis saadakse müograafi abil

myogram
Myogramm
миограмма

müokard – südamelihhas
myocard(ium)
Myokard(ium)
миокард

müosiin – olulisim lihaste valk
myosin
Myosin
МИОЗИН

mürgistus – seisund, mis tekib mürgi sattumisel looma kehasse ja avaldub kogu organismi või tema osade talitlushäiretena
poisoning, toxicose
Toxicose, Vergiftung
токсикоз, отравление

mürk – elusorganismi jaoks võõras aine, mis ka väikestes kogustes võib põhjustada mürgistusi
poison, gift, toxin
Toxin, Gift
яд

N

naarits – väike kiskjaline, keda kasvatatakse karusnaha pärast (ameerika naarits e mink; *Mustela vison*) ja looduses elutsev euroopa naarits (*Mustela lutreola*)

mink

Nerz

норка

naatrium – makroelement

sodium

Natrium

натрий

naatriumivaegus, hüponatrioos – haigus, mis tekib naatriumi vähesuse korral

hüponatriemia

Hyponatriemia

гипонатриемия

nabaverejooks – verejooks nabaväädist

umbilical haemorrhage

Nabelblutung, Omphalohaemorrhagia

пупочное кровотечение

nabaväät – loodet platsentaga ühendav väärtjas moodustis

umbilical cord

Nabelschnur

пуповичный канатик

naha- – nahaga seonduv

dermal, skin, cutaneous

Haut-

кожный

nahaalune – naha all paiknev, nt rasvkude

subcutaneous

Subkutan, Unterhaut

субкутанный, подкожный

nahaalune fastsia – rümba pinda kattev sidekoeline kelme

subcutis, subcutaneous, superficial fascia

subkutane Fastsie

субкутанная фасция

nahaalune rasv – lihakeha pinnal paiknev rasvkude

subcutaneous fat

Unterhautfett

подкожный жир

nahaalused kõhuveenid, piimasooned – kummaski udarapoolset kõhuõõnde suubuvad veenid
milk veins
Milchadern
МОЛОЧНЫЕ ВЕНЫ

naha haigused – haigustekitajate põhjustatud nahastruktuuride kahjustused
skin diseases
Hautkrankheiten
болезни кожи

naha karvapool – looma naha välimine külg, mis on kaetud karvadega
hair side of skin
Haarseitehaut
лицевая сторона шкурки

nahanäärmed – pärisnahas paiknevad rasu- ja higinäärmed
adipose and sweat glands
Fett- und Schweissdrüsen, Hautdrüsen
кожные железы

naha pigmentatsioon – värvaine ladestumine nahakoes
pigmentation of the skin
Pigmentation der Haut
пигментация кожи

naha pindala – naha pinnalaotust iseloomustav näitaja
skin area, surface
Hautfläche
запас кожи

naharasu – rasunäärmete eritis, tähtis rasuhigi koostisosa
sebum
Talg
кожное сало

nahavead – naha defektid, mis on tingitud ebaõigest naha käitlemisest
skin defects
Häuteschäden
пороки шкуры

naha voldilisus, kurrulisus – naha eripära meriinolammastel, mis tõstab villakogust
skin folding
Hautfaltung
складчатость кожи

nahk – keha sisekudesid ja organeid mehaaniliste vigastuste eest kaitsev kattekude, mis võtab osa organismi termoregulatsioonist
skin, cutis
Haut
кожа

nahkkarpkala, paljaskarp – karpkala, kellel on ainult üksikud soomused sabapiirkonnas, seljal ja lõpusekaarte juures, ülejäänud keha on paljas
leather carp
schuppenfreier Lederkarpfen
голый карп

nakkav – külgehakkav, edasi või üle kanduv
infectious, contagious
infektiivne, virulent
заразный

nakkav atroofiline riniit – peamiselt imik- ja võõrdepõrsaste nakkushaigus, mille tekitajaks on mikroorganismid
infectious atrophic rhinitis
infektiivse atrophische Rhinitis
инфекционный атрофический ринит

nakkav keratokonjunktiviit – veiste, lammaste ja kitsede silma side- ja sarvkestapõletik
infectious keratoconjunctivitis
infektiivse Keratokonjunktivitis
инфекционный кератоконъюнктивит

nakkerüünised – ühe- või mitmekihilisest võrgulinast kalapüügivahendid
gill-nets
Stellnetz
объячивающее орудие лова

nakkus, infektsioon – haigusetehtajate tungimine organismi
infection
Infektion
инфекция

nakkuskolle – nakkusest haaratud koht organismis või nakkushaigusest haaratud loomarühm
locus of infection
Infektionsort
очаг заражения

nakkusvaba – patogeenide vaba
pathogen free
infektionsfrei
свободное от заражений

narkoos – narkootikumi abil tekitatud üldtuimastus
narcosis
Narkose
наркоз

narkootikumid – uimastusained
narcotic drugs

Narkotikum
наркотические средства

neelamine – toidu ja vee suunamine suust makku kurgu- ja neelulihaste kokkutõmmete abil
swallowing, deglutition
Schlucken
глотание, проглатывание

neelamiskeskus – neljanda ajuvatsakese põhjas paiknev neelamisrefleksi tekitaja, mida stimuleerivad kurgupiirkonnast algavad aferentsed närvikiud
swallowing centre
Schluckzentrum
центр глотания

neelamisrefleks – kurgupiirkonna retseptorite ärritumisel (toidu või vedelikuga) algav refleks, mis tingib hingamise peetuse ja söögitoru sissekäigu avanemise
deglutition, swallowing reflex
Schluckenreflex
рефлекс глотания

neelupõletik, farüingiit – pehme suulae limaskestast, kurgu lümfifolliikulite ja limaskestast süvakihi põletik
pharyngitis
Pharyngitis
фарингит

neerud – paarilised punakaspruunid, väliselt oakujulised ainevahetusorganid, mis kinnituvad kõhu selgmisele seinale
kidneys
Nieren
почки

neerufüsioloogia – uurib neerude talitlust
renal physiology
Nierenphysiologie
почечная физиология

neeru- ja neeruvaagnapõletik, püelonefriit – haigus, mida iseloomustavad neerukoe ja neeruvaagna koldelised mädas-kärbuslikud muutused
pyelonephritis
Pyelonephritis
пиелонефрит

neerukivitõbi, urolitiaas, kusekivitõbi – soolade ladestumisel tekkinud moodustised neerus ning sellega kaasnevad häired
nephrolithiasis
Nephrolithiasis
нефролитиаз

neerupealis, suprarenaalnääre – imetajate neeru lähedal asetsev sisenõristusnääre, mille koor produtseerib steroidhormoone ja säsiollus adrenaliini
adrenal, suprarenal gland
Suprarenaldrüse, Nebenniere
надпочечник

neerupõletik, nefriit – neeru põletikuline haigus
nephritis
Nephritis, Nierenentzündung
нефрит

neerurasv, ploomirasv – tapaloomade neerusid ümbritsev kõhuõneseina kattev rasvkude
kidney fat
Nierenfett
почечное сало

neeruringe – keha(ainevahetuse)ringe osa, neeruringes läbib veri neerud, kus vabaneb lämmastikku sisaldavatest ainevahetuse laguproduktidest, liigest veest ja sooladest
renal circulation
Nierenblutzirkulation
почечное кровообращение

neerutalitluse puudulikkus, neerude insufitsientsus – talitlushäired, mille puhul neerud ei ole võimelised elimineerima organismist ainevahetuse laguaineid ja vett
renal insufficiency
Niereninsuffizienz
инсуфициенция почек

negreti meriino – ajalooline peenvillalammast
negretti (merino)
Negrettischaf
овца породы негретти

neitsinahk, hüümen – õhuke limaskestast ristkurd, mis eraldab tupe osaliselt tupeesikust
hymen
Hymen, Jungfernhäutchen
девственная плева, ГИМЕН

nekrobakterioos – anaeroobse bakteri *Fysobacterium necrophorum* tekitatud maksa nakkushaigus
necrobacillosis
Nekrobazillose
некробактериоз

nekroos – kudede, elundite ja elundiosade surm elusorganismis
necrosis
Nekrose
некроз

nekrootiline – kärbunud (kude)

necrotic
nekrotisch
омертвельный

nekrospermia – surnud liikumatute spermide esinemine spermas
necrospermia
Nekrospermie
некроспермия, мертвые спермии

nelikrakend – nelja hobuse rakend
four-in-hand (carriage)
Viergespann, Quadriga
квадрига, запряжка четверкой лошадей

neliktalled – nelja tallega pesakond
quadruplet lambs
Vierlingslamm
четверни ягнят

nematodoosid, ümarusstõved – ümarusside tekitatud haigus koduloomadel
nematodes infections
Nematodose
нематодозы

nematood – ümaruss
nematode, eelworm
Nematode, Fadenwurm
нематода

netoenergia, NE – zootehniline energia arvestuse kategooria
net energy
Nettoenergie, dynamische, produktive Energie
чистая энергия, нетто-энергия

neuraalne regulatsioon – elundite ja kogu organismi talitluse reguleerimine närvisüsteemi kaudu
neural regulation
neurale Regulation
нейральная регуляция

neuriit – närvipõletik
neuritis
Neuritis
неврит

neurohumoraalne regulatsioon – elundite ja organismi talitluse kompleksne mõjutamine närvisüsteemi, vere, koevedelike ja lümfi kaudu
neurohumorale regulation
neurohumorale Regulation
нейрогуморальная регуляция

neuron, neurotsüüt – närvirakk koos sellest väljuvate jätketega
neuron, neurocyte
Neuron, Neurozyt
нейрон

neuroos – närvisüsteemi psüühilise talitluse häire
neurosis
Neurose
невроз

nihestus, luksatsioon, nikastus, distorsioon – hetkeline liigesepindada osaline või täielik eemaldumine teineteisest
dislocation, luxation, sprain
Luxation, Verstauchung, Distorsion
люксация, растяжение связок

niiskus, niiskusesisaldus – vee- ja veeaurusisaldus tahkes aines, vedelikus või gaasis
moisture, moisture content
Feuchtigkeit, Feuchtigkeitsgrad
влажность

nikotiinhape, PP-vitamiin – B-rühma vitamiin
nicotinamide, niacin
Nikotinamid, Niazin
ниацин, никотинамид

nimetahvel – looma andmetega tahvel aseme juures
nameplate
Stalltafel
табличка

nimme – kehapiirkond selja ja laudja vahel
loin, lumbar
Lande, Kreuz
поясница

nina – ninaõõnt ülevalt ja külgedelt piirav näoosa
nose
Nase
нос

ninaling – silmusega nõör või tross sigade fikseerimiseks
snare, noose
Schlinge
петля

ninaluu(d) – ninaõõnt katvad luud
nasal bone
Nasenbein

НОСОВАЯ КОСТЬ

ninamik – kala pea eesmine osa suuavast silmadeni
rostrum, snout
Maul und Nase
рыло

ninapeegel – sõõrmete vaheline ja sõõrmeid ümbritsev karvavaba ja niiskepinnaline ala
muzzle, rhinarium
Nasenspiegel, Rhinarium
носовое зеркало

ninapiirkond – ala ninasõõrmetest silmadeni
nose region
Nasengegend
носовая область

nina pikkus – mõõde, mis võetakse sirkliga silmade sisenuurki ühendavast sirgjoonest kuni
ninapeegli
length of nose
Nasenslänge
длина носа

ninapõletik, riniit – ninalimaskesta põletik
rhinitis
Rhinitis
ринит

ninarihm – loomade fikseerimiseks kasutatav rihm
noseband, nosepiece
Nasenriemen
носовой ремень, переносье, уздечки

ninarõngas – pulli ninakõhrest läbisurutav rõngas tema talutamiseks
nose ring
Nasensring
носовое кольцо

ninasõõrmed – ninaotsalt algavad avaused
nostrils, nares
Nasenloch
ноздря

ninatangid – tangid looma talutamiseks
nose pliers
Nasenzange
щипцы

ninaõõs – hingamiselundite osa, kopse välisilmaga ühendav õhutee
nasal cavity

Nasenhöhle
носовая полость

nippeljootur – seadme osa, mille abil loomad ja linnud saavad juua
nipple water bowl, drinker
Nippeltränke, Zapfentränke
сосковая поилка

nisa, imeti – udara väljaulatuv osa
teat, nipple, dug
Zitze, Strich
сосок

nisaava – avaus nisa tipus
streak opening, teat opening, teat meatus
Zitzenöffnung
отверстие соска

nisaava laiendaja – eriline nuga sfinkterlihase lõikamiseks
teat canal expander
Zitzenstift, Strichkanalerweiter
расширитель соскового канала

nisabaas – nisa kinnitumise ala udaral
teat base
Zitzenbasis
основание соска

nisade asetus – nisade paigutus üksteise ja udara suhtes
placement of teats
Strichstellung
расстановка сосков

nisade hindamine – toimub nisade pikkuse, jämeduse, kuju, sidekoe arenemise ja asetuse järgi
evaluation of teats
Zitzenbeurteilung
оценка по соскам

nisahaavad – vigastused nisal rebimise ja muljumise tagajärjel
wounds of teats
Wunden der Zitzen
раны сосков

nisakanal, nisajuha, nisavalendik – udara viimasüsteemi osa, mis avaneb nisa tipul
teat canal, streak canal
Strichkanal, Zitzenkanal
сосковый канал, проток

nisakann – nisadele kinnitatav lüpsiaparaadi osa

teat cup
Melkbecker
доильный стакан

nisakannu hülss – nisakannu toetav osa
teat cup shell
Melkbecherhülse
гильза доильного стакана

nisakanüül – abivahend ravimi viimiseks udarasse
teat cannula
Zitzenkanüle
сосковая канюля

nisakeha – nisa
teat body
Zitzenkörper
тело соска

nisakumm – nisakannu elastne siseosa
teat cup liner, rubber
Zitzengummi
сосковая резина

nisamassaaž – tegevus piimaerituse soodustamiseks lüpsiks ettevalmistamisel või järellüpsil
teats massage
Zitzenmassage
массаж сосков

nisa pikkus – mõõde nisaotsast udarapõhjani
teat length
Zitzenlänge, Strichlänge
длина соска

nisapõletik – enamasti vigastustest tingitud põletik nisas
teat inflammation
Zitzenentzündung
воспаление соска

nisatipp – nisa ots, millel asub nisakanalit sulgev lihas
teat tip
Zitzenspitze
наконечник соска

nisatsistern – udaratsisterni alumine silindriline osa
teat cistern
Zitzenzisterne, Zitzenraum
молочная цистерна соски

nisauuris – nisaseinas arenenud näärmekogum, mille juha avaneb nisa pinnale

teat fistula
Fistel der Zitze
молочная фистула

nisu – toidu- ja söödateravili
wheat
Weizen
пшеница

nisupraak – piiritusevabriku tootmise nisujäätmed
distiller grain
Weizenschlempe
пшеничная барда

nitraat – lämmastikhappe sool
nitrate
Nitrat
нитрат

nitrit – lämmastikushappe sool
nitrite
Nitrit
нитрит

nitrosomüoglobiin – nitriti ja müoglobiini reageerimisel tekkinud ühend, nn soolamispuanane
nitrosomyoglobin
Nitrosomyoglobin
нитрозомиоглобин

njuuhämpširi linnutõug – USA-s aretatud kanatõug
New Hampshire poultry breed
New(-)Hampshire
нью-гемпшир порода кур

noodapüük – kalapüük nootadega
dragnet, seine(-haul) fishing
Schleppnetzfisherei
неводной лов

nooremis, emik – siga esimese poegimiseni
gilt, young sow
Jungsau
свинка

noorjäär, jäärik – noor kastreerimata jäär
young ram, yearling ram, tup
Jährlingsbock
баран-перьярок

noorkarjafarm, -laut – hoone(d) noorloomade pidamiseks

young stock farm, shed
Jungviehfarm, -stall
ферма, хлев для молодняка

noorlamba-, talleliha – alla 12 kuu vanustelt noorlammastelt saadav liha
lamb (meat)
Lammfleisch
мясо ягненка, ягнятина

noorlamba-, tallevill – vill, mis on saadud noorlammastelt
lambswool, prime wool
Lammwolle, Jungschafwolle
шерсть поярок

noorlinnupatarei – puuride kompleks noorlindude kasvatamiseks
cage battery of young chicks
Aufzuchtatterie
батарея для выращивания птиц

noorloom – loom sündimisest majandus- või kasutusküpsuse saavutamiseni
young animal
Jungtier
молодняк

noorutt, utik – poegimata noor lammas
ewe lamb
Mutterlamm
ярка, ярочка

normaalhambumus, normaalne hambumus – liigiomane, hambumus mille puhul hambaread asuvad kohakuti
normal bite, end-to-end bite
Neutralbiss, Normalbiss
нормальный прикус

normaaljaotus, nominaaljaotus – kvantitatiivse tunnuse (arvtunnuse) pidev jaotusfunktsioon
normal distribution
Normalverteilung
нормальное распределение

normaalne säbarus – säbarus, mille puhul looke kaare kõrgus ja alus on võrdsed
normal curliness
normalbogige Kräuselung
нормальная извитость

normaliseeritud piim – piim, mille rasvasisaldus on standardiseeritud
standardized milk
eingestellte Milch
нормализованное молоко

noot – järelveetav kalapüügivõrk
seine
Schleppennetz, Zugnetz
невод

norfolgi traavel – ümara kerega, madalajalgne, väikese kuiva peaga, lühikese lihaselise kaela ja laia lühikese seljaga hobune
Norfolk trotter
norfolker Traber, Norfolk-Traber
норфолькский рысак

normaalistak – ratsaniku õige kehaasend
correct seat
Normalsitz
правильная посадка

normaalne pea asetus – hobuse pea kalle seljajoone suhtes 45 kraadi
normal holding of the head
normaler Kopfansatz
нормальная постановка головы

normandia veisetõug – piimaveisetõug Prantsusmaal
Normande cattle
Normanne-Rind
нормандская порода коров

normeeritud söötmine – põllumajandusloomade söötmine vastavalt tarbenormidele
rationed feeding
normierte Fütterung
нормированное кормление

norra punasekirju veisetõug – piimaveisetõug Norras
Norwegian Red-and-White cattle breed
norwegisches rotbuntes Rind
норвежская красно-пестрая порода коров

nudistamine – sarvealge või sarvede eemaldamine
dehorning
Abhornen
удаление рогов, обезроживание

nudi tõug – sarvedeta tõug
hornless breed
hornlose Rasse
комолая порода

nugis – kärplaste perekonda kuuluv karusnahaloom (kivi- ja metsnugis)
marten
Marder
куница

nukleiinhape – rakus esinev päriliku informatsiooni säilitaja ja edasiandja (DNA, RNA)
nucleic acid
Nukleinsäure
нуклеиновая кислота

nukleoproteiid – liitvalk; valgust ja nukleiinhapest koosnev proteiin
nucleoproteid
Nukleoproteid
нуклеопротеид

nukleotiid – nukleiinhappe koostisosa, mis on lämmastikaluse süsivesiniku ja fosforhappe keemiline ühend
nucleotide
Nukleotid
нуклеотид

nukleotiidjärjestus – nukleotiidipaaride järjestus DNA molekulis, mis määrab geneetilise informatsiooni
nucleotide sequence
Nukleotidfolge
последовательность нуклеотидов

nurmkana, põldpüü – kanaliste seltsi, faasanlaste sugukonda kuuluv lind
partridge
Redhuhn
куропатка

nutria, sookobras – Lõuna-Ameerika subtroopikast pärinev näriline karusnahaloom
coypu, nutria, river rat
Nutria, Sumpfbiber
нутрия

nuubia ulukeesel – kodueesli eellane
African wild ass
nubischer Wildesel
африканский нубийский дикий осел

nuum – loomade söötmine nende lihajõudluse suurendamiseks
fattening
Mast
откорм

nuumafarm – hoone(d) nuumloomade pidamiseks
fattening farm, feedlot
Mastfarm
откормочная ферма

nuumajõudlus – hinnatakse kasvukiiruse, varavalmivuse ja söödaväärinduse järgi
fattening performance

Mastleistung
откормочная продуктивность

nuuma-, tapakonditsioon – toitumusaste, mis tagab soovitava rümbakvaliteedi
fattening, slaughtering condition
Mastzustand, -kondition
откормочная, убойная кондиция

nuumaliik – sigade pidamisvõtete kogum erineva koostisega lihakehade tootmiseks (peekoni- ja rasvanuum)
fattening type
Mastart, Masttyp
тип откорма

nuumaratsioon – nuumamisel kasutatav söödaratsioon
fattening ration
Mastration
откормочный рацион

nuumatehnika – söötmis- ja pidamisvõtted loomade nuumamisel
fattening technique
Masttechnika
техника откорма

nuumaviis – nuumloomade söötmine ja pidamine laudas, karjamaal või põllul
fattening type
Mastverfahren
способ откорма

nuumkari – nuumloomade kooslus
fattening herd, stock
Mastherde
откормочное стадо

nuumloom – lihaks kasvatatav loom
fattening animal
Masttier
откормочное животное

nuumvasikas – piimasöödal põhinev vasikate intensiivnuum (valgelihanuum)
fattening calf
Mastkalb
откормочный телок

nõgus lanne, nõgulanne – seljajoonest madalam lanne
hollow loin
Senklende, vertiefte, eingesunkene Lende
седловатая, вогнутая поясница

nõgus selg – eksterjööriiviga, kus seljajoon on nõgus

hollow, sunken back
vertiefter, eingefallener Rücken, Senkrücken
вогнутая, провислая спина

nõgestõbi, urtikaaria – nahale tekkinud kõrgemad alad ehk kublad
nettle rash hives, urticaria
Urtikaria, Nesselsucht
крапивная сыпь

nõlg – väga nakkav ülemiste hingamisteede bakterite teel leviv haigus hobustel
strangles
Rotz
МЫТ

nõrk närvitalitluse tüüp – kõrgema närvitalitluse tüüp, mida iseloomustavad nõrgad erutusprotsessid
whack, melancholic type
schwacher Typ, Melancholiker
слабый тип (нервной системы), тип меланхолика

nägemisretseptorid, fotoretseptorid – valgusärrituse vastuvõtavad ja ümbritsevate esemete kohta informatsiooni hankivad rakulised moodustised silmas
optic(al) receptors, photoreceptors
optische Rezeptoren, Photo-Rezeptoren
зрительные рецепторы, фоторецепторы

näidisratsioon – loomaliigile või -rühmale koostatud soovituslik söödaratsioon
recommended ration
Musterration
показательный рацион

näitusekonditsioon – näituselooma hea toitumusseisund
show(ing) condition
Ausstellungskondition
выставочная кондиция

näljapeenus – üksikute villkarvade peenuse ebaühtlus villkarva ulatuses, mis on tingitud lamba ebaõigest söötmisest
wool break
Hungerfeinheit
голодная тонина шерсти

näljaperiood – looma lühiaegne näljutamine
fasting, starvation period
Nüchterungszeit
голодная выдержка

näljutamine – loomade tapaeelne söödata pidamine
preslaughtered fasting, starvation
Schlachtungsaufschub

ГОЛОДНАЯ ВЫДЕРЖКА

näritud karvkate – karusnaha kahjustus närimise tulemusena
barbered hair coat, chewed-off hair
genagte Haarkleid
обглоданная шкура

närv – närvikiudude kimp, mis juhib edasi närviimpulssi
nerve
Nerv
нерв

närviimpulss – kiiresti edasi kanduv närvikoosisene erutus
nervous impulse, excitation wave
Erregungsimpuls, Nervenimpuls
нервный импульс

närvikeskus – kesknärvisüsteemi hallolluses asetsevate närvirakkude kogum
nerve centre
Nervenzentrum, Reflexzentrum
нервный центр

närvikiud – närviraku jätke
nerve fiber
Nervenfaser
нервное волокно

närvi-, ganglionirakud – kesknärvisüsteemi hallolluses ja ganglionides paiknevad rakud
nerve cells
Nervenzellen
нервные клетки

närvisüsteem – organismi elundkond, mis reguleerib ja ühtlustab elundite talitlust, kohandab seda sise- ja väliskeskkonna tingimustega
nervous system
Nervensystem
нервная система

närvitsentrumite toonus – organismi närvitsentrite pidev mõõdukas pingeseisund, füsioloogiline aktiivsus
neural centric tone
Tonus der Nervenzentren
тонус нейронных центров

näärmealveoolid – avara valendikuga kerajad näärme lõpposad
acinus
Drüsenbläschen, Azinus
ацинус

näärmed – sekreeti tootvad elundid

glands
Drüsen
железы

näärmemagu – lindude mao eespoolne osa, mis järgneb söögitorule
glandular stomach
Drüsenmagen
железистая желудок

näärmetsistern – udaratsisterni ülemine osa
gland cistern
Drüsenzisterne
железистая цистерна

nülgimine – naha eemaldamine tapetud loomalt
skinning, flaying, dehidring
Enthäuten
снятие шкурки

nülitud nahk – surnud loomalt eemaldatud nahk
skinned, dehidred, flayed skin
abgezogenes Fell
снятая шкурка

nümfomaania, andromaania – emasloomade haiglane pidevate ja tugevate innatunnustega,
kuid steriilsusega kaasnev seisund
nymphomania
Nymphomanie
нимфомания, андромания

O

O-asetus, O-jalgne asetus – jalad on randme- ja kannaliigese kohalt välja kumerdunud
Genu Varum, bow-leggedness, bandiness, bandy-leg, tibia vara
fassbeinige, O-beinige Stellung, Fassbeinigheit
O-образная постановка ног

odrasöötühik – ajalooline söötade toiteväärtuse hindamise ühik Skandinaaviamaades
barley feed unit
Gerstenfuttereinheit
ячменная кормовая единица

oftalmia – silmapõletik
ophtalmia
Ophtalmie
офтальмия

ogakiired – paindumatud teravaotsalised okkataolised uimekiired
spine rays
Hartstrahlen
колючие лучи

ohvillkarvad – pea ja jäsemete alaosi katvad lühikesed karvad
beard hair
Deckhaar, Stichelhaar
кроющий волос

ohjad – rakmete osa hobuse juhtimiseks, mis kinnitatakse suuliste rõngaste külge
reins
Leine, Zügel
вожжи

ohutustehnika – organisatsiooniliste ja tehniliste abinõude süsteem, millega välditakse
kahjulike tootmistegurite mõju
safety technique
Technik der Arbeitsschutzes
техника безопасности

oimukoht – kõrva, kulmu ja pealae vaheline pea osa, meeukoht
temple
Schläfe, Schläfengegend
висок

oinas – kastreeritud isane lammas
wether, gelded ram
Hammel
валух

oinastall, oinik – kastreeritud isane tall
wether lamb
Hammellamm
валушок

okse – suu või nina kaudu väljutatud mao või eesmagude sisaldis
vomit
Erbrochene
рвотная масса

oksforddauni lambatõug – inglise lihalambatõug
Oxford Down sheep breed
Oxforddaunschafrasse
оксфорддаунская порода овец

oksütotsiin – hüpofüüsi tagasagara hormoon
oxytocin
Охутозин
ОКСИТОЦИН

olelusvõitlus – isendite võitlus ellujäämise eest looduses, võimaluse eest jätta endast järglasi
struggle for existence
Daseinkampf
борьба за существование

oligospermia – spermide vähesus spermas
oligospermia
Oligospermie
олигоспермия

oliguuria – neerude kaudu erituva uriini vähesus
oliguria, oliguresia
Oligurie
олигурия

omahind – toodangu ühiku kohta tehtud kulutused
net cost, cost price
Selbstkosten(preis)
себестоимость

omajõusööt – majandusüksuses kohapeal toodetud segajõusööt
home-grown concentrate
wirtschafteigenes Kraftfutter
концентраты собственного производства

omand, omandus – õiguslik võim asja üle, omandiõigus
property, ownership
Eigentum
собственность

omandatud immuunsus – läbipõetud haiguse tagajärjel omandatud vastupanuvõime sellele haigusele
acquired immunity
erworbene Immunität
приобретенный иммунитет

omajõudluse järgi kontrollitud loom – loom, keda on kontrollitud toodanguomaduste järgi
performance tested animal
leistungsmässig-überprüfter Tier
животный, проверенный по продуктивности

onager – liik eeslikute alamperekonnas
onager
Onager, Halbesel
онагр

ondatra, piisamrott – veekogude kallastel elunev näriliste hulka kuuluv poolveelise eluviisiga loom
marsh rabbit, muskrat
Ondatra, Bisamratte
ондатра, мускусная крыса

onkootne, kolloidosmootne rõhk – kolloidainetest (nt valkudest) põhjustatud osmootne rõhk
oncotic pressure
onkotischer Druck
онкотическое давление

ontogenees, isendiareng – isendi areng viljastunud munarakust kuni surmani, st geneetilise informatsiooni realiseerumise protsess
ontogeny, ontogenesis
Ontogenese, Individualentwicklung
онтогенез

oogoon(id) – munarakkude algastmed, emaslooma sugurakkude paljunemise esimene aste, mis esineb sünnieelses eas ja kestab pidevalt kuni looma vananemiseni
oogonium, oogonia
Oogonium, Oogonien
оогоний

oolemm(a), munarakukest – munarakku ümbritsev läbipaistev membraan
zona pellucida, oolemma
Zona pellucida, Oolemma
оолемма, оволемма, яйцевая оболочка

ootsüüt – mitteküps munarakk, millest pärast jagunemist saab küps munarakk
oocyte
Oozyt
ооцит

operaatorgeen – struktuurgeenide transkriptsiooni kontrolliv geen, mis kuulub reguleerivate geenide hulka
operator-gene
Operator-Gen
ген-оператор

operon – struktuurgeenide üksus koos operaatorgeeniga
operon
Operon
оперон

optimaalne poegimisvahemik – majanduslikult soodsaim poegimisvahemiku kestus
optimal calving/farrowing/lambing/kidding interval
optimale Zwischenkalbezeit
оптимальный межотельный период

optimaalne seemendusaeg – seemenduseks sobivaim aeg pärast poegimist ja innaajal, nii et spermid jõuavad ovulatsioonimomendiks munajuhasse
optimal insemination time
Besamungszeitpunkte
оптимальный срок осеменения

orgaaniline – elusa loodusega, s.o organismidega seotud, neisse puutuv või neile omane
organic
organisch
органический

orgaanilise aine aeroobne lagundamine – orgaanilise aine kõdunemine aeroobsete mikroorganismide elutegevuse tagajärjel
aerobic bio-degrading of organic matter, putrefaction of organic matter
aerobe Zerlegung / Abbau organischer Stoffe
гниение органического вещества

orgaanilise aine anaeroobne lagundamine – anaeroobsete mikroorganismide elutegevuse tagajärjel toimuv orgaanilise aine lagunemine, fermentatsioon
anaerobic bio-degrading of organic matter
anaerobe Zerlegung / Abbau organischer Stoffe
анаэробное разложение органического вещества

orgaanilised mineraalelemendid – valkude ja/või aminohapetega seotud mineraalelemendid
organic mineral compounds
organische Mineralpräparate
органические минеральные препараты

orgaaniline väetis – väetamiseks mulda manustatav orgaaniline aine
organic fertilizer
Biodünger
органическое удобрение

organ, elund – eluks vajalikku talitlust sooritav kehaosa; eriliseks talitluseks määratud kudede kogum
organ
Organ
орган

organism – tervikühiku moodustav elav keha, loom või taim; elusolend
organism
Lebewesen, Organismus
живое существо, организм

organoleptiline – meeleorganite või meeleorganiga tajutav; nt organoleptiline hindamine
organoleptic
organoleptisch
органолептический

orianteerumisrefleks, valverefleks – inimese või looma kaasasündinud reaktsioon uuele ärritile, mingile muutusele ümbruskonnas
orientative reflex
Wächterreflex
ориентировочный рефлекс

originaalandmed – esmased, algsed registreeritud andmed
original information, primary data
Originalangaben, Direktdaten
сведения из первоисточника

orikas – kastreeritud isane siga
barrow, castrated boar
Borg, kastrierte Eber
кастрированный кабан

orlovi traavel – Venemaal aretatud hobusetõug
Orlover, Orlov trotter
Orlow-Traber
орловский рысак

ornitoos, klamüdioos – lindude nakkushaigus, millesse võib nakatuda ka inimene
ornithosis
Ornithose
орнитоз

orpingtoni kana – Briti üldkasutatav kanatõug
Orpington hen
Orpington-Henne
орпингтон порода кур

orpingtoni part – hea nuuma- ja lihatoodanguga parditõug
Orpington duck
Orpington-Ente

порода уток орпингтон

osaliselt suletud liin – liin, kus emasloomi tiinestatakse põhiliselt sama liini isasloomadega, kuid kasutatakse ka teiste liinide isasloomi

partially enclosed line

teilweise geschlossene Linie

частично закрытая линия

osaratsioonilised segajõusöödad – lisaks põhiratsioonile söödetavad jõusöödad

partial compound feeds

Teilmischfutter

частичные комбикорма-концентраты

osatahtsus, osakaal – kellegi või millegi suhteline tähtsus mingis süsteemis

relative weight / importance

Anteil

удельный вес

osmootne rõhk – lisarõhk, mis tekib lahusti difusiooni korral suurema kontsentratsiooniga lahuses

osmotic pressure

osmotischer Druck

осмотическое давление

osteolüüs – luukoe hävimine

osteolysis, ossifluence

Osteolyse

остеолиз

osteomalaatsia, luupehmumus – krooniline haigus düstroofiliste muutustega luukoos

osteomalacia

Osteomalazie, Knochenweiche

остеомалация

ostsillonarkoos – kaladel vahelduvvoolu elektriväljas ilmnev seisund, mille puhul kala kaotab liikumisvõime ja tasakaalu ning jääb liikumatult lebama, vajudes aeglaselt põhja

oscillo-narcosis

Oszillonakrose

осциллонаркоз

ostsillotaksis – kaladel vahelduvvoolu elektriväljas ilmnev seisund, mille puhul ta viskleb rahutult siia-sinna

oscillotaxis

Oszillotaxis

осциллотаксис

ostujõusööt – sööt, mida ei toodeta kohapeal

purchased / bought-in compound feed

Zukauffuttermittel

заводской комбикорм, приобретенный комбикорм

otoliidid – kalade sisekõrvas olevad lubikehakesed (kuulmekivikesed), tasakaaluelundi osa
otoliths
Statolithen, Otolithen
статоли́ты, отоли́ты

otsaju – eesaju osa, mis jaguneb kaheks mõhnkehaga ühendatud poolkeraks
end brain
Endhirn, telenzefalon
конечный мозг

otseliikuvad spermid – spermid, kes oma pikitelje ümber pööreldes liiguvad otsesuunas
straight moving sperms
vorwärtsbewegliche Spermien
прямолинейно движущие сперматозоиды

otsene kalorimeetria – kehast vabanenud energiahulga kindlakstegemine kalorimeetrilise
kambri ehk biokalorimeetri abil
direct calorimetry
direkte Kalorimetrie
прямая калориметрия

ottesugulus, veresugulus – looma ja tema eellase sugulus
blood / direct relationship, consanguinity
direkte Verwandtschaft
прямое родство

otsmik – peaosa silmi ühendavast joonest ülevalpool
forehead
Stirn
лоб

otsmiku kitsus – mõõde sirkliga otsmiku kõige kitsamast kohast
narrowness of forehead
Stirnenge
узость лба

otsmiku laius – mõõde sirkliga kulmukaarte kõige kaugemate punktide vahelt
broadness of forehead
Stirnbreite
ширина лба

otsmiku pikkus – mõõde sirkliga otsmikukandi keskelt jooneni, mis ühendab silma sisemisi
nurki
length of forehead
Stirnlänge
длина лба

otsmikurihm – päitsete või valjaste osa
frontlet (of the harness), headband, front bridle-strap, brow-band

Stirnriemen

налобник, лобный ремень

ovaalne laudjas – reieliigestelt suurema laiusmõõtmega laudjas

oval croup / rump

ovale Kruppe / Rump

овальный круп

ovalbumiin – munavalges esinev valk

egg albumin

Ei(er)albumin, Ovalbumin

овальбумин, яичный альбумин

ovariaaltsükkel – sigimistsükli osa, mis haarab munasarjas folliikuli- ja kollakehafaasi

ovarium cycle

Eierstockzyklus, ovarial Zyklus

овариальный / овуляционный цикл

ovariotoomia – emaslooma munasarja kirurgiline eemaldamine

ovariotomy

Ovariectomie

овариотомия

ovogenees, oogenees – munaraku arenemisprotsess munasarja iduepiteelist

ovogenesis, oogenesis, ovigenesis

Oogenese, Eientwicklung

овогенез, оогенез

ovoskoop – aparaat munade läbivalgustamiseks

candling lamp, ovoscope

Schierlampe

овоскоп

ovulatsioon, munairre – munaraku eraldumine valminud folliikulist

ovulation

Ovulation, Follikelsprung

овуляция

ovulatsioonihäired – ovulatsiooni toimumine ebaõigel ajal või selle ärajäämine

dysovulatio

Ovulationsstörung

расстройство овуляции

P

paaridevalik – sihipärane isas- ja emasloomapaaride valik soovitud omadustega järglaste saamiseks

selection of pairs

Paaranstauung

подбор

paarisrakend – kahehobuse rakend

two-horse team / harness

Zweigespann, zweigespanniges Geschirr

двукратная / парная упряжка

paarisuimed – rinna- ja kõhuuimed, mille ülesanne on suunata liikumist püstiasendis

paired fins

paarige Flossen

парные плавники

paaritamata emasloom – paaritusperioodil paaritamata jäänud emasloom

barrener / geld female

nicht gedeckte Muttertier

прохолостевшая самка

paaritud uimed – selja-, pära- ja sabauimed, mis suunavad liikumist rõhtasendis

non-paired fins

unpaarige Flossen

непарные плавники

paaritus – akt, mille käigus isasloom viib seemne emaslooma suguorganitesse

pairing, coupling, mating

Paarung, Begattung, Paarungsakt

случка

paaritusimpotentsus – isaslooma võimetus emaslooma paaritada

impotentia coeundi

Begattungsimpotenz

бессилие к случке

paaritusintensiivsus – paarituste arv isaslooma kohta ajaühikus

intensity of mating

Paarungsintensität

интенсивность спаривания

paarituskoormus – isaslooma sugulise kasutamise aktiivsus paaritussesoonil

service rate per sire

Deckbelastung des Vatertieres

половая нагрузка

paaritusmeetod – loomade seemendusviis (kontrollitud ehk käest-, vaba-, haarempaaritus jm)
mating method
Paarungsmethode
метод спаривания

paaritusplaan – arvestusvorm, mis näitab vanempaaride kasutamise plaani
mating plan
Begattungsplan
случной план

paarituspukk – seade emaslooma fikseerimiseks paarituse ajal
breeding / servise crate
Decksatnd
случной станок

paaritusregister – register, kuhu märgitakse loomade paaritused
service register
Deckregister
журнал для учета случек

paaritussesoon, paaritushooaeg, paaritusperiood – sõltub loomaliigi sigimisfüsioloogiast
breeding / service / mating season
Deckzeit, Paarungszeit
случной сезон

paarumistüüp – populatsiooni homosügootsust või heterosügootsust suurendav paaridevaliku tüüp
mating type
Paarungstyp
тип спаривания

pahaloomuline – halvas suunas kulgev, halva prognoosiga, raskesti või üldse mitte ravile alluv
malignant, pernicious
böartig
злокачественный

pahaloomuline turse, gaasgangreen – äge anaeroobne infektsioon
gasgangrene
Gasbrand
злокачественный газовый отек

pahhüteen, pahhüneem – jämedate kromosoomide staadium meioosi reduktsioonjagunemise (taandjagunemise) profaasis
pachytene, pachynema
Pachytän
пахитена

paigalseisurefleks – emaslooma sugurefleks, mis näitab paaritusvalmidust
standing / still reflex

Duldungsreflex
рефлекс неподвижности

paigutustihedus – loomade arv pinnäühikul
spacing / stocking density
Stellungsdichte, Tierbelegung, Besatzdichte
плотность размещения

paikne elektritarar – püsielektritarar
fixed electric fence
fested Elektrozaun
неподвижный электроизгородь

paikne söödajaotur, statsionaarne söödajaotur – loomakasvatuse ruumi seade, mille alus ja ajam on kinnitatud jäigalt, konveier on seotud söödakünade või sõimedega
stationary crop distributor
örtlicher Futterverteiler
стационарный кормораздатчик

paikne tuimastus, kohalik tuimastus, lokaalanesteesia – blokeeritud närvide erutuse juhtimise võime katkemine novakaiini toimel
local anesthesia
Lokalnästhesie
местная анестезия

painutusrefleks – mootorsete närvide ärritamisel avalduv refleks, mis tekitab liigestuvate luude vahelist nurka vähendavate lihaste kontsentratsiooni
flexion reflex
Krümmungsreflex, Biegungsreflex
изгибательный рефлекс

pais, tamm – vesiehitus veevoolu tõkestamiseks või veepindade (kõrguse) vahe loomiseks
storage dam
Hauptdamm
плотина

paisjärv – paisu või tammide abil ülespaisutatud reguleeritava veetasemega looduslik või tehiskärv
dammed lake
Stausee
запрудное озеро

paistetuse – põletiku või löögi tagajärjel tekkinud turse
swelling
Anschwellung
напухание

paistiik, peatiik – tiik, mille ülesanne on tagada kõigi tiikide veevajadus, filtratsioon ja aurumine kaasa arvatud
main pond

Stauteich, Talsperrenteich
главный пруд

palavik – püsisoojaste organismide normaalsest kõrgem kehatemperatuur
fever
Fieber
лихорадка

pale – põse ülaosa
jowl, chap
Wangen
челюсть

paljaslootekarusnahk, koljakk – karakulliembrüo nahk, mille villa pikkus on alla 2,5 cm
dehaired / dewooled skin, pelt
geschorenes / glattes Schaffell, Goljak
голяк, стриженная / обезволенная шкура

paljundusfarm, paljundusosakond – tootmisüksus, kus peetakse suguloomi ja kus toimub
roegimine
reproductive farm, department
Reproduktionsfarm
репродукторная ферма

paljunemine, sigimine – järglaste saamine
reproduction
Reproduktion
размножение

paljupoegsus – võime sünnitada mitmikuid
multiparous
Vielfruchtigkeit, Multiparous
многплодие

palpeerimine – uurimine kompimise teel
palpation, manual examination
Palpation, Tasten
ощупывание

panariitsium – piirde ja sõravahe nahaaluse sidekoe ning naha mädas-nekrootiliste
protsessidega kulgev sõravahehaigus
panaritium
Panaritium
панариции

pankreas, kõhunääre – kaksteistsõrmiku käärus paiknev seedeensüüme tootev nääre
pancreas
Pankreas, Bauchspeicheldrüse
поджелудочная железа

pankreasenõre – värvitu, läbipaistev leeliselise reaktsiooniga seedeensüüme sisaldav vedelik
pancreatic juice
Pankreassaft
панкреатический сок

pankreatiin – sea pankreasest saadud pankreasepulber, mis sisaldab pankrease ekskretsiooni-ensüüme
pancreatin
Pankreatin
панкреатин

pankreatiit – kõhunäärmerpõletik
pancreatitis
Pankreatitis
панкреатит

pankreosümiin – pankrease sekretsiooni vallandav hormoon
pancreosymin
Pankreozymin
панкреоцимин

panmiks, vabapaarumine – isendite populatsioonisisene vaba (valikuta) paarumine mutatsioonide ja migratsiooni puudumisel
panmixis, random mating
Panmixie
панмиксия, панмиксис

panmiktiline populatsioon – populatsioon, mida iseloomustab isendite ristumise täielik juhuslikkus nende geneetiliste omaduste suhtes, mutatsioonide ja migratsiooni puudumine
panmictic population
panmiktische Population
панмиктическая популяция

ransootia – lausloomataud
panzootic
Panzootie
панзотия

pantootenhape, B₅-vitamiin – eesmagude mikrofloora poolt sünteesitav vitamiin
pantothenic acid, vitamin B₅
Pantothensäure, Vitamin B₅
пантотеновая кислота, витамин B₅

parabioos – elu ja surma vaheline piiriseisund
parabiosis
Parabiose
парабиоз

parakeratoos – enamasti võõrdepõrsastel ja kesikutel tekkiv nahahaigus, mida iseloomustab naha paksenemisega kulgev sügelistetaoline ekseem

parakeratosis
Parakeratose
паракератоз

paralleel-lüpsiplats – lüpsiplats kus lehmad paiknevad risti teeninduskanaliga
parallel milking parlo(u)r
Parallelmelkstand
параллельная доильная площадка

parandaja isasloom – kõrge aretusväärtusega isasloom
sire-improver
verbessender Vererber
самец-улучшатель

parandatud tõug, üleminekutõug – tõug, mille tõuomadused aretuse käigus pole lõplikult
välja kujunenud
improved breed
Übergangsrasse
улучшенная порода

parasiidikandja – parasiite või nende vahevorme kandev isend
parasite carrier
Parasitenträger
паразитоносите́ль

parasiidiresistentsus – vastupanuvõime parasiitidele
parasite resistance
Resistenz gegenüber Parasiten
паразитоустойчивость

parasiit – nuginine või söödik, taim- või loomorganism, kes elab teise organismi peal või sees
ja toitub selle kulul
parasite
Parasit
паразит

parasitaar- – parasiitide poolt põhjustatud
parasitic
parasitär
паразитарный

parasiteerimine – parasiidina elamine teise organismi arvel
parasitism
Parasitieren
паразитирование

parasitoloogia – teadus parasiitidest
parasitology
Parasitologie
паразитология

parasümpaatilised närvikiud – närvikiud, mis väljuvad kesk- ja piklikust ajast ning seljaaju ristluuosast

parasympathetic nerve fibers

parasympathische Nervenfaser

парасимпатические нервные волокна

parasümpaatiline närvisüsteem – vegetatiivse närvisüsteemi osa, mis koos sümpaatilise närvisüsteemiga reguleerib siseelundite talitlust

parasympathetic nervous system

parasympathisches Nervensystem

парасимпатическая нервная система

parathormoon, paratüroidiin – polüpeptiidne kõrvalkilpnäärmehormoon, mis reguleerib kaltsiumi-fosfori ainevahetust

parathormon

Parathormon

паратгормон

paratuberkuloos, Johne haigus – krooniline seedetrakti nakkushaigus mäletsejalistel, mis on põhjustatud *Mycobacterium paratuberculosis* (*M. avium* subsp. *paratuberculosis*) poolt

paratuberculosis

Paratuberkulose

паратуберкулез

paratüroidnäärmed, kõrvalkilpnäärmed – kilpnäärme kapslile kinnitunud nisuterasuurused sisesekretsiooninäärmed

parathyreoid glands

Nebenschilddrüsen, Beischilddrüsen

паратиреоидные железы

paratüüfus – vasikatel, varssadel ja põrsastel, aga ka lammastel ja lindudel esinev soolenakkus

paratyphoid (infection)

Paratyphus

паратиф

pardikasvatus – partide sihipärane kasvatus

duck breeding

Entenzucht

утководство

pardiliha – partide tapmissaadus

duck meat

Entenfleisch

утятина

pardimuna – pardikasvatussaadus

duck('s) egg

Entenei

утиное яйцо

parees – osaline lihasehalvatus, tahteliste liigutuste puhul ilmnev lihaste nõrkus
paresis
Parese
парез, полупаралич

parema jala galopp – galopp, mille puhul hobune annab enne lennufaasi äratõuke parema jalaga
jalaga
right gallop
Rechtsgalopp
галопа справа

parkimine – toornaha töötlemine parknahaks parkainete, nt tanniini sisaldavate ainetega immutamise teel
tannage
Gerben
дубление

parknahk – pargitud nahk
(tanned) leather
Leder
дубленая кожа

parkuur – takistuste järjestus ratsaspordis
course, parcour
Parcours
паркур

parotiit – kõrvasüljenäärme põletik
parotitis
Parotitis
паротит

part – (*Anas*) suure levikuga, haneliste perekonda kuuluv põllumajanduslind
duck
Ente
утка

partla – hoone partide kasvatamiseks
duck house / shed
Entenstall
УТЯТНИК

partenogenees, neitsissigimine – ainusuguline sigimine, munaraku arenemine viljastumiseta
parthenogenesis
Parthenogenese
партеногенез

passaaž – koolisõidu element - aeglane kõrge rütmiline koondtraav

passage
Passage
пассаж

pasta – püdelaks massiks peenestatud sööt
paste
Pasta, Paste
паста

pastörelloos – bakteriaalne hingamisteede nakkushaigus
pasteurellosis
Pasteurellose
пастереллоз

pastörisaator – seade vedelike kuumutamiseks
pasteurizer
Pasteurisator
пастеризатор

pastöörimine – toote kuumutamine säilivuse pikendamiseks
pasteurization
Pasteurisiern
пастеризование

pastööritud piim – piim, mida on kuumutatud patogeensete mikroorganismide hävitamiseks ja mis on koheselt jahutatud
pasteurized milk
pasteurisierte / erhitzte Milch
пастеризованное молоко

patofüsioloogia, patoloogiline füsioloogia – patoloogia haru, mis käsitleb haige organismi ja selle rakkude talitlust ning iseärasusi, haiguste tekkimise põhjusi ning kulgemise seaduspärasusi
pathophysiology
Patophysiologie
патофизиология

patogeen – organism või materjal, mis võib põhjustada haigestumist, nt patogeenne mikroorganism
pathogen
Pathogen
патоген

patogeenne, patogeensus – tõvestav, haigusttekitav
pathogenic, pathogenicity
pathogen, Pathogenität, Infektiosität
патогенный, патогенность

patogeneetiline ravi – organismi häiritud füsioloogiliste talitluste normaliseerumisele ja taastumisele suunatud ravi

pathogenetic therapy
pathogenetische Therapie
патогеническая терапия

patoloogia – haigusõpetus
pathology
Pathologie
патология

patoloogiline sünnitus – kõrvalekalle normaalsest sünnitusest
morbid labor, pathologic labor
pathologische Geburt
патологические роды

patoloogiline morfoloogia – teadusharu, mis uurib patoloogilist anatoomiat ja histoloogiat
pathological morphology
pathologische Morphologie
патологическая морфология

Pavlovi maofistul – vahend maonõre hankimiseks
Pavlov pouch
Pavlovscher kleiner Magen, Pavlovscher Beutel
фистуль Павлова, малый желудочек по Павлову

pea – keha eesmine osa
head
Kopf
голова

peaaju – ajukoljus asuv kesknärvisüsteemi osa, mis selgroogsetel koosneb piklikust, taga-, kesk-, vahe- ja otsajust
brain, cerebrum
Gehirn, Hirn
головный мозг

peaaju- ja ajukelmepõletik, meningoentsefaliit – haigusetekiitajate ja nende toksiinide põhjustatud haigus, mida iseloomustavad närvihäired
meningoencephalitis
Meningoenzephalitis
менингоэнцефалит

pea asetus – pea kalle horisontaali suhtes
head holding
Kopfansatz
постав головы

pea kattumus villaga – lambatõule omane tunnus
head wool covering
Kopfbewollung
оброслость шерстью головы

pea laius – mõõde kulmukaarte kõige laiemast kohast
head width
Kopfbreite
ширина лба

pealiskarv, pealiskarv – säsi sisaldavad pikad ja jämedad villkarvad
guard, over, top hair
Ober-, überhaar
ость, покрывные волоски

pea märgised – erineva suurusega valged laigud pea piirkonnas (kriips, kübe, laik, lauk, päits, täht, täpp)
markings on the head
Abzeichen am Kopf
отметины на голове

pea pikkus – mõõde kukla kõrgeimast punktist ninatipuni
head length
Kopflänge
длина головы

pea profiil – pea külgsuunas, näitab pea sirgust, kumerust (kongpea) või nõgusust (haugi- ja mopsipea)
head profile
Kopfprofil
профиль головы

peegelkarp(kala) – karpkala genotüüp, millele on iseloomulik harvad peeglit meenutavad soomused kehal
mirror carp
Spiegelkarpfen
зеркальный карп

peekon – noore nuumsea ühtlaselt jaotunud õhukese tihke pekiga liha; peekonisiga
bacon
Bacon
бекон

peekoninuum – noorsigade nuumatüüp peekoni tootmiseks
bacon fattening
Bacon -Mast
беконный откорм

peekonisiga – lihatüüpi siga, keda kasvatatakse peekoni tootmiseks
bacon pig
Baconschwein
беконная свинья

peeled – metallpulgad suuliste otstes

poles, rods
Kandarenanstangen, Kandarenscharen
дышло

peenise – isaslooma suguelund
penis
Penis
пенис

peensool – seedetrakti osa
little / small guts, smallow / narrow intestine
Dünndarm
тонкая кишка овца

peenvill – ühtlik peenvill (meriino), mida saadakse peenvillalammastelt
fine wool, merino wool
Feinwolle, feinhaarige Wolle
тонкая / тонкорунная шерсть

peenvillalambakasvatus – lambakasvatuse haru ühtliku peenvilla saamiseks
fine wool sheep breeding
Feinwollschafzucht
тонкорунное овцеводство

pehmed juustud – laabijuustude liik, bakterite või hallituse toimetel saadud juustud
soft cheese
weiche Käse
мягкие сыры

pehme lanne – eksterjööriiviga
soft loin
weiche Lende
мягкая поясница

pehme selg – eksterjööriiviga, seljajoon on vähem kui 5 cm nõrgus
soft back
weicher Rücken
мягкая спина

pehme sõrgats – eksterjööriiviga, sõrgatsi kaldenurk vertikaali suhtes on normaalsest suurem
soft / springy pastern
weiche Wessel
"мягкая бабка", пружинящая бабка

pehmesööt – segasöödalise ratsiooni korral loomadele või lindudele söödav suurema
niiskusesisaldusega sööt
soft fodder
Softfutter
влажный корм

pekoriino – Itaalias valmistatud lambapiimajuust
pecorino cheese
Pekorinokäse
пекорино

pekingi part – kultuurparditõug
Peking duck, Pekin
Pekingente
пекинская утка

pekipaksuse mõõtur – (ultraheli)aparaat sigade pekipaksuse mõõtmiseks
apparatus for measuring fat thickness
Apparat für Vermessen der Speckdichte
аппарат для измерения толщины шпика

pekk – sea varurasvkude
fat, lard
Speck
шпик

pektiin – taime rakukesta koostises olev polüsahhariid
pectin
Pektin
пектин

pelaagiline mari – koetud marjaterad, mis hõljuvad vees vabalt ega kleepu veealuste taimede ning esemete külge
pelagic roe
pelagischer Rogen
пелагическая икра

pelaagilised kalad – avaveekalad
pelagic fishes
pelagische Fische
пелагические рыбы

pelagiaal – avavesi, veekogu veemassiiv organismide elukeskkonnana
pelagic region
Pelagian
пелагиал

peled – Euraasia põhjaosa jõgedes ja järvedes elunev siiglane
peled
Peljad
пеляд, сырок

pellagra – avitaminoos, B-rühma vitamiinide vaegus
pellagra
Pellagra
пеллагра

penetrantsus – geeni fenotüübilise avaldumise sagedus ühesuguse genotüübiga isenditel
penetrance
Penetranz
пенетрантность

pepsiin – maonõres sisalduv proteolüütiline ensüüm, mis aktiveerub soolhappe toimel
pepsin
Pepsin
пепсин

peptidaasid, proteaasid – proteolüütilised ensüümid, mis lagundavad peptiidsidemeid
peptidases
Peptidasen, Proteasen
пептидазы

peptiidid – aminohappejääkidest koosnevad lühikeseahelalised valgud (kuni 50
amiinohappejääki)
peptides
Peptide
пептиды

peptiidside – aminohapete omavaheline side valgumolekulis
peptide bond
Peptidbindung
пептидная связь

peptonid – valkude hüdrolüütilise lagunemise vaheproduktid
peptones
Peptone
пептоны

perefarm – farm, mida majandab üks perekond
family (operated) farm, family-run farm
Familienfarm, Bauernhof
семейная ферма

perekond – geneetilises suguluses olevate isendite rühm, kes põlvnevad ühisest eellasest;
lähedasi liike ühendav süstemaatiline üksus
family
Familie
семья, род

perekondaretus – aretusperekonna loomine
family breeding
Familienzucht
разведение семейств

perekonnaalustaja – suure aretusväärtusega emasloom, kellest on alguse saanud
aretusperekond

foundation female

Stamm-mutter

родоначальница, предок по материнской линии

perifeerne närvisüsteem, piiridenärvisüsteem – närvidest ja nende teedel olevatest närvisõlmedest koosnev närvisüsteemi perifeerne osa

peripheral nervous system

peripheres Nervensystem

периферическая нервная система

perimüüsiüm – lihaskiudude kimpu ümbritsev sidekoeline moodustis

perimysium

Perimysium

перимизион

perioodiline kollakeha, ovulatsioonikollakeha – kollakeha, mille iga piirdub ühe innatsükliga

cyclic yellow body

periodische Gelbkörper, Ovulationsengelbkörper

овуляторное желтое тело

perioodikatse – kahest või enamast järjestikulisest arvestusperioodist koosnev loomkatse

period trial

Periodenversuch

опыт по периодам

periostiit, luuümbrisepõletik – luud ümbritseva sidekoelise kesta põletik

periostitis

Periostitis, Knochenhautentzündung

периостит

peristaltika – seedekulgla rütmiline kokkutõmbumine ja lõtvumine, mille tulemusena soole sisaldis (küümus) nihkub edasi

peristalsis

Peristaltik

перистальтика

peritoniit, kõhukelmepõletik – haigus, mille puhul tabandub kõhukelme ja kõhuõõneelundite serooskest

peritonitis

Peritonitis, Bauchfellentzündung

перитонит

personal – töötajaskond

personnel

Personal, Belegschaft

персонал

peršeroni hobusetõug – Loode-Prantsusmaal aretatud hobusetõug

Percheron horse breed

Percheron-Pferd

першерон

pruun karakull, kombar – pruuni karvastikuga karakullnahk
brown Karakul, Kombar
brauner Karakul, Kombar
комбар

pesa – lindude munemiskoht
laying nest
Legenest
гнездо для несушек

pesakast – karuslooma puuris olev varjualune või lindude tehispesa
nest box
Nistkasten
гнездо

pesakond – multipaarsete loomade ühest sünnitusest pärinenud järglased
litter, brood
Wurf
помет

pesakonnakaaslane – täisõve e täisõde, -vend
full sibs
Vollgeschwister
сибс

pesakonnajõudlus – võime toota järglasi pesakonnana
litter performance
Wurfleistung
продуктивность помета

pesamuna – munemise stimuleerimiseks ja pesaga harjutamiseks pessa jäetud (kunst)muna
nest egg
Legenestei
яйцо-подкладыш

pesemata vill, saastasvill – vill pärast pügamist
greasy / raw wool
unreine Wolle
немытая / грязная / жиропотная шерсть

pesemata villa toodang – pärast pügamist kaalutud villakogus
greasy wool yield
Schmutzwollertrag
настриг немойтой шерсти

pestud vill, puhasvill – saastavilla tööstusliku pesemise järel saadud vill
washed / degreased wool
gewaschene Wolle / Reinwolle

(за)мытая шерсть / чистая

pesuaine – pindaktiivne aine pesemiseks
detergent
Detergent
моющее средство

pesukaru – Põhja-Ameerikast pärinev lihatoiduline karusloom
рас(с)oon
Waschbär, Schupp
енот-полоскун, американский енот

pesuvahend – enamasti pindaktiivsed ained - seebid, vahud, geelid
washing agent
Waschmittel
моющее средство

petipiim, pett – peaaegu rasvavaba piim, võipiim
buttermilk
Buttermilch
пахта

Petri tass – mikrobioloogias kasutatav anum bakterite kasvatamiseks
Petri dish
Petrischale
чашка Петри

pH – vesinikeksponent, keskkonna happelisuse näitaja
pH
pH
pH

pH-meeter – vesinikuioonide kontsentratsiooni mõõtmise seade
pH-meter
pH-Meter
pH-метр

piaffee – koolisõidu element, kus koondtraav toimub paigal
piaffe
Piaffe
пиафф(е)

pidamine uiteväljadel – pidamine suurtel karjamaamassiividel
free range management
Freilandhaltung, Auslaufhaltung
выгульное содержание

pidurdusprotsess – erutuse teket ja levimist tõkestav närvisüsteemi protsess
inhibitory process
Hemmungsprozess

тормозящий процесс

pidurdusseisund – seisund, kus erutuse teke ja levik närvisüsteemis on tõkestatud
inhibitory state
Hemmungszustand
состояние торможения

piemonti veisetõug – universaaljõudlusega veisetõug Itaaliast
Piedmontese cattle breed
piemontese Rind Rasse
пьемонтская порода крупного рогатого скота

pigmendilaik, pigmentatsioon – pigmendi ladestumine nahas või villas
pigment spot
Pigmentfleck
ПИГМЕНТНОЕ ПЯТНО

pigistuslüps – nisa haaratakse pöidla ja nimetissõrmega ning pigistatakse järjekorras kõigi sõrmedega
full-hand milking
Vollhandmelken, Faust(melk)en
ручное доение

pigment – organismides leiduv värvaine, mis annab rakkudele ja kudedele värvuse
pigment
Pigment
ПИГМЕНТ

piht, aba, õlgmik – eesjala kõige ülemine osa, mille luuliseks aluseks on abaluu
shoulder
Schulter
плечо

piim – imetajate piimanäärme sekreet
milk
Milch
молоко

piimaalveoolid – piimanäärme lõpposad
milk alveols
Milchbildungsbläschen
МОЛОЧНЫЕ АЛЬВЕОЛЫ

piima baasiline rasvasisaldus – kokkulepitud rasvasisaldus piimas
standardized milk fat content
basischer Fettgehalt, standardisierten Milchfettgehalt
нормализованное молоко

piimaejektsioon – aktiivne piima väljutamine
milk ejection

Einschiessen der Milch
молокоотдача

piima energiasisaldus – piima põlemissoojus (brutoenergia) J või cal
energy content of milk
Energiegehalt der Milch
содержание энергии в молоко

piimaensüümid – piimas leiduvad bioaktiivsed ühendid
milk enzymes
Milchenzymen
молочные энзимы

piima erikaal – tavaliselt 1,022-1,034 g/ml 15 °C temperatuuril
specific gravity of milk
spezifische Gewicht der Milch
удельный вес молока

piimafarm – piimatootmisüksus
dairy(-)farm
Milchfarm
молочная ферма

piima happesus – piima kvaliteedinäitaja
acidity of milk
Milchsäuregrad
кислотность молока

piima(hoiu)ruum – ruum piima lühiajaliseks säilitamiseks
milk store-room
Milchaufbewahrungsraum
молокоохранилище

piimajahutus – lüpsisooja piima jahutamine
refrigeration of milk
Abkühlung von Milch
охлаждение молока

piimajahutustank – seade piima jahutamiseks ja säilitamiseks
milk bulk / cooling tank
Milchkühltank
танк для охлаждения молока

piimajõudlus, piimajõudlusvõime – looma võime toota kindlas ajavahemikus teatud kogus kvaliteetset piima
milk productivity, potential milk productivity
Milchleistung, Milchleistungsfähigkeit
молочная продуктивность, потенциальность молочной продуктивности

piimajõudluse hindamine – jõudluskontrollis kogutud andmete statistiline analüüs

estimation by milk productivity
Milchleistungsprüfung
испытание молочной продуктивности

piimajõudluse kontroll(imine) – piimajõudlusandmete registreerimine, jõudluskontroll
milk performance test
Milchleistungskontrolle
контроль молочной продуктивности

piimakaev – udaraveenide kõhuõõnde suubumise ava
milk well / pit
Milchgrube, Milchschiessel
молочный колодец

piimakarjakasvatus – veiste pidamine piimatootmiseks
dairy farming / husbandry
Milchviehzucht
молочное скотоводство

piimakaseiin – koaguleeruv piimavalk, mida kasutatakse juustu valmistamisel
milk casein(e)
Milchkasein
казеин молока

piima keemistäpp – piima keemistemperatuur (100,2 °C)
boiling point of milk
Siedepunkt von Milch
точка кипения молока

piimakombinaat – piima töötlemisettevõtte
milk (processing) plant
Milchkombinat
молочный комбинат

piima kondenseerimine – piima tihendamine
milk condensation
Kondensieren der Milch
конденсация молока

piima kuivainesisaldus – piimarasva, -valgu, mineraal- ja ekstraktiivainete kogusumma
dry matter content of milk
Troddenmassegehalt der Milch
содержание сухого вещества в молоке

piimakus – emaslooma piimatootmisvõime järglaste üleskasvatamiseks (lihaved, sead, lambad jne)
milk performance
Milchleistungs fähigkeit
молочная продуктивность

piima kvaliteedi kontroll – piima kvaliteedi hindamine vastavalt kehtestatud standardile
milk quality test, milk grading
Milchqualitätskontrolle
контроль качества молока

piima kõrvalmaitse – piimale mitteomane, peamiselt söödast ja piima säilitamisvigadest põhjustatud maitseviga
off-flavor of milk
Beigeschmacks-Milch
привкуса молока

piima külmumistäpp – temperatuur, mille juures piim külmub (-0,55 °C)
freezing point of milk
Gefrierpunkt der Milch
точка замерзания

piimalamma – lammas, kelle põhitoodanguks on piim
dairy sheep
Milchschaaf
молочная овца

piima laudalõhn – piimale laudaõhust külge jäänud lõhn
cowy odor of milk
Stallgeruch der Milch
хлевный запах молока

piima lõhn – normaalne värsele piimale omane lõhn
normal odor of milk
Milchgeruch
запах молока

piima maitse – piimale omane maitse
taste of milk
Milchgeschmack
вкус молока

piimandus, piimandussektor – majandusharu, mis hõlmab piima tootmise, lüpsijärgse käitluse ja töötlemise piimatoodeteks
dairying, dairying sector
Milchviehwirtschaft
молочное хозяйство

piimanõu – anum piima hoidmiseks ja transpordiks
milk can
Milchkanne
молочный бак

piima omadused – piimale iseloomulikud kvaliteedinäitajad (värvus, lõhn, maitse)
milk characteristics
Milcheigenschaften

СВОЙСТВА МОЛОКА

piimanääre – piima nõristav nääre imetajatel
lactiferous, lacteal, mammary gland
Milchdrüsen
молочная железа

piimapeegel – ala lehma häbeme, udara ja reite vahel
escutcheon
Milchspiegel
молочное зеркало

piimapidamatus – iseeneslik piima väljavool udarast
milk leakage
Milchleckage
утечка молока

piimapulber – piima kuivatamisel saadud pulbriline aine
milk powder
Trockenmilch
сухое молоко

piimarasv – piima koostisosa, mis moodustub glütseroolist ja rasvhapetest
milk fat
Milchfett
молочный жир

piimarasvasus – piimas sisalduva rasva osatähtsus (%)
milk fat content
Milchfettgehalt
содержание жира в молоке

piima rasvata kuivainesisaldus – leitakse kuivainesisaldusest rasvasisalduse lahutamise teel
fat-free dry matter content of milk
fettfreier Trockenmassengehalt (in) der Milch
содержание сухого вещества без молочного жира

piimarasvatoodang – piimarasvakogus teatud ajaperioodil
milk fat production / yield
Milchfettertrag
продукция молочного жира

piimaruum – ruum lüpsstud piima jahutamiseks ja säilitamiseks
milk (collection) room
Milchraum
молочная

piimasaadused – piima töötlemisel saadud tooted
dairy products
Milchprodukte

молочные продукты

piimasekretsioon – piima nõristumine piimanäärmetest
secretion of milk
Milchsekretion
секреция молока

piima separeerimine – piimast separaatoriga koore eraldamine
centrifugation (milk), separation
Entrahmung
сепарирование молока

piima steriliseerimine – piima töötlemine temperatuuriga
milk sterilization
Sterilisierung der Milch
стерилизация молока

piima söödamaitse – söötmisest tingitud piima maitseviga
feed(y) flavour
Futtergeschmack
кормовой привкус

piimatallenuum – tallede nuumamine emapiima ja jõusöödaga
milk-fed lamb fattening
Milchlämmermast
откорм молочных ягнят

piimatank, piimamahuti – piima säilitusseade
milk tank, container
Milchzisterne, Milchtank
молочная цистерна

piima tihedus – piima massi ja mahu suhe
density of milk
Dichte der Milch
плотность молока

piimatoodang – piima väljalüps kg (aastas, laktatsioonis, eluajal lehma või karja kohta)
milk yield / production
Milchproduktion
надой молока

piimatoodangu püsivus – laktatsioonikõverat iseloomustav näitaja
lactation stability
Laktationsstabilität
стабильность лактации

piimatorustik – lüpsiseadmest piima tanki juhtiv torustik
milk pipeline
Milchleitung

молокопровод

piimatõug – piima tootmiseks aretatud tõug
dairy breed
Milchrasse
молочная порода

piimatööstus – toiduainetetööstuse haru, mis hõlmab piima tootjalt vastuvõtu, töötlemise ja piimatoodete pakendamise
dairy industry
Molkereiindustrie
молочная промышленность

piimatööstuse kõrvalsaadused – loomsed söödad
by-products of dairy industry
Nebenprodukte der Milchindustrie
побочные продукты молочной промышленности

piima valgusisaldus – valgu osakaal piimas
milk protein content
Eiweissgehalt, Proteingehalt
белковомолочность

piimavalk – bioloogiliselt kõrgeväärtuslik valk, mille koostises on kõik organismile vajalikud aminohapped
milk protein
Milcheiweiss
молочный белок

piimavasikas – vasikas alates sünnist kuni võõrutamiseni
milk-fed / unweaned calf
Milchkalb
молочный теленок

piimaveised – piima tootmiseks aretatud veised
dairy cattle
Milchvieh
молочный скот

piimaveisekasvatamine – piima tootmiseks spetsialiseeritud veiste kasvatamine
dairy cattle breeding
Milchviehhaltung
молочное скотоводство

piima viskoossus – piima voolavust iseloomustav näitaja
viscosity of milk
Viskosität der Milch
вязкость молока

piimavoolik – lüpsimasina elastne osa

milk hose / pipe
Milchschlauch
молочный рукав

piima värvus – piima valge värvus on tingitud kaseiinist ja üliväikese läbimõõduga rasvakuulikestest, kollakat tooni põhjustavad piimarasv ja värvained (nt karotinoidid)
color of milk
Milchfarbe
цвет молока

piimhape – ühealuseline hüdroksühape, mida toodavad piimhappebakterid (süivesikute fermentatsioonil vatsas, silo käärimisel jne); tekib ka organismis ainevahetuse vaheproduktina
lactic acid
Milchsäure, Hydroxypropionsäure
молочная кислота

piimhappekäärimine – kasutatakse silo või hapupiimatoodete valmistamisel
lactic fermentation
Milchsäuregärung
молочнокислое брожение

piimhappebakterid – bakterid, mille anaeroobses elutegevuses tekib sahhariidide kääritamisel piimhape või piimhape koos etanooli, atsetaadi, süsinikdioksiidi jm saadustega
lactobacillus
Laktobakterien, Laktobazillen
молочнокислые бактерии

piimlahjend – spermalahjend, kus munarebu asemel on kasutatud piima
milk diluent / extender
Milchlösung
молочный разбавитель

piimsöödad – piima ja piimasaaduseid sisaldavad kõrgeväärtuslikud loomsed söödad
milk feeds
Milchfutter
молочные корма

piison – veiste perekonna alamperekond
bison
Wisent
зубр

püsi karjamaa – pikemaajaliselt karjatamiseks kasutatav rohumaa
permanent pasture
Dauerweide, langfristige Weide
долголетнее пастбище

pika-kitsas abalammas – lammas, kellel on pikk, kannaliigesest allapoole ulatuv kitsas saba
long-thin-tailed sheep

Langschwanzschaf
длиннотощехвостая овца

pika-rasvasabalammas – lammas, kellel on pikk väga hästi väljendunud rasvaladestusega saba

long-fat-tailed sheep
Langfettschwanzschaf
длинножирнохвостая овца

pikasarvelised tõud – pikkade sarvedega veise-, lamba- ja kitsetõud

long-horned breeds
longgehörnte Rassen
длиннорогая породы

pikavillalammas – lambatõud, kelle vill on pikem kui 15 cm

long wool sheep
langwolliges Schaf
длинношерстная овца

pikendatud traav – kiirushobuste allüür, pikk ja madal samm, jalad maksimaalselt välja sirutatud

extended / quick trot
beschleunigter / hastender / voller Trab
(раз)машистая / полная рысь

pikk samm – samm, mille puhul tagajalgade jäljed ulatuvad eesjalgade jälgedest kaugemale

long step
langer / freier Schritt
длинный шаг

pikkuse, formaadi indeks – näitab keha formaati, kere pikkus keppiga x 100 / turjakõrgus

format index
Index des Rumpfformats, Körperlängeindex
индекс формата

piklik aju – seljaaju ülemine jätk

medullary brain
Markhirn, Nachhirn
продолговатый мозг

pilupõrand, restpõrand – lauda põrandakatted, läbi mille väljaheited valguvad

sõnnikukanalisse, sigalates ja lambalautades peamiselt restpõrandad
slatted, slit floor
Spaltenboden
ребристый пол

pintsgau veisetõug – kombineeritud jõudlusega Austria veisetõug

Pinzgauer cattle breed
Pinzgauer Rind
пинцгауская порода

piruett (koolisõidus) – pööre tagajalgadel sammus ja galopis
pirouette
Pirouette
пируэт

pisaranääre – silmakoopas silmamuna peal asuv nääre, mis eritab pisaravedelikku
lacrimal gland
Tränenrüse
слезная железа

pisaravedelik – pisaranäärmete sekreet, mis puhastab silmamuna esipinda ja kaitseb fermendi
lüsosüümi abil silma mikroobide eest
lacrimal fluid
Tränenflüssigkeit
слезная жидкость

pisaravoolus – pisaravedeliku pidev voolamine üle lauserva põsele
lacrimation
Tränenfluss
слезотечение

pjeträäni seatõug – Belgias aretatud väga heade lihaomadustega isatõug ristamisel
Pietrain swine breed
Pietrainschweinerasse
порода свиней пьетрен

plakoidsoomused, nahahambad – väikesed, peamiselt kõhrkalade nahka katvad
hambasarnased moodustised
placoid scale
Plakoidschuppe
плакоидная лишуя

plankton – vees hõljuvate liikumisvõimetute või väikese liikumisvõimega organismide
(planktonite) kogum
plankton
Plankton
ПЛАНКТОН

planktonitoidulised kalad – vees hõlivatest liikumisvõimetutest või väikese liikumisvõimega
organismidest (planktonist) toituvad kalad (peled, räabis, räim jt)
plankton-eating fishes
Planktonfresser
планктоноядные рыбы

plasmiidid – bakterirakkude kromosoomivälised pärilikkusaine osakesed
plasmides
Plasmide
плазмиды, эписомы

plasmiin – spetsiifiline antikeha, mis lagundab fibriini
plasmin
Plasmin, Fibrinolysin
плазмин, фибриолизин

plasminogenees – plasmiini moodustumine organismis
plasminogenesis
Plasminogenesis
плазмиогенез

plastkõrreke – sperma või embrüode doseerimiseks ja sügavkülmutatult säilitamiseks
plastic capillary / straw
Plastikpaillette
пластмассовая гильза

plastkõrvamärk – numbrimärk looma kõrvas
plastic tag, earmark
Ohrmark
ушная метка

platsenta, emakook – loote toite-, hingamis- ja ekskretsioonielund lootekestade ja emaka limaskestade vahel
placenta
Plazenta, Mutterkuchen
плацента, послед

platsentatsioon – platsenta moodustumine
placentation
Plazentabildung
плацентация

pleiotroopsus – ühe geeni toime üheaegselt mitmele tunnusele
pleiotropism
Pleiotropie
плейотропия

pleuriit – kopsukelmepõletik
pleuritis
Pleuritis
плеврит

plimutrokk – USAs aretatud üldkasutatav kanatõug
Plymouth (Rock)
Plymouth Rock
плимутрок

ploomirasv – neerusid ümbritsev rasvkude
suet
Nierenfett,
почечный жир

poegimiste tihendamine – inna stimuleerimine, paaritamine (seemendamine), võõrutamine selliselt, et saada suurem poegimissagedus
increasing farrowing / lambing frequency
Zusammendrängen der Ablamm- oder Abferkelungstermine
уплотнение откотов

pneumaatiline uimastus – looma uimastamine suruõhul töötava vahendiga
pneumatic stunning
pneumatische Betäubung
пневматическое оглушение

pneumotooraks, õhkriind – kopsukelmeõõne õhusisaldus, mis võib tekkida rindkere haavamisel või haigusest põhjustatud kopsukoevigastuse tõttu
pneumothorax
Pneumothorax
пневмоторакс

pneumotransport – lasti teisaldamine suruõhu abil
pneumatic transportation
pneumatische Transport
пневматический транспорт

pneumotransportöör – seade lasti transportimiseks suruõhu abil
pneumatic conveyor
pneumatisches Förderband
пневматический транспортер

podagra – krooniline ainevahetushaigus, mille puhul kudedes, eriti liigestes ladestunud kusihappesoolad tekitavad ägedate valudega põletikke
podagra
Podagra
подагра

poegimine – loote väljutamine, mis algab sünnitusteede avanemisega ning lõpeb päramiste väljutamisega
calving, farrowing, lambing, kidding, foaling
Kalben, Abferkeln, Abfohlen
родовой акт, роды теляться, отелиться, пороситься, опороситься, ягниться, обьягниться, оягниться, жеребиться, ожеребиться

poegimisabi – abinõud, mida rakendatakse looma sünnituse korral
obstetrics
Geburtshilfe, Obstetrik
родовспоможение

poegimisboks, -sulg, -latter – poegimiseks eraldatud ala laudas
calf box, farrowing pen, lambing pen, foaling box
Abkalbestell, Abferkelstell, Ablammstell
родильная будка

poegimishalvatus – kaltsiumi ainevahetusega seotud ainevahetushaigus
milk fever
Milchfieber, Gebärfieber
послеродовой парез

poegimisiga – looma vanus poegimisel
calving, farrowing, lambing, kidding, foaling age
Abkalbealter
возраст отела

poegimissigala – hoone emiste pidamiseks poegimisperioodil
farrowing house
Abferkelstall
свинарник-маточник, свинарник для опоросов

poegimisjärgne neuroos – emasloomadel esimesel poegimisjärgsel nädalal täheldatav närvinähtudega kulgev haigus
puerperal neurosis
puerperale Neurose
пуерперальный невроз

poegimisjärgne periood – aeg organismi taastumiseks pärast poegimist
postnatal period
Puerperal-, Nachgeburtsperiode
послеродовой период

poegimiskoeffitsient – keskmine poegimiste arv emaslooma kohta aastas
delivery coefficient
Abkalbekoeffizient
коэффициент отелов

poegimiskuu – kalendrikuu, millal emasloom poegib
calving, farrowing, lambing, kidding, foaling month
Kalbe-, Abferkel-, Abfohl-, Abkalbemonat
месяц отела

poegimissesoon, poegimiseag – aeg, mil emasloomad poegivad
calving, farrowing, lambing, kidding, foaling season
Kalbe-, Abferkel-, Abfohl-, Ablammungsperiode
сезон отела

poegimissulg – sulg, kus emasloomad viibivad mõni päev enne ja pärast poegimist
calving, lambing, kidding, foaling box
Kalbe-, Abfohl-, Ablammbucht
бокс для отела

poegimise registreerimine – dokumentide vormistamine poegimise kohta
calving, farrowing, lambing, kidding, foaling registration
Abkalbe-, Abferkel-, Abfohl-, Ablammungsmeldung

регистрация отелов

poegimisvahemik – ajavahemik kahe teineteisele järgneva poegimise vahel
calving, farrowing, lambing, kidding, foaling interval

Zwischenkalbezeit

интервал между отелами, межотельный период

poised – peamiselt põhjatoiduliste kalade (tuurlaste, sägalaste, mitmete karplaste) suu
ümbruses paiknevad jätked, mis sisaldavad rohkesti tundlikke rakke ning talitlevad peamiselt
kompimis- ja maitsmiselundina

barbels

Barteln, Bartfäden

усы

polaarrebane – üks sinirebase ulukeellastest

Polar fox, Arctic fox

Polarfuchs

дикий песец

polotsüüt, Zona pellucida – ovogeneesis tekkivad väikesed arengu- ja viljastumisvõimetud
rakud

polocyte

Polocyte

полоцит

polwarthi lambatõug – Austraalias aretatud poolpeenvillalamm

Polwarth sheep breed

Polwarth Schafrasse

порода овец польварс

polüalleelsus – rohkem kui kahe alleeli esinemine ühes lookuses

polyallelism

Polyallelie

полиаллелизм

polüestriline / polütsükliline loom – loom, kelle innatsüklid tiinestumata jäämisel korduvad
kogu innasesooni vältel või indlevad mitu korda aastas

polyestrous animal

polyöstrisches Tier

полиэстричное животное

polüheterosügoot – mitme alleelipaari suhtes heterosügootne isend

polyheterozygote

Polyheterozygote

полигетерозиготе

polügeensus – mitme geeni toime ühele tunnusele

polygeny

Polygenie

полигения

polühübriidne ristamine – kolme või enama geenipaari pärandumisskeem, polühübriidide omavaheline ristamine
polyhybrid cross
polyhybride Kreuzung
полигибридное скрещивание

polükomponentne monosööt, täisratsiooniline segasööt – loomadele ja lindudele mõeldud sööt, mis katab kõik vajalikud toitefaktorid
total mixed ration, TMR
Gesamtmischration
полнорационный монокорм

polükultuur kalakasvatuses – mitme kalaliigi kooskasvamine kultuurkalamajandi ühes veekogus, nt kahesuvine karpkala koos haugi samasuvisega
polyculture in aquaculture
Polykultur in Fischwirtschaft
поликультура в аквакультуре

polümeersus – geenide ühesuunaline ja kumulatiivne ehk aditiivne toime ühele ja samale tunnusele
polymery
Polymerie
полимерия

polümeraas – ensüüm, mis katalüüsib DNA ja RNA sünteesi
polymerase
Polymerase
полимераза

polüpeptiid – 20-50 aminohappejärgist koosnev valgumolekul
polypeptide
Polypeptid
полипептид

polüploidsus – rohkem kui kahe haploidse genoomi esinemine isendil
polyploidy
Polyploidie
полиплоидность

polüribosoom, polüsoom – ribosoomide ahel, mida hoiab koos mRNA-molekul
polyribosome, polysome
Polyribosom
полирибосома, полисома

polüsahhariidid, polüoosid – kõrgmolekulaarsed orgaanilised ühendid (polümeerid), mille ehituslikeks lülideks on monosahhariidid (monomeerid)
polysaccharides
Polysacharide
полисахариды

polüuuria – uriinierituse suurenemine
polyuria
Polyurie
полиурия

polüüp – limaskestakasvaja
polyp(us)
Polyp
полип

ponid – hobused, kelle turjakõrgus on kuni 148 cm
ponies
Ponys
пони

ponitõud – metsahobusest kujunenud väikesekasvulise hobusetõud
Pony breeds
Ponys, Kleinpferde
пони

poola meriino lambatõug – Poolas aretatud peenvilla lambatõug
Polish merino sheep
Polen-Merinoschaf
овца польский меринос

poola mustakirju veisetõug – Poolas kasvatatav piimaveisetõug
Polish Black-and-White cattle breed
polnisches schwarzbuntes
польская черно-пестрая порода

poola punane veisetõug – kohalik piimaveisetõug
Polish Red cattle breed
polnisches Rotvieh
польская красная порода

poolavatud lindla – teisaldatava seinaga / kardinaga lindla
open poultry house with rollen curtain
Offenstall mit Rouleau
птичник (полу)открытого типа

poolembryo – saadud embrüo poolitamise teel
half embryo, demi-embryo
Halfter des Embryos
половина эмбриона

poolistak, kergendatud istak – ratsutamisel keha ettekallutamine traavil istmiku kergitamisega
forward seat
Halbsitz
посадка с наклоном туловища вперед

pooljämevill – ebäühtlik alus- ja pealisvillaga villak
semicoarse fleece
Halbrauhwolle
полугрубая шерсть

pooljäätis, parfee – külmutatud kreem munast ja vahukoorest
parfait
Parfait
парфе

poolkõvad juustud – suurema veesisaldusega laabijuustude liik, mis on valminud hallitusseente või bakterite toimel
semi-hard cheese
halbharte Käse
полутвердые сыры

poolpeenvill – ühtlik vill, koosneb peamiselt alusvillkarvadest ja peentest üleminekukarvadest, saadakse poolpeenvillalammastelt
semifine wool
Halbfeinwolle
полутонкая шерсть

poolpeenvillalammast – lammas, kellelt saadakse poolpeenvilla ja liha
semifine wool sheep
Halbfeinwollschaf
полутонкорунная овца

poolpiruett – koolisõidu element
Caracole
Viertelwendung
пол-оборота

poolsiirdekalad – riimvees, peamiselt jõesuudmete piirkonnas toituvad ja kasvavad ning jõgedesse kudema rändavad kalad
semi-diadromous fishes
Halbwanderfische
полупроходные рыбы

poolsuhkrupeet – söödakultuur
semi-sugar beet
Halbzuckerrübe, Futterzuckerrübe
полусахарная свекла

poolfabrikaat, pooltoode – mittetäielikult töödeldud toiduaine
semiproduct
Halbfabrikat
полуфабрикат

poolvereline – eri tõugu tõupuhaste vanemate järglane

half-blood(ed) animal
halbblutiges Tier
полукровка

poolverelised ratsahobused – hobused, kes on saadud eri tõugu tõupuhaste (täisvereliste)
ratsahobuste ristamisel
half-bred horses
Halbblutpferde
полукровки

poolverelised – saadakse eri tõugu tõupuhaste loomade ristamisel
half-bred, half-blood
Halbblut
полукровные, полукровка

poolõved – poolõed ja -vennad
half-sibs
Semisibs
полусибсы

populatsioon – ühte liiki kuuluvate ja sarnaste isendite kogum teatud territooriumil
population
Population
популяция

populatsioonigeneetika – geneetikaharu, mis uurib populatsioonis kehtivaid geneetilisi
seaduspärasusi
population genetics
Populationsgenetik
популяционная генетика

populatsioonimaht – populatsioonigeneetikas kasutatav näitaja
population size
Populationsgrösse
объем, размер популяции

populatsiooni monitooring – populatsiooni geneetiline analüüs
populatsioon monitoring
Monitoring der Population
мониторинг популяции

porgand – karotiinirikas juurvili
carrot
Möhre
морковь

portsjoniliselt kudevad kalad – kalad, kellel marja valmimine ja kudemine toimub üksikute
portsjonite kaupa
fishes spawning in portions
portionsweise laichende Fische

порционно нерестующие рыбы

portsjonkarjatamine – karjatatava pinna reguleerimine taraga
ration / strip grazing
Portionsweide
порционная пастьба

postembrüonaalne – sünnijärgne
postembryonic
postembryonal
послезародышевый

praaganuum – nuumnoorveiste nuumamisviisi piiritustööstuse kõrvalsaadusega
fattening with stillage
Schlempemast
бардяной откорм

praak – etanooli tootmisel tekkiv destillatsioonijääk
stillage
Schlempe
барда

praakimine – loomade väljaviimine karjast
culling
Ausmerzung
выбраковка (животного)

praakimisiga – looma vanus karjast praakimisel
culling age
Abgangsalter
возраст при выбраковки

praakimisprotsent – praagitavate loomade osakaal (põhi)karjast
culling percentage
Abgangsrate
процент отхода (молодняка) при выбраковки

praakloom – vanuse, haiguse, toodangu vmm põhjuse tõttu praagitav loom
culled animal
abgelehntes Tier
выбракованное животное

praaktoode – defektne toode
scrap
Ausschussprodukt
брак (производственный)

pragunenud koorega muna – munaviga, mis on tingitud nõrgast koorest või halvast
käsitsemisest
cracked egg

Knickei, Ei mit Lichtsprüngen
треснувшее яйцо

prei – hobuse sõrgatsi paindepinna nahapõletik
greasy-heels, scratches
Fettig-Heels, Kratzer
мокрец

prekossi lambatõug – peenvillaline liha-villalambatõug
Precoce (sheep) breed
Precos-Schafrasse
прекос

premix, eelsegu – segu, mida kasutatakse söödaratsiooni tasakaalustamiseks
premix
Vormischungen
премиксы

prenataalne periood – loote sünnieelne periood
prenatal / antenatal period
Prenatalperiode
антенатальный период

preparaat – uurimiseks ettevalmistatud objekt; tehisaine, nt ravim
preparation
Präparat
препарат

pressjääk, pressimisjääk, taimepressjääk – rohelistest taimedest või seemnetest mahla / õli
väljapressimisel järelejäänud osa
pressed plant residue
Pflanzenpressrückstände
прессостатки

presspallid, ruloonid – pressiga valmistatud tihedad rohusöödapallid
bales
Pressballen
прессованные тюки

prestartersööt – imikpõrsaste esmane segajõusööt
prestarter
Prästarter
престартер(ный корм)

pretsipitatsioon, sadestus – sademe tekkimine immunoloogias, aglutinatsiooni põhimõttel
toimuv reaktsioon, milles osalevad kaks tegurit: pretsipitiin ja vastavad antigeenid
precipitation
Präzipitation
преципитация, осаждение

prepuutsium, eesnähk – nahavolt peenise pea või kliitori ümber
foreskin, prepuce
Vorhaut, Präputium
препуциум

primaarfolliikul, esmafolliikul – munarakk koos epiteelrakkude kogumiga
primary follicle
Primärfollikel
первичный фолликул

primaarootsüüt – kasvav munarakk, mis lõpliku suuruse omandab sekundaarfolliikulis
primary oocyte
primärer Oozyt
ооцит первого порядка

primaarsed, esmased sugutunnused – kaasasündinud soolised eripärad
primary sexual characters
primäre Geschlechtsmerkmale / Geschlechtsorgane
первичные половые признаки, половые органы

primaarstruktuur (valgu) – valgumolekuli struktuur, mis on määratud aminohapete arvu, nomenklatuuri ja järjestusega polüpeptiidahelas
primary structure (protein)
Primärstruktur (Eiweiss)
первичная структура (белок)

primitiivtõug – tõug, mis on kujunenud stiihiliselt looduliku valiku teel minimaalse inimese sekkumisega
aboriginal breed
Aborigine-Rasse, nicht veredelte Rasse
примитивная порода

pritsimine, süstimine – vedeliku, lahuse süstimine rõhu all organismi, materjali, tootesse
injection
Injektion
инъекция

privatiseerimine, erastamine – riikliku omandi reorganiseerimine eraomandiks
privatization
Privatisierung
приватизация

proband – uuritav isend
proband
Proband
пробанд

produktiiviga – looma eluiga, mida kasutatakse toodangu saamiseks
productive age
Ertragsalter

продуктивный возраст

produktiivne, tootlik – toodangut andev
productive
produktiv
продуктивный

proensüüm – ensüümi eeljärg
pro-enzyme
Pro-enzym
проэнзим

proestrus – innatsükli esimene järg, mil munasarjades algab folliikulite kasv ja intensiivistub suguelundite verevarustus
proestrus
Proestrus
предтечка, проэструс

profaas – meioosi esimene järg
prohase
Prophase
профаза

profundaal – sügavate järvede sügavusvöönd, mis ulatub põhjataimestiku alumisest piirist (sublitoraalist) suurima sügavuseni
profundal region
Profundal
профундаль

progesteron, kollakehahormoon – emassuguhormoon, mis tekib munasarjas ja tiinuse ajal ka platsentas
progesterone
Progesteron
прогестерон

projekt – tehnilise dokumentatsiooni kompleks (joonised, arvestused, eelarved, selgitavad märkused, uuringud ja materjalid)
project, design
Projekt
проект

projektivõimsus – projektis kavandatud võimsus
estimated project capacity
Projektleistung
проектная мощность

projektülesanne – eelprojekt, kavand, lähteülesanne
project design
Entwurfssoll
проектное задание

prokarüoot – organism, kellel puudub rakutuum
procaryote
Prokaryot
прокариот

prolaan – gonadotroopne hormoon, glükoproteiid; ergutab munasarjafolliikuli küpsemist, ovulatsiooni ja kollakeha talitlust
chorial gonadotropin
Prolan
пролан, хориальный гонадотропный гормон

prolaktiin – hüpofüüsi eessagara gonadotroopne hormoon, ergutab progesterooni teket ja piimanäärmete kasvu
prolactin
Prolaktin
пролактин, лактотропин

promootor – DNA osa, millest algab RNA süntees (transkriptsioon)
promotor
Promotor
промотор

proteaasid – proteolüütilised ensüümid
proteases
Proteasen
протеазы

pronkskalkun – narraganseti kalkuni ulukkalkunitega ristamisel saadud tõug
Bronze turkey
Bronzepute
бронзовая индейка

pronukleus – viljastuva munaraku emas- ja isastuum enne nende ühinemist
pronucleus
Pronucleus, Vorkern
пронуклеуз, предядро

proov – teatud tootekogusest ettenähtud korras analüüsiks võetud osa toote kvaliteedi hindamiseks
sample
Stichprobe
проба

proovi-, katsuisasloom – indlevate emasloomade väljaselgitamiseks kasutatav isasloom
test sire / male
Probiertier
пробный самец

propioonhape, propaanhape – süsivesikute käärimisel tekkiv lenduv rasvhape

propionic acid
Propionsäure
пропионовая кислота

prostaglandiin, PGF2 α – sigimisfunktsioonis oluline hormoon, kasutatakse inna esilekutsumiseks ja sünkroniseerimiseks
prostaglandin
Prostaglandin
простагландин

proteiin – kõigi taim- ja loomorganismis leiduvate lämmastikku sisaldavate ühendite üldnimetus
protein
Protein
протеин

proteiinitarbenormid – proteiini (toor, seeduva või metaboliseeruva) tarve põllumajandusloomadel
protein requirement / allowances
Proteinbedarfsnormen
нормы потребности в протеине

proteiinsöödad – suure proteiinisaldusega söödad (koogid, srotid, kaunviljad, söödapärm, kalajahu jne)
protein feeds
Proteinfutter
протеиновые корма

proteolüüs – valgu lagunemine, toimub ensüümide, nt seedeensüümide toimetel organismile omastatavateks aineteks
proteolysis
Proteolyse
протеолиз

proteolüütiline – proteolüüsi põhjustav
proteolytic
proteolytisch
протеоличный

protoplast – raku elus osa, hõlmab rakutuuma ja protoplasmat
protoplast
Protoplast
протопласт

protostrongüloos – kitsede ja lammaste haigus
protostrongylosis
Protostrongylosis
протостронгилез

protozoosid, algloomtõved – ainuraksete ehk algloomade hõimkonda kuuluvate parasiitide põhjustatud invasioonhaigused
protozoan infections / diseases
protozoäre Erkrankungen

prototrombiin, protrombiin, trombogein – K-vitamiini osalusel maksas tekkiv aine, mis vere hüübimisel muutub trombiiniks
prothrombin
Prothrombin
прототромбин, протромбин, тромбоген

prototserkne sabauim – uimekiirteta sabauim (nt silmudel)
protocercal tail fin
protozerke Schwanzflosse
плавник

pruun šviitsi veisetõug – Šveitsist pärit veisetõug
Brown Swiss cattle breed
Brown-Swiss-Rind
бурая швицкая порода

prügikalad – kalad, kelle ei ole tööstuslikku tähtsust, kasvavad aeglaselt või on vääriskalade toidukonkurendiks
inferior / small / trash / rough fishes
Fischunkraut
сорные рыбы

prügine vill – võõrkehadega saastunud vill
burry / seedy wool
verkletterte Wolle
загрязненная шерсть

PSE-liha – peamiselt sealiha kvaliteedidefekt, mida iseloomustab kahvatut (Pale), pehmet (Soft) ja vesist (Exudative) liha
PSE-meat
PSE-Fleisch
PSE-мясо

pseudotuberkuloos – koduloomade ja -lindude nakkushaigus, bakterioos
pseudotuberculosis
Pseudotubekulose
псевдотуберкулез

psoroptoos – sügelislesta Psoroptes'e põhjustatud haigus
psoroptic, psoroptes mange
Psoroptes-Erkrankungen
псороптоз

psührofiilne – jahedalembeline, nt mikroorganism, mille optimaalne arengutemperatuur on 12–15°C

psychrophil
psychrophilisch
психрофильный

psühromeeter – seade õhuniiskuse mõõtmiseks
psychrometer
Psychrometer
психрометр

psüühiline ind – ind, mida iseloomustab suguiha ja looma rahutus
psychic estrus
psychisches Brunst
охота

pude kabi – kabi, mille servad kergesti murduvad
brittle hoof
spröder Huf
ломкое копыто

puderjas sööt – niisutatud kuivsööt või suurema veesisaldusega segasööt
mash feed
breiartiges Futter
каш(иц)еобразный корм

puerperium – sünnitusjärgne suguelundite taandarengu järk
puerperium
Puerperium
послеродовой период

pugu, lihasmagu – linnu seedekulgla osa
crop, crop
Kropf
зоб

pugu atoonia, pehme pugu – lindude haigus, mis väljendub pugu limaskestast põletikus ja ummistuses ning talitluse lakkamises
crop atonia
Atonia des Kropfes
атония зоба

pugu ummistus, kõva pugu – lindude haigus, mida põhjustab terasöötade paisumine pugus või kiurikas sööt
crop obstruction
Verstopfung des Kropf(e)s
твердый зоб

puhasaretus – aretusmeetod, mille puhul seemendatakse ühe ja sama tõu loomi
pure breeding
Reinzucht
чистопородное разведение

puhas-, inbredliin – homosügootse isendi homosügootne järglaskond
pure line
reine Linie
чистая линия

puhasvillamäär, rendement – pestud ja absoluutselt kuiva villa saagis pesemata naturaalsest villast protsentides, arvestades lubatud konditsionaalset niiskust
wool yield
Reinwollgehalt, Rendement
выход чистой шерсти

puhitus, tümpaania – haiguslik seisund, mille puhul vatsakambritesse koguneb sööda fermentatsiooni tagajärjel gaasi, mida loom ei suuda väljutada
tympany
Тумпание
ТИМПАНИЯ

puhkeseisund – seisund, kui motoorne aktiivsus peaaegu puudub, füsioloogiline aktiivsus aga säilib
dormant state
Ruhelage
состояние покоя

puhtatõuline loom – sama tõugu vanemate järglane
purebred / thoroughbred animal
reinrassiges Tier, Vollblut(er)
чистопородное животное

puhur-hekseldi – seade allapanu (näit põhk) peenestamiseks ja laotamiseks
shopper-blower
Schneidegebläse
измельчитель-швырялка

puhverüsteem – lahus, mis on resistentne pH muutustele kas happe või aluse lisamisel
buffer system
Puffersystem
буферная система

puksiirkonks – detail, mille kaudu rakendatakse veojõudu (traktorid, autod jne)
yoke, clevis
(Anhänge-)Zugmaul
тяговая серьга

puljong, lihaleem – keeduleem, mis tekib liha keetmisel
bouillon
Brühe, Bouillon
бульон

pull – isane veis

bull
Bulle, Stier
бык

pullide jalutusring – pullide liikumiskoridor
bull walking ring
Bullenring
круг моциона быков

pulli ninarõngas – abivahend pullide talutamiseks
nose ring
Bullennasenring
носовое кольцо для быка

pullide rõngastamine – ninarõnga paigaldamine pullile
nose-ringing of bulls
Einziehen des Bullennasenringes
кольцевание быков

pullik, pullmullikas – isane noorveis alates seitsmendast elukuust
yearling bull
Jungbulle
бычок

pullitalutuskepp – lukustiga varustatud kepp pulli talutamiseks
bull-leader, leading cane
Bullenführ(ungs)stab
палка для подводки быка

pulloroo – kodulindude salmonelloos, nakkushaigus
pullorosis
Pullorumseuche
пуллороз

pulmarüü – isaskaladel sigimise ajaks sugenev kuju ja ere värvus
breeding colour of fishes
Brutkleid
брачный наряд

pulp – tärklietööstuse kõrvalsaadus
pulp, flesh
Pulpe, Schlempe
пульпа, мякоть

pulsaator – detail vahelduvvaakumi tagamiseks lüpsmiseadmes
pulsator
Pulsator
пульсатор

pulsi aeglustumine, bradükardia – pulsisageduse vähenemine alla normi

bradycardia
Bradykardie
брадикардия

pulsi kiirenemine, tahhükardia – pulsisageduse tõusmine üle normi
tachycardia
Tachykardie
тахикардия

pulsirõhk – diastoolse ja süstoolse vererõhu vahe
pulse pressure
Pulsdruck
пульсевое давление

pulsisagedus – pulsilöökide arv minutis
pulse rate
Pulsfrequenz
частота пульса

pulss – arterite tõukeline laienemine südamest paisatud vere toimel
Pulse
Puls
пульс

pulstikud, besoaarid – loomakarvadest või taimekiududest tekkinud moodustised loomade seedekulglas
bezoars
Wülste
безоары

pulstunud karvkate – karvkatte defekt, mis on tekkinud looma puudulikkusest pidamisest või haigusest
tangled hair
vervilztes Haarkleid
спутанный волосяной покров

pump – seade materjalide teisaldamiseks surve abil
pump
Pumpe
насос

punakimmel – hobune punase ja valge karvastikuga
strawberry roan
Rotschimmel
лошадь рыже-чалой масти

punakäpalisus – vastsündinud hõbe- ja sinirebasekutsikate vaegushaigus, mis on tingitud C-vitamiini puudusest
red peds
Rotpfotigkeit

краснолапость

punane lihaskiud – tumepunase värvusega lihaskiud, müoglobiinirikas lihaskiud
red muscle fiber
rote Muskelzelle
красное волокно мышцы

punane nudi veisetõug – kombineeritud veisetõug Suurbritannias
Red Poll cattle breed
Red Poll Rasse, rotes hornloses Rind
красная комолая порода, редпол

punane stepiveisetõug – Ukrainas kasvatatav piimatõug
Red steppe cattle breed
rotes Steppenrind
красная степная порода

punarebane, ulukrebane – meil ulukina esinev üldtuntud jahiloom, keda kasvatatakse ka farmikarusloomana
Red fox, European fox
Rotfuchs
красная / дикая обыкновенная лисица

punataud – sigade infektsioonihäigus
erysipeloid
Schweinerotlauf, Erysipeloid
краснуха

punker – mahuti puistsööda hoidmiseks
bunker
Bunker
бункер

punktmutatsioon – DNA struktuuri muutused
point mutation
Punktmutation
точковая мутация

punktsioon, punkteerimine – õõnesnõela torkamine kehaõõnde või kudedesse ravi otstarbel või diagnostilisel eesmärgil
puncture
Punktion
прокол

pustuloosne balanopostiit – luki ja eesnaha mädavilliline põletik
pustular balanopostitis
pustulöse Balanoposthitis
пустулезный баланопостит

pustuloosne vulvovaginiit – häbeme ja tupe mädavilliline põletik

pustular vulvovaginitis
pustulöse Vulvovaginitis
пустулезный вульвовагинит

puur – konteiner lindude ja väikeloomad pidamiseks või veoks
cage
Käfig
клетка

puuripatarei – lindude, küülikute ja karusloomade puuride kogum
cage battery
Käfigbatterie
клетка батареи

puurispidamine – pidamine puuris
cage keeping
Käfighaltung
клеточное содержание

puuritahvel – tugevale alusele trükitud info looma(de) kohta
cage label
Tierkarte im Käfig
трафаретка зверя

puusaliiges – alajäset vaagnaga ühendav liiges
hip joint
Hüftgelenk
тазобедренный сустав

puusaluu – vaagna külgmine luu
hip bone
Hüftbein
тазобедренная кость

puusanukk – nukina nähtav niudeluu külgmisest osast põhjustatud kõrgend kerel
hip point
Darmbeinhöcker
маклок

põdrakael – nõgusa ülaseruga ja kumera alaseruga kael (koeral ja hobusel). Pea on horisontaalne ja liitub kaelaga kõrgelt, kael liitub kerega madalalt
ewe / hollow neck
Hirschhals, verkehrter hals
оленья шея

põhjalühisaba lambatõud – Skandinaaviast ja põhjapiirkondadest pärit lambatõud, kelle lühike kolmnurkne saba ei ulatu kannaliigeseni
north short-tailed sheep breeds
Nordische Kurzschwanzschaferassen
северо-короткохвостные породы овец

põhiainevahetus – nälgiva ja lamava looma ainevahetus umbes 20 °C juures
basal metabolism
Grundumsatz, Grundstoffwechsel
основной обмен веществ

põhigeen – tunnuse kujunemist määrav peamine geen
major gene
Hauptgen
главный ген

põhikarja emas- / isasloom – põhikarjas olev suguloom
breeding female / male animal
Haupttier
основная самка / самец

põhiratsioon – põhisöötasid sisaldav ratsioon, millele lisatakse toitainete tarbe katmiseks
lisasöötasid (vitamiinid, mineraalained jne)
basal ration
Grundration, Grundfutterration
основной рацион

põhisööt – haljas-, kore- ja mahlaka sööda üldnimetus rohusööjatel, teravili sigadel ja
lindudel, liha- ja kalasööt kirkjalistel karusloomadel
basal feed
Grundfutter
основной корм

põhitoodang – põhiline, peamine toodang
basic production (output)
Hauptproduction
основная продукция

põhitootmisharu – suurema käibega tootmisharu
main branch of production
Hauptproduktionszweig
главный отрасл производства

põhivahendid – töövahendid ja kestvalt tarbitavad varad, mis säilitavad kogu kasutusaja
jooksul oma esialgse kuju
fixed / permanent assets
Grundmittel
основные средства

põhjakalad – kogu elu veekogude põhjas elavad kalad (lest, kammeljas)
bottom-living / demersal fishes
Grundfische
демерсальные рыбы

põhjakaukaasia liha-villalambatõug – pikavillaline poolpeenvillatõug

North-Caucasian sheep breed
Nordkaukasische Fleischwollschaf rasse
северокавказская мясо-шерстная порода овец

põhjakaukaasia seatõug – aretatud kubani sigade keeruka uudikristamise teel suurte valgete, berkširi ja valgete lühikõrvaliste sigadega
North-Caucasian swine breed
Nordkaukasische Schweinerasse
северокавказская порода свиней

põhk – teraviljade (heinaseemnete) koristamisel saadud koresööt
straw
Stroh
солома

põhkallapanuga jalutus- / puhkeala – põhuga kaetud ala vaba(mahe)pidamisel
straw-yard
Strohauslauf
выгул с соломенной подстилкой

põhubrikett – kokkupressitud põhk
straw briquette
Strohbrickett
соломенный брикет

põhuhekseldi – masin põhu peenestamiseks
straw cutter
Strohhäckselmaschine
соломорезка, соломоизмельчитель

põhuhekslid – peenestatud põhk
shopped straw
Strohhäcksel
резки соломы

põhupress – masin põhu pakendamiseks
straw press
Strohpresse
соломопресс

põhupuhur – masin põhu teisaldamiseks õhuvooluga
straw blower
Strohgebläse
соломовыдуватель

põhusõnnik – sügavallapanuga vabalaudas saadav sõnnik
straw (mixed) manure
Strohmist
навоз

põikiasetus – loote ristiasetus emaslooma pikiteljega
transverse, transversal lie / presentation
Querlage
поперечное предлежание плода

põikpikkus (keha) – mõõde õlavarreliigese eesmisest punktist päraluu nukini
diagonal body measurement
schiefe Körperlänge
дифгональная длина туловища

põis – looma kelmeline õdneselund mingi vedeliku või gaasi tarvis
bladder
Blase
пузырь

põisiknääre, vesikulaarnääre – põiekujulised või piklikud kobarja välispinnaga
paarisliisugunäärmed
vesicular gland
Bläschendrüse
пузырьковидная железа

põldhein – liblikõieliste ja/või kõrreliste hein
hay
Feldgrasheu, Klee grasheu
полевое сено

põlduba – proteiinirikas kaunvili
vicia faba, broad bean, fava bean, faba bean, field bean, bell bean, tic bean
Ackerbohne
полевые бобы

põldvuti-, vutimuna – toitaineterikas muna
quail egg
Wachtelei
перепеловое яйцо

põldvutt – jahi- ja põllumajanduslind
quail
Wachtel
перепел, перепелка

põlemisväärtus, soojusväärtus – kalorimeetrilise pommi abil mõõdetav soojushulk orgaanilise
aine põlemisel toitainete keemilise energia arvestamiseks
burning / heat value
Brennwert, Heizwert
тепловая ценность

põletik – elava koe reaktsioon kahjustustele või infektsioonile, mille tagajärjel tekib
kahjustatud koe suurem verevarustus ja temperatuuritõus
inflammation

Entzündung
воспаление

põllukultuur – põllul kasvatatav kultuurtaim
field crop
Feldfrucht, Feldkultur
полевая культура

põllumaa – haritav maa
arable / tillable land
Ackerland
пахотная земля

põllumajandus – majandusharu, mis toodab elanikkonnale toiduaineid ja tööstusele toorainet
agriculture
Landwirtschaft
сельское хозяйство

põllumajandusaasta – aastapikkune tootmisperiood põllumajanduses
agricultural year
Landwirtschaftsjahr
сельскохозяйственный год

põllumajandusehitis, põllumajandushoone – hoone põllumajanduslikuks tootmiseks
farm building
landwirtschaftliches Gebäude
сельскохозяйственная постройка

põllumajandusehitis – põllumajandusliku hoone ehitamine
agricultural building
Landwirtschaftsbauen
сельскохозяйственное строительство

põllumajandusettevõte – ettevõte, kus toodetakse põllumajandussaadusi
agricultural enterprise, farm
Landwirtschaftsbetrieb
сельскохозяйственное предприятие

põllumajanduse industrialiseerimine – masinalise suurtootmise loomine taime- ja loomakasvatusharudes
industrialization of agriculture
Industrialisierung des Landwirtschafts
индустриализация сельского хозяйства

põllumajanduse intensiivistamine – taimekasvatuse toodangu ja loomade jõudluse suurendamine pinna- / loomühiku kohta
intensification of agriculture
Intensivierung der Landwirtschaft
интенсификация сельского хозяйства

põllumajanduse kaubatoodang – müügiks minev põllumajandustoodang
agricultural commodity production
landwirtschaftliche Warenproduktion
товарная продукция сельского хозяйства

põllumajanduse kogutoodang – põllumajandustoodangu üldmaht rahalises väljenduses
agricultural gross production
landwirtschaftliche Bruttoproduktion
валовая продукция сельского хозяйства

põllumajanduse kogutoodangu maht – põllumajandustoodangu üldmaht koguseliselt
gross agricultural (production) output
landwirtschaftliche Produktionskapazität
объем валовой продукции сельского хозяйства

põllumajanduse mehhaniseerimine – mehhanismide rakendamine põllumajandustööl
mechanization of agriculture
Mechanisierung der Landwirtschaft
механизация сельского хозяйства

põllumajanduse spetsialiseerumine – orienteerumine põllumajanduse tootmisharule
specialization of agriculture / farm production
Spezialisierung der landwirtschaftlichen Produktion
специализация сельского хозяйства

põllumajandusettevõtte juht – ettevõtte tippjuht sõltuvalt omandivormist
farm manager
Leiter des Landwirtschaftsbetrieb
руководитель сельскохозяйственного предприятия

põllumajandusjäätmed – põllumajandustegevuses tekkivad piiratud kasutamisevõimalustega
või kasutuskõlbmatud jäägid
agricultural wastes / residues
landwirtschaftliche Abfälle
сельскохозяйственные отходы

põllumajanduskõlvik, -maa – põllumajanduslikult kasutatav maatükk
agricultural land
landwirtschaftliche Nutzfläche
сельскохозяйственное угодье

põllumajanduslinnud – kodulinnud munade ja liha tootmiseks
commercial poultry
Nutzgeflügel
сельскохозяйственные птицы

põllumajandusloom, farmiloom – loomad ja linnud, keda peetakse põllumajandusettevõtetes
elanikkonna varustamiseks toidu ja töötlevat tööstust toormega
farm animal, agricultural animal, farmed animal
Nutztier

сельскохозяйственная животная

põllumajandusministeerium – riigi keskhaldusorgan, mille ülesanne on riigi valitsusvõimu erialane teostamine põllumajanduse ja maaelu valdkonnas

Ministry of agriculture

Ministerium für Landwirtschaft

МИНИСТЕРСТВО СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОГО ХОЗЯЙСТВА

põllumajandusressursid – põllumajanduslikus tootmises kasutatavad varad
agricultural resources

Mitteln des Landwirtschafts

сельскохозяйственные ресурсы

põllumajandussaadused – põllumajandusliku tootmise käigus saadud tooted
agricultural products / commodities

landwirtschaftliche Produkte

сельскохозяйственные продукты

põllumajandussaaduste turg – põllumajandussaadustega kauplemise koht, kaubandus
agricultural products market

Markt für landwirtschaftlichen Produkten

рынок сельскохозяйственных продуктов

põllumajandusseadmed – põllumajandustootmises kasutatavad spetsiifilised seadmed
farming equipments / implements

landwirtschaftliche Anlagen

сельскохозяйственное оборудование

põllumajandusstatistika – arvandmed põllumajanduse kohta
agricultural statistics

landwirtschaftliche Statistik

статистика сельского хозяйства

põllumajandustoodangu omahind – põllumajandussaaduste tootmiskulud
agricultural products net value / cost prices

Nettokosten der landwirtschaftliche Produktion

себестоимость сельскохозяйственной продукции

põllumajandustootmine – tootmisvahendite abil põllumajandustoodete valmistamine, tootmisprotsess

agricultural production

landwirtschaftliche Produktion

сельскохозяйственное производство

põllumajandustööline – põllumajandusliku tegevusega hõivatud isik
farm labo(u)rer, agricultural worker

landwirtschaftlicher Arbeiter

сельскохозяйственный рабочий

põllumajandusveokid – põllumajanduses kasutatavad veovahendid

farm / agricultural vehicles
landwirtschaftliche Fahrzeuge
сельскохозяйственные транспортные средства

põlv, põveliiiges – jäseme osa, reit ja säärt ühendav liiges
knee, knee joint
Knie, Kniegelenk
колено, коленный сустав

põlvkond, generatsioon – samaaegselt elavad või elanud lähedase vanusega sugupõlv
generation
Generation
поколение

põlvkonnaintervall – vanemate keskmine vanus järglaste sünni ajal, iseloomustab
põlvkondade vahetumise kiirust
generation interval
Generationsintervall
интервал поколения

põlvnemine – organismide pärinemine eellastest
origin, genesis, descent
Abstammung, Herkunft
происхождение

põlvnemiskontroll – looma vanemate dokumentaalne kontroll (verefaktorid, DNA jne)
parentage / pedigree control
Abstammungskontrolle
проверка происхождения

põlvnemistabel – tabel, kuhu märgitakse uuritava looma eellased
pedigree / parentage table
Abstammungstafel
родословная таблица

põlvnemistunnistus, tõutunnistus – dokument, mis näitab looma põlvnemist
pedigree certificate
Abstammungsnachweis
свидетельство о происхождении племенного животного

põrandaküte – looma lamamisaseme lisasoojusallikas
underfloor heating
Bodenheizung
подпольное отопление

põrandaalune lägahoidla – restpõrandaga lautades kasutatav lägahoidla / -kanal
underfloor liquid manure storage pit
Unterboden-Güllelagergrube
подпольное хранилище для навоза

põrandal üleskasvatamine – lindude / loomade kasvatamine sügavallapanul
floor rearing
Aufzucht am Boden
выращивание на полу

põrn – vereloomeorgan
spleen
Milz
селезенка

põrsakasvatus – põrsaste üleskasvatamine
piglet rearing
Ferkelaufzucht
выращивание поросят

põrsas – kasvik, imik- ja/või võõrdpõrsas
piglet
Ferkel
поросенок

põrsaste hüpokaltseemiline tetaania – krambihoogude või larüingospasmina kulgev haigus, mis tekib D-vitamiini, Ca ja P vähesuse korral
hypocalcaemic tetany in piglets
hypokalzemische Tetanie der Ferkel
гипокальциемия, тетания, спазмофилия поросят

põrsaste nakkav nekrootiline enteriit – vastsündinud põrsaste nakkushaigus (esineb ka talledel)
piglet necrotic infectious enteritis
nekrotisierende Enteritis der Saugferkel
инфекционный некротический энтерит поросят

põrsaste söömine – emise käitumishälve
savaging, devouring of piglets
Ferkelfressen
поедание поросят

põrsaste toiteline hepatoos – maksa puudushaigus, mida põhjustab seleeni vaegus söödas
piglets alimentary hepatitis
alimentäre Hepatose der Ferkel
алиментарный гепатоз поросят

põserihm – valjaste osa
cheekband, cheekpiece
backenriemen, Backenstück zur Trense
щечный ремень

põsk – näo külgmine osa silmade ja alalõualuu vahel
cheek
Backe

ганаш

päevakogus (sööt) – sööda päevane kogus
daily amount
Tagesportion
суточная порция

päeva pikkus – valguspäeva pikkus loomakasvatushoonetes
day length
Tageslänge
продолжительность светлого дня

päevatoodang – produktiivlooma ühe päeva toodang
daily output, output per day, daily yield
Tagesleistung
суточная продуктивность

pähkelhari – lindude hari, mille kuju meenutab kreekapähkli tuuma
walnut comb
Walnusskamm
ореховидный гребень

päikeseenergia – päikese kiirusenergia
solar energy
Sonnenenergie
солнечная энергия

päikesepiste – kuumarabanduse vorm
sunstroke
Hitsschlag
солнечный удар

päits – ümber silmade põsele ja palele ulatuv valge märgis
bald face
Laterne
лысина

päitsed – loomale pähe pandav nööri või nahkrihmadest kinnisidumis- või juhtimisvahend
halter, stable halter, bridle
(Stall)halfter
узда, уздечка

pärak – seedekulgla lõpposa
anus
After
анус, заднепроходное отверстие

pärakasetus, tagapikiasetus – loote asend emakas, mille puhul tema tagakeha tungib
vaagnasse
pelvic / posterior presentation

Beckendlage, Steiss(end)lage
тазовое предлежание

pärakuuim(ed), anaaluim(ed) – kala päraku piirkonnas paiknevad paaritud uimed
pelvic fin(s)
Analflosse(n)
анальная плавинка

päraluu – kõige tagumine vaagnaluu osa
sciatic bone
Sitzbein
седалищная кость

päraluunuki kõrgus – mõõdetakse kepiga päraluunuki kõige tagumisest - kõrgeimast punktist
mõõtetasapinnani
pin bone height
Höhe der Sitzbeinhöcker
высота по седалищному бугру

päraluunukk – looma päraluu paksem osa
pin bone, point of buttock
Sitzbeinhöcker, Gesässhöcker
седалищный бугор

päramised – sünnituse ajal või pärast sünnitust emakast eralduvad lootekestad
afterbirth, secundines
Nachgeburt
послед

päramiste peetus – lootekestade peetumine emakas pärast sünnitust või aborti
retention of afterbirth
Nachgeburtsverhaltung
задержание последа

päramiste väljutusjärg – sünnituse viimane järg, mis algab loote väljutamise järel ja lõpeb
päramiste eemaldumisega emakast ja sünnitusteedest
placental stage
Nachgeburtsstadium
плацентарный период

pärandumine – geneetilise informatsiooni edasiandmine järglasele
inheritance
Vererbung
наследование

pärandumisseadus – geneetilise informatsiooni tütarakkudele või vanematelt järglastele
edasiandmise seaduspärasus
inheritance law
Vererbungsgesetz
закон наследования

pärasool – jämesoole lõpposa
rectum
Mastdarm
прямая кишка

pärasoole väljalangemine – võib esineda nõrkadel, kurnatud loomadel või ägeda kõhulahtisuse puhul
rectal prolapse
Mastdarmbruch, Prolaps
выпадение прямой кишки

pärilikkus – organismi (ka järglaste) arengu juhtimiseks määratud geneetilise info edastamis-, säilitamis- ja realiseerimisprotsesside kogum
heredity, inheritance
Vererbung
наследственность

pärilik tunnus – organismi omadus, mille muutlikkust määrab geneetiline info
hereditary trait
erbliches Merkmal
наследственный признак

pärishobused – alamperekond hobuse perekonnas (koduhoobune, prževalski hoobune ja tarpan)
horses
Pferde
лошади

pärisnahk, dermis – paksem, sidekoeline, ka karvajuuri sisaldav nahakiht
derm(a)
Derma, Corium
дерма, кориум

päritavus – tunnuse pärilik (geneetilise) tingituse viis ja määr
heritability
Heritabilität
наследуемость

pärilkana – kanaliste seltsi, pärilkanaliste sugukonda kuuluvad linnud, keda kasutatakse liha ja munade saamiseks
Guinea-fowl, Guinea-hen
Perlhuhn
цесарка

pärmistamine – bioloogiline sööda ettevalmistamise viis sööda maitse ja seeduvuse parandamiseks
(yeast-)fermentation
Fermentation, Gärung
дрожжевание

pärmseened, pärm – mikroseente alagrupp; enamasti põhjustavad alkoholkäärimist
yeast
Hefe
дрожжи

päsmasnäärmed, higinäärmed – nahanäärmed, mille ülesandeks on vee ja soolade vahetus
naha kaudu; talvel tavaliselt soikeseisundis
sweat gland
Schweissdrüsen
потовые железы

pässküülik – rippuvate kõrvadega suur, lihaküülikute hulka kuuluv küülik
lop / lop-eared rabbit
Widderkaninchen
вислоухий кролик

pöetud lammas, püगतud lammas – lammas pügamisjärgselt
sheared sheep
geschorenes Schaf
стриженная овца

pöetud vill, pügi – pügamisjärgne pesemata vill
shearing
Scherwolle, Schurwolle
стриженная шерсть

pöid – kanna ja varvaste vaheline jala osa (metatarsus); labajalg (koos varvastega)
foot
Fuss, Fuss-stohle
стопа

pöördlaadur – puisteainete teisaldamise tõstemehhanism
slewing loader
Schwenklader
поворотный погрузчик

pöördmutatsioon, reversioon – mutantse alleeli muutumine normaalseks
reverse mutation
Rückmutation, Reversion
обратная мутация

pöördtranskriptsioon – DNA molekuli süntees RNA molekuli põhjal
reverse transcription
Rücktranskription
обратная транскрипция

pöördumatu (protsess) – pole muudetav ega viidav tagasi varasemaks, algseks olukorraks
irreversible
nicht umkehrbar
необратимый

pügamata lammas – villaga lammas
unshaired sheep
ungeschorenes Schaf
нестриженная овца

pügamise mehhaniseerimine – pügamismasinat kasutamine pügamisel
mechanization of shearing
Mechanisierung der Schur
механизация стрижки

pügamislaud – laud, mida kasutatakse lammaste pügamisel; võib olla varustatud
fiksaatoritega lamba jalgade kinnitamiseks
sheep shearing table
Schafschertisch
стригальный стол

pügamismasin – noast ja kammist koosnev elektriline lõikeseade villa pügamiseks
shearing machine
Schermaschine
стригальная машина

pügamisplats – valgustatud, puhta põrandaga koht lammaste pügamiseks
shearing place
Scherplatz
стригальный пункт

pügamisviis, pügamise meetod – pügamisvõtete järjekord pügamisel
shearing method
Schurmethode
метод / способ стрижки

pügaraig, pügajaraig, trihhofüütia – krooniliselt kulgev naha seenhaigus
trichophytosis
Trichophytie
трихофития, стригущий лишай

pühvlid – perekond pärisveislaste alamsugukonnas
buffalo
Büffel
буйвол

püknomeeter – seade gaasi, vedeliku või tahke aine tiheduse määramiseks
pycnometer, density bottle
Pyknometer
пикнометр

püridoksiin, B₆-vitamiin, adermiin – valguainevahetuse katalüsaatorite toimerühmadesse
kuuluv vitamiin
pyridoxine, adermin

Pyridoxin, Adermin
пиридоксин

pürolüüs – termolüüs, orgaaniliste ühendite lagunemine kuumuse toimeel
pyrolysis
Pyrolyse
пиролиз

püsikollakeha – tiinuskollakeha või perioodiline kollakeha, mis ei ole taandunud kolme nädala möödumisel innast, kui loom ei ole tiinestunud, või sünnitusest
persistent corpus luteum
persistierender / entstandener Gelbkörper
персистентное желтое тело

püsisoojased loomad, homöotermsed loomad – loomad, kelle kehatemperatuur on suhteliselt sõltumatu ümbruse temperatuurist
homoiothermal animals
homöotherme Tiere
гомойотермные / теплокровные животные

püisivus (tootel) – toote koostise või omaduste püsimine muutusteta, nt toote organoleptiliste või mikrobioloogiliste näitajate püisivus
durability
Dauerhaftigkeit
прочность

püügibassein – kalade kogumiseks, lühiajaliseks hoidmiseks ja väljapüüdmiseks ette nähtud betoonsüvend tiigi väljavooluregulaatori taga
accumulation basin
Fischfang
рыбоуловитель

püügiluba – veekogu(de)l kalade püügiks antav luba
fishing licence
Fanglizenz
разрешение на лов

püük (kala) – kalapüük
catching (fish)
Anfischen
вылавливание

püük (loom) – loomade püüdmine lõksude jm vahenditega
trapping (of animals)
Wegfangen
выпавливание

R

raam (lihatööstuses) – ratastel või rippteel olev raam (liha)toodete teisaldamiseks
trolley
Wagen
тележка, вагонетка

raamatupidamine – majanduslike tehingute tulemuste täieliku dokumenteeritud arvestuse süsteem; sel kujul peetav arvestus
book-keeping, accounting
Buchhaltung
бухгалтерия

raamatupidamisaruanne – dokument, mis kajastab majandustegevuse andmeid teatud perioodil
accounting report
Buchführungsbericht
бухгалтерский отчет

raamatupidamisbilanss – raamatupidamisarvestuse koonddokument
accounting balance-sheet
buchhalterische Bilanz
бухгалтерский баланс

raammõrd – mõrd, mille võrguava laithoidmiseks kasutatakse neljakandilisi puuraame
frame weir
Rahmenreuse
рамовая мережа

raamnihke efekt, faasinihke efekt – ühe nukleotiidi väljalangemise (või lisandumise) korral koodonist informatsiooni (geneetilise koodi) lugemise "sammu" muutumine
frame-shift effects
Phasenverschiebungseffekt
эффект сдвига рамки

radiodiagnostika – haiguste diagnoosimine radioaktiivsete isotoopide või nende ühendite abil
radiodiagnostic
Radiodiagnostik
радиодиагностика

radioimmunaanalüüs – antikehade või antigeeni kvantitatiivse määramise meetod
radioimmune analysis
Radioimmunanalyse
радиоиммунный анализ

rahalised ressursid, rahalised vahendid – vabad rahalised vahendid
finance(s), financial resources
Finanzwesen

финансы

rahandusaasta – eelarveaasta, finantsaasta
fiscal / business year
Rechnungsjahr
финансовый год

rahhiit – kaltsiumi- ja fosforiainevahetuse häire, mida soodustab D-vitamiini puudus
rachitis, rickets
Rachitis
рахит

rahvamajandus – mingi riigi või administratiivselt iseseisva territooriumi majandamine
national economy
Volkswirtschaft, nationalökonomie
народное хозяйство

raiad, niisad – isaskala suguelundid, paarilised piklikud siledapinnalised elundid
milt
(Fisch)milch
молоки

rambujee lambatõug – peenvillaline villa-lihalambatõug Prantsusmaal
Rambouillet sheep breed
Rambouillet-Schafrasse
рамбулье порода овец

raskesti lüpstav, halb lüpstavus – emasloom, kelle piima väljutamine lüpsmisel on raskendatud
hard-milking, bad milkability
Schwermelkigkeit
тугодойкость

rasklahustuv rasuhigi, raskesti lahustuv rasuhigi – rasuhigi, mille eemaldamiseks villast lisatakse pesuveele pesemisvahendit
not readily soluble suint
schwerlöslicher / böartiger Fettschweiss
труднорастворимый / злокачественный жиропот

rasuhigi – higi- ja rasunäärmete eritiste segu, mis katab villkarva
suint, wool greese
Fettschweiss
жиропот

rasuhigine vill – pesemata vill, mis sisaldab rohkesti rasuhigi
wool containing suint
Fettschweisswolle
шерсть с содержанием жиропота

rasunäärmed – näärmed, mis paiknevad pärisnaha pindmises kihis ja avanevad karvanääpsudesse
sebaceous / adipose pilous glands
Talgdrüsen, Haarbalgdrüsen
сальные железы

rasvasabalammas, laiasabaline lammas – lammas, kelle sabas on suured rasvaladestused
fat-tail(ed) sheep
Fettschwanzschaf, breitschwänziges Schaf
жирнохвостая / широкохвостая овца

rasvauim – lõhelistel ja osadel karpkalalistel selja- ja sabauime vahel paiknev väike pehme uimekiirteta lisauim
fat fin
Fettflosse
жировой плавник

rasvaõnnar, kurdjukk – suur padjakujuline rasvaladestus laudjal sabajuure ümbruses, mis ripub alla kannaliigeste suunas ja katab ära ka lühikese saba
fat tail, kurdjuk
Fettsteiss, Fettdepot des Schwanzes
курдюк, отложение жира в задней части туловища

rasvaõnnarlammas, kurdjukklammas – jämevillaline liharasvalammas, kellel on laudjal sabajuure ümbruses suur rasvaõnnar ehk kurdjukk
fat tail, kurdjuk sheep
Fettsteiss-schaf
курдючная овца

rakend – rakendatud loom(ad) koos abivahendiga veojõu rakendamiseks
team, equipage, harness
Gespann
запряжка, упряжка

rakk – loom- ja taimorganismide ehituse, elutegevuse ning arengu põhiüksus
cell
Zelle
клетка

rakmed – päitsed, valjad, rangid, sedelgas, sedelgarihmad, leid, ohjad, look jne
harness
Geschirr
упряжь

raku biopsia – rakkude eraldamine kudedest
cell biopsy
Biopsie der Zelle
биопсия клеток

rakuselektsoon – rakkude suunatud valiku meetod

cell selection
Zellen selektion
клеточная селекция

rakutsükkel, raku pooldumine – raku elukäik pooldumisest pooldumiseni
duration of cell generation
Dauer der Zellgenerierung
продолжительность генерации клетка

rakutuum – raku põhiosa, mis on ümbritsetud tuumamembraaniga, millel on kindel kuju, struktuur ja koostis ning sisaldab põhilise osa geneetilisest informatsioonist
cell nucleus
Zellkern
клеточное ядро

rakutuuma siirdamine – keharaku tuuma injitseerimine blastomeeri, mille raku tuum on inaktiveeritud
nucleus transplantation
Transplantation des Zellkerns
пересадка клеточного ядра

rangid – hoburakmete osa, mis koosneb rangipuudest, kaelusest, vildist, rangipatjadest, nahkkattest, roomadest ja rinnusest
(horse-)collar, hames
Kummet, Kumt
хмут

rangipadi – hoburakmete osa
horse (under)collar
Kummetkissen, Kummetleib, Kummetpolster
подхомутник

rangipuud – rangide puidust osa
hames, collar claw /nipper
Jochriemen
клешни

rangirinnus – kitsas rihm rangiroomade pingutamiseks
hame strap, thombs of the horse collar
Kumtriemen
супонь

rangjalgne seis, O-jalgne seis – jalg on randme või kanna kohalt väljapoole kaardunud
bandy-legged, bow-legged
fassbeinige / O-beinige Stellung
O-образная постановка

ranne – jäsemeosa küünarvarre ja kämbla vahel
wrist
Vorderfusswurzel

запястье

raps, õlikaalikas – ristõieline õlitaim
rape
Raps
рапс

raske pea – antud loomaliigile ebaloomulikult suur pea
heavy head
schwerer Kopf
массивная голова

raske sünnitus, düstokia – sünnitus, mis vajab inimese sekkumist
dystocia
Dystokie
трудные роды, дистокция

rasu – rasunäärmete sekreet
sebum, sebiparous
Talg
кожное сало

rasunäärmed – näärmed, mis hargnenud alveolaarnäärmetena paiknevad pärisnaha pindmises kihis ja avanevad lühikeste viimajuhade kaudu peaaegu alati karvanääpsudesse
sebaceous, pilous glands
Talgdrüsen, Haartalgdrüsen
сальные железы

rasv – triglütseriidid, loomorganismides ja taimedes põhiline varuenergia allikas; toiduaine
fat, lard
Fett
жир, сало

rasvaainevahetus – vaheainevahetuse osa, mis hõlmab imendumist, rasvade omastamist kuni nende lõpliku hüdrolyüüsi või kasutamist organismis orgaanilise aine sünteesiks
adipose metabolism
Fettstoffwechsel
жировой обмен

rasva deponeerimine, rasvaladestumine – rasva ladestumine kehasse
fat deposition, adipopexis
Fettablagerung, Auflagefett
отлежание жира

rasva homogeniseerimine (piima) – piima rasvakuulikeste suuruse vähendamine
homogenization (milk)
Homogenisierung (milch)
гомогенизация (молока)

rasvade imendumine – imendumine peensoolest mukoosarakkudesse rasvhapete ja glütseriini näol ning imendumine lümfi lipoproteiinide koostises
fat resorption
Fettabsorption, Fettaufnahme
резорбция жира

rasvane – suure rasvasisaldusega
fatty
Fett-, Talg-
сальный, жирный

rasvanuum – nuumatüüp, mille eesmärgiks on suure pekipaksusega sealiha tootmine
lard fattening
Fettmast, Speckmast
сальный откорм

rasvasaagis – lihakeha söödavates osades sisalduva rasva koguse suhe tapaeelsesse kehamassi
fat output, yield
Fettausbeute
выход жира

rasvasaba lammas – üks lambatõugude klasse
fat-tail sheep
Fettschwanz Schaf
жирнохвостая овца

rasvasiga – paksu nahaaluse rasvkoega (pekiga) siga
lard-type pig
Speckschwein
сальная свинья

rasvasulatus – töötlemisviis rasva eemaldamiseks rasvkoest kuumutamise abil
fat melting
Ausschmelzen von Fett
жиротопление

rasvasus – rasvasisaldus
fatness, fat content
Fettigkeit, Speckigkeit
сальность, жирность

rasvata juust – vähendatud rasvasisaldusega juust
skim-milk cheese
Magerkäse
обезжиренный / тощий сыр

rasvata kohupiim – vähendatud rasvasisaldusega kohupiim
skim-milk curds
Magerquark
обезжиренный / тощий творог

rasvatarve – organismi asendamatute rasvhapete tarve
fat requirement
Fettbedarf
потребность в жирах

rasvatu – rasvavaba
fatless
mager, fettarm
постный

rasvatustamine – rasva eemaldamine
degreasing, fat extraction
Entfetten
обезжиривание

rasvhapped – orgaanilised happed, karboksüülhapped
fatty acids
Fettsäuren
жирные кислоты

rasvkude – rasvaga täitunud sidekude
fat tissue
Fettgewebe
жирная ткань

rasvlahustuvad vitamiinid, lipovitamiinid – rasvades lahustuvad vitamiinid (A, D, E ja K)
fat-soluble vitamins
fettlösliche Vitamine
жирорастворимые витамины

rasvumine – liigne rasva ladestumine organismis
fattening
Verfettung
ожирение

ratsamängud – ratsahobustega mängitavad sportmängud (polo ja rodeo)
riding games
Reiterspiele
скаковые игры

ratsarännakud – hobuturismi ala
riding tours
Reittouristik
скаковой туризм

ratsastamine – ratsahobuste väljaõpetamine
breaking (a horse)
Einreiten
объездка лошади

ratsavaljad – ratsahobuse juhtimise spetsiifiline vahend
double bridle
Reitzaum
мундштучное оголовье

ratsavõimlemine – võimlemisharjutuste sooritamine liikuval hobusel
riding gymnastics
Reitturnen
скаковая гимнастика

ratsionaliseerimine – tegevuse otstarbekamaks muutmine
rationalization
Rationalisierung
рационализация

ratsiooni energia – ratsiooni söötadega saadud energiakogus
dietary energy
Rationsenergie
энергия рациона

ratsmed, ratsutid – valjastele kinnituvad rihmad hobuse juhtimiseks
bridle /riding reins
Zügel, Zaumzügel
уздечки

rauavaegus, aneemia – raua vähesus organismis
iron insufficiency, anemia
Eisenmangel, Anemie
недостаточность железа, анемия

raud – keemiline element, makroelement
iron
Eisen
железо

raudjas – punakaspruun (roostepruun) hobune, kelle saba ja lakk on karvkattega sama värvi
chestnut
Fuchs
рыжая лошадь

raudjaskimmel – punakaspruunide (rauaroostepruunide) ja valgete põhikarvadega hobune
iron-grey horse
Fuchsschimmel
лошадь буланой масти

ravi, teraapia – abinõu haige looma tervise taastamiseks
therapy
Therapie
терапия, лечение

ravimid – ained, mida tarvitatakse organismi ravimiseks või haiguse vältimiseks
medicines, drugs
Medikamenten
лекарства, медикаменты

ravimite infundeerimine – vedelate ravimite viimine õõneselunditesse
infusion of medicines
Infusion der Medicines
всливание лекарств

ravimite manustamine suu kaudu – ravimite viimine organismi suu kaudu
oral administration of medicines
orales Eingeben der Medikamente
оральное введение лекарств

ravimite parenteraalne manustamine – ravimite seedetraktiväline manustamine (süstimine)
parenteral administration of medicines
parenterales Eingeben der Medikamente
парентеральное введение лекарств

ravimite rektaalne manustamine – ravimite manustamine pärasoole kaudu
rectal administration of medicines
rektales Eingeben der Medikamente
ректальное введение лекарств

reaktsiooninorm – organismi pärilike muutuste diapsoon, mille ületamine lõpeb organismi hävimisega
reaction norm
Reaktionsnorm
норма реакции

realiseerimisvanus – loomade ja lindude vanus realiseerimisel
selling age, market age, slaughtering age
Verkaufsalter
рыночный возраст

rebu, munarebu – muna kollane koostisosa, kus paiknevad kõik loote arenguks vajalikud struktuurid ja toitained
yolk, egg yolk
Nährdotter
желток

rebupõis, rebukott – linnuloote embrüonaalne toiteelund
yolk sack /sac
Dottersack
желточный мешок

rebulahjend – kanamunarebu sisaldav spermalahjend
egg-yolk diluter / extender

Eigelb-Verdünner
(яично-желточный) разбиватель

rebu laialivalgumine – munaviga
marbled yolk
Dotterfehler
порок желтка

rebu värvus – muna kvaliteediomadus, sõltub ksantofüllü ja karotiini sisaldusest
yolk colour
Dotterfarbe
цвет желтка

reduktaasproov – proov piima kvaliteedi määramiseks, mis näitab piima värskust ja
ligikaudset mikroobisisaldust
reductase test
Reduktaseprobe
редуктазная проба

refleksikaar – tee, mida mööda närviimpulss juhitakse kesknärvisüsteemi ja sealt
ümberkujundatuna lõpporganisse
reflex arc
Reflexbogen
рефлекторная дуга

refleksikeskus – kesknärvisüsteemi hallolluses asetsevate närvirakkude kogum, mis ühiselt
võtavad osa teatud reflektorsest tegevusest
reflex centre
Reflexzentrum
центр рефлекса

reflektorne – taatele mittealluv, refleksiga seletatav
reflectory
reflektorisches
рефлекторный

regressioonanalüüs – ühe tunnuse muutumise määra kindlakstegemine sõltuvalt antud
tunnusega korreleeruva tunnuse muutumisest
regression analysis
Regressionsanalyse
регрессионный анализ

regressioonikordaja – kordaja, mis iseloomustab uuritava tunnuse muutumise määra, sellega
seostuva tunnuse muutumisel ühe ühiku võrra
regression coefficient
Regressionskoeffizient
коэффициент регрессии

regressioonivõrrand – võrrand, mis iseloomustab kahe tunnuse kvantitatiivse muutlikkuse
seost

regression equation
Regressionsvergleichung
уравнение регрессии

regulaatorgeen – piki DNA molekuli asuv struktuurgeene tööle ja välja lülitav geen
regulator-gene
Regulatorgen
ген.регулятор

regulaatorlüüs, reguleerlüüs – tiigimajandi suurim lüüs vee sissevoolu reguleerimiseks
paistiigist teistesse tiikidesse
water-level regulating sluice / lock
Schluse
шлюз-регулятор

regurgitatsioon, rejektsioon – maosisaldise tagasivool söögitorusse ja suhu
regurgitation
Regurgitation
регургитация

reis – tagajala osa, mille luuliseks aluseks on reieluu
thigh
Oberschenkel
бедро

rekombinant – rekombineerunud geneetilise materjaliga rakk või organism
recombinant
Rekombinante
рекомбинант

rekombinatsioon – kromosoomipaaride teatud lookuses asuva alleelikombinatsiooni
muutumine
recombination
Rekombination
рекомбинация

rekonstrueerimine – täielik või osaline ümberehitamine ja laiendamine
reconstruction
Rekonstruktion
реконструкция

rekordlehm – erakordselt suure piimatoodanguga lehm
champion cow
Rekordkuh
корова-рекордистка

rekordtoodang – kõrgeim loomalt saadud toodang
record output
Rekordleistung
рекордная продукция

rektotservikaalseemendus – semendusviis, mille puhul sperma viiakse emakakaela, fikseerides seda käega pärasoole kaudu
rectocervical insemination
rektozervikale Besamung
ректоцервикальное осеменение

relaksatsioon – pinge lõdvenemine, lõõgastumine
relaxation, loosening
Entspannung, Relaxation
релаксация

relaksiin – tiinuskollakeha hormoon, mille mõjul vaagnaliidus sünnituse eel lõtvub
relaxin
Relaxin
релаксин

relatiivne niiskus – näitaja õhu niiskusesisalduse määramiseks
relative humidity
relative Feuchtigkeit
относительная влажность

remonditöökoda – hoone seadmete ja masinate parandamiseks
repair shop, maintenance shop
Reparaturwerkstatt
ремонтная мастерская

renjas laudjas, rennlaudjas, vagulaudjas – looma laudjas, millel kahel pool ristluud võimsalt arenenud lihaste vahel moodustub vagu
double croup
gespaltene Kruppe
раздвоенный круп

rentaabel, tasuv – tulu-, kasutoov, kasumit andev
profitable, profit making
rentabel, einträglich
рентабельный, прибыльный

rentaablus – näitaja ettevõtte tulukuse määramiseks
profitability, rentability
Rentabilität
рентабельность

rentimine, liising – tehing, mille puhul vara renditakse teisele isikule koos potentsiaalse omandiõiguse üleandmisega
renting, leasing
Rent, Leasing
арендование, лизинг

reotaksis – spermide orienteeritus voolusuunale

rheotaxis
Rheotaxis
реотаксис

reparatsioon – DNA vigade kõrvaldamine molekulide replikatsiooni eel, selle käigus või järel
reparation
Reparation
репарация

repellendid – putukaid eemalepeletava toimega ained
repellents
Repellents
репелленты

replikatsiooni alguspunkt – molekuli kindel punkt, millest algab DNA replikatsioon
origin of replication
Replikationsursprung
точка начала репликации

replikatsioon – geneetilise informatsiooni (nukleotiidijärjestuse) kopeerimine nukleinhapete pikipooldumisel
replication
Replikation
репликация

repressorgeen – geen, kust loetakse infot repressorvalgu tootmiseks
repressor gene
Repressorgene
репрессор ген

reproduktsiooniomadused – sigimisvõime avaldumine kindlate tunnuste järgi
reproductive characteristics
Reproduktionseigenschaften
воспроизводительные свойства

reproduktsioonivõime – looma võime saada järglasi
reproductive capacity
Reproduktionsfähigkeit
воспроизводительная способность

reproduktormajand – loomade paljundusettevõtte
rearing farm
Reproduktionsbetrieb, Vermehrungsbetrieb
репродукторное хозяйство, питомник

resistentsus – organismi vastupanuvõime haigustekitajatele
resistance
Resistenz
резистентность, устойчивость

residuaalmaht – maksimaalse väljahingamise korral kopsudesse jääva jääkõhu kogus (maht)
residual volume
Residualvolumen
остаточный объем

resorptsioon – hüdroliüsitud toitainete imendumine läbi seedekanali epiteeli
resorption
Resorption
резорбция, поглощение

respiratoorne anoksia – seisund, mis on tingitud kas viibimisest madalas rõhus, hingamisliigutuste häiretest või kopsukoe vigastustest
respiratory anoxia
respiratorische Anoxie
респираторная аноксия

respiratoorne arütmia, hingamisarütmia – hingamisel kaasnevad südame rütmihäired
respiratory sinus arrhythmia
respiratorischen Sinusarrhythmie
синусовая дыхательная аритмия

respiratsioonikamber – loomade gaasivahetuse uurimiseks kasutatav kamber
respiration chamber
Respirationskammer, Respirationsraum
дыхательная камера

respiratsioonikoefitsient – hingamisel väljutatud süsihappegaasi ja kasutatud hapniku ruumala suhe
respiratory coefficient
Respirationskoeffizient
респирационный коэффициент

ressursid, vahendid – varud, tagavarad
resources
Ressourcen, Reserven
ресурсы, средства

rest – varbadest võre või aukudega, piludega plekk, (metall)plaat vms
grate, grid
Gitterrost
решетка

režiim – kindel elu-, tegevus-, töö- vm korraldus
regime, regimen
Regime
режим

retikulaarne – võrkjas (nt sidekude)
reticular
retikulär

сетчатый

retikuliin – sidekoe valk, õhukeste võrkjate sidekoeliste kiudude koostisosa

reticulin

Retikulin

ретикулин

retsept – toote valmistamiseks kasutatav koostisosade loetelu, nende kogused ja valmistamise kirjeldus

recipe, formula

Rezept

рецепт

retsiprookne ristamine – esimeses vanempaaris pärinevad emad ühest ja isad teisest tõust ning teises vanempaaris vastupidi

reciprocal crossing

reziproke Kreuzung

реципрокное скрещивание

ridapeegelkarpkala – karpkala genotüüp, mida iseloomustavad suurte soomuste korrapärased read seljal ja küljejoonel

line mirror carp

Zeilkarpfen

линейно-зеркальный / линейный карп

rihm – valjaste või päitsete osa

strap, piece

Riemen, Band

ремень

riimvesi – looduslike veekogude vesi, mis tekib jõe- ja merevee segunedes ja mille soolsus on 0,5–18‰

brackish water

Brackwasser

опресненная вода

riivlemine, triikimine – liikumisviis, mille puhul tagajalad puutuvad liikumisel kokku ja saavad viga

winding

Streichen

засекание, засечка

riknemine – sööda või toiduainete kõlbmatuks muutumine keemiliste, termiliste muutuste või mikroorganismide elutegevuse tõttu

spoilage

Verderben

порча

rind – looma kaela ja kõhu vaheline kere osa

breast, chest

Brust
грудь

rinna indeks – rinna laius x 100 / rinna sügavus
chest width index
Brustbreitenindex
индекс широкогрудности

rinnakorv, tooraks – rinnalülidest koos roiete ja rinnakuga moodustuv kere eesosa toes
thorax, chest
Brustkorb, Thorax
торакс / грудная клетка

rinna laius – mõõde rinna laiemast kohast, õlaliigeste välispunktide vaheline kaugus
chest width
Brustbreite
ширина груди

rinna pikkus – mõõde õlaluunukist viimase roide tagumise punktini
chest length
Brustlänge
длина груди

rinnasuled – linnu rinnal asuvad suled
breast feathers
Brustfedern
грудные пера

rinna sügavus – mõõde turjast rinnakuni
chest depth
Brusttiefe
глубина груди

rinnauimed – kala lõpuste taga paiknevad paarilised uimed, mille ülesandeks on tasakaalu säilitamine, samuti pööretel liikumissuuna muutmiseks
breast fins
Brustflossen
грудные плавники

rinnaõõs, rindkereõõs – rindkere ja vahelihasega piiratud ning rinnakelmega vooderdatud ruum, milles paiknevad süda ja kopsud
chest cavity
Brusthöhle
грудная полость

rinna ümbermõõt – rindkere mõõde lindiga abaluu tagant
chest circumference, chest girth
Brustumfang
обхват груди

ripmesuled, kaelaripmed – lindudel kaelalt allarippuvad kattesuled
(neck) hackles
Halsbehang
грива, шейные перья

rippkonveier – konveier, mis edastab lasti rippteel liikuvate vankrite külge riputatud
kandevahenditega
carrier, monorail, overhead conveyor, suspended conveyor
Hängeconveyer, Schwebeconveyer
подвесная конвейер

rippkõht – looma kõht on laskunud ja puudulikult kinnitunud
dropped belly
Hängebauch
отвислое брюхо

rippudar – nõrga kesksidemega udar
pendulous udder
Hängeeuter
отвислое вымя

ristamine – aretusmeetod, kus omavahel seemendatakse eri tõugu loomi
crossing, mating
Kreuzung
скрещивание

ristamismeetodid – aretusmeetodid eri tõugu loomade kombineerimiseks
crossing methods
Kreuzungsmethoden
методы скрещивания

ristand – eri tõugu loomade seemendamisel saadud järglane
cross, hybrid
Mischling, Hybride, Bastard
помесь, гибрид

ristik – liblikõieline söödakultuur
clover
Klee
клевер

ristikhein – proteiini-, kaltsiumi- ja karotiinirikas koresööt
clover hay
Kleeheu
клеверное сено

ristikurohke rohumaa – heintaimikus on üle 50% ristikut
clover-rich grassland
kleereiche Grassland
клеверобогатый травостой

ristлуу kõrgus – mõõde, mis võetakse kepiga ristлуу kõige kõrgemast kohast
mõõdetasapinnani
sacrum height
Kreuzbeinhöhe
высота в кресце

ristsiire, crossingover – homoloogsete DNA-molekulide (kromosoomide) sarnaste osade
vahetus
crossing over
Crossing-over, Faktorenaustausch
перекрест, кроссинговер

roe – pärasoolest väljutatav soolesisaldis
excrement, faeces
Kot, Exkremente
кал, фекалии

Röse-Gottliebi meetod – meetod piima rasvasisalduse määramiseks
Röse-Gottlieb method
Röse-Gottlieb-Verfahren
метод Розе-Готлиба

rohi – loomasöödaks sobivad rohttaimede maapealsed osad
grass
Gras, Kraut
травя

rohubrikett – rohumassist kiirkuivatusseadmetega valmistatud pressitud rohusööt
hay briquette
Heubrikett, Grassbrikett
травяной брикет

rohuhekslid – rohumassist kiirkuivatusseadmetega valmistatud rohusööt
grass chaff, chopped chaff
Grass-schneiden
травянные резки

rohujahu – rohust kiirkuivatusseadmetega valmistatud pudesööt
grass meal
Grünmehl, Grasmehl
травяная мука

rohukuivised – hekseldatud rohust kiirkuivatusseadmetega valmistatud sööt
dried grass, dehydrated grass
Trockengrün(gut)
(искусственно) высушенная трава

rohumaа – looduslikud või rajatud rohumaad rohusööda tootmiseks või karjatamiseks
grassland

Grassland, Grünland
луг

rohusööt – heintaimedest saadav kuiv- ja haljassööt ning silo
grass feed
Grassfutter
травяной корм

roiskumine – riknemine roisubakterite toimel
putrefaction, putrefaction
Fäulnis, Verwesung
гниение

roiskunud muna, mädamuna – roiskbakterite tegevuse tagajärjel roiskunud muna
rotten / bad / addled egg
faulen Eiern
гнилые яйца, тухлые яйца

roiskveresus, sepsis, veremürgi(s)tus – organismi üldinfektsioon
sepsis, septicaemia
Sepsis, Septikämie
сепсис, септицемия

rokfoor – Prantsusmaalt pärit lambapiimajuust
Roquefort
Roquerfortkäse
Рокфор

romaanovi lambatõug – jämevillaline kasukanahalammas Põhja-Venemaalt
Romanov sheep breed
Romanowschafrasse
романовская порода овец

romnimarsi, romni lambatõug – poolpeene villaga pikavillaline lihavillalammas
Romney-Marsh, Romney sheep breed
Romney-Marsch(-Schaf)
ромни-марш, ромни, кентская порода овец

roodailend – USA-s aretatud üldkasutatav kanatõug
Rhode Island
Rodeländer, Rod Island huhn
род-айленд

roojaenergia – roojaga eritatud seedumatu söödaenergia
excrement energy
Kotenergie
энергия кала

roojamine – organismis seedumata sööda väljutamine seedekulglast roojana
defecation, defaecation, excreting, excrement discharge

Defäkation, Kotentleerung
пакостение, дефекация

roojamisrefleks – pärasoole täitumise järel tekkiv refleks, mille tagajärjel väljutatakse roe
defecation reflex, defaecation reflex

Defäkationsreflex
дефекационный рефлекс

roojamiskeskus – nimmeajus paiknev roojamisprotsessi reguleeriv närvikeskus
defecation centre, defaecation centre

Defäkationszentrum
центр дефекации

roomiktraktor – roomikuil liikuv traktor
crawler, caterpillar, tracklaying tractor

Raupenschlepper
гусеничный трактор

roosa tallekarusnahk, guligaz – karakullilambatalle roosa värvusega nahk
rosy karakul, guligas

rose Karakul, braunschimmel Karakul
гулигаз, розовый каракуль

rooshari – pealt lamedaks pressitud valli kujuline hari lindudel, mis teravneb kukla suunas ja on kaetud paljude väikeste koonusekujuliste mõhnadega

rose comb
Rosenkamm
розовидный гребень

rootsi mustakirju, rootsi holsteini veisetõug – Rootsis aretatav piimaveisetõug
Swedish Black-and-White, Swedish Holstein cattle breed

Schwedisches schwarzbuntes Rind
шведская черно-пестрая порода скота, шведский гольштейн

rootsi nudi veisetõug – kõrge piimarasvasusega aborigeenne tõug Rootsis
Swedish Polled cattle breed

schwedische hornlose Rasse
шведская комолая порода скота

rootsi punane, rootsi punase-valgekirju veisetõug – piimatõug Rootsis
Swedish Red, Swedish Red-and-White cattle breed

schwedisches rotes Rind, Rotbunte schwedische Rasse
шведская красная, шведская красно-пестрая порода скота

rootsi sulg – emisesulg, kus sõnnikuala moodustab poole sulupikkusest, taani sulu erikuju
swedish crate

schwedische Bucht
шведский станок

ropša karp(kala) – euroopa karpkala ja amuuri sasaani hübriidist aretatud jahedasse kliimasse sobiv karpkalatõug

ropsha carp

Ropschakarpfen

ропшинский карп, северный карп

ruaani part – prantsuse päritolu lihaparditõug

Rouen duck

Rouenente

руанская утка

rudimentaarsed elundid – osaliselt või täielikult oma põhilise ülesande kaotanud ning seetõttu taandarenenud

rudimentary organs

Rudimentärorgane

рудиментарный органы

rukis – toidu- ja söödateravili

rye

Roggen

рожь

rullipurusti – heina- või põhurulli purustamise seade

round bale shredder

Rundballenzerreisser

измельчитель рулонов

rullkihar – karakullinahal esinev kõige väärtuslikum ja nägusam kihar

pipe curl karakul

gezogene Locke, rollenartige Röhre

вальковатый завиток, валек

rullkonveier – rulltee, seade tükk- või pakitud kauba teisaldamiseks mööda kõrvutisi rulle

roller conveyor

Roll(en)conveyor

роликовый конвейер

rupsid, rupskid, subproduktid, kõrvalsaadused – loomade ja lindude teisejärgulised

tapasaadused

giblets, offal, tripe

Innereien

потроха

rutiin, P-vitamiin, tsitriin – C-vitamiini kaasfaktor, ainete rühm, kuhu kuuluvad bioflavonoidid (rutiin, tsitriin, flavoonid, flavonoolid ja hesperidiin)

P-vitamine, citrine, citrin, rutin

P-Vitamine, Rutin, Zitrin

витамин Р, рутин, цитрин

ruun – kastreeritud täkk

gelding, rune
Wallach
мерин, руна

ruutlaudjas, tahvellaudjas – laudjas, mille pikkus- ja laiusmõõtmed on ühesugused
square croup
quadratische / viereckige Kruppe
квадратный круп

ruutsäuk – säuk, mis on pealt ruudukujulise pinnaga, esineb poolpeenvillalammastel
square-staple
Quadrat-Stapel
квадратный штапель

rõhtkonveier, horisontaalkonveier – materjali teisaldamise seade horisontaaltasapinnaliselt
horizontal conveyor
Horizontalförderer, horizontaler Conveyor
горизонтальный конвейер

rõngaskihar – karakulli kihar, milles salgukesed pole täiesti sulgunud rõngataoliselt
ringed curl, ring curl (karakul)
ringförmige Locke
кольчатый завиток

rõngastamine – looma või linnu varustamine rõngaga
ringing
Beringung
кольцевание, мечение кольцом

rõuged – viirushaigus, millega kaasneb villiline, paranemisel arme jättev lööve
variola, smallpox
Pocken
оспа

rööni lambatõug – liha-villalamma Saksamaal
Rhön sheep breed
Rhönschafrasse
ренская порода овец

röövkalad – teistest kaladest või selgroogsetest loomadest toituvad kalad (haug, koha, säga)
predatory fishes, predators
Raubfische
хищные рыбы

ränne, migratsioon – loomade, lindude ja kalade ulatuslik liikumine, mis on tingitud nende elutingimuste või vajaduste muutumisest elu jooksul
migration
Migration
миграция

rääsumus, räästumus – rasvade ja õlide seismise tagajärjel tekkinud vabade rasvhapete oksüdatsioon
rancidity
Ranzigwerden
прогоркание

rõhitus – eesmaos toimivate käärimisprotsesside tagajärjel tekkivate gaaside väljutamine
belch, eructation, eruption, burping, ructus
Aufstossen, Rülpsen
отрыжка

röntgenoloogiline uurimine – uurimismeetod, mis põhineb uuritava objekti läbivalgustamisel ja pildistamisel röntgenkiirte abil
röntgenological investigation
röntgenologische Untersuchung
рентгенологическое исследование

rööbastee – rööparaar, millel liiguvad veeremid
rail-track
Schienenstrang, Spurbahn
рельсовый путь

rööbe, jooksulaius – maismaasõiduki rataste vahekaugus
track width
Spurweite, Radstand
колея

rühmaline paaridevalik, rühmvalik, perekondvalik – sarnaste omadustega emasloomade rühma plaanipäraseks seemendamiseks määratakse teatud omaduste ja põlvnemisega (liinikuuluvusega) isasloomad
group selection
Gruppenzuchtwahl
групповой племенной подбор

rühmpaaritus – paaritusviis, mida kasutatakse looma- ja linnukasvatustes, kus emasloomade tiinestamiseks / viljastamiseks on üks isasloom
flock mating, group mating
Herdenpaarung, Gruppenpaarung
групповое спаривание

rühmapuur – kahe ja rohkema linna või karuslooma pidamiseks ettenähtud puur
group cage, multiple cage
Gruppenkäfig
групповая клетка

rühmavalik – karja geneoloogilist (liinilist) koosseisu ja toodangutaset arvestav isas- ja emasloomarühmade paaridevalik tootmiskarjades
group selection
Gruppenauslese
групповая селекция, групповой отбор

rühmpidamine – mitme looma pidamine ühes sulus
group keeping
Gruppenhaltung
групповое содержание

rühmsöötmine – loomarühma söötmine ühe söödaratsiooniga
group feeding
Gruppenfütterung
групповое кормление

rühvelkultuur – vahelharitav kultuur (näit kartul, mais, juurvili)
row crop
Hackfrucht, Hackkultur
пропашная культура

rümbe, lihakeha kategooria – rümbe / lihakeha jaotus vanuse- ja soorühma järgi
carcass category
Kategorie des Rumpfes
категория туши

rümbe, lihakeha kupatamine – sulgede või karvade eemaldamine kuuma veega või auruga
carcass scalding
Brühen der Tierkörper
ошпаривание туш

rümbe, lihakeha mass – kaalumisel määratav looma töödeldud rümbe / lihakeha mass
carcass weight
Tierkörpergewicht, Rumpfmasse
масса / вес туши

rümbe, lihakeha pikkus – sigade rümbe / lihakeha pikkusmõõt
carcass length
Rumpflänge
длина туши

rümbe, lihakeha trimmimine, korrastamine – rümpade tapajärgne viimistlemine
carcass trimming
Trimmen von Schlachtkörper
отделка, туалет туш

rümp, lihakeha – tapetud looma töödeldud keha
carcass
Schlachtkörper
туша

rütmiline innatsükkel – ind kordub ühtlaste ajavahemike järel
rhythmic estrous cycle
rhythmische Brunst
ритмичная течка

S

saabeljalgsus – tagajala asetus kuni kannaliigeseni on korrapärane, kuid põid on ettepoole asetusega

sickle-hocked

Säbelbeinigkeit

саблистая постановка

saadused – põllumajanduses taime- ja loomakasvatustooted

products

Produkte

продукты

saagis – toote koguse suhe tooraine kogusesse väljendatuna protsentides

yield

Ertragsfähigkeit

выход продукции

saak – maaviljeluse toodang põllumajandusettevõttes

crop, harvest

Ertrag, Ernte

урожай

saastumine – võõrkehade või ebasoovitavate mikroorganismide ülemäärane sisaldumine tooraines, pool- või valmistootes

contamination, pollution

Beschmutzung

загрязнение

saba – loomade (imetajate, lindude jt) tagumine, enamasti pärakust tagapool olev kehaosa

tail

Schwanz

хвост

saba(de) lõikamine, saba(de) kärpimine – loomade sabade lühendamine profülaktilistel eesmärkidel

tail-docking, docking

Abschneiden der Schwanze, Kupieren

обрезка хвостов

sabauim – kala kere lõpus paiknev paaritu uim

tail / caudal fin

Schwanzflosse

хвостовой плавник

sabavars – kala saba kitsam osa

caudal stem

Schwanzstiel

хвостовой стебель

sade, sete – vedeliku põhja vajunud tahke aine
sediment, precipitate, residue
Bodensatz
осадок

saduldama – sadulasse panema, sadulat selga asetama
saddle
satteln
оседлать

saepuru – loomakasvatuses allapanuks kasutatav materjal
sawdust
Sägemehl, Sägespäne
опилки

sahharoos-tsitraat-rebulahjend – pulli ja jäära sperma lahjendamiseks kasutatav lahjend
saccharose-citrate-yolk diluent
Saccharose-Zitrate-Eidotterlösung
сахарозно-цитратно-желточный разбавитель

saksa meriino – meriino lambatõug Saksamaal
German merino sheep
deutsche Merinoschafrasse
немецкий меринос

saksa lihameriino – peenvillaline liha-villameriinotõug
German mutton merino
Deutsche Fleischmerinoschafrasse
немецкий мясной меринос

saksa mustapealine lambatõug – poolpeenvilla-lihalambatõug
German Black-faced (headed) sheep breed
Deutsche Schwarzköpfige Fleischschafrasse
немецкая черноголовая порода овец

saksa mustakirju veisetõug, saksa holstein – piimaveisetõug Saksamaal
German Black-and-White, German Holstein cattle breed
Deutsches Schwarzbuntes Rind, Deutsche Holstein
немецкая черно-пестрая порода, немецкий Гольштейн

saksa punane veisetõug, angler, angli – väikesearvuline piimaveisetõug Saksamaal
German Red cattle, Angler
Deutsches Rotvieh, Angler
немецкая красная порода

saksa punasekirju veisetõug – piima-lihatõug Kesk- ja Lõuna-Saksamaal
German Red Pied cattle
Deutsche Rotbunte (Rasse)

красно-пестрая немецкая порода

salk – jäme- ja pooljämevillalammaste villaku element
staple
Stäpelchen der Wolle
косица

salmonelloos – salmonella bakterite poolt põhjustatud soolestiku haigus inimestel ja loomadel
salmonellosis
Salmonellose
САЛМОНЕЛЛЕЗ

samm – kõige aeglasem allüür hobusel
step, walk
Schritt
шаг

sammuhobused – külmaverelised hobused
heavy / cold-blooded horses
Schrittpferde, Kaltblutpferde
шаговые / хододнокровные лошади

sammu pikkus – hobuse vasaku ja parema esijala kabjajälgede vahekaugus
step length
Schrittlänge
длина шага

sammu sagedus – mõõdetakse sammude arvuga minutis
step frequency
Häufigkeit der Tritte
частота шагов

sammu ulatus – mõõdetakse hobuse ühe eesjala kahe teineteisele järgneva kabjajälje vahekaugusega
step stride
Ganglänge
степень шага

sanitaar-hügieenilised töötingimused – tootmiskeskonna elementide kogum tootmistegevuse toimumiseks
sanitary-hygienical conditions
sanitär-hygienische Arbeitsbedingungen
санитарно-гигиенические условия труда

sanitaarjärelevalve – sanitaartingimuste kontroll
sanitary inspection
Sanitätsinspektion
санитарный надзор

sanitaartapamaja – tapamaja haigete loomade tapmiseks ja algtöötlemiseks varasemal ajal

sanitary slaughterhouse
Sanitätsschlächtere
санитарная бойня

sapipigment – sapi värvaine, mis tekib elutsükli lõpetanud punaliblede hemoglobiini lagunemisel
biliary pigment
Gallenpigment, Gallenfarbstoffe
желчные пигменты

sapipõis – maksa vistseraalküljele kinnituv pirnjas sapireservuaar
gallbladder
Gallenblase
желчный пузырь

saponiinid – lämmastikuvabad glükosiidid paljudes taimedes
saponine
Saponine
сапонины

sapp – maksa sekreet
gall, bile
Galle
желчь

sapphapped – happed, mis aktiveerivad pankrease poolt produtseeritud lipaasi ja soodustavad rasva emulgeerumist
bile acid
Gallensäuren
желчная кислота

sapropel, järvemuda – rohkesti taim- ja loomajäänuseid sisaldav peeneteraline järvesete
sapropel
Sapropel, Faulschlamm
сапропель, органический ил

saps – hobuse eesjala ülaosa
shoulder
Вуг
плечо

sardiinia lambatõug – jämevillaline piimalambatõug Itaalias
Sardinian sheep breed
Sardinian Schafrasse
сардинская порода овец

sautdauni lambatõug – lühikese poolpeene villaga inglise lihalambatõug
Southdown sheep breed
Southdownschafrasse
саутдаунская порода овец

sarvhari, nukitshari – kahe kõrvutiasetseva sileda või hambulise sarve kujuline hari linnul
V-comb, horn comb, Antler comb

Hörnerkamm
роговидный гребень

sarvkiil (hobusekabjas) – kabja all olev padjand, mis pehmendab põrutusi
frog (horsehoof)

Strahl der Hufes
стрелка копыта

sasaan – ulukkarpkala, soojalembene mageveekala

common carp
Flusskarpfen
сазан

sasseks – Briti üldkasutatav kanatõug

Sussex
Sussex
суссекс

seafarm – sigade sihipäraseks pidamiseks kasutatav(ad) hoone(d)

pig farm, hog farm
Schweinezuchtfarm
свиноводческая ферма

seakasvataja – seakasvatusega tegelev isik

pig-breeder
Schweinezüchter
свиновод

seakasvatus – sigade kasvatamist hõlmav loomakasvatusharu

pig production, pig breeding, hog rearing
Schweinezucht
свиноводство

sealiha – sigade tapmisel saadav inimtoiduks kasutatav saadus

pork, pigmeat
Schweinefleisch
свинина

searasv – sea rasvkoest sulatatud rasv

lard, pig fat
Schweinefett
свиной жир

seasõnnik – sigade väljaheidet koos allapanuga

pig manure
Schweinemist
свиной навоз

seatalitaja – sigu hooldav töötaja farmis
pigman, pig-tender
Schweinepfleger
свинарка

sebrad – alamperekond hobuse perekonnas
zebras
Zebras, Tigerpferde
зебра

sedelgas – rakmete osa, mis fikseerib aisad ja rangid sobivasse asendisse
harness saddle, harness pad
Kammdeckel
седелка

sedelgavöö, sadulavöö – sedelga või sadula kinnitusvöö
saddle girth, bellyband, cinch
Sattelgurt
подседельник

seebistumine – rasva hüdrolyüsumine hapete või aluste toimel
saponification
Verseifung, Saponifikation
омыление

seebistumisarv – ühe grammi aine (rasva) seebistamiseks kuluv kaaliumhüdroksiidi kogus milligrammides
saponification value, saponification number, Koettstorfer number
Verseifungszahl
число омыления

seede – seedekanalisis toimuvad füüsilised ja keemilised protsessid, mille tagajärjel toitained hüdrolyüsitakse
digestion
Verdauung
пищеварение

seededepressioon – sööda toitainete seedumise vähenemine seedekanalisis (näit rasvade liigse söötmise korral mäletsejalistel)
digestion depression / dejection
Verdauungsdepression
депрессия пищеварения

seede eesmaos, eesmaoseede – peamiselt mehaaniline ja mikrobiaalne seedeprotsess mäletsejatel eesmagudes
rumen digestion
Vormagenverdauung
пищеварение в рубце

seedeelundid – elundid toidu vastuvõtuks, seedimiseks, imendumiseks ja seedimata toiduosade kõrvaldamiseks

digestive organs

Verdauungsorgane

органы пищеварения

seedeelundite haigused – seedeelundite (suuõõs, neel, söögitoru, magu, maks, kõhunääre e pankreas, peensool ja jämesool) haigused

digestive tract diseases

Erkrankungen der Verdauungsorgane

болезни органов пищеварения

seedeensüümid, seedefemendid – seedenõresid produtseerivate näärmete bioaktiivsed ühendid toitainete seedeks

digestive enzymes, digestive ferments

Verdauungsenzyme, Verdauungsfermente

пищеварительные ферменты

seedefüsioloogia – õpetus seedeelundite talitlusest

digestive physiology

Verdauungsphysiologie

физиология пищеварения

seedekanal, seedetrakt – seedesüsteemi osa, mis ulatub suust päarakuni

digestive / alimentary tract

Verdauungstrakt, Verdauungskanal

пищеварительный тракт / канал

seedekatse – söötade seeduvuse määramise meetod

digestion experiment

Verdauungsversuch

опыт по переваримости

seedekoefitsient – näitab sööda mingi toitefaktori seeduvust protsentides

digestibility coefficient, digestibility index

Verdauungskoeffizient

коэффициент переваримости

seedenõre, seedesekret – seedeensüüme sisaldav seedenäärmete nõre

digestive fluid, digestive juice

Verdauungssekret

пищеварительный секрет

seedeprotsess, seedimine – seedekanalisis toimuvad protsessid toitainete imendumiseks

digestion

Verdauung

пищеварение

seedetüüp – aeglase ainevahetusega loomadele iseloomulik kehaehitustüüp

digestion type

Verdauungstyp
тип пищеварения

seeduv energia, SE – seeduvates toidainetes sisalduv energia
digestible energy
verdauliches Energie
перевариваемая энергия

seeduv proteiin – näiliselt seeduv proteiin; söötadega antud ja roojaga väljutatud
proteiinikoguste vahe
digestible protein
verdauliches Protein
переваримый протеин

seemendus – sperma viimine emaslooma suguelunditesse
insemination
Besamung
осеменение

seemendusaeg – seemendusprotseduuri toimumise aeg
insemination time
Besamungszeit
время осеменения

seemendusdoos – emaslooma seemendamiseks kasutatud spermakogus
insemination dose
Besamungsdose
доза спермы

seemendusindeks – seemenduste arv seemendatud emasloomade kohta
insemination index
Besamungsindex
индекс осеменения

seemendusjärgne emakaravi – emaka limaskesta ettevalmistamise protseduur viljastatud
munaraku vastuvõtmiseks
postinsemination treatment
Behandlung nach der Besamung
лечение после осеменения

seemenduskateeter, seemenduspipett – seemendamisel kasutatav instrument sperma viimiseks
seemenduspaika
insemination catheter
Besamungskatheter
катетер осеменения

seemendusmeetod, seemendusviis – viis sperma viimiseks emaslooma suguteedesse
insemination method
Besamungsmethode
метод осеменения

seemendusislasloom – isasloom, keda kasutatakse aretuses
insemination sire
Zuchtstiere
самец-производитель

seemendusregister – dokument emaslooma seemenduste registreerimiseks
insemination register
Besamungsregister
журнал осеменений

seemendusriistastik – instrumendid, mida kasutatakse seemendusprotsessis
insemination equipment
Besamungsinstrumentarium, Besamungsgeräte
приборы для осеменения

seemendussüstal – instrument sperma viimiseks emaslooma suguteedesse
insemination injector
Besamunsspritze
шприц осеменения

seemendustehnik, seemendaja – eriharidusega töötaja põllumajandusloomade kunstlikuks
seemendamiseks
inseminator
Besamungstechniker
техник-осеменатор

seemendusvahemik – ajavahemik esimese ja kordusseemenduse vahel
inseminating interval
Besamungsintervall
осеменительный интервал

seemnejuhad – paaristorukesed, mis moodustavad munandimanuse vahetu jätku
spermatic duct
Samenleiter
семяпровод

seemnejuhaampull – seemnejuha värtnakujuline laiend
ampulla of ductus deferens
Samenleiterampulle
ампула семяпровода

seemnerõisik, seminaalvesiikul – seemnejuha külgsopis
seminal vesicle, vesicula seminalis
Samenbläschen
семенной пузырек

seemneväät – seemnejuhad koos munandi veresoonte, närvisel ja silelihaskiudusest
moodustuva sisemise munanditõsturlihasega
spermatic cord

Samenstrang
семенной канатик

seerum – lümfi, vere ja piima vedel koostisosa või antikehi sisaldav verepreparaat,
immuunseerum
serum
Serum
сыворотка

seerumalbumiin – veres ja lümfis esinev spetsiifiline valk
serum albumin
Serumalbumin
серумальбумин

seerumtõbi – organismi allergiline reaktsioon, mis tekib pärast kehavõõra valgu süstimist
serum sickness
Serumkrankheit
сывороточная болезнь

segajõusöödad – proteiinsöötadest, teraviljadest, vitamiinidest ja mineraalainetest koosnevad
segasöödad
compound feeds, concentrates
kombiniertes Kraftfutter
комбикорм

segamineraalsöödad – mineraalelemente sisaldavad söödad
mixed mineral feeds, mineral mixtures
Mineralmischungen
минеральные корма

segaseemendus – emaslooma seemendamise isasloomade sperma seguga
mixed insemination, insemination with mixed semen
Besamung mit dem Mischsperma
осеменение с смешанной спермой

segasilo – mitmest taimeliigist valmistatud silo
mixed silage
Mischsilage
смешанный силос

segasöödaline ratsioon – mitmest söödaliigist kokku segatud ratsioon
mixed ration
Mischration
многокомпонентный рацион

segasõnnik – mitme loomaliigi sõnnik
mixed manure
Mischmist
смешанный навоз

segatiskultuur – kaunviljade ja teraviljade segu
legumes and cereals mixture
Leguminosen und Getreidemischung
бобовые и зерновые смеси

segatoidulised kalad – looduslikest toiduobjektidest ja/või jõusöödast toituvad kalad
omnivorous fish
Allesfresse Fisch
всядные рыбы

segatõug – teadmata põlvnemisega loom
mixed breed
gemischte Rasse
смешанная порода

segavili – erinevate teraviljade segu, sageli koos kaunviljadega
grain-legume mixture
Futtergemenge
мешанка, зернобобовая смесь

segaviljarõhk – erinevate teraviljade ja/või kaunviljade segurõhk
legume-cereal mixed straw
Mengestroh, Hülsenfrucht-Getreide Stroh
солома зернобобовой смеси

segisti, segur – seade komponentide segamiseks
mixer, agitator
Mixer, Rührwelle
мешалка, смеситель

segu – segamise saadus
mixture
Mischung
смесь

segupiim – erinevatest lüpsidest või farmidest kokkukogutud piim
mixed milk, bulk milk
Sammelmilch
сборное молоко

seisevõrgud – liikumatult ühel kohal püsivad kalavõrgud
stationary nets
Stellnetze
ставные сети

sekreet – näärmerakkude poolt eritatav nõre
secretion, secreta
Sekrete
секрет

sekretoorne närv – närviimpulssi kesknärvisüsteemist näärmerakkudesse juhtiv närv
secretory nerve
sekretorischer Nerv
секреторный нерв

sekretsioon – ainete eritamine organismi näärmetest
secretion
Sekretion, Absonderung
секреция

seksuaalproportsioon, sooline proportsioon – sugupoolte arvuline vahekord karjas
sexual index
Sexualindex
индекс соотношения полов

seksuaalrefleks, sugurefleks – kaasasündinud refleks, mis tekib suguhormoonide mõjul
sexual reflex
Sexualreflex
половой рефлекс

sekundaarfolliikul – munasarja pindmisest kihis arenev munarakk ja teda ümbritsev rakukogum
secondary follicle
Sekundärfollikel
вторичный фолликул

sekundaarootsüüt – primaarootsüüdi esimesel küpsemisjagunemisel tekkiv munarakk
secondary oocyte
sekundärer Oozyt
ооцит второго порядка

sekundaarsed sugutunnused – sugudevahelised kehaehituslikud erinevused
secondary sexual characters
sekundäre Geschlechtsmerkmale
вторичные половые признаки

seleen – mikroelement, tugev antioksidant
selenium
Selen
селен

seleksionäär – loomade aretustööga tegelev isik
breeder
Tierzüchter
животновод-селекционер

seleksiooniefekt, valikuedu – järglaste fenotüübiline üleolek vanempopulatsiooni keskmisest
selection effect / response
Selektionseffekt
эффект селекции / отбора

selektiooniindeks – mitut kvantitatiivset tunnust arvestav regressioonvõrrand looma aretusväärtuse määramiseks
selection index
Selektionsindex
селекционный индекс

selektioonikoefitsient, valikukoefitsient – selektsiooniga eemaldatav osa loomade populatsioonist
selection coefficient
Selektionskoeffizient
коэффициент селекции / отбора

selektsioonimeetod, valikumeetod – valikuviis, kus arvestatakse valikutunnuste arvu ning populatsiooni emas- ja isasloomade vahekorda
selection method
Selektionsmethode
метод селекции

selektsiooniprogramm, aretusprogramm – eesmärgid ja selle saavutamise meetodid aretustöös
selection program, breeding program
Selektionsprogramm, Zuchtprogramm
программа селекции

selgpõikasetus – loote väärasetus, mille puhul loode paikneb seljaga väljapääsu suunas ja asetub emaslooma suhtes põigiti
transverse lie position
Rückquerlage
спинное поперечное положение

selg – kere ülaosa turjast nimmeni
back, dorsum
Rücken
спина

selgroog, lülisammas – selgroogsete skeleti kõhrelitest või luustunud lülidest koosnev telgmine osa
backbone, spine
Wirbelsäule, Rückgrat
позвоночник

selgseis – loote normaalseis enne sündi
back lie position, dorsal lie position
Rückenlage
спинное предлежание

selgvertikaalasetus – loote väärasetus
vertical lie position
Rückenvertikallage
вертикальное положение плода со спинным предлежанием

seljaaju – selgrookanalisis paiknev kesknärvisüsteemi osa
spinal cord
Rückenmark
спинной мозг

selja kõrgus – mõõde selja madalamast kohast mõõtetasapinnani
back height
Rückenhöhe
высота в спине

seljapeki paksus – pekikihi paksus seljal, sigade lihaomaduste näitaja
backfat thickness
Rückenspeckdicke
толщина спинного шпика

selja pikim lihas, musculus longissimus dorsi – piki selgroogu kulgev lihas; kondistatuna
nim. välisfileeks
musculus longissimus dorsi
musculus longissimus dorsi
musculus longissimus dorsi

seljasuled – lindude sulestiku osa
back feathers
Rückenfedern
спинное оперение

seljauimed – kala seljal paiknevad paaritud uimed, mis talitlevad kala ujumisel kiiluna
dorsal fins
Rückenflossen
спинные плавники

selvesöötmine – sigade söötmisviis, mille puhul künasse lastud veele puistatakse jõusööt
self(-service) feeding
Selbstfütterung
самокормление

sensoorne hindamine – uuritava materjali kvaliteedi kindlakstegemine meeleorganite abil
sensory evaluation
sensorische Beurteilung
чувствительное оценивание

seroloogiline uurimine – immunoloogilistel reaktsioonidel põhinev spetsiifiliste antikehade
määramise meetod
serological study
serologische Untersuchung
серологическое исследование

sesoonselt polüestriline loom – loom, kellel sesoonselt täheldatakse mitu üksteisele järgnevat
innatsükli, mille vahele jääb pikemaajaline puhkeperiood

seasonally polyestrous animal
saisonal polyöstrisches Tier
сезонно полэстричное животное

setted – põhja ladestunud osised
sediment, heavy fraction
Schlamm
осадки, тяжелые фракции

siberi katk, antraks – septitseemiaga kulgev kõikide loomade ja inimese äge nakkushaigus
anthrax
Anthrax, Milzbrand
антракс

sidekude – kude, mis kaitseb, toestab ja eraldab pehmeid kudesid ja lihaseid
connective tissue
Bindegewebe
соединительная ткань

sigade influentsa, sigade gripp – äge viirusnakkushaigus sigadel
swine influenza
Schweinegrippe
грипп свиней

sigade Aafrika katk – ägedalt kulgev sigade viirushaigus
African swine fever
Afrikanische Schweinepest
Африканская чума свиней

sigade klassikaline katk – väga nakkav sigade viirushaigus
plague, pestilence
Schweinepest
чума свиней

sigade tursetõbi, kolienterotokseemia – *E. coli* bakteri poolt põhjustatud võõrdepõrsaste tokseemiline haigus
oedema disease
Ödemkrankheit, Kolienterotoxämie
колиэнтеротоксемия

sigade ösofagostomoos, sõlmusstõbi – ümarussi tekitatud haigus sigadel
oesophagostomum spp in pigs
Ösophagostomosis bei Schwein
эзофагостомоз

sigala – hoone sigade pidamiseks
piggery
Schweinestall
свинарник

sigala kasutustsükkel – ühe searühma (vooru) sigalas viibimise aeg koos sigala puhastamiseks ja desinfektsiooniks kuluva ajaga
piggery management cycle, piggery service cycle
Nutzungszyklus des Schweinestalls
цикл использования свиарника

sigimatus, infertiilsus – suguküsete loomade võimetus järglasi saada
sterility, infertility, barrenness
Unfruchtbarkeit, Sterilität
бесплодие, стерильность

sigimine, reproduktsioon – organismide suguline paljunemine
reproduction
Reproduktion
репродукция

sigimisfüsioloogia – õpetus sigimisest ja suguorganite talitlusest
reproductive physiology
Reproduktionsphysiologie
физиология воспроизводства

sigimishäire – loomade sigimishäired: innatus, mitteviljastumine, ebanormaalne tiinus või sünnitus jt
reproductive disorder
Fortpflanzungsstörungen
нарушение воспроизводительной функции

sigimisjõudlus, viljakus – sündinud järglaste arv looma, karja jne kohta
reproductive performance, fertility
Reproduktionsvermögen
репродукционная способность

sigimissesoon – sesoonselt sigivate loomade sigimisperiod
reproduction season, breeding season
Fruchtbarkeitssaison
сезон размножения, случной сезон

sigivus, sigimisvõime – organismi võime anda järglasi
fertility, generative fecundity
Fortpflanzungsfähigkeit, Fortpflanzungsvermögen
плодовитость, фертильность

siidjus – karusnahkade väärtuslik omadus
silkiness
Seidigkeit
шелковистость

siirdekalad – kalad, kes rändavad merest mageveekogusse kudema või vastupidi
migratory fishes
Wanderfische, Zugfische

проходные рыбы

siirdeperiood – üleminek karjatamiselt talvisele söötmisele ja vastupidi
transition from stable to pasture feeding
Übergangsperiode
переходный период

siirdesööt – siirdeperioodil kasutatav sööt
transitional feed
Übergangsfutter
переходный корм

siirdevillkarv, üleminekuvillkarv – pikkuse, peenuse ja füüsiliste omaduste poolest alus- ja pealisvillkarva vahepealne
intermediate / connecting wool fibre
Zwischenwollhaar, Verbindungswollhaar
промежуточная шерстинка

sikk, pukk – viljastusvõimeline isane kits
buck
Bock
козел

sileerimine – kõrge niiskusesisaldusega söötade (haljassöödad, kartul, kalajäätmed jms) hapendamine piimhappebakterite abil
ensiling
Silierung
силосование

sileerimiskaod – sileerimise käigus tekkivad orgaanilise aine kaod
ensiling losses
Silierungsverluste
потери силоса

silelihased – lihased, mis koosnevad siseelundite seinu vooderdavatest silelihasrakkudest
involuntary muscles
glatte Muskulatur
гладкая мышца

silelihaskiud – silelihaskoe käävjas rakk
smooth muscle fiber, involuntary fiber, nonstriated fiber, unstriated fiber
glatte Muskelfasern
волокно гладкой мышцы

silindernisa – kogu ulatuses ühtlase jämedusega nisa
cylindrical teat
zylinderförmige Zitze
цилиндрический сосок

silindersäuk – säugu normaalne kuju, mis on tingitud villkarvade ühtlasest peenusest ja pikkusest
cylindrical staple
zylindrischer Stapel
цилиндрический штапель

silma – inimese ja enamiku loomade paariline nägemiselund
eye
Auge
глаз

silma füsioloogia – õpetus nägemiselundi talitlusest
eye physiology
Augenphysiologie
физиология глаза

silmahaigused – silma kaasasündinud või traumade tagajärjel tekkinud anomaaliad või haigused
eye-diseases
Augenkrankheiten
глазные болезни

silokonservandid – silokindlustuslisandid silo kvaliteedi tagamiseks ja toitainekadude vähendamiseks
silage preservatives, silage additives
Silage-Sicherungszusätze
силосные добавки

silokombain – põllumajandusmasin silokultuuride koristamiseks
ensilage harvester
Mähdrescher
силосоуборочный комбайн

silopallid – silo säilitamise meetod
bale silage
Ballensilage
силосные тюки

silosöödad – loomade talvisel söötmisel kasutatav koresööt
silage, silo
Silofutter, Gärfutter
силос, силосованный корм

siltoiteväärtus – toitainete sisaldus silos, mis sõltub sileerimismaterjalist, fermentatsioonikvaliteedist ja valmistamisviisist
silage nutritive value
Silagewert, Silofutterwert
кормовая ценность силоса

silotorn – tornhoidla silo säilitamiseks

tower silo
Hochsilo, Turmsilo
силосная башня

silotranšee – süvend silo säilitamiseks
trench silo, bunker silo
Flachsilo
силосная траншея

simmentali tõug – Šveitsis aretatud levinumaid Euroopa veisetõuge
Simmental
simmentaler Rind, Fleckvieh
симментальская порода

sinikaelpart, sorsk – ujupartide hulka kuuluv haude- ja rändlind
common mallard
Wildente
обыкновенная кряква

sirge kael – sirge üla- ja alaservaga kael
straight neck
gerader Hals
прямая шея

sirge lanne – lande ühtlane üleminek seljaks ja laudjaks (soovitud omadus)
straight loin
gerade Lende
ровная поясница

sirge laudjas – horisontaalne laudjas
straight croup
gerade Kruppe
ровный / прямой круп

sirge selg – sirge seljajoon
stright back
gerader Rücken
ровная / прямая / прочная спина

sirge villkarv – säbaruseta pealiskarv
straight wool fibre
schlichtes Wollhaar
гладкая шерстинка

sirutusrefleks – mootorsete närvide ärritamisel avalduv refleks
elongation reflex
Verlängerungsreflex, Dehnungsreflex
рефлекс удлинения

siseelundid – kehaõõnelundid

internal organs
Innerorgane
внутренние органы

siseparasiidid, endoparasiidid – peremeeslooma keha sisemuses elunevad võõrorganismid
endoparasites
Endoparasiten
внутренние паразиты

sisestav ristamine, verevärskendamine – uue aretusmaterjali ühekordne kasutamine tõu aretuses
introductory crossing, introduction of fresh blood
Veredelungskreuzung, Blutbeimischung, Blutauffrischung
вводное скрещивание

siserasv, ploomirasv – kõhuõõnde ja siseelundite ümber ladestunud rasv
internal fat
Innerfett
внутренний жир, абдоминальный жир

sisesekretsioon, sisenõristus, inkretsioon – sisesekretsiooninäärmete talitlus hormoonide produtseerimise ja eritamisega
internal secretion, incretion
innere Sekretion
внутренняя секреция

sisesuguelundid – sugunäärmed koos suguteedega
internal genital organs
innere Geschlechtsorgane
внутренние половые органы

sisevaatlus, endoskoopia – siseelundite uurimine optiliste seadiste abil
endoscopy
Endoskopie
эндоскопия

sisikond – looma kehaõõneelundid
entrails, intestines
Innereien
внутренность

sissehingamismaht – ühekordselt sissehingatava õhu hulk
inspiratory volume
inspiratorisches Volumen
резервный объем вдоха

skeletilihased – vöötlihaskiududest koos sidekoega moodustatud taatele alluvad skeletilihased
skeletal muscles
Skelettmuskeln
скелетная мускулатура

skelett – luu- ja kõhrkoest moodustuv toes
skeleton
Gerippe, Skelett
скелет

skorbuut – avitaminoos, C-vitamiini puudusest või vaegusest tingitud haigus
scorbutus
Skorbut
скорбут

skripton – DNA transkriptsiooniüksus
scripton
Skripton
скриптон

skrootum, munandikott – kott, kus asuvad munandid
scrotum
Hodensack, Skrotum
скротум, мошонка

sojauba – loomasöödaks kasutatav proteiinirikas kaunvili
soya bean
Soja (bohne)
соя

sokk – kastreeritud sikk
male goat
Ziegenbock
козел

solaniin – vees lahustuv steroidalkohol, mida esineb põhiliselt päikesevalgust saanud
kartulites
solanine
Solantin
СОЛАНИН

somaatiline närvisüsteem – selgroogsetel loomadel närvidest koosnev närvisüsteemi osa, mis
on seotud skeletilihaste taatele alluva tööga ja meeleeelunditega
somatic nervous system
somatische Nervensystem
соматическая нервная система

somaatilised rakud – keharakud
somatic cells
somatische Zellen
соматические клетки

song, hernia – elundi väljasopistis, mida põhjustab kehaõõne seinas olev puue
hernia, rupture

Hernie
грыжа

soobel – kiskjaline kärplaste sugukonnast
Sable
Zobel
соболь

soohein – soostunud niitudelt kogutud hein
marsh / bog hay
Sumpfheu
болотное сено

soojalembesed kalad – kalad, kes on kohastunud eluks soojas vees
warm water fishes
Warmwasserfische
термальные рыбы

soo- ja vanuserühm – samast soost ja samas vanuses loomade või lindude rühm
adult-age sex-group
geschlechtlich-altersmässige Gruppe
поло-возрастная группа

soojaverelised hobused – kergetüübilised kiirushobused
warm-blooded horses
Warmblüter, Warmblutpferde
теплокровные лошади

soojaverelised hobusetõud – tõugude klassifikatsioonirühm temperamendi alusel
warm-blooded / light horses
Warmblutpferde, Warmblüter
теплокровные лошади

soojusbilanss – organismis tekkiva ja organismist eralduva soojuse vahekord (tasakaal)
heat balance
Wärmebilanz
тепловой баланс

soojuse eritamine – organismi termoregulatsiooniks mittevajaliku soojuse eritamine
heat extraction
Wärmeauskopplung
выделение тепла

soojusenergia, termoenergia (loomadel) – söötade seedimisel, omastamisel ja orgaanilise aine sünteesil vabanenud soojusenergia
thermal energy
thermische Energie, Wärmeenergie
термическая / тепловая энергия

soojusproduktioon – looma soojusproduktioon ajaühikus

heat production
Wärmeproduktion
теплопродукция

soojusregulatsioon, termoregulatsioon – organismi võime säilitada püsivat kehatemperatuuri
heat regulation, thermoregulation
Wärmeregulation, Thermoregulation
терморегуляция

soojusvaheti – seade soojuse ülekandmiseks
heat exchanger
Wärmetauscher
теплообменник

soojutusravi, termoteraapia – soojuse rakendamine ravi otstarbel
thermotherapy
Thermotherapie
термотерапия

sool, keedusool – mineraalelementide allikas loomadele või konserveeriv maitseaine (NaCl)
salt
Salz
соль

soolama, soolamine – saaduste töötlemine, konserveerimine keedusoolaga
salt, salting
salzen, Einsalzen
консервировать солем, соление

soolebakterid – soolekanalis elutsevad bakterid, millest mõned liigid on patogeensed või
tingimisi patogeensed
enteric bacteria
Darmbakterien
кишечные бактерии

sooled, soolestik – torujad organid, mis algavad maolukuti juurest ja lõpevad pärakuga
(seedekanaliga osa)
intestines, intestine, guts, bowels
Därme, Gedärm
кишки, кишечник

soolenõre – seedenõre, mida eritavad soolenäärmed, soolemahl
intestinal juice
Darmsaft
кишечный сок

soolepigi, mekoonium – loote esmased soolesisaldise jäägid
meconium
Mekonium
меконий

sooleseede – looma soolestikus toimuv seedeprotsess, mis algab peensooles ning lõpeb jämesoole lõrposas
intestinal digestion
intraintestinale Verdauung
внутрикишечное пищеварение

soolhape, HCl – mao fundusnäärmete poolt produtseeritav hape
hydrochloric acid
Salzsäure
соляная кислота

soome hobune – aborigeenne hobusetõug Soomes
Finnish horse
Finnisches Pferd
финляндская лошадь

soome (maa)lammas – suure viljakusega poolpeenvilla lambatõug Soomes
Finnish sheep, Finnish Landrace sheep
finnisches Landschaf
финская овца

soomus – kalade nahas või selle pinnal asetsevad kõvad plaatjad moodustised
scale
Schuppe
чешуя

soomusetüübid – erinevatele kalaliikidele iseloomulikud soomused
scale types
Schuppentype, Formen der Schuppe
типы чешуи

soomuskarpkala – karpkala genotüüp, mida iseloomustavad ühtlaselt üle keha väikestes korrapärastes ridades paiknevad soomused
scale carp
Schuppencarpen
чешучатый карп

soomuste valem – valem, milles on märgitud soomuste arv kala küljejoones ning soomuseridade arv ülal- ja allpool küljejoont
scale formula
Schuppenformel
формула чешуи

soon – loomade torujas õõneselund, mida mööda voolab veri või lümf
vessel
Gefäß
сосуд

soonkond – soonestik: vere- ja lümfisooned

vesicular system
Gefäß-system
сосудочная система

sorid – kasutatakse rangirakendi asemel, koosnevad rinna-, kaela- ja kanderihmast ning nende vahelisest ühendusrihmast
breast band (of a harness)
Brustband eines Geschirrs
шоры

sortiment – eri liiki toodete koosseis ja vahekord erinevate tunnuste alusel
assortiment
Sortiment
ассортимент

sperm, spermatoosid – isaslooma seemnerakk
spermatozoid
Spermium, Spermatozoid
спермий, сперматозойд

sperma – tekib spermide ja lisasugunäärmete sekreetide ehk spermaplasma segunemisel ejakulatsiooni ajal
semen, sperm
Samen, Sperma
семя, сперма

spermadoos, spermaannus – seemendamiseks vajalik spermakogus
sperm dose
Spermadose
спермодоза

spermaagraanul – külmutatud spermaterake
sperm pellet / granule
Spermagranulum
спермогранула

spermahoidla – spermakonteinerite hoiuruum
sperm storehouse
Spermadepot
спермоохранилище

sperma koagulatsioon – spermide massiline ja korrapäratu kokkukleepumine
sperm coagulation
Koagulation des Spermas
коагуляция / свертывание спермиев

spermakogur – kunstliku vagiina lõpuosa anum sperma kogumiseks
spermcollector, seminal receptacle
Spermasammelgefäß, Sammelbehälter
спермоприемник

sperma konservimismeetod – meetod sperma säilitamiseks
sperma conservation method
Spermakonservierungsmethode
метод консервирования спермы

sperma konsistents – sperma voolavuse aste
sperm viscosity
Spermakonsistenz
консистенция спермы

sperma kvaliteet – sperma omadused, mis määravad tema viljastamisvõime
semen quality
Spermaqualität
качество спермы

spermakõrreke – kõrrekesekujuline vahend sügavkülmutatud sperma säilitamiseks ja selle abil looma seemendamiseks
sperm straw, paillette
Paillette
солома спермы, гильза

sperma külmumistäpp – temperatuur, mille juures sperma külmub (-0,6 °C)
sperm freezing-point
Gefrierpunkt des Spermas
точка замерзания спермы

spermalahjend – spetsiaalne lahus spermakoguse suurendamiseks ja säilitamiseks
semen extender, semen diluent
Spermaverdünner
разбавитель спермы

sperma lahjendusaste – sperma ja lahjendi suhe, arvestades kontsentratsiooni, spermide aktiivsust ja resistentsust
sperm dilution grade
Verdünnungsgrad des Spermas
степень разбавления спермы

sperma lõhn – sperma füüsikaline omadus; pulli ja jäära sperma on tavaliselt lõhnatu, täku ja kuldi spermal on rasuhigi lõhn
sperm odor
Spermageruch
запах спермы

spermartii – ühel päeval isasloomalt kogutud spermakogus
sperm lot
Samenpartie
партия спермы

spermaplasma – lisaugunäärmete sekreet

semenal plasm(a)
Spermaplasma
спермоплазма

sperma resistentsus – spermide vastupidavuse määr 1%-lise keemiliselt puhta naatriumkloriidilahuse toimele
sperm resistance
Spermaresistenz
резистентность спермы

sperma saastumisaste – mittepatoogensete mikroobide arv või patogeensete mikroobide esinemine spermas
sperm contamination
Verunreinigungsgrad des Spermas
степень загрязненности спермы

sperma sügavkülmutamine – sperma külmutamine vedellämmastiku abil (-196 °C) kestvaks säilitamiseks
semen deep-freezing
Tiefgefrierung des Spermas
глубокое замораживание спермы

spermatiid – spermi arengujärk
spermatid
Spermatide, Vorsamenzelle
сперматид, сперматобласт

spermatogenees – spermide tekkimise ja valmimise protsess
spermatogenesis
Spermiogenese
сперматогенез

spermatogoon, spermiogoon, algseemnerakk – spermide arengu algjärk
spermatogonium
Spermatogonium
сперматогоний

spermide aglutinatsioon – spermide kokkukleepumine
sperm-agglutination
Spermienagglutination
агглютинация сперматозоидов

spermide säilivus – näitaja, mis iseloomustab spermide elu kestust väljaspool organismi
sperm persistence
Lebensfähigkeit der Spermien
жизнеспособность сперматозоидов

spermide energiatarve – spermide elu- ja viljastamisvõime kindlustamiseks vajalik energiahulk
sperm energy requirement

Energieverbrauch der Spermien
потребность в энергии живчиков

spermide kontsentratsioon, sperma tihedus – spermide arv 1 ml-s spermas
sperm concentration, sperm density
Spermienkonzentration, Spermadichte
концентрация сперматозоидов, густота спермы

spermide aktiivsus / liikuvus – väljendab otseliikuvate spermide osatähtsust spermide üldarvust
spermatozoa activity, sperm velocity
Bewegungsfähigkeit / Bewegungsintensität der Spermien
активность сперматозоидов / подвижность /

spermide maneežiliikumine / ringliikumine – spermide liikumise kõrvalekalle, kus spermid liiguvad ringjoont mööda
sperm circular movement
Zirkulationsbewegung
кругловое / манежное движение живчиков

spermide otseliikumine – normaalne spermide liikumine otsesuunas
sperm straight movement
Vorwärtsbewegung der Spermien
прямолинейное движение сперматозоидов

spermide pendelliikumine – spermide liikumise kõrvalekalle, kus spermid pöörlevad kohapeal
sperm swinging movement
Bewegungen der Spermien an Ort and Stelle
колебательное движение живчика на месте

spermide temperatuurišokk – spermide hukkumine sperma kiire mahajahutamise tagajärjel
temperature cold shock of sperm
Kälteschock der Spermien, Termoschlag
тепловой удар, шок

spermide viljastamisvõime – spermide võime tungida läbi munaraku kiirpärja
sperm fertility
Befruchtungsfähigkeit der Spermien
оплодотворяющая способность спермы

spermatoodang – ühelt isasloomalt teatud ajaühikus saadud spermadooside arv
sperm production
Spermaproduktion, Spermamenge
спермопродукция

spermatotsüüt – isassuguraku arenguaste
spermatocyte
Spermatozyt, Spermiozyt
сперматоцит

spermavõtt – isasloomalt sperma kogumine steriilsesse spermakogurisse
sperm collecting
Samenentnahme
взятие спермы

sperma värvus – sperma normaalne värvus on piimvalge või veidi kollaka varjundiga
sperm color
Farbe des Spermas
свет семени

sperma ülessulatamine – sügavkülmutatud spermadoosi kiire ülessulatamine
sperm thawing
Spermaaufwärmen
оттаивание спермы

spermiin – isaslooma sekundaarsete sugutunnuste väljendumist põhjustav hormoon
spermine
Spermin
спермин

spermioogramm – spermas mitmesuguste patoloogiliste muutustega spermide esinemise määra kajastav tabel
spermatogram
Spermioogramm
спермиограмма

spetsialiseerumine – kindlale tootmistegevusele keskendumine
specialization
Spezialisierung
специализация

spetsialiseeritud tõug – ühesuunaliselt aretatud tõug (liha, piima vmm)
spezialised breed
einzelige Rasse
специализированная порода

spontaanne mutatsioon – normaaltingimustes nähtava põhjuseta juhuslikult tekkinud mutatsioon
spontaneous mutation
spontane Mutation
спонтанная мутация

spontaanne ovulatsioon – välistegurite kaasmõjuta tekkiv ovulatsioon, mis esineb emasloomadel
spontaneous ovulation
spontane Ovulation
спонтанная овуляция

srott, ekstraktsioonijahu – proteiinirikas sööt, mida saadakse õlikultuuride töötlemisel ekstraheerivate ainetega
extracted meal
Extraktionsschrot, Extraktionsmehl
шрот, экстракционная мука

staas, ummistus – vereringvoolu täielik katkemine mõne elundi või koe mingi osa kapillarides, väikestes arterites ja veenides
congestion, stasis
Stase, Stocknung
стаз, застой

stabiliseeriv valik – ühtlustav valik, kus eelistatakse populatsiooni keskväärtusele lähedasi isendeid
stabilizing selection
stabilisierende Selektion
стабилизирующий отбор

stafülokokk – kobarkokk, toidumürgistusi ja mädapõletikke põhjustav kerakujuline bakter (*Staphylococcus*)
Staphylococcus
Staphylokokkus
стафилокок

standard – normatiiv-tehniline dokument, mis määrab kindlaks normid, reeglid ja nõuded tootele
standard
Standard
стандарт

standardhõberebane – hõberebase allogenotüüp
Standard Silver fox
Standardsilberfuchs
стандартная серебристо-черная лисица

standardhälve – statistiline parameeter, mis iseloomustab mõõtmistulemuste hajuvust valimis
standard deviation
Standardabweichung
стандартное отклонение

standardlaktatsioon – kokkuleppeline 305-päevane laktatsiooniperiood
standard lactation period
Standardlaktationsperiode
нормативный лактационный период

standardmink – minkide allogenotüüp
Standard mink
Standardnerze
стандартные норки

standardnutria – nutriate alggenotüüp

Standard nutria

Standardnutria

стандартная нутрия

startersööt – kasvikutele antav esimene segajõusööt

starter feed

Starterfutter

стартерный корм

statistiline meetod – matemaatiline analüüsimetod andmete töötlemiseks

statistical method

statistische Methode

статистический метод

statistiline usutavus – andmete töötlemise tulemuse tõenäosus

statistical probability

statistische Sicherheit

статистическая вероятность

stavropoli lambatõug – peenvillalambatõug Venemaal

Stavropol sheep breed

Stavropolsker-Schafrasse

ставропольская порода овец

steatoos – triglütseriidide ladestumine neerudes, südamelihases, lihastes ja maksas

steatosis

Steatose

стеатоз

stenohaliinsed kalad – kalad, kes on väga tundlikud vee soolsuse ja selle muutumise suhtes

stenohaline fishes

stenohaline Fische

стеногалинные рыбы

stepihobune – jämedaluuline, flegmaatiline, toore konstitutsiooniga hobune

steppe horse

Steppenpferd

степная лошадь

stepimuflon, arhaar, argali – kodulamba võimalikud ulukeellased

arkal, arkhar

Arkal, asiatisches Steppenschaf

аркар

stepiuluklammas, urial – Lääne- ja Kesk-Aasias elavad uluklambad

urial, arkars, shapo, steppe wild sheep

Steppenwildschaf

степная дикая овца

steriilne – mikroobivaba või sigimatu
steril, infertile
sterile, unfruchtbar
стерильный, бесплодный

steriilsus, sigimatus – mikroobivaba või viljatus, paljunemisvõime puudumine
sterility, infertility
Sterilität, Unfruchtbarkeit
стерильность, бесплодие

steriliseerimine – mikroobivabaks või viljatuks tegemine
sterilisation
Sterilization
стерилизация, обеспложивание

steriliseeritud piim – 115-120 °C juures 20-30 minuti jooksul termiliselt töödeldud piim
sterilized milk
sterilisierte Milch
стерилизованное молоко

stimulaatorsöödalisand – loomade kasvu kiirendamiseks söödetaavad söödalisandid
promoter, stimulator, activator additive
Aktivierungsmittel
стимулятор, добавка

streptokokk – (mäda)põletikke ja haigusi tekitav kerakujuline bakter, ahelkokk
streptococcus
Streptococcus
стрептококк

stress – organismi pingeseisund
stress
Stress
стресс

stressor – stressi põhjustaja
stressor
Stressor
стрессор, фактор напряжения

strongüloidoos, varbusstõbi – peensooles parasiteeriva ümarussi *Strongyloides papillosus*'e tekitatud vasikate ja tallede haigus
strongyloidose
Strongyloidosis
стронгилоидоз

strooma – näärme sidekoeline toestik
stroma
Stroma
строма

struktuurgeen – raku ehitusvalkude ja ensüümide struktuuri kodeeriv geen
structural gene
Strukturgen
структурный ген

struuma – kilpnäärmehormooni sünteesimise häiretest tingitud haigus, mis avaldub kilpnäärme suurenemises
struma
Struma
зоб

subkliiniline endometriit – emaka limaskesta põletik, mille puhul kliinilised tunnused puuduvad
subclinic endometritis
subclinical Endometritis
субклинический эндометрит

subkliiniline ketoos – rasvade (energia) ainevahetusega seotud haigus
subclinical ketosis
subklinische Ketose
субклинический кетоз

subkliiniline mastiit / subkliiniline udarapõletik – kliiniliste tunnusteta kulgev udarapõletik, mille puhul puuduvad silmaga nähtavad muutused piimas
subclinical mastitis
subklinische Euterentzündung
субклинический мастит

subkliiniline vatsa atsidoos – toorkiu vähesusest tingitud ainevahetushaigus mäletsejatel
subclinical acidosis, SARA
subklinische Pansenazidose
субклинический ацидоз

suffolki lambatõug – Inglismaal aretatud lühivillaline lihalambatõug
Suffolk sheep breed
Suffolkschafrasse
суффолкская порода овец

sugu – isendi sugupool
sex, gender
Geschlect
пол

suguelundid – sigimisfunktsiooni täitvad elundid
reproductive / genital organs
Geschlechtsorgane
половые органы, генитали

suguelundite haigused – sigimiselundeid tabanud haigused

generative organs diseases
Geschlechtsorganenerkrankungen
болезни половых органов

suguelundite taandarenemine, involutsioon – tiinuse ajal muutunud elundid omandavad endised mõõtmed ja omadused
involution
Involution
ИНВОЛЮЦИЯ

suguemis – põhikarja emis, keda kasutatakse põrsaste saamiseks
breeding sow
Muttersau, Zuchtsau
племенная свиноматка

suguhormoon – suguorgnrite arengut ja talitlust mõjutav endokriinorganite produkt/eritis
sex hormone
Geschlechtshormon
половой гормон

sugujäär – isane viljastamisvõimeline lammas
ram, breeding ram
Zuchtbock
баран-производитель

sugukalad – emas- ja isaskalad, keda kasutatakse tiigimajandis vastsete saamiseks
mother fish
Zuchtfische
маточные рыбы, рыбы-производители

sugukalatiigid – tiigid sugu- ja uuendkalade kasvatamiseks suvel ja talvel
stock ponds
Fischbestandteiche
маточные пруды

sugukromosoom, gonosoom – sugu määrav kromosoom lahksoolistel liikidel
sex chromosome
Geschlechtschromosom
половая хромосома

sugukult – aretuses kasutatav isane siga
breeding boar
Zuchteber, Deckeber
племенной хряк, хряк-производитель

suguküps loom – sigimisvõimeline loom
(sexually) mature animal
geschlechtsreifes / zuchtreifes Tier
половозрелое животное

suguküpsus – looma arengujärk, mille kestel võivad saada järglasi

sexual maturity

Geschlechtsreife

половая зрелость

sugulasliinide ristamine, inbredliinide kross – sama tõu sugulasliinide ühendamine

inbred line crossing

Inzuchtlinienkreuzung

межлинейное скрещивание

suguline sigimine – järglase moodustumine emas- ja isassugurakkude (gameetide) ühinemisel

sexual reproduction

geschlechtliche Vermehrung

половое размножение

sugulus – põlvnemises ühisel eellasel põhinev suhe

relationship, affinity

Verwandtschaft

родство

sugulusaretus, inbriiding, sisearetus – aretusmeetod, kus vanempaar on omavahel suguluses

inbreeding

Inbreeding, Inzucht

родственное разведение, инбридинг

sugulusaretuse depressioon, inbriidingu depressioon – väljendub sugulusaretusel saadud loomade elujõu, kasvukiiruse ja viljakuse vähenemises

inbreeding depression

Inzuchtdepression

инбредная депрессия

suguluskoefitsient, inbriidingukoefitsient – väljendab vanempaaride sugulusastet

coefficient of relationship, inbreeding coefficient

Verwandtschaftskoeffizient, Inzuchtkoeffizient

коэффициент родства, коэффициент инбридинга

sugunääre, gonaad – sugurakke produtseriv elund, nääre

sex / genital gland

Geschlechtsdrüse

половая железа, гонада

sugupooletüüp – emas- ja isasloomal avalduv kehaehituse erinevus

gender type

Geschlechtstyp

половой тип

sugupull – pull, keda kasutatakse aretuses

breeding bull, sire

Stier

бык-производитель

sugutunnused – sugupooltele iseloomulikud anatoomilised ja füsioloogilised omadused
sexual characters
Geschlechtsmerkmale
половые признаки

suguemasloom – järglaste saamiseks kasutatav emasloom
breeding female
Muttertier
племенная матка

suguvõime – looma võime anda järglasi
sexual ability
sexuelle Fähigkeit
половая потенция

suhkrud – süsivesikute hulka kuuluvad magusamaitsetised mono- või polüsahhariidid
sugar
Zucker
сахар

suhkrupeet – juurvili, suhkrurikas kergesti seeduv mahlakas sööt
sugar beet
Zuckerrübe
сахарная свекла

suhteline aretusväärtus – looma geneetiline hinnang võrreldes eakaaslastega
relative breeding value
relativer Zuchtwert
относительная племенная ценность

suhteline sünnimass – järglase sünnimassi ja ema kehamassi suhe
relative birth weight
relative Geburtsmass
относительная масса при рождении

suhteline viljakus – marjaterade arv emaskala massiühiku kohta
relative fecundity
relative Fruchtbarkeit
относительная плодовитость

sukelpump, süvapump – vedelikus paiknev püstpump
submerged shredding pump
Tauchpumpe
погружной насос

sulatatud rasv – loomade ja lindude toorrasvast, enamasti neerurasvast, saadud sulatatud ja puhastatud rasv
rendered fat
Schmalz

топленое сало

suled – linnu keha katvad epidermaalse päritoluga moodustised
feathers, plumage, hackles
Federn, Gefieder
перья

sulestik – lindude kehakate
plumage, feathering
Gefieder
оперение

sulestiku värvus – tõule või liigile iseloomulik sulestiku värvus
plumage colour
Gefiederfarbe, Färbung des Gefieders
окраска оперения

sulestumine – linnu sulestikuga kattumine
feathering
Befiederung, Gefieder
оперение

suletud liin – toimub liinisisene aretus
enclosed line
geschlossene Linie
закрытая линия

sulg (looma) – piiratud laudaosa loomade pidamiseks
pen, crate
Käfig
станок, клетка

sulgede kitkumine – tapajärgne lindude algtöötlemine
poultry plucking / dressing
Rupfen des Geflügels
ошипывание

sulgede kuivati – tööstuses kasutatavate sulgede kuivatamise seade
feather drying plant / centrifuge
Federtrocknungsanlage
установка для сушки перо-пухового сырья

sulgede puhasti – seade sulgede puhastamiseks
feather separator
Federnseparator
очиститель перьев

sulgede töötlemine – sulgede eriotstarbeline käitlemine
feather processing
Aufbereitung der Federn

обработка перьев

sulgimine – sulgkatte vahetumine, vanade sulgede väljalangemine ja uute asemele kasvamine
moulting, molting
Befierung
линька птицы

sulupõielised / füsoklistsed kalad – suletud õhujuhaga kalad
ductless-bladder fishes
Physoklysten
закрытопузырные рыбы

sumpkalakasvatus – kalade kasvatamine sumpades
sump-fish farming
Fischwirtschaft mit Fischbehältern
садковое рыбное хозяйство

sundmotsioon – jalutusseadmete abil toimuv loomade jalutamine
forced exercise
Zwangsbewegung
принудительный моцион

sundnuum – üle tarbe söötmine hanedel rasvamaksa saamiseks
forced feeding, fattening
Zwangsfütterung, Stopfmast
принудительный откорм

sundsulgimine – sulgimine, mis on kunstlikult esile kutsutud
artificial mo(u)lting, forced mo(u)lting, induced mo(u)lting
Zwangsmäuser
искусственно вызванная / принудительная линка

superovulatsioon – mitme munaraku üheaegne vabanemine folliikulitest
superovulation
Superovulation
суперовуляция

surnud villkarvad – pealisvilla teisendid, lühikesed väga jämedad karvad
dead hair
tote Wolle
мертвый волос

surnult sündinud loom – looteperioodi lõppjärgus või sünnituse käigus hukkunud järglane
deadborn, stillborn animal, stillbirth
totgeborenes Tier
мертворожденное животное

surr – karakullinahk, mille villkarva alaosa on tumepruun ja ülaosa hõbejas või kuldjas
Sur
Sur

суп

suuava(us) – suu sissepääs
mouth opening
Mundöffnung
открытие рта

suu- ja sõrataud – eriti nakkav sõraliste viirushaigus
foot-and-mouth disease
Maul- und Klauenseuchen
ящур

suulised – hobuse suus paiknev valjaste osa, mille külge on kinnitatud ohjad või ratsmed
bit, bridle / cannon bit
Trense, Mundstück
удила, мундштук

suunav / sihipärane valik – kindlat eesmärki taotlev valik tunnuste fenotüübiväärtuse muutmiseks
direction(al) selection
gerichtete Selektion
направленный отбор

suunurk – üks kahest suu (ja huulte) külgmisest lõpp-punktist
mouth corner
Mundwinkel
угол рта

suur loode – normaalsest suurema sünnimassiga loode
big embryo
grosse Frucht
большой плод

suuretoodanguline kari – keskmisest suurema jõudlusega kari
high-yield herd
Hochleistungsherde
высокопродуктивное стадо

suure toodanguga lehm – keskmisest suurema piimajõudlusega lehm
high-yield cow
Hochleistungskuh
высокопродуктивная корова

suur must seatõug – Inglismaal aretatud seatõug
Large Black swine breed
Grosse Schwarze Schweinerasse
крупная черная порода свиней

suur pea – keha suurusega võrreldes ebaproportsionaalne pea
big head

grosser Kopf
большая голова

suur tšintšilja, lühisaba-tšintšilja, villakhiir – Lõuna-Ameerika mäestikualade närliline puurikarusnahaloom, ld *Chinchilla chinchilla* (varasem nimetus *Chinchilla brevicaudata*)
short-tailed chinchilla
Kurzschwanz-Chinchilla
большая / короткохвостая шиншилла

suur valge seatõug – Inglismaal aretatud seatõug
Large White swine breed
Grosse Weisse Schweinerasse
крупная белая порода свиней

suvetiigid – kalade kudemis-, kasvu- ja tootmistiigid suvel
summer ponds
Sommerteiche
летние пруды

sõiduvaljad – valjad koosnevad pearihmadest, otsmikurihmast, kahest põserihmast ja lõuaalusest rihmast; suulised on liigesega
snaffle bridle
Fahrzaum
трензельное оголовье

sõnnikuhoidla – loomade ja lindude sõnniku pikaajalise hoidmise koht
manure storage, dung pit, dung-hill
Mistgrube
навозохранилище, пометохранилище

sõnnikune vill – väljaheidetega määrdunud villatükid, sh järellõikevill
dags
Klunker, Brand
кдюнкер

sõrahoole – sõrgade värkimine või profülaktiline hooldus
hoof treatment
Klausenpflege
обработка / лечение копыт

sõrg – sõraliste varba otsa kattev kõva nahamoodustis
hoof, hooves
Huf
копыто

sõrgats – jala osa, mille ülesanne on pehendada põrutusi, mis tekivad jala kokkupuutel pinnasega
pastern
Fessel, Kõte
бабка

sõrgatsiliiges – sõrgatsi piirkonnas olev liiges
fetlock, pastern joint
Fesselgelenk
путовой сустав

sõrgatsi pikkus – mõõde sõrgatsiliigese keskelt piirdeni
pastern's length
Fessellänge
длина бабки

sõrgatsitutt – jõhkarvad sõrgatsiliigese tagaküljel; kaitseb sõrgatsit tagant vigastuste eest
fetlock
Fesselbehang, Kötenbehang
щетки

sõõrdumine – piima väljutamisrefleksi esilekutsumine
milk let-down reflex
Milchspendereflex
накопление молока в вымени

sõõrsuud – lõuatute selgroogsete klass; kaks alamklassi: silmud ja pihklased
cyclostomes
Stenostomata
круглоротые

säbar villkarv – loogetega villkarv
curled hair / wool fibre
gekräusertes Haar
извитый волос, извитая шерстинка

säbarus, loogelisuus, kiharus – villkarvade omadus moodustada lookeid
crimp, curliness
Kräuselung
извитость, курчавость, завитость

säbarusmäär – loogete või lainete arv pikkusühiku kohta
degree of crimp, degree of curliness
Kräuselungsgrad
степень извитости

säsita villkarv – villkarv, millel säsihiht puudub (alus-, üleminekuvillkarv)
nonmedullated fibre
unmarkhaltiges Haar
волос без сердцевинны

säsivillkarv – villkarv, millel esineb säsihiht (pealivillkarv, ohekarv)
medullated fibre
markhaltiges Haar
волос с сердцевиной

säugu pikkus – väljavenitamata säugu pikkus
staple length
Stapellänge, Stapeltiefe
длина штапеля

säuk, villsäuk – peen- ja poolpeenvillalammaste villaku osa
staple, wool staple
Stapel
штапель

säär – tagajala osa, mille aluseks on sääreluu ja rudimentaarne pindluu
second thigh
Unterschenkel
голень

söödaküna – loomade söödanõu
trough, feeder, feeding plate
Futtertrog, Futterplatte
кормушка

söödalisand – põhisöötadele lisaks söödavad söödad (vitamiinid, mineraalid jne)
feed additives
Futtermittelzusatzstoffe
кормовая добавка

söödaratsioon – päevas loomale ettenähtud söötade kogused
daily feed ration
Futtermittleration
кормовой рацион

söödatarve – söödavajadus sõltuvalt looma vanusest, kehamassist, soost ja füsioloogilisest seisundist
feed requirement
Futterbedarf
потребность в кормах

söödateraviljad – tera- ja kaunviljad ning muud taimeseemned
feed grain / cereals
Körnerfutter
зерновой корм

sööt – toit loomadele
feed
Futter
корм

söötmine – looma toitainetatarbe katmine erinevate söötade abil
feeding
Fütterung

кормление

söötmissnormid – looma toitainete vajadused vastavalt soo- ja vanuserühmale, toodangutasemele ning füsioloogilisele seisundile

feed requirements

Fütterungsnorm(en)

кормовые нормы, нормы кормления

sügavallapanu – loomade või lindude kasvatamine naturaalsel allapanul (põhk, turvas jne)

deep litter, deep bedding

Tiefbettzeug

глубокая подстилка

sügavkülmutatud sperma – vedelas lämmastikus külmutatud ja säilitatud sperma

deep frozen sperm

tiefgefrierte Sperma

замороженная сперма

sügavuse (rinna) indeks – rinna sügavus / turjakõrgus x 100

chest depth index

Brusttiefeindex

индекс глубокорудости

sünnimass – 24 tunni jooksul pärast sündimist määratud vastsündinu kehamass

birth weight

Geburtsmasse

масса при рождении

süsimust hobune – mattmustade läiketa karvadega hobune

coal-black / jet-black horse

Kohlrappe

вороная лошадь

süvafastsia – lihaseid ümbritsev sidekirme

deep fascia

Rumpffascie

глубокая фасция

süvaveekalad – süvameres (üle 3000 m sügavuses) elavad kalad

deepsea fishes

Tiefseefische

глубоководные рыбы

swaledale lambatõug – jämevillaline pika villaga lambatõug Inglismaal

Swaledale sheep breed

Swaledale Schafrasse

свелидейл порода овец

Z

zooplankton – ainuraksetest, meduusidest, keriloomadest, vesikirbulistest, aerjalalistest jt loomadest ning mitmesuguste loomade munadest ja vastsetest koosnev loomplankton

zooplankton

Zooplankton

зоопланктон

Ž

žmuudi, žemaidi hobune – metsahobuse tüüpi leedu kohalik tõug
Žemaitukas, Zhmud, Zhemaichu horse
Szemaiden-Kleinpferd
жмудская лошадь

Š

šairi hobusetõug – Inglismaal flaami hobuse mõjul kujunenud tõug, maailma suuremakasvulisem hobusetõug

Shire horse breed

Shirepferd

шайрская лошадь

šampanni küülik, prantsuse sinine küülik – keskmise suurusega küülikutõug hõbedat meenutava karvkatte värvusega

Champagne rabbit

Champagne-Silberkaninchen, graues Silberkaninchen

порода кроликов шампань

šarolee veisetõug – Prantsusmaal aretatud suurekasvuline lihaveisetõug

Charolais cattle breed

Charolaisrasse

порода шароле, шаролезская порода

šetlandi poni – Shetlandi saartelt pärit maailma väiksemaid ponitõugusid

Shetland pony

Shetland-Pony

шетлендский пони, шетландский пони

ševioti lambatõug – poolpeene villaga varavalmiv liha-villalambatõug Inglismaalt

Cheviot sheep breed

Cheviot-Schafrasse

порода овец шевииот

šoti mustapealine lambatõug – Šotimaalt pärit lihalambatõug

Scottish Blackface sheep breed

Schottlandische Schwarzköpfige Schafrasse

шотландская черномордая порода овец

šropsiri lambatõug – poolpeene villaga lihalambatõug Inglismaal

Shropshire sheep breed

Shropshireschafrasse

порода овец шропшир

šorthorni veisetõug – Kirde-Inglismaalt pärit liha-piimaveisetõug

Shorthorn cattle breed

Shorthornrind

шортгорнская порода

šoti mägiveisetõug – Šotimaalt pärit ekstensiivne lihaveisetõug

Highland cattle

Schottische Hochlandrind

шотландская высокогорная порода скота, хайлендская порода скота

šviitsi veisetõug – Šveitsist pärit, kuid USAs aretatud piimaveisetõug
Brown Swiss cattle
Braunvieh
швицкая порода скота

širaaz – hall karakullnahk
gray Karakul, shirazi
grauer Karakul, Shirazi
ширази

T

taani mustakirju veisetõug – Jüütimaa mustakirjust veisest põlvnev piimatõug
Danish Black and White cattle breed
Dänische Schwarzbunte Rasse
датская черно-пестрая порода скота

taani punane veisetõug – punastest tõugudest enamlevinum piimaveisetõug
Danish Red, Red Danish, Red Dane cattle breed
Dänisches Rotvieh
датская красная порода скота

taani seasulg – seasulg, kus sõnnikuala on lamamis- ja söötmisalast osaliselt eraldatud
Danish-type pig crate
Dänische Bucht
датский станок

taatsine seis – jalad suunatud vertikaaljoonest tahapoole
backward set of legs, camped under of legs
rückständige Stellung
отставленная постановка

taara – toode kaupade pakkimiseks, säilitamiseks, transpordiks
packing, package, tare
Tara, Verpackung
тара

taasnakatumine, reinfektsioon – looma teistkordne haigestumine samasse nakkushaigusse
reinfection
Reinfektion
реинфекция, вторичное заражение

taasteke, regeneratsioon – hävinud või vigastatud elundite ja kudede taastumine
regeneration
Regeneration
регенерация, возрождение

taastootmine (karja) – põhikarja pidev uuendamine noorloomadega
reproduction
Vermehrungszucht
воспроизводство

taastootmisvõime – emas- ja isasloomade sigimisvõime
reproductive capacity
Reproduktionsfähigkeit
воспроизводительная способность

tagaaju – väikeajust ja sillast koosnev peaaju osa

hind-brain, metencephalon
Hinterhirn
задний мозг, метэнцефалон

tagajäse, tagajalg – tagumine jäse loomal
hind limb
Hinterbeine
задняя конечность

taganisad – tagumiste udaraveerandite nisad
rear teats
Hinterstrichen
задние соски

tagasiristamine, taandristamine – esimese põlvkonna ristandemasloomasid paaritatakse või seemendatakse ühe lähtetõu isasloomaga
backcrossing
Rückkreuzung
обратное скрещивание

tagaveerand (rümp) – rümba kaudaalne osa koos tagajäsemega
rear quarter (carcass)
Hinterviertel (Karkass)
задняя четверть (туша)

tahesõnnik – rikkaliku allapanuga segunenud väljaheited
solid manure
Festmist
твёрдый навоз

tahhomeeter – pöördeloendur
tachometer
Tachometer
тахометр

tahkekütus – tahked kütteained
solid fuels
feste Brennstoffe
твёрдое топливо

tailiha – lihaskude, mis ei sisalda märkimisväärselt rasva
lean meat
mageres Fleisch
нежирное мясо, постное мясо

tailihasisaldus – tailiha osakaal lihakehas
lean meat content
mageres Fleischgehalt
содержание постного мяса

tai-peki suhe – rümbas sisalduva lihas- ja rasvkoe suhe
lean-fat ratio
schieres Fleisch-Speck-Verhältnis
отношение постного мяса и жира

taimekasvatuse kogutoodang – põllumajanduskultuuride toodangu rahaline väärtus
gross production of crops
pflanzliche Bruttoproduktion
валовая продукция растениеводства

taimerakumahl – roheliste taimede rakumahla kontsentraat
plant juice
Zellsaft der Pflanzen
травяной сок

taimetoidulised, herbivoorid – taimedest toituvad
herbivores, herbivorous
Pflanzenfresser
травоядные

taimeõlid – õlikultuuride varuenergia (enamasti triglütseriidid)
vegetable oils
Pflanzenöhle
растительные масла

taimsed jätmed – toiduks või söödaks kõlbmatud taimeosad
plant residues
pflanzliche Abfälle
растительные осадки

takistussõit, parkuur – tasasel väljakul toimuv sõit, kus takistuste arv, suurus, ehituslaad ja paigutus võib olla erinev
show jumping, stadium jumping, open jumping, jumping
Hindernisrennen
скачки с препятствиями

takistussõit hüppevõimele, hobuste kõrgushüpe – hobuse hüppevõime selgitamine takistuse kõrguse suurendamisel
high-jump competition
Hochsprung-Wettbewerb
барьерные скачки на высоту

takjasvill – ogaliste taimeosadega tugevasti saastunud vill
burry wool
verkletterte Wolle
репейная шерсть

talinisupõhk – kõrge kiudainesisaldusega koresööt
winter-wheat straw
Winterweizenstroh

солома озимой пшеницы

talinoodapüük – jääalune noodapüük
under-ice seine fishing
(Unter)eis-Schleppennetzfischerei
подледный лов

talirukkipõhk – kõrge kiudainesisaldusega koresööt
winter rye straw
Winterroggenstroh
солома озимой ржи

tall – alla 12 kuu vanune noorlammas
lamb
Lamm
ягненок

tallamine (silo) – silo tihendamine hoidlas
tightening (silo)
Festfahren, Anziehen (Silo)
трамбовка (силос)

tallekarusnahk – vastsündinud tallelt saadud nahk (karakul)
lamb fur
Lammfell, Schmasche
смушка

tallekasvatus – noorlammaste üleskasvatamine
lamb rearing
Lämmerzucht
выращивание ягнят

talleliha – alla 12 kuu vanuste noorlammaste liha
lamb meat
Lammfleisch
ягнятина

tallenuum – tallede intensiivne üleskasvatamine pärast võõrutamist
lamb fattening
Lämmermast
откорм ягнят

tallevill – esimene põetud vill 4–6 kuu vanuselt tallelt
lamb's wool
Lammwolle
поярковая шерсть, поярок

talutuskepp – kepp, mis kinnitatakse pulli ninarõngasse tema juhtimiseks ja ründamise takistamiseks
leading stick

Führstab

палка-повод

talvekarvastik – tihedam, kõrgem ja kahusem karvkate

winter-hair covering

Winterhaar

зимний волосяной покров

talvine poegimine – sesoone indlemisega emasloomade poegimine talvel

winter lambing, winter kidding

Winterlammung

зимнее ягнение, зимний окот

talvine (laudas)söötmine – loomade söötmine ja pidamine talvel laudas

stall feeding

Stallfütterung

стойловое кормление

talvitustiigid – tiigid samasuviste kalade kasvatamiseks ja teiste mitteturustatavate

vanuserühmade talvitamiseks

winter ponds

Winterteiche

зимние пруды

talvituskadu (kalad) – talvel hukkunud kalade hulk protsentides antud vanuserühma talvituma

pandud kalade hulga

death loss of wintering

Überwinterungsverluste

отход зимовки

tandemlüpsiplats – loomad asetsevad lüpsiplatsil järjestikku

tandem milking parlour

Tandemmelkstand

тандемная доильная площадка

tandemseleksioon – valik korraga ühe tunnuse järgi, kuni see on viidud optimaalse tasemeni

ja seejärel järgmise tunnuse järgi

tandem-selection

Tandem-Selektion

тандемная селекция

tapaeelne kehamass – kehamass enne tapmist

preslaughter body weight, live weight

Lebensmasse

предубойная живая масса

tapaeelne veterinaarne kontroll – loomade tervisliku seisundi hindamine enne tapmist

ante mortem veterinary inspection

Kontrolle vor dem Schlachten

предубойный ветеринарный контроль

tapaeelne sundpaastumine – loomade või lindude tapaeelne toitmise piiramine
pre-slaughter fasting
Fastenzeit vor der Schlachtung
предубойная просидка

tapajõudlus – lihloomade ja -lindude võime toota kvaliteetset lihakeha
slaughter performance
Schlachtleistung
убойная продуктивность

tapajärgne veterinaarne kontroll – rümba ja siseelundite seisundi hindamine tapajärgselt
post mortem veterinary inspection
schlachtfolgende Kontrolle
послеубойный контроль

tapajäätmed – inимтоiduks kõlbmatud lihakeha osised
offals, non-edible by-products
Schlachtabfälle und Därme
боенские отходы и внутренности

tapakadu – elus- ja rümbamassi vahe
dressing loss
Schlachtverlust
потеря при убое

tapaküpsus – looma seisund, mis tagab sobiva rümba
slaughter maturity
Schlachtreife
убойная спелость

tapaloom – tapaküps, enamasti nuumatud loom
slaughter animal
Schlachttier
убойное животное

tapalooma hindamine – lihakeha väärtuse prognoosimine
estimation of slaughter animal
Schlachttierbeurteilung, Beurteilung des Schlachttiers
оценка убойного животного

tapamass – tapetud looma rümbamass
carcass weight, dead weight
Schlachtgewicht
убойный вес

tapasaagis – rümba mass protsentides tapaeelsest kehamassist
slaughter yield, dressing percentage
Schlachtausbeute
убойный выход

tapavanus – lihaks realiseeritud looma vanus
slaughter age
Schlachtalter
убойный возраст

tapmine – tapaloomade ja -lindude uimastamine ja veretustamine liha saamise eesmärgil
slaughtering
Schlachten, Schlachtung
убой

tarastamine – rohumaade piiramine taraga
fencing
Einzäumung
ограждение

tarbekari – tootmiskari
commercial herd
Gebrauchsherde
промышленное / пользовательное стадо

tarbeloom – tootmisotstarbeline loom, keda ei kasutata aretuses
commercial animal
zuchtuntaugliches Tier, Nutztier
промышленное животное, товарное животное

tarberistamine – kahe või mitme tõu loomade seemendamise omavahel tarbeloomade saamiseks
commercial crossing
Gebrauchskreuzung
промышленное скрещивание

tarpan – hobuste üks ulukeellastest, liik pärishobuste alamperekonnas
tarpan
Tarpanpferd
тарпан

tasakaalustatud söödaratsioon – ratsioon, millega loom saab kõik toitumiseks vajalikud toitained
balanced (feed) ration, balanced diet
ausgeglichene Futterrationsration
сбалансированный кормовой рацион

teetanus, kangestuskramptõbi – inimeste ja loomade äge raske nakkushaigus, mida põhjustab mullas leiduv anaeroobne teetanusepistik
tetanus
Tetanus
тетанус

tehniline rasv – madalakvaliteediline toidukõlbmatu loomarasv

technical animal fat
technische Schlachtfett
технический жир

tegelikult kasutatud veojõud – veotakistusega mõõdetav jõud
factual tractive power
wirkliche Zugkräfte
фактическое тяговое усилие

tehiskiud, sünteetiline kiud, tehisvill – keemilisel teel saadud kiud
synthetic fibre, synthetic wool
Kunstfaser, sünthetische Faser, Kunstwolle
синтетическое волокно

tehiskoelmu – kunstlikult valmistatud ja veekogusse paigutatud kudemissubstraat
vääriskalade kudemistingimuste parandamiseks
artificial spawning ground
künstlicher Leichplatz
искусственное нерестилище

tehniline dokumentatsioon – toodete valmistamist ja ehitiste rajamist puudutavate
dokumentide kogum
technical documentation
technische Dokumentation
техническая документация

tehniline ülevaatus – tehnika või tehnoloogia seisundi kontroll
technical inspection
technische Prüfung
технический осмотр

tehnilised andmed, tehnilised tingimused – tehnilised normid ja neist lähtuvad dokumendid
technical data, technical conditions
technische Daten, technische Bedingungen
технические данные, технические условия

tehnoloogia – tehniliste võtete kogum toodangu saamiseks
technology
Technologie
технология

teisaldamine – ümberpaigutamine
translocation
Umstellung
перемещение

teisaldatav (elektri)tara – rohumaadel kasutatav ajutine tara
portable (electric) fence
beweglicher Elektrozaun, mobiler Elektrozaun
мобильная электроизгородь

teisene karvafolliikul – karva alge, mis moodustub loote naha epidermise kasvukihi rakkudest
secondary hair follicle
sekundäre Haarfollikul
вторичный волосяный фолликул

teisene spermatotsüüt – esmase spermatotsüüdi jagunemisel tekkiv rakk
secondary spermatocyte
sekundärer Spermatozyt
вторичный сперматоцит

teistkordne pügamine, ülepügamine – pügamisvea parandamine
second cuts
Umscheren
перестрижка

tekseli lambatõug – lihalambatõug Hollandist
Texel sheep breed
Texelschafrasse
тексельская порода овец

tekstuur – organismi, elundi, keha, kudede struktuur
texture
Textur
текстура

telemetriline diagnoosimine – eemaloleva looma uurimine elektroonilise aparatuuri abil
telemetric diagnosis
telemetrische Diagnostik
телеметрическая диагностика

temperatuur – aine, organismi või keskkonna soojuse aste
temperature
Temperatur
температура

teratoomid – embrüote arenguhälbed
teratoms
Teratoma
тератомы

teratospermia – moondunud spermide esinemine spermas
teratospermia
Teratospermie
тератоспермия

teraviljakultuur – teravilja rühma kuuluv kultuurtaim
cereal crop
Getreidekultur
зерновая культура

teravilja kõrval- ja jahvatusaadused – teravilja toiduks töötlemise kõrvalsaadused (kliid, idud jt)

cereal by-products

Getreidenebenprodukte

побочные продукты зерна

teravnurkkabi – normaalsest väiksema kaldenurgaga kabi

acute (-angled) hoof

spitz(gewinkelt)er Huf

остроугольное копыто

terav selg – alatoitumusest tingitud ebasoovitatav seljakuju

acute / arched back

scharfer Rücken, Spitzrücken

острая спина

termaalveed – energiajaamade jahutusveed ning looduslikud kõrgetemperatuuriga põhjaveed, mida on võimalik kasutada soojalembeste kalade kasvatamiseks

termal water

thermales Wasser

термальные воды

termiline töötlemine – kuumtöötlemine

heat treatment

Wärmebehandlung

термическая обработка

termiline ärriti – soojusentrumi ärriti, vere muutunud temperatuur või nahas ja keha sisemuses asetsevatest termoretseptoritest pärit impulsid

heat irritant

Wärmereiz

тепловой раздражитель

termogenees – soojuse teke organismis

thermogenesis

Thermogenese, Wärmeerzeugung

теплообразование, термогенезис

termoresistentsus – organismi vastupanuvõime temperatuuri kõikumistele

thermal resistance

Thermoresistenz

теплорезистентность

termoretseptorid – soojusärritustele reageerivad retseptorid

thermoreceptors

Thermorezeptoren

терморцепторы

ternespiim, ternes, kolostrum – imetajate esimeste sünnitusjärgsete päevade piim

colostrum, colostrum milk, beestings
Kolostrum, Kolostralmilch, Biestmilch
МОЛОЗИВО

tertsiaarfolliikul, põisfolliikul – suurenev ja valmiv munasarjafolliikul, kus areneb munarakk
vesicular ovarian follicle
Tertiärfollikel
граафов пузырек

tertsiaarne seksuaalproportsioon – sugupoolte arvuline vahekord
tertiary sexual index
tretiärer Sexualindex
третичный индекс соотношения полов

tervisekaitse – meetmete süsteem inimeste ja loomade haigestumise ärahoidmiseks
health protection
Gesundheitsschutz
охрана здоровья

tervistumisjärg – haigusjärg, mil taastub organismi normaalne füsioloogiline seisund
health recovery, convalescence
Rekovaaleszenzstadium
стадия / период выздоровления

testosteroon – tähtsaim isassuguhormoon, mis reguleerib isassuguelundite arengut ja talitlust, tagab teiseste sugutunnuste tekke
testosterone
Testosteron
тестостерон

tetaania – ainevahetushaigus, mis tekib magneesiumi vähesusest organismis ja seetõttu häirub skeletilihaste talitlus
tetany
Tetanie
тетания

tiamiin, aneuriin, B1-vitamiin – süsivesikute, rasvade ja valkude ainevahetuses osalev vitamiin
thiamine, aneurine, vitamin B1
Thiamin, Aneurin, Vitamin B1
тиамин, аневрин, витамин В1

tibude sugupoole määramine – kuni ööpäevaste tibude soo eristamine
chick sexing
Kükensexen
разделение цыплят по полу

tibula – hoone noorlindude üleskasvatamiseks
brooder house
Aufzuchthaus, Kükenhaus

ЦЫПЛЯТНИК

tigukonveier – konveier, milles materjal liigub torus pöörleva kruvi (teo) toimel
auger, conveyor auge, screw conveyor
Förderschnecke
шнековый конвейер

tigupress, ekstruuder – masin pehmete materjalide kokkusurumiseks pöörleva kruvi toimel
extruder
Schneckenpresse
шнековый пресс

tigupump – pump, mille tööorgan on tiguvoõll
screw pump
Schneckenpumpe
винтовой насос

tihedus – füüsikaline näitaja, mis näitab aine massi ruumalaühiku kohta
density
Dichte
плотность

tihe munavalge – keskmise ja sisemise munakiht rebu ümber
thick egg white
festes Eiklar
плотный белок

tihendatud poegimine – normaalsest sagedamini toimuv poegimine lammastel ja sigadel
frequent lambing / farrowing
festgedrückte Lammung / Abferkeln
уплотненное ягнение / опорос

tihendamine (sööda) – heina, silo tihendamine
compaction
Kompression, Verdichtung
уплотнение, компрессия

tihe sperma – keskmisest suurem spermide kontsentratsioon spermas
thick sperm
dichtes Sperma
густая / плотная сперма

tihe vill – vill, mille puhul pinnaühikul kasvavate villkarvade arv on suur
thick wool
dichte Wolle
густая шерсть

tiigikalad – kalad, keda kasvatatakse tiikides
pond fishes
Teichfische

прудовые рыбы

tiigimajand – ettevõtte, kus kasvatatakse kalade asustusmaterjali või kaubakala tiikide süsteemis

pond fishery farm

teichmäßige Bewirtschaft

прудовое хозяйство

tiigi tootlikkus – kaubakala kogus tiigi pinnaühiku kohta

capacity of fishing pond

Ertragsfähigkeit des Teiches

производительность пруда

tiine emasloom – areneva loote kandmine

pregnant female animal

trächtiges / tragendes Tier

беременная самка

tiine mära seerum – seerum innatsükli reguleerimiseks emasloomadel

pregnant mare's serum

Serum der trächtigen Stute

сыворотка крови жеребых кобыл, СЖК

tiinestumine – seemendusjärgselt tiinuse tekkimine

conceive

Trächtigkeit

оплодотворяемость

tiinestuskoeffitsient – keskmine seemenduste arv tiinestunud emaslooma kohta või lõplik

tiinestusmäär uttede ja ammelehmade karjas

conception rate

Trächtigkeitskoeffizient, Trächtigkeitsrate

коэффициент оплодотворяемости

tiinestumine esimesest seemendusest, tiinestuvus – tiinestunud emasloomade osakaal pärast esimest seemendust

conception rate at 1st service, non-return rate

non-return, NR

оплодотворяемость после первого осеменения

tiinus – emaslooma seisund loote kandmise ajal

pregnancy, gestation

Trächtigkeit

беременность

tiinusaegne ind, ebaind – ovulatsioonita ind, mida põhjustab progesterooni vähene produktsioon

estrus at the time of pregnancy

Brunst während der Trächtigkeit

течка во время беременности

tiinuse kestus, tiinusperiood – ajavahemik munaraku viljastumise momendist kuni loote väljutamiseni

gestation length, gestation period

Trächtigkeitdauer, Trächtigkeitsperiode

продолжительность беременности, период беременности

tiinuse latentne järk, latentne tiinusperiood – loote arengu ajutine seiskumine enne implantatsiooni

latent period of pregnancy

Latenzperiode der Trächtigkeit

латентный период беременности

tiinuse rektaalne määramine – läbi pärasoole emakat kompides määratakse tiinuse esinemine

rectal examination of pregnancy

rektale Trächtigkeitsuntersuchung

ректальное исследование беременности

tiinusekalender, poegimiskalender – tabel, kus on näidatud loodetav poegimise aeg sõltuvalt seemenduse ajast

pregnancy calendar

Trächtigkeitkalender

календарь стельности

tiinusperioodi lühendamine – kortikosteroidide süstimine umbes 2 nädalat enne poegimist

karakull-lambakasvatuses, mis kutsub poegimise esile 10 päeva varem

shortening of gestation period

Verkürzung der Trächtigkeitsperiode

укорачивание периода беременности

tiitrimine – lahuse keemiline analüüsimine

titration

Titrieren

титрование

tiiva kattesulg, hoosulg – linnu tiivasulg

Flügeldeckfeder

wing covert

кроющее перо крыла

tiivamärk – märgis, mis asetatakse koorumisel linnu tiivale põlvnemise registreerimiseks

wing tag

Flügelmark

эполет

tingimatu refleks – pärilik, kaasasündinud refleks

unconditioned, inborn reflex

unbedingter Reflex

безусловный / врожденный рефлекс

timuthein – kõrreline heintaim
timothy hay
Timothy Heu
тимофеечное сено

tingrefleks, tingitud refleks – looma eluea jooksul omandatud refleks
conditioned / acquired / trained reflex
bedingter Reflex
условный / приобретенный рефлекс

tingühik, tingmõõtühik – kokkuleppeline ühik, näiteks loomühik
standard (conventional) unit
Standardeinheit
условная единица

toiduaine – toiduna kasutatav, toitaineid sisaldav aine
foodstuff
Nahrungsmittel
пищевой продукт

toiduhügieen – vajalikud meetmed toidu ohutuse kindlustamiseks
food hygiene
Nahrungshygiene
пищевая гигиена

toidujäätmed – toiduvalmistamisel, -säilitamisel, -kasutamisel tekkivad jäägid
food scraps, garbage, food waste, leavings
Speiseabfälle, Küchenabfälle
пищевые отходы, объедки

toidukõlblik, söödav – inimtoiduks kõlblik
edible
essbar
съедобный

toidukõlbmatu – inimtoiduks kõlbmatu
non-edible
ungeniessbar, nicht essbar
несъедобный

toiduvõtt, söödavõtt – etteantud toidu / sööda haaramine
food intake, feed intake
Futteraufnahme
схватывание корма

toime – nähtuste, protsesside ja inimtegevuse vastastikune toime
influence
Wirkung
действие

toit – inimese poolt söögina kasutatavad toiduained
food
Nahrung
пища, еда

toitained – organismi toitumiseks hädavajalikud orgaanilised ained
nutrients, nutritive substances
Nährstoffe
питательные вещества

toitainetarve – organismi toitainetevajadus
nutrients requirement
Nährstoffbedarf
потребность в питательных веществах

toitefaktor – toitumises möödapääsmatult vajalikud orgaanilised ained, nendes sisalduv energia, vitamiinid, keemilised elemendid
nutritive factor
Nährfaktor
питательный фактор

toitelahus – organismile vajalikke toitaineid sisaldav lahus
nutrient solution
Nährlösung
питательный раствор

toitmine – loomade söötmine
feeding
Fütterung
кормление

toitumine – organismi varustamine toitainetega
nutrition, alimentation
Nahrung, Ernährung, Fütterung
питание

toitumus, kehakonditsioon – looma kehavarude seisund
body condition
Körperzustand
упитанность

toitumushinne – looma kehavarude näitaja
body condition score
Körperzustand
оценка упитанности

tokoferool, E-vitamiin – antioksidant, ainevahetuses valkude, nukleiinhapete ja glükogeeni sünteesis osalev vitamiin
tocopherol, vitamin E
Tokopherol, Vitamin E

токоферол / E-витамин

toksiin – mürk, mürgine aine, mida tekitavad eelkõige mikroorganismid
toxin
Toxin, Giftstoff
ТОКСИН

toksiline – mürgina toimiv
toxic
toxisch, giftig
ТОКСИЧЕСКИЙ

toksiline söödaatonia – haigus, mille puhul eesmao talitus on tugevasti häiritud (seiskunud) ning esinevad mürgistusnähud
toxic alimentary atonie
toxic alimentäre Athonie
ТОКСИЧЕСКАЯ АЛИМЕНТАРНАЯ АТОНИЯ

toksilisus – mürgisus
toxicity
Toxizität
ТОКСИЧНОСТЬ

toksoplasmoos – imetajatel ja paljudel linnuliikidel esinev parasitaarhaigus
toxoplasmosis
Тохоплазмоз
ТОКСОПЛАЗМОЗ

toodang – põllumajandusloomadelt ja -lindudelt saadav produktsioon
output, production
Produktion, Erzeugung
ПРОДУКЦИЯ

toodangu suurenemine – inimtegevuse tagajärjel tekkiv toodangu juurdekasv
increase of production
Produktionsvergrößerung
прирост продукции

toodangu kvaliteet – kehtivatele tehnilistele tingimustele vastavate omaduste kogusumma
product quality
Qualität der Erzeugnisse
качество продукции

toodangu vähendamine – inimtegevuse tagajärjel tekkiv toodangu langus
decrease of production
Ertragsdepression
снижение продуктивности

toodangunäitajad – toodangut iseloomustavad andmed
indicator of production

Produktionsziffern
показатели производства

toodanguvõime – looma või linnu võimalik produktiivsus
potential productivity
Leistungsbereitschaft
потенциальная продуктивность

toodanguühik – toodangu mõõtühik (näit tonn, kilogramm)
production unit
Produktionseinheit
единица продукции

toodangu üldmaht – tootmisüksuse toodangu kogumaht
gross production
Gesamtfang der Produktion
общий объем продукции

toodang ühe elaniku kohta – tootmise intensiivsuse näitaja elanikkonna varustatuse osas
production per capita, output per head
Produktion auf den Kopf der Bevölkerung
производство на душу населения

toode – looma- või linnukasvatustoodangust valmistatud saadus
product
Produkt, Erzeugnis
продукт

toonuse – organismi närvikeskuste, kudede ja elementide pidev füsioloogiline aktiivsus, millest sõltuvad organismi seisund ja käitumislaad
tone, tonicity
Tonus
тонус

toore, tooraine, toormaterjalid – töötleva tööstuse lähtematerjaliks olevad põllumajandussaadused
raw materials
Rohmaterial, Rohstoff
сырой материал, сырье

toores – kuumtöötlemata
raw, crude
roh, frisch, feucht, unbearbeitet
сырой

toores konstitutsioon – primitiivsetele loomadele iseloomulik kehaehitus
coarse constitution
grobe Konstitution
грубая конституция

toorkiud – Weende söödaanalüüsi põhimõtetel määratav taimeraku kestade põhiaine
crude fibre
Rohfaser
сырая клетчатка

toornahk – töötlemata loomanahk
rawhide, untanned hide, pelt
Rohleder
сыромять

toorproteiin – toiduainetes või söötades sisalduva proteiini kogus, mis määratakse
lämmastikusisalduse kaudu
crude protein
Rohprotein
сырой протеин

toorrasv – zooanalüüsil määratavate eetris lahustuvate ainete üldnimetus
crude / raw fat
Rohfett, Rohtalg
сырой жир, сырое сало

toortuhk – sööda kuivaine anorgaaniline osa
crude ash
Rohachse
сырая зола

tooteühiku omahind – tootmiseks kulutatud vahendid rahalises väljenduses tooteühiku kohta
net value, cost price
Selbstkostenpreis der Produktionseinheit
себестоимость единицы продукции

tootja – põllumajandussaaduste tootmisega tegelev inimene või majandusüksus
producer, grower
Produzent, Hersteller
производитель

tootlikkus – produktiivsus, viljakus, jõudlus
productivity, output capacity
Produktivität, Produktionsauslauf
производительность

tootlikud jõud – töövahendid ja inimesed tootmisprotsessis
productive forces
Produktivkräfte
производственные силы

tootmine – protsess, milles luuakse materiaalseid väärtusi
production
Produktion
производство

tootmisaeg – tootmistsükli kestus
duration of production cycle
Produktionszeit
время производства

tootmisalane kvalifikatsioon – tootmisprotsessis nõutav haridustase
qualification rating
berufliche Qualifikation
производственная квалификация

tootmisdistsipliin – tootmistegevust reglementeerivatest nõuetest kinnipidamine
production discipline
Produktionsdisziplin
производственная дисциплина

tootmise automatiseerimine – masinate automaatsüsteemi rakendamine, mis asendab inimese juhtimise ja kontrolli
automation of production
Automation der Produktion
автоматизация производства

tootmise eelarve – planeeritud tulud ja kulud tootmises
budget of production
Budget der Produktion
бюджет производства

tootmise efektiivsus – majandustegevuse tulemuslikkus ettevõttes
production efficiency
Effektivität der Produktion
эффективность производства

tootmise juhtimine – tegevus, mis tagab põllumajandustootmise optimaalse kulgemise
management of production
Betriebsführung, Produktionsleitung
управление производства

tootmise koopereerimine – ettevõtete ühistegevus tootmisel ja toodangu realiseerimisel
cooperation in production
Kooperierung der Produktion
кооперирование производства

tootmise organiseerimine – tootmise ratsionaalne ja majanduslik seostamine
organization (arrangement) of production
Organisation der Produktion
организация производства

tootmise planeerimine, plaanimine – tootmise ratsionaalne ja majanduslik prognoosimine
production planning
Planung der Produktion

планирование производства

tootmise spetsialiseerumine – kindlale valdkonnale (toode või tooterühm) keskendumine
specialization of production
Spezialisierung der Produktion
специализация производства

tootmise struktuur – alljaotuste seos ja mõju ühtses tootmisorganismis
production structure
Produktionsstruktur
структура производства

tootmisfondid – tootmisprotsessis kasutada olevad ainelised vahendid
production funds
Produktionsbestand
производственные фонды

tootmisharu – tootmissfääri kuuluv majandusharu või selle allharu
branch of production
Produktionszweig
отрасль производства

tootmisjäätmel – põllumajandustootmises tekkivad piiratud kasutamisevõimalustega või kasutuskõlbmatud jäägid
production wastes
Produktionsabfälle
отходы производства

tootmiskari – kaubatoodangule orienteeritud põhikarja loomad või linnud
commercial herd, commercial flock
Produktionsherde
промышленное стадо

tootmiskogemused – õpitud ja omandatud teadmised
production experience, know-how
Arbeitserfahrungen
производственный опыт

tootmiskultuur – tootmise kõrge tehniline tase ja korraldus ning töötajate hea ettevalmistus
culture of production, production standards
Produktionskultur
культура производства

tootmismaht – kogutoodang
output, overall production, volume of output
Produktionskapazität, Produktionsvolumen
объем производства

tootmismeetod – tootmises kasutatavate võtete ja teadmiste kompleks
production method

Produktionsmethode
метод производства

tootmispind – ettevõtte tootmisruumide pind
production area
Produktionsfläche
производственный площадь

tootmisplaan – tootmises valmistamisele kuuluvate ühikute arvuline hinnang teatud ajavahemikuks
production plan
Betriebsplan
производственный план

tootmisprogramm – tegevuskava toodete valmistamiseks
production programm
Produktionsprogramm
производственная программа

tootmispõhifondid – ettevõtte põhivara, mis osaleb tootmisprotsessis
fixed production assets
Grundproduktionsmittel
основные производственные фонды

tootmisreservid – reaalsed võimalused tootmise efektiivistamiseks või suurendamiseks
production reserves
Produktionsreserven
резервы производства

tootmistarve – üle elatustarve vajalik toitefaktorite tarve
production requirement
Bedarf für Produktion
потребность на продукцию

tootmistehnoloogia – tootmises rakendatav tehnoloogia
production technology
Produktionstechnologie
технология производства

tootmistiidid – tiigid kaubakalade kasvatamiseks
fattening ponds
Mastteiche
нагульные пруды

tootmistingimused – tingimused, olud, milles toimub tootmine
production conditions, manufacturing conditions
Produktionsbedingungen
производственные условия

tootmistsükkel – tootmisprotsessi kestus, valmis- või vaheprodukti tootmise aeg

production cycle
Produktionszyklus, Produktionsrhythmus
ритм производства

tootmisvahendid – tootmise materiaalne, esemeline element
means of production, implements of products
Produktionsmittel
средства производства

tootmisvarud – ettevõtte tootmisvahendite varud
reserve supplies
Produktionsreserve
производственные запасы

tootmisvõime – võime toota, tootlikkus
production capability
Leistungsfähigkeit
производственная мощность

tootmisüksus – tootmissfääris toimiv majandusüksus
production unit
Produktionseinheit
производственная единица

tori hobune – Eestis aretatud universaalne põllumajandushobune
Tori horse
Tori-Pferd
торийская лошадь

traav – kiire allüür, mille korral hobune viib korraga edasi kaks diagonaalset jalga
trot
Trab, Getrabe
рысь

traavel – traavihobune, kes suudab arendada suurt kiirust traavi joostes (traavlitõud)
trotter
Traber
рысак

traavlitõud – traavivõistlusteks aretatud hobusetõud
trotters
Traberrasse
рысистые породы

trahhea – kõri ja bronhide vahel olev hingetoru
trachea, windpipe
Luftröhre, Trachea
трахеа, дыхательное горло

trahheiid – trahhea limaskesta katarraalne põletik

tracheitis
Tracheitis
трахеит

trakeeni hobune – Saksamaal aretatud sporthobusetõug
Traken horse
Trakehner
тракенер, тракенская лошадь

traktor – mootorveok haake- või rippmasinate või -riistadega töötamiseks ning veoste teisaldamiseks
tractor
Traktor
трактор

traktorihaagis – traktorile järelehaagitud veok, põllutöomasin vms
tractor trailer
Traktor-Schlepper
прицеп трактора

trankvillisaator, rahusti – stressivastane aine
tranquille
Tranquillizer
транквилизатор

transferaasid – ensüümid, mis katalüüsivad reaktsioone
transferases
Transferasen
трансферазы

transformatsioon – raku geneetilise informatsiooni muutumine võõra DNA toimel, mis liitub raku enda DNA-ga
transformation
Transformation
трансформация

transkriptsioon – RNA biosüntees, geneetilise informatsiooni "ümbekirjutamine" DNA-lt RNA-le
transcription
Transkription
транскрипция

translatsioon – matriits-RNA põhjal ribosoomides valguaahela sünteesimine
translation
Translation
трансляция

translokatsioon – kromosoommutatsioon, mille puhul kromosoomifragment liitub mittehomoloogse kromosoomiga (ümberpaigutamine)
translocation

Translokation
транслокация

transmissiivsed haigused – haigused, mida siirutavad haigelt loomalt tervele verdimevad
lüljalgsed
transmissible diseases
transmissive Erkrankungen
трансмиссивные болезни

transplantatsioon, siirdamine, siire – kudede või embrüo siirdamine teisele isendile
transplantation
Transplantation
трансплантация, пересадка

transpordikulud, veokulud – toodangu transportimise kulud
transportation cost / charges, hauling costs, shipping costs
Transportkosten, Beförderungskosten
транспортные затраты

transport-RNA – suhteliselt madalmolekulaarne lahustuv RNA rakus, mis transpordib
valgusünteesil aminohapped polüsoomile
transfer-RNA
Transfer-RNS
транспортная РНК

transversioon – asendusmutatsiooni tüüp, kus puriin asendatakse pürimidiiniga või vastupidi
transversion
Transversion
трансверсия

tranšee – maapealne rajatis silo hoiustamiseks
trench, ditch
Graben
траншея

traumaline retikuliit – võrkmuu seinu põletikuline vigastus, mille põhjuseks on allaneelatud
terav võõrkeha
traumatic reticuloperitonitis
traumatische Reticuloperitonitis
травматический ретикулоперитонит

trengid – veolooma rakmete ketiline osa põllutöödel ja paarisrakendis
trace
Zugstrang
постромка

treoniin – asendamatu aminohape
threonine
Threonin
треонин

trihhinella – nugineline parasiit
trichinella
Trichine
трихин(елл)а

trihhinelloos – keeritsusstõbi, sageli esineb metssigadel
trichinosis
Trichinose, Trichinellose
трихинеллез, трихинозис

triivvõrgud – meres triivivad ujuvvõrgud
driff nets
Treibnetze
дрифтерные сети

trikaltsiumfosfaat – kaltsiumirikas mineraalsööt
tricalcium phosphate
Trikalziumphosphat
трикальцийфосфат

triplet – mRNA kolmest nukleotiidist koosnev järjestus (koodon)
triplet
Triplett
триплет

triploidsus – kolme (haploidse) kromosoomikomplekti esinemine rakkudes
triploidy
Triploidie
триплоидность

troika – kolmikrakend, kus keskmine hobune jookseb traavi ja äärmised galoppi
troika, three abreast, three-horse harnessed carriage
Dreigespann
тройка, запряжка тройкой

trokaar – punkteerimisriist, mis koosneb hülsist ja selle sees paiknevast läbimisnõelast
trocar
Trokar
трокар

tromb – hüüvis, veresoones või südames hüübinud vere tomp
thrombus
Thrombus
тромб

tromboos – trombi tagajärjel tekkiv vereringehäire
thrombosis
Thrombose
тромбоз

trombotsüüdid, vereliistakud – vere väikseimad rakulised koostisosakesed, mis võtavad osa verejooksu sulgemisest ja vere hüübimisest

thrombocytes

Thrombozyten

тромбоциты

trummel – silindriline õõnes masina, seadme või riista osa

drum

Trommel

барабан

trummelkuivati – seade, kus kuivatatav materjal on trumlikujulises pöörlevas mahutis

drum / rotary drier

Trummeltrockner

барабанная сушилка

trummelsegisti – seade, kus tooraine segatakse trumlikujulises pöörlevas mahutis

drum shaped blender

Trommelmixer

барабанный смеситель

trüpanosoomid, verenugilised – algloomad; keerdviburlased (*Trypanosoma*), kelle elutsüklist osa kulgeb putuka soolestikus, osa selgroogse veres ja kudedes

trypanosomes

Трупаносомен

трипанозомы

trüpsiin – kõhunäärme nõres sisalduv seedeensüüm

trypsin

Трипсин

трипсин

trüptofaan – asendamatu aminohape

tryptophane

Тryptophan

триптофан

tselluloos – taimede rakukesta aine, mille sisaldusest sõltub orgaanilise aine seeduvus

cellulose

Zellulose

целлюлоза

tsentrifugaalpump – pump, milles vedeliku teisaldamine toimub tööratte pöörlemisel tekkiva tsentrifugaaljõu abil

centrifugal pump

Schlauderpumpe

центробежный насос

tsentrifuug – seade heterogeense süsteemi (nt tahke aine ja vedeliku) lahutamiseks
koostisosadeks tsentrifugaaljõu abil
centrifuge
Zentrifuge
центрифуг

tsentrifuugimine – ainete eraldamine üksteisest tsentrifugaaljõuga
centrifugation
Zentrifugieren
центрифугировка

tsentromeer – kromosoomi ahenenud osa, kus kaks tütarchromatiidi on teineteisega seotud
centromere
Zentromer
центромера

tservikaalseemendus, emakakaelaseemendus – kunstliku seemenduse meetod, kus sperma
juhitakse emakakaelakanalisse
cervical insemination
Cervixbesamung, Gebärmutterhalsbesamung
цервикальное осеменение

tsigai lambatõug – poolpeenvillaline villa-liha lambatõug
Tsigai sheep breed, Tsigai sheep breed
Zigajaschafasse
цигайская порода овец

tsigeika – tsigai lammaste nahast saadud karusnahk
Tsigai-sheep pelt
Zigaja-Schaffell
цигейка

tsink – mikroelement
zinc
Zink
цинк

tsirkulatsioonielundid – süda, veresooned, lümfisooned ja lümfisõlmed
circulation organs
Zirkulationsorgane
циркуляционные органы

tsirkulatsioonipump, ringluspump – pump vedeliku ringvoolu tekitamiseks
circulation pump
Zirkulationspumpe
циркуляционный насос

tsirkuleerima – ringvoolus olema, ringlema
circulate
zirkulieren

циркулировать

tsirroos – elundi kootumine, kortsumine; nt maksatsirroos
cirrhosis
Zirrhose
цирроз

tsistern – vedelikumahuti
tank, cistern
Tank
бак, цистерна

tsisternaalpiim – udara suuremaid juhasid täitev ja nisasulguri avatuse korral iseeneslikult väljavoolav piim
cisternmilk
Zisternenmilch
цистернальное молоко

tsisternauto – paakauto
tank truck
Tankwagen
автоцистern

tsisternhaagis – vedela lasti veoks kasutatav järelhaagis
tank / liquid trailer
Tankanhänger
цистерна-прицеп

tsitraat-rebulahjend – pulli sperma lahjendamiseks kasutatav rebulahjend
(egg-)yolk citrate diluent
Eidotter-Zitratverdünner
желточный цитрат

tsonaalselt värvunud karvad – eri värvitsoonidega karusloomade karvad
zonally coloured hair
zonal färbendes Haar
зонально окрашенные волосы

tsüanoos – sinikus, naha ja limaskestade muutumine sinakaks hapnikuga rikastamata venoosse vere tõttu
cyanosis
Zyanose
цианоз

tsükloidsoomused, kaarsoomused – sileda välisservaga õhiksoomused kaladel
cycloid scales
Rundschuppen, Zykloidschuppen
циклоидная чешуя

tsüst – haigusliku protsessi tagajärjel tekkinud villi- või põiekujuline kestaga ümbritsetud moodustis

cyst
Zyste
цист

tsüstiit, (kuse)põiepõletik – põie limaskestast põletik

cystitis
Zystitis, Harnblasenentzündung
цистит

tsüstokauloos – kopsuusstõbi

cystocaulosis
Lungenwurmseuche
цистокаулез

tsüaankobalamiin, B₁₂-vitamiin – ainevahetuses osalev vesilahustuv vitamiin

cyancobalamin, vitamin B₁₂
Zyankobalamin, Vitamin B₁₂
цианкобаламин, витамин B₁₂

tsükkel – nähtuste, sündmuste korrapärane korduvus

cycle
Zyklus
цикл

tsüstiin – väävlit sisaldav aminohape

cystine
Zystin
цистин

tsütogeneetika – geneetikaharu, mis uurib geneetilisi protsesse rakus

cytogenetics
Zytogenetik
цитогенетика

tsütoloogia – bioloogia haru, mis uurib rakkude struktuuri, funktsioone ja evolutsiooni

cytology
Zytologie
цитология

tsütoplasma – protoplasma, kus asuvad kõik raku organellid (mitokondrid, vesiikulid, plastiidid jms.), v.a tuum

cytoplasm
Zytoplasma
цитоплазма

tsintšilja, villakhiir – väga pehme ja tiheda karvkatte ning koheva sabaga sinakashall näriline, keda peetakse karusloomana (*Chinchilla lanigera*)

chinchilla

Chinchilla
шиншилла

tšintšiljaküülik – Prantsusmaal aretatud keskmise suurusega väga levinud küülikutõug
Chinchilla rabbit
Chinchillakaninchen
кролик породы шиншилла

tuberkuliin – tuberkuloosibaktereist preparaat tuberkuloosinakkuse diagnoosimiseks
tuberculin
Tuberkulin
туберкулин

tuberkuloos – tuberkuloosibakteri tekitatud pikaldase kuluga nakkushaigus
tuberculosis
Tuberkulose
туберкулез

tuberkuloosne – tuberkuloosist tingitud, tuberkuloosile iseloomulik
tuberculous
tuberkulös-
туберкулезный

tugikoed – side-, kõhr- ja luukoed, mis seovad ja toetavad elundeid
supportive tissues
Schützgewebe
опорная ткань

tuhk – orgaanilise aine mineraalne jääk pärast põletamist
ash
Asche
зола

tuhkurhobune – hobune, kelle hallide kattedkarvade hulgas on pruune karvu, jõhvkarvad on mustad
ash-grey / ash coloured horse
Grauschimmel, grauschwarzer / ashgrauer Pferd
лошадь сивой масти, сивка

tulareemia – katkutaoline näriliste nakkushaigus, millesse võib nakatuda haige looma või verd imevate putukate vahendusel
tularemia
Tularämie
туларемия

tuluusi hani – aretatud Prantsusmaal Toulouse´i linna piirkonnas kohalikest hallidest hanedest
Toulouse goose
Toulouser Gans
тулузский гусь

tumekõrb – tumepruunide kattedkarvadega hobune, kelle saba ja lakk on mustad
dark bay (horse)

Dunkelbrauner (Pferd)

темно-гнедой маст (лошадь)

tumeraudjas – tumepruunide karvadega, šokolaadikarva hobune, kelle saba ja lakk on sama värvi või heledad

dark chestnut / liver chestnut (horse)

Dunkelfuchs, Braunfuchs, Leberfuchs (Pferd)

темно-рыжей маст (лошадь)

tumevõik – tumekollaste kattedkarvadega hobune, kelle jalgade allosad ning saba ja lakk on mustad

fallow dun (horse)

Dunkelfalbe, Braunfalbe (Pferd)

лошадь темно-буленой маст (лошадь)

tume vööt – vööt seljal, mis esineb enamasti hiirjatel, võikudel ja kõrbidel hobustel
dorsal blaze

Rückenstreifen

ремень (на спине)

tundekarv(ad) – karvad, mis on seotud närvilõpmetega

sensory hair

Tasthaar

осязательный волосок

tunguusi soobel – liivkollase kuni tumepruuni karvkattega karusloom

Tungusian sable

tungusischer Zobel

тунгусский соболь

tunnus, sümptom – mingi nähtuse tunnus, tundemärk, omadus

sign, symptom, character, trait

Symptom, Zeichen

признак

tunnuse varieerumine – tunnuse muutlikkus

trait variance

Variierung der Charakteristik

изменчивость признака

tupesik – tupe kaudaalne osa

vulval vestibule

Scheidenvorhof

преддверие влагалища

tupepeegel – vahend tupe avamiseks

vaginal speculum

Spekulum

влагалищное зеркало

tupeseemendus – seemenduviis, mille puhul sperma viiakse emaslooma (lehm, lammas, kits, küülik) tuppe

vaginal insemination

Scheidenbeasmung

влагалищное осеменение

tupp, vagiina – emaslooma suguelund ja loote väljutamise tee

vagina

Scheide

влагалище

turg – kaubavahetus

market

Market

рынок

turi – kere ülemine osa kaela ja selja vahel

withers

Widerrist

холка

turja kõrgus – mõõde turja kõrgeimast punktist mõõtetasapinnani

height at withers

Widerristhöhe

высота в холке

turjavill – turjapiirkonna vill

withers wool

Widerristwolle

шерсть с холки

turse, ödeem – veeainevahetushäire tagajärjel kudedes tekkiv nõrepais

(o)edema

Ödem

отек, эдема

turumajandus – majandus, milles ressursside jaotus otsustatakse turunõudluse ja -pakkumise vahekorra alusel

market economy

Marktwirtschaft

рыночное хозяйство

turustus – valmistoodangu realiseerimine

sale, marketing

Marketing, Absatz

продажа, маркетинг

turvasallapanu – loomaasemetele puistatav turvas

peat bedding
Torfstreu
торфяная подстилка

tuumake – rakutuumasine elastse membraaniga ümbritsetud keha
nucleous
Kernkörperchen
ядрышко, нуклеола

tõenäosus – juhusliku sündmuse oodatav keskmine sagedus
probability
Wahrscheinlichkeit
вероятность

tõstuk – tõsteseade materjalide teisaldamiseks
lift, loader
Lift, Lader
подъемник, погрузчик

tõuaretus, tõuparandus – tõu parandamine valitud vanempaaride kasutamisel paremate
omadustega järglaste saamiseks
(pedigree) animal breeding
Zuchtwesen, Zuchtarbeit
племенное дело / разведение

tõualustaja – isasloom, kellest saab alguse tõu või liini kujunemine
breed ancestor
Rassenbegründer
родоначальник

tõuandmed – tõugu iseloomustavate andmete kogum
pedigree data
Rassenkenntnisse
данные по породе

tõu aretussuund – tõuaretuses püstitatud eesmärk
breeding goal
Zuchtrichtung
цель разведения

tõufarm – tootmisüksus väärtuslike tõuloomade saamiseks, kasvatamiseks ja müümiseks
breeding / pedigree farm
Zuchtfarm
племенная ферма

tõug – põllumajandusloomade populatsioon, mida iseloomustab ühtne põlvnemine ning
sarnased välimiku- ja produktiivomadused
breed
Rasse
порода

tõugude klassifitseerimine – tõugude rühmitamine mingi kindla tunnuse alusel (põlvnemine, aretustase, jõudlus)

classification of breeds

Rasseneinleitung

классификация пород

tõujäär – teatud tõuomadustega isane lammas, keda kasutatakse aretuses

breeder ram

Zuchtbock

племенной баран

tõukaart – looma põlvemistunnistus

pedigree certificate

Abstammungsnachweiskarte

племенная карточка

tõukari – ettevõtte tõuloomade kogum aretusprogrammis kasutamiseks

pedigree herd

Zuchtherde

племенное стадо

tõu kujunemine – võtete ja abinõude rakendamine tõu saamiseks

breed formation

Rassenbildung

породообразование

tõulambakasvatus – tõendatud põlvnemisega lammaste kasvatus

pedigree sheep breeding

Zuchtschäferei

племенное овцеводство

tõulammas – tõuaretuses kasutatav lammas

pedigree sheep

Zuchtschaf

племенная овца

tõulava – oma tegevuspiirkonnas aretustööd juhtinud riiklik aretusorganisatsioon

breeding centre

Stammzuchtbetrieb

племенной рассадник

tõulinnukasvatus – tõendatud põlvnemisega lindude kasvatus

pedigree poultry breeding

Herdbuch-Geflügelzucht, Rassegeflügelzucht

племенное птицеводство

tõulisus – looma põlvnemisest olenev tõupuhtus, tõugu kuuluvus

breed, breed type

Rassezugehörigkeit

породность

tõuloomakasvatus – tõendatud põlvnemisega loomade kasvatus
pedigree livestock breeding
Stammzucht
племенное животноводство

tõuomadused – tõugu iseloomustavad tunnused
breed characteristics
Zuchtqualitäten
племенные качества

tõuomaduste geneetiline hindamine – looma geneetiline hindamine järglaste või genoomi alusel
genetic evaluation
genetische Prüfung der Zuchtleistung
генетическая оценка племенных качеств

tõuraamat – tõuloomade register nende põlvnemise ja jõudlusomaduste kohta
herdbook, pedigree book
Herdbuch, Zuchtbuch
племенная книга

tõuraamatukari – tõuraamatusse kantud loomade kari
pedigree herd
Herdbuchherd
племенная отара

tõuraamatuloom – tõuraamatusse kantud loom
herdbook animal
Herdbuchtier
животное в племенной книге

tõurühm – tõusiseselt eristatav loomade rühm
breed / pedigree group
Zuchtgruppe
породная группа

tõusev laudjas – laudjas, mille puhul päraluunukk asetseb puusanukist kõrgemal
elevated / heightened croup
erhöhte Kruppe
повышенная крупа

tõustandard – aretusprogrammi standardnõuded
breed standard
Rassenstandard, Zuchtstandard
породный стандарт

tõutu loom – loom, kelle põlvnemine pole teada või kellel ei ole kindlaid ühele tõule omaseid tunnuseid

non-pedigree animal
rasseloses Tier
беспородное животное

tõutunnus – tõugu iseloomustavad morfoloogilised ja füsioloogilised päritud tunnused
breed characteristic, breed trait
Rassenmerkmal, Rasseneigenschaft
породный признак

tõutüüp – tõule iseloomulik eksterjäär, mis vastab tootmissuunale
breed exterior type
Rassentyp
породный тип

tõuveis – tõuaretuses kasutatav veis
pedigree cattle
Zuchtrind
племенной крупный рогатый скот

täht, täpp, lauk (märgis) – 4–10 cm läbimõõduga valge märgis otsmikul
star, white spot, blaze (mark)
Stern (Marke)
звезда (знак)

täissüsteemne tiigimajand – tiigimajand, kus kasvatatakse kala marjast kaubakaladeni
full cycle fish farm
vollständig spezialisierte Teichwirtschaft
полносистемное / полное прудовое хозяйство

täiskabi – kabi, mis tekib sarvtalla deformeerumisel
full hoof
Vollhuf
полное / выпуклое копыто

täiskasvanud loom – suguküps ja toodanguvõimeline loom
adult animal
erwachsenes Tier
взрослое животное

täispiim – naturaalne piim
whole milk
Vollmilch
цельное молоко

täispiimaasendaja – kuiv pulbriline saadus täispiima asendamiseks noorloomade
üleskasvatamisel
milk replacer
Milchaustauschfutter
заменитель цельного молока

täisratsiooniline jõusööt – kõiki toitefaktorite tarvet kattev jõusöödasegu
complete concentrate feed
komplette Kraftfuttermischung
полнорационный комбикорм

täisvereline ratsahobune – inglise või araabia täisvereline ratsahobune
thoroughbred / true-bred / full-blooded horse
Vollblutpferd, Vollblüter
чистокровная лошадь

täisvereline – tõupuhas ehk puhtatõuline loom
full-blooded
vollblütig
полнокровный

täisväärtuslik innatsükkel – normaalne innatsükkel
normal estrous cycle
normal Brunstzyklus
полноценный течковый цикл

täisväärtuslik söödaratsioon – ratsioon, mis sisaldab kõiki looma või linnu vajadusi katvaid toitefaktoreid
high valued feeding ratio
vollwertige Futtermation
полноценный кормовой рацион

tärklis – peamine varuenergia kandja söödataimeses (eelkõige teraviljad)
starch
Stärke
крахмал

tärkliseühik – Saksamaal väljatöötatud sööda toiteväärtuse hindamise ühik
starchy feed unit
Stärkewert
крахмальная единица

tärkliseväärtus – söötade toiteväärtuse võrdlemise ühik, mille aluseks on seeduva tärklise toiteväärtus rasva moodustamisel täiskasvanud härja kehas
starch equivalent / value
Stärkewert
крахмальный эквивалент

tätoveeritud märgis – looma tätoveeritud individuaalnumber kõrvas
tattoo marking
Tätowierung
вытатуированная метка

tööhärg – veoloomana kasutatav kastreeritud pull
working ox
Zugochs

рабочий вол

tööjõukulu – kulutused inimtööjõule
labour cost
Arbeitsaufwand
затраты труда

töökaitse – tervisele kahjutu ja ohutu töökeskkonna tagamine, tööohutus ja töötervishoid
labour protection
Arbeitsschutz
охрана труда

töökoht – tsoon, kuhu on koondatud kõik tööks ja tootmiseks vajalik
work place
Arbeitsstelle
рабочее место

töökord – töötaja ja töötajate kollektiivi käitumiseeskirjad
working (labour) rules
Arbeitsordnung
правила внутреннего трудового порядка

töökorraldus – viis, kuidas töö on korraldatud
working order, job management, routine of work, organization of labor
Arbeitsordnung
трудоустройство

tööloom, veoloom – tööloomana kasutatav loom
drudge, draught animal
Zugtier
рабочее животное

tööpäev – töötundide arv päevas
work(ing)-day
Arbeitstag
рабочий день

tööriist – töötegemisvahend
instrument, implement
Werkzeug, Instrument, Gerät
орудие, инструмент

tööstuslik kalapüük – püük tööstuslike kalapüügivahenditega
commercial fishing
Gewebefischerei
промысловое рыбководство

tööstuslik linnukasvatus – suuremahuline kontsentreeritud linnukasvatus
commercial poultry production
Wirtschaftsgeflügelzucht

промышленное птицеводство

töötaja kvalifikatsioon – kutseoskus, erialane ettevalmistus
worker qualification
berufliche Qualifikation
квалификация работника

töötasu – töö eest saadav tasu, palk
salary, pay, wage
Arbeitslohn
оплата труда, заработная плата

töötervishoid – abinõude süsteem kutsehaiguste ja töötraumade ärahoidmiseks
occupational health care
Arbeitsmedizin
производственное здравоохранение

töötingimused – tingimused, milles töötatakse, tööolud
working conditions
Arbeitsbedingungen
условия работы

töötlemine – midagi teistsuguseks või teiseks tegema
processing, handling, manufacturing
Verarbeitung, Handhabung
обработка, переработка

töötsoon – ala, millel toimub töötegevus
work area / room
Arbeitsgebiet
рабочая зона

töötõug – veojõudluseks aretatud loomatõug
draught breed
Arbeitsrasse
порода рабочего направления

tühemik – lande all asuv, viimasest roidest puusanukini ulatuv kehapiirkond
paralumbar fossa
Hohlraum
голодная / подвздошная ямка

tühilüps, tühjaltlüps – udaraveerandi(te)st piimavoolu lõppemise järel jätkuv lüps
over-milking
Leermelken, Melken nach Ausmelken
холостое доение

tühjakslüps – udara täielik tühjendamine piimast
complete / full milking
Ausmelken, volles Gemelk

полное выдаивание

tümpraania, puhitus – haiguslik seisund mäletsejalistel, mille korral eesmakku koguneb liigselt gaase
bloat, tympany
Тумпаны
тимпания

tünjas kõht – kõhukuju, mis ei ulatu tagantvaates külgmistest reielihastest kaugemale
barrel-shaped belly
tonnerförmiger Bauch
бочкообразное брюхо

türoksiin – kilpnäärme hormoon, mis stimuleerib ainevahetust, kasvu ja mõjutab närvitalitlust
thyroxin
Thyroxin
тироксин

tüseduse indeks – rinna ümbermõõt x 100 / kerepikkus kepigä
fatness index
Ernährungszustandsindex
индекс упитанности

tüsistus, komplikatsioon – haiguse kulus tekkinud teiste elundsüsteemide talitluse häired
complication
Komplikation
компликация, осложнение

tüüfus – äge nakkushaigus
typhus
Typhus
тиф

tüümus, harkelund, harknääre – endokriinnääre, rinnaku ülemise osa taga rindkeres asetsev elund
thymus (gland)
Thymus(drüse)
тимус, зобная железа, вилочная железа

tüüpratsioon – ratsioon, mis on koostatud piirkonnale tüüpilisi söodatootmise tingimusi arvestades
typical / standard ration
typische Ration
типовой рацион

tüürsulg, sabasulg – sirged, otstest veidi kõrvale paindunud labadega suled
quill, feather
Steuerfeder, Schwanzfeder
рулевое / хвостовое перо

U

uluklammas – kodulamba ulukeellane
wild sheep
Wildschaf
дикая овца

udar, piimanääre – imetite kogum, mille ülesandeks on piima sünteesimine
udder
Euter, Milchdrüse
вымя, молочная железа

udara indeks – udaraveerandite ühtlikkuse näitaja, mis leitakse esimeste udaraveerandite ja kogu udara lüpsi suhtena %
udder index
Euterindex
индекс вымени

udara laius – mõõde sirkliga eesnisade juurest kõige laiemast kohast
width of udder
Euterbreite
ширина вымени

udara pikkus – mõõde udara horisontaaltasapinnalt, mis võetakse udara eespoolsest keha külge kinnitumise kohast kuni udara tagaseina kinnituseni
udder length
Euterlänge
длина вымени

udaraveerand – lehma udar on jaotunud neljaks omavahel mitte ühenduses olevaks veerandiks
udder quarter
Euterviertel
доля / четверть вымени

udusuled – pehme painduva rooga suled
down-feathers, down feathers
Flaumfedern
пуховые перья

uim – kalade liikumiselund
fin
Flosse
плавник

uimastamine – looma uimaseks tegemine liikumisvõime ja teadvuse kaotamiseks
stunning
Betäubung

оглушение

uimekiired – uimede skeleti moodustavad luulised pulgakesed, mille vahel on pingule tõmmatud nahkjas kile

fin rais

Flossenstrahlen

плавниковые лучи

uimevalem – uimede ehitust tähistav valem, kus iga uimeliigi kohta kirjutatakse järjekorras uime nimetus, ogakiirte arv uimes ja pehmete kiirte arv uimes

fin formula

Flossenformel

формула плавников

ujuk – võrkude ja nootade ülemise võrgulina nõöri külge kinnitatavad vahtplastkettad või korgid, et hoida võrgulina vertikaalasendis

float

Schwimmer

поплавков

uluk – metsloom või metslind, keda kütitakse liha ja/või karusnaha saamiseks

game, wild animal

Wildtier

дикое животное

unipaar – loomaliik, kellel sünnib tavaliselt korraga ainult üks järglane

unipara

Unipara

одноплодная самка

universaaltõug – mitmesuunalise jõudlusega tõug

multipurpose breed

Mehrzweckrasse

универсальная порода

uriin, kusi – neerude eritis

urine

Urin, Harn

моча

uteriinpiim, embrüotroof – emakavedelik, millest loode toitub enne platsenta kujunemist

embryotroph

Embryotrophe, Uterinmilch

эмбриотроф

utevill – emaslammaste vill

ewe wool

Mutterschafswolle

шерсть овцематки

utt, emalammas – vähemalt üks kord poeginud lammas
ewe
Mutterschaf
овцематка

uttede viljakus – sündinud tallede arv poeginud ute kohta
ewe prolificacy
Fruchtbarkeit der Mutterschafe
плодовитость овцематок

utt-tall, utik – kuni 12 kuu vanune emane noorlammas
ewe lamb
Mutterlamm, weibliches Lamm
ярка

uudikristamine – tarbeloomade saamiseks või uue tõu loomiseks kahe või rohkema tõu abil
composite cross breeding
Kombinationskreuzung
заводское / воспроизводительное скрещивание

uudismaa – eelnevalt mittepõllumajanduslik maa, mida on äsja hakatud kasutama põlluna või kultuurrohumana
virgin soil
Neuland
целина

uurimistulemus – katse ja analüüsi käigus saadud andmed
experimental result, finding
Forschungsergebnis
результат исследования

uurimistöo – katsete läbiviimine ja analüüs
research work
Forschungsarbeit
исследовательская работа

uuendkalad – kalad, keda kasvatatakse selleks, et nendega vajaduse korral asendada vanuse tõttu või mingil muul põhjusel välja langenud sugukalu
replacement fishes
Neuerungfische
ремонтные рыбы

uuendkari, uuendnoorkari – põhikarja täienduseks kasvatatavad noorloomad
replacement herd
Aufzuchtherde, Jungherde
ремонтное стадо

uuendloom – põhikarja täienduseks kasutatav loom
replacement animal
Zuchtjungvieh

ремонтное животное

uuslõpsiperiood, servisperiood – periood poegimisest järgmise tiinestumiseni
service period
Zwischenträchtigkeitzeit
сервиспериод

uusmeremaa valge küülik, valge hiidküülik – USA-s aretatud peamine lihatootmistõug suurtootmises
New Zealand White rabbit, White Giant rabbit
Weisser Neuseeländer Kaninchen, weisses Riesenkaninchen
новозеландский белый кролик, кролик породы белый великан

V

vaakumkuivatus – kuivatamine alarõhulises keskkonnas
vacuum drying
Vakuumtrocknung
вакуумная сушка

vaatlus – uurimisviis uurimisobjekti hindamiseks
observation
Beobachtung
наблюдение

vabaemis – emis põrsaste võõrutamisest kuni järgneva tiinuseni
dry sow, open sow, open gilt
güste Sau
холостая свиноматка

vaba lämmastik – sidumata lämmastik
free nitrogen
freier Stickstoff
свободный азот

vabapaaritus – isaslooma pidamine alaliselt või perioodiliselt emasloomade karjas nende tiinestamise eesmärgil
free / voluntary / flock mating
Herdenpaarung, freie Paarung
вольная случка

vabaperiood – ajavahemik suguküpsel emasloomal järglaste võõrutamisest kuni tiinestumiseni
dry, open, premating period
Vorpaarungsperiode
предслучной / холостой период

vabasöötmine, *ad libitum* – söötmine isu järgi
ad libitum feeding
ad libitum-Fütterung
кормление по аппетиту / вволю

vaba utt – talleta mittetiine utt
dry ewe
güste Mutterschaf
холостая овцематка

vaba vesi (lihas või lihatootes) – sidumata vesi
free water
freie Wasser
свободная вода

vadak, juustuvesi – juustu ja kohupiima valmistamise kõrvalsaadus
whey
Molke, Käsewasser
молочная сыворотка

vadakupulber – kuivatatud vadak, kasutatakse startersöötade ja piimaasendajate koostises
dried whey
Trockenmolke
сухая сыворотка

vaginaalmeetod – kunstliku seemendamise meetod, mille puhul spermadoos viiakse emakasuudme piirkonda
vaginal artificial insemination
vaginale künstliche Besamung
вагинальное искусственное осеменение

vaginaalne uurimine – tupe limaskesta ja emakasuudme uurimine
vaginal investigation, vaginal examination, vaginal observation
Vaginaluntersuchung
вагинальное исследование

vaginaalõõs – tupe ruumiline osa
vaginal cavity
Vaginalhöhle
влагалищная полость

vaginiit – tupepõletik
vaginitis
Vaginitis
вагинит

vahelduvristamine – aretusmeetod, kus igas põlvkonnas vahetatakse isasloomatõugu heteroosi säilitamiseks
rotational crossbreeding, crisscrossing
Rotationskreuzung, variabel Kreuzung
переменное скрещивание

vaikne ind, alibiidne ind – ind, mille korral välised innatunnused puuduvad või on nõrgalt väljendunud
silent estrus / heat
stille Brunst
тихая течка

vaktsiinid – virulentsetest või nõrgestatud elusatest või surmatud nakkusetekitajatest või nende elutegevuse saadustest valmistatud biopreparaadid
vaccines
Vaccine, Vakzine
вакцины

vaktsineerimine – vaktsiini manustamine loomale
vaccination
Vakzination
вакцинация

valge hobune, albiino hobune – pigmenteerumata karvastikuga hobune
white horse, albino horse
Albinopferd
альбинос

valgekoonrebane – hõberebase mutant valge koonu, näoosa, alakaela ja käppadega ning kogu
kaela ümber võib esineda valge vööt
Ring neck fox
weissgeschichtes Silberfuchs
беломордая лиса

valgelihastõbi – seleenivaeguse korral tekkinud ainevahetushaigus noorloomadel
white muscle disease
Weissmuskelkrankheit
беломышечная болезнь

saksa suur valge seatõug – Saksamaal aretatud seatõug, kus kohalikke emiseid ristati suurt
valget tõugu kultidega
German Large White, German Yorkshire
Edelschweinerasse
белая короткоухая порода свиней

valgu bioloogiline väärtus – arv, mis näitab, mitu protsenti seedunud söödavalgust loomad
kasutavad kehaivalgu moodustamiseks
protein biological value
biologische Eiweisswert
биологическая ценность белка

valgupuudus – valgu sünteesiks vajalike aminohapete vaegus organismis
protein deficiency
Eiweissmangel
недостаток белка

valguskartlikkus, heliofoobia – ülitundlikkus valguse suhtes
heliophobia
Lichtscheu
светобоязнь

valgusisaldus – valkude sisaldus taimses või loomses materjalis
protein content
Eiweissgehalt
содержание белка

valguspäev – valge / valgustatud aja kestus ööpäevas. Näiteks lindude munatoodangut
mõjutav ja sugulist valmimist kiirendav tegur

light day
Lichttag
световой день

proteiinivaene ratsioon – loomade proteiinivajadust mitterahuldav ratsioon
low protein diet, low protein feeding ration
niedrige Protein-Diät, proteinwache Futterrationsration
бедный белками кормовой рацион

valgu-vitamiinikonsentraat – kontsentreeritud söödalisisand
protein-vitamin concentrate
Eiweiss-Vitaminkonzentrat
белково-витаминовый концентрат

valguväärindus – arv, mis näitab, mitu protsenti sööda proteiinist konverteerub toiduvalguks
protein conversion
Verwertung des Proteins
конверсия белка

valik, seleksioon – isendite diferentseeritud sigimine, mida kontrollib inimene või keskkond
selection
Selektion
отбор, селекция

valikukriteerium – konkreetne nõue valikutunnusele, mille alusel otsustatakse looma aretuses kasutamise üle
selection criterion
Selektionskriterium
критерий отбора / селекции

valim – juhuslikkuse printsiibil võetud populatsiooni isendite osa
sample, selection
Stichprobe
выборка

valjad – rakmete osa; koosneb kukla-, nina-, otsmiku- ja lõuaalusest rihmast, kahest põserihmast, suulistest ja ratsmetest
bridle
Zaum, Zäumen
узда, уздечка

valk – vähemalt 50-st aminohappejäägist koosnev peptiidahel, elusraku põhikomponent
true protein
Eiweiss
белок

valminud loode, küps loode – loode, kes on saavutanud niisuguse arengutaseme, et pärast sündimist on ta võimeline iseseisvalt elama
mature embryo
reife Frucht

зрелый зародыш

valmistoodang – tooted, mille töötlemine on lõpetatud
finished product, end product
Fertigerzeugnisse
готовая продукция

vanadussigimatus – sigimatus, mis tekib loomadel ealiste muutuste tagajärjel
age-related infertility
Alterssterilität
старческое бесплодие

vanavanemvorm, vanavanemliin – aretuses kasutatavad emas- ja isaslindude eellased
grandparent generation, grandparent line
Großelterngeneration, Großelternlinie
форма прародителей

vanemad – isendi isa ja ema
parents
Eltern
родители

vanemkari – isas- ja emaslinnud, kelle järglasi kasutatakse munade ja linnuliha tootmiseks
parent stock
Elternherd
родительское стадо

vanempopulatsioon – järgmise põlvkonna vanemateks valitud populatsioon
parent population
Elternpopulation
родительская популяция

vanemvorm – kaheliiniliste krosside isas- ja emasliini üldnimetus
parent generation
Elterngeneration
предковая / родительская форма

vanuseline struktuur, vanuseline koosseis – karja vanuseline jaotus
age structure
Altersbestand
возрастной состав

vanuse määramine hammaste järgi – looma vanuse määramine hammaste lõikumise, kuju ja kulumise järgi
age determination by teeth
Altersbestimmung mit Zähnen, Altersbeurteilung mit Zähnen
определение возраста по зубам

vanutamine, viltimine, vildistamine – menetlus, mille abil vill muudetakse viltmaterjaliks
felting

Filzen
валяние

varane võõrutamine – järglas(t)e võõrutamine emast varases eas
early weaning
Frühabsetzen
ранний отъем

varavalmiv loom – keskmisest kiirema kasvuga ja varem suguküpseks saav loom
early matured animal
frühreifiges Tier
скороспелое животное

varavalmivus – antud loomaliigi vanuserühmale omase küpsusseisundi saavutamine
optimaalsest varem
early maturity
Frühreife
скороспелость

variatsioonikoefitsient – erinevate tunnuste varieeruvuse näitaja. Standardhälbe ja
aritmeetilise keskmise suhe korrutatud sajaga
variation coefficient
Variationskoeffizient
коэффициент вариации

varjualune – kergethis loomadele
roofing, shed, shelter
Regendach, Überdachung
навес

varjumaja – kerghoone karusloomade pidamiseks
shed
Schuppen
шед

varuained – organismi ladestuvad orgaanilised ained ja mineraalelemendid, mida kasutatakse
toitainete vaeguse perioodil
body reserves, reserve substances
Reservstoffe
запасные вещества

vasaku jala galopp – galopp, mille puhul hobune annab enne lennufaasi äratõuke vasaku
jalaga
left gallop
Linksgalopp
галоп слева

vasevaegus – vase puudusest tingitud ainevahetushaigus
copper deficiency
Kupfermangel

акупроз

vasikaliha – kuni 6 kuu vanuselt veiselt saadud liha
veal
Kalbfleisch
телятина

vask – mikroelement
copper
Kupfer
медь

vaskulaarne – veresoontega seotud
vascular
vaskulär
сосудистый

vastne – munajärgule järgnev arengujärk
larva
Larve
ларв

vastsündinud loom – loom sündimisest kuni ternesperioodi lõpuni
newborn animal
Neugeborene Tier
новорожденное животное

vastsündinu asfüksia – vastsündinu ei hinga või tal on hingamishäired
newborn asphyxia
Asphyxie der Neugeborenen
асфиксия новорожденных

vats – mäletsejaliste kolmeosalise eesmao suurim osa
rumen, first stomach
Pansen
рубец

vatsakäärimine – mikroorganismide elutegevuse tagajärjel toimuv sööda orgaanilise aine lagundamine
rumen fermentation
Magenfermentation
брожение в желудке

vatsastabilisaatorid – puhverained, mis takistavad liigse happelisuse tekkimist või vähendavad liigset happesust vatsas
rumen stabilizers
Pansenstabilisatoren
стабилизаторы рубца

vedelalt konserveeritud sperma – sperma, mida säilitatakse lühikest aega lahjendatult jahedas keskkonnas

liquid conserved sperm

flüssigkonserviertes Sperma

сперма консервированная в жидком виде

vedel munavalge – munas on kaks vedelat munavalgekihti, väline ja sisemine
thin albumen

flüssiges Eier Eiweiss

жидкий яичный белок

vedelsõnnik, läga – rooja, uriini ja vee segu

liquid manure, slurry

Gülle

жидкий навоз, жижа

vedelsõnnikubassein, laguun – vedelsõnniku hoidla

liquid manure pit, lagoon

Güllegrube, Lagune

емкость для жидкого навоза, лагуна

vedelsõnnikulaotur – väetamisel kasutatav seade

liquid manure spreading device

Gülleverteiler

раздатчик жидкого навоза

vedelsööt – suure niiskusesisaldusega sööt sigadel

liquid feed

flüssiges Futter

жидкий корм

vee juurde- ja äravoolu kanalid – kanalite süsteem tiigikalakasvatuses

collection and water-diversion ditches

Zu- und Abflusskanalen

подводящие и сточные каналы

veen – südame poole suunduv veresoon

vein

Vene

вена

veenipõletik, flebiit – veenide põletik

phlebitis

Venenentzündung, Phlebitis

флебит

veerpump – vee teisaldamise seade

water pump

Wasserpumpe

водоподъемный насос

veerandilüps – ühest udaraveerandist lüpstud piima kogus
udder quarter milking
Viertelgemelk, Viertelleistung
надой от четверти вымени

veesisaldus – sisalduv vee kogus
water content
Wassergehalt
содержание воды

veetarve, veevajadus – organismi veevajadus
water requirement
Wasserbedarf
потребность в воде

veetustumine – vee eraldumine materjalist või organismist
dehydration
Dehydratation
обезвоживание

veekulu – ettevõttes kasutatava vee kogus
water consumption
Wasserverbrauch
расход воды

veevarustussüsteem – tootmisüksuse veega varustamise süsteem
water-supply system
Vasserversorgungssystem
система водоснабжения

veevoolu regulaator – lüüs vee tiiki sissevoolu reguleerimiseks
water flow regulator
Wasserdurchflussregler
регулятор притока воды

vegetatiivne närvisüsteem – närvisüsteemi osa, mille kaudu reguleeritakse siseorganite ja veresoonte toonust, sekretsiooni ning organismi ainevahetust
vegetative nervous system
vegetatives Nervensystem
вегетативная нервная система

veisefarm – hoonete ja seadmete kompleks veiste pidamiseks
cattle farm
Viehzuchtfarm
скотоводческая ферма

veisekari – veiste rühm
cattle herd
Viehherde

стадо скота

veisekarja käive – veiste liikumine vanuserühmade vahel
cattle turnover
Rindherdenumtrieb
оборот стада крупного рогатого скота

veisekasvatus – eesmärgipärane veiste pidamine
cattle farming, cattle breeding, cattle rearing
Viehzucht
скотоводство

veiseliha – noorte ja täiskasvanud veiste liha
beef
Rindfleisch
говядина

veiserümp – veise töödeldud lihakeha
beef carcass
Rinderschlachtkörper
говяжья туша

veisesõnnik – veiste väljaheited koos allapanuga
cow manure
Kuhmist
коровье навоз

veiseveohaagis – haagis veiste veoks
cattle trailer
Grossviehtransport-Anhänger
прицеп для транспортировки крупного рогатого скота

veiste infektsioosne rinotrahheiid – herpesviiruse tekitatud silma, kopsu ja suguteede nakkushaigus
infectious bovine rhinotracheitis, infectious pustular vulvovaginitis, IBR/IPV
Infektiöse Bovine Rhinotracheitis, Infektiöse Pustulöse Vulvovaginitis, IBR/IPV
инфекционный ринотрахеит крупного рогатого скота, ИРТ, пузырьковая сыпь, инфекционный вульвовагинит-боланопостит, инфекционный ринит

veise (lehma) kasutuskestus – periood lehma esmaspoegimisest kuni karjast väljaminekuni
cattle (cow) productive longevity, productive lifetime of cattle (cow)
Nutzungsdauer des Rindes (Kuh)
продуктивное долголетие крупного рогатого скота (корова)

veiste katk – väga nakkuslik, ägedalt kulgev veiste viirushaigus
cattle plague, cattle pest
Rinderpest
чума крупного рогатого скота

veiste leukoos – ensootiline pika peiteajaga krooniliselt kulgev täiskasvanud veistel esinev viirushaigus

bovine leukosis

Rinderleukose

леукоз крупного рогатого скота

veiste nuumakompleks – spetsiaalne farm veiste nuumamiseks

cattle fattening complex

Rindermastanlage

скотооткормочный комплекс

veiste seemendusjaam – farm sugupullide pidamiseks ja sperma käitlemiseks

cattle artificial insemination station

Besamungsstation, Bullenbesamungsstation

станция искусственного осеменения крупного рогатого скота

veiste viljakus – järglaste arv emaslooma kohta

cattle fertility, cattle fecundity

Fruchtbarkeit des Viehes

плодовитость крупного рогатого скота

vene raskeveohobune – Venemaal aretatud raskeveohobuse tõug

Russian draught horse

russisches Kaltblut

русская тяжеловозная лошадь

vene traavel – ameerika ja orlovi traavlitest aretatud traavlitõug

Russian trotter

russischer Traber

русский рысак

venoosne pais – veenide liigtäitumine

generalized venous congestion

Stauung venösen Blutes

венозный застой

venoosne veri – hapniku poolest vaesunud veri

venous blood

venös Blut

венозная кровь

venslideili lambatõug – pikavillaline lambatõug Inglismaal

Wensleydale sheep breed

Wensleydale-Schafrasse

венслидейль

ventilatsioon – õhuvahetus ruumides

ventilation

Ventilation, Lüftung

вентиляция

ventraalne – kõhtmine
ventral, abdominal
ventral, bauch-
вентральный

veohobusetõud – hobusetõugude rühm kasutusotstarbe alusel
draught / cart horses
Lastpferde
тяжелопряжные лошади

veojõud – jõud, millega mõjutatakse ühendatud veeremit
traction, tractive effort / force
Zugleistung
сила тяги

veok, veovahend – sõiduk, millega veetakse eeskätt materjale
haulage vehicle
Zugmaschine
тягач

veos, koorem, last – veokiga veetav last
load
Ladung
груз, нагрузка

vere albumiin – vereplasmas sisalduv valk
blood albumin
Blutalbumin
альбумин крови

veredepood – verevarulad või veenipõimikud
blood depots
Blutspeicher
кровеное депо

verefüsioloogia – õpetus vere talitlusest
blood physiology
Blutphysiologie
физиология крови

vere hüübimine, koagulatsioon – vereosakeste liitumine ning ruumilise struktuuri moodustumine
blood coagulation
Blutkoagulation
коагуляция крови

verejooks – vere väljumine veresoonest väliskeskkonda või kehaõõnde
bleeding
Blutfluss

кровотечение

verelible – vere rakuline element
blood cell, blood corpuscle
Blutkörperchen
кровяная клетка

vereliin, vanemliin – silmapaistva eellase järglaskond
blood line
Blutlinie, Elternlinie
родительская линия

verelisuus – puhtatõulisuse aste, tõugude osakaal genotüübis
breed type
Blutverwandtschaft
кровность

vereloome – vere moodustumine organismis
hemopoiesis
Blutbildung
кровотворение

vereplasma – verelibledest vaba verevedelik
blood plasma
Blutplasma
плазма крови

vererakud – vere rakulised elemendid: puna- ja valgelibled ning vereliistakud
blood cells / corpuscles
Blutkörperchen
кровяные тельца

veresooned – torujad elundid, mida mööda veri organismis ringleb (arterid, veenid, kapillaarid)
blood-vessels
Blutgefäße
кровеносные сосуды

veresuhkur – veres esinev glükoos
blood sugar
Blutzucker
сахар крови

vere tihedus – vere vormelementide sisaldus ruumalaühikus
blood density
Blutdichte
плотность крови

veretustamine – vere väljalaskmine loomade tapmisel
bleeding, deblooding

Ausblutung, Ausbluten
обескровливание

verevalk – vereplasma albumiinid, globuliinid, fibrinogeen
blood protein
Blutprotein
протеин крови

veri – soontes ringlev organismi vedel sidekude, mis varustab organismi hapniku ja toitainetega ning omab muid funktsioone
blood
Blut
кровь

vertikaalasetus lootel – loote asetus, mille puhul tema pikitelg on emaslooma pikiteljega peaaegu risti vertikaaltasapinnas
transverse presentation
Vertikallage
вертикальное положение

vesilahus – veest ja lahustunud ainest koosnev lahus
water solution, aqueous solution, hydrosol
wässrige Lösung
водяной раствор

vesipõis – kõõlusetuppedesse ja limapaunadesse kogunenud vedeliku tagajärjel tekkinud moodustis
windgall
Flussgalle
налив, синовит

veski – seade söötade ja materjali purustamiseks
mill, grinder, crusher
Mahlwerk
измельчитель

veterinaarkontroll, veterinaarekspertiis, veterinaarne ülevaatus – veterinaarspetsialisti poolt teostatav järelvalve
veterinary inspection
Veterinärkontrolle, veterinärmedizinische Prüfung
ветеринарный контроль, ветеринарная инспекция

veterinaarparasitoloogia – õpetus parasitaarhaigustest
veterinary parasitology
veterinärmedizinische Parasitologie
ветеринарная паразитология

veterinaarpatoloogia – õpetus loomade haigustest
veterinary pathology
veterinärmedizinische Pathologie

ветеринарная патология

veterinaarteenistus – veterinaarasutuste ja -töötajate tegevus
veterinary service
tierärztliche Bedienung
ветеринарное обслуживание

vibrioos, kampülobakterioos – ägeda toimega bakteriaalne haigus
vibriosis, campylobacteriosis
Vibriose
вибриоз

vihmutamine – kunstlik niisutamine
watering, sprinkling, spraying, overhead irrigation
Beregnung
дождевание

viini sinine küülik – keskmise raskusega laialt levinud küülik
Vienna Blue rabbit
blaues Wiener Kaninchen
голубой венский кролик

viirus – üliväike rakulise ehitusega haigusetekiitaja
virus
Virus
вирус

viirusekandja – haigustunnusteta inimene või loom, kelle organismis leidub teatud viirus
virus-carrier
Virusräger
вирусоноситель

viirusvaktsiinid – virooside vastu vaktsineerimiseks kasutatavad preparaadid
viral vaccins
Virusvakzine
вирусные вакцины

vikerforell – lõheliste sugukonda kuuluv mageveekala
rainbow trout
Regenbogenforelle
радужная форель

vikk – proteiinirikas kaunvili
vetch
Wicke
вика

vilditööstus – vilti tootev tööstusharu
felt industry
Filzindustrie

войлочная промышленность

vilis, vilisesilo – piim- või vahaküpsuse faasis söödaks tervikkoristatud teraviljasilo
whole crop cereal silage
Getreide-Glanzpflanzenfutter
монокорм из целых растений зерновых культур

viljakus – järglaste andmise määr või võime
prolificacy, prolificity, fecundity, fertility
Fruchtbarkeit
плодовитость

viljapraak – piirituse tootmise destillatsioonijääk
grain stillage, distillers grain
Getreideschlempe
зерновая барда

viljastamata – küpse munaraku seisund
unfertilized
unbefruchtet
неоплодотворенный

viljastamise meetodid – erinevad *in vivo* ja *in vitro* meetodid
fertilization methods
Befruchtungsmethode
способы оплодотворения

viljastatud munaraku siirdamine, embrüosiirdamine, ET – *in vivo* või *in vitro* viljastatud munaraku viimine emaslooma emakasse
transplantation of the fertilized ovum, embryo transfer, ET
Transplantation der befruchteten Eizelle, ET
трансплантация оплодотворенной яйцеклетки, трансплантация эмбрионов, перенос эмбрионов

viljastumine, viljastus – seemne- ja munaraku tuuma ühinemine
fertilization, fecundation
Befruchtung
оплодотворение

vill – erinevate loomade villkarvad, mis on saadud pügamisel või kammimisel ja on kõlblikud ketramiseks
wool
Wolle
шерсть

villa absoluutne tugevus – omadus, mida väljendab jõud, mis kulub villkarva katkirebimiseks
absolute wool strength
absolute Wolltragkraft
абсолютная крепкость шерсти

villa ebahühtlikkus – villkarvade erinev peenus ja pikkus villakus
nonuniformity of wool, unevenness of wool
Unebenheit der Wolle
неуравненность шерсти, неравномерность шерсти

villa elastsus – villa füüsikaline omadus, mis hinnatakse villa esialgse kuju taastamiseks
kulunud ajaga pärast selle kokkusurumist
elasticity of wool
Elastizität der Wolle
эластичность шерсти

villa erikaal – villa füüsikaline omadus
specific weight of wool
spezifisches Gewicht der Wolle
удельный вес шерсти

villaetalon, villanäidis – etalonvillaproov, mida kasutatakse villa peenuse määramiseks
wool standard
Wollstandard
эталон шерсти

villa füüsikalised omadused – omadused, millest olenevad villa kasutuskõlblikkus
physical characteristics of wool
physikalische Eigenschaften der Wollgriff
физические свойства шерсти

villa hindamine, villaku hindamine – villa omaduste kindlakstegemine
wool grading, wool evaluation, fleece evaluation
Wollbeurteilung, Wollsortieren
оценивание / классировка шерсти

villajõudlus, villaproduktiivsus – võime toota villa
wool performance
Wolleistung
шерстная продуктивность, шерстность

villak – lamba tervikuna põetud villkate
fleece
Vlies
руно

villa karboniseerimine – villa puhastamine taimsetest lisanditest lahjas väävelhappes
carbonization of wool
Karbonisation der Wolle
карбонизация шерсти

villakasv – villkarva pikkuse suurenemine pärast pügamist
wool growth
Wollewachstum
рост шерсти

villakaubandus – villa ja villatoodete turundus
wool trade
Wollehandel
шерстная торговля

villa keemilised omadused – omadused, millest olenevad villa töötlemine (pesemine, puhastamine jne)
chemical properties of wool
chemische Eigenschaften der Wolle
химические свойства шерсти

villa klassifikatsioon – villa klassifitseerimine tema omaduste alusel
wool classification
Wollklassifikation
классификация шерсти

villaku ehitus / struktuur – villak koosneb salkudest või säukudest
structure of fleece
Vliesstruktur
строение / структура руна

villaku kinnisus – villaku koosnemine kinnistest säukudest, mis on omavahel sidekarvakestega hästi seotud
fleece closure
Geschlossenheit des Vlieses
замкнутость руна

villaku kogus / mass – tehakse kindlaks kaalumise teel kohe pärast pügamist
fleece weight
Vliesgewicht, Vliesmasse
масса руна, настриг

villaku salguline ehitus – iseloomulik jäme- ja pooljämevillalammaste villakule
tipped wool
wollbüschelartige Struktur des Vlieses
косичное строение руна

villaku säuguline ehitus – iseloomulik peen- ja poolpeenvillalammaste villakule
staple structure of fleece
Stapelung
штапельное строение руна

villakuvöö, rullitud villak – pärast pügamist kokkurullitud villak
rolled fleece
zusammengerolltes Vlies
свернутое руно

villaku ühtlikkus, villa ühtlikkus – villkarvade ühtlane peenus ja pikkus villakus
fleece uniformity, fleece evenness

Ausgeglichenheit / Gleichmässigkeit des Vlies
уровненность руна

villa kvaliteet – villa tehnoloogilised omadused, millest sõltub kvaliteet
wool quality
Wollqualität
технологические свойства шерсти

villakvill – vill, mis on põetud ühelt lambalt ja on seotud ühtseks tervikuks - villakuks
fleese wool
Vlieswolle
рунная шерсть

villa käitlemine – pärast pügamist villaga tehtavad toimingud
wool handling
Bearbeitung der Wolle
разработка шерсти

villaküülik, angooraküülik – küülikutõud, kelle põhitoodanguks on vill
wool-producing rabbit, Angora rabbit
Angorakaninchen
пуховый кролик

villalammas – lammas, kelle põhitoodanguks on vill
wool sheep
Wollschaf
шерстная овца

villa-lihalambakasvatus – põhitoodanguna villa ja liha tootvate lammaste kasvatus
wool-mutton sheep rearing
wollige Fleischschafzucht
шерстно-мясное овцеводство

villa liik, villa tüüp – tehniliste omaduste järgi jaotatakse peenvillaks, poolpeenvillaks, pooljäme- ja jämevillaks
wool class, wool type
Wollart, Wolltypen
вид шерсти, тип шерсти

villa peenuse kvaliteedinumber – number ühtliku villa peenuse määramiseks, kusjuures igale kvaliteedinumbrile vastab teatud villa peenus mikromeetrites
wool grade(s)
Wollqualitätsnummer
номер качества шерсти

villa pikkus, villasäugu pikkus – mõõdetakse lamba küljelt või põetud villal
wool length, staple length
Volllänge
длина шерсти

villa läige – villa omadus, mis väljendub võimes valguskiiri tagasi peegeldada
wool lustre
Wollglanz
блеск шерсти

villa hügroskoopsus – villa omadus imeda endasse niiskust
wool hygroscopic capacity
Hygroskopische Kapazität von Wolle
способность гигроскопичности шерсти

villa peenus – villa peamine kvaliteediomadus, mida mõõdetakse mikromeetrites
wool fineness
Wollfeinheit
тонина шерсти

villapesula – villa pesemissetevõte
wool-washing mill / plant
Wollwäscherei
шерстомойня

villaproov – analüüsimiseks võetud pesemata villa kogus
wool sample
Wollprobe
образец шерсти

villasort – klassifikatsiooni alusel villaku jagunemine
wool sort
Wollsorte
сорт шерсти

villa sorteerimise laud – laud, kuhu asetatakse villak pärast pügamist löikepind allapoole, eraldatakse villas leiduvad võõrosised ja villak rullitakse
sorting table
Sortiertisch
сортировальный стол

villastandard – dokument, milles on ära toodud villasordi iseloomustus
wool standard
Wollstandard
стандарт шерсти

villasäsi – villkarva seesmine kiht
wool pulp
Mark
медулла, сердцевина волоса

villa tihedus – villkarvade arv pinnaühikul
wool density
Wolldichte
густота шерсти

villatoodang – lambalt püगतud pesemata villakogus
wool yield / clip
Wollertrag, Schurertrag, Wollleistung
настриг шерсти

villa tugevus – villa omadus, millest oleneb toote tugevus ja kasutuskestvus
wool strength
Wolltragkraft, Festigkeit der Wolle
прочность шерстного волокна на разрыв

villa tõeline pikkus – sirgeks tõmmatud villkarva pikkus
length of stretched fiber
wahre / wirkliche Wolllänge
истинная длина шерсти

villaviga, villadefekt – villa kvaliteeti vähendav omadus
wool defect
Wollfehler
дефект / порок шерсти

villa vildistatavus, villa vanuvus – villkarvade võime töötlemise käigus kleepuda üksteise külge
wool feltability
Filzfähigkeit
валькость шерсти, свалянность руна

villa värvus – villa omadus, mis sõltub villkarva pigmendisisaldusest
wool colour
Wollfarbe
цвет шерсти

villkarv(ad) – niitjad sarvestunud nahatekised, mis katavad looma kere ja millest pügamisel saadakse vill
wool fibre
Wollhaar
шерстинка, шерстное волокно

villkate, karvkate – looma keha kattev karvastik
hair, fur, coat
Haardecke, Wollbesatz
шерстной покров, мех

villkate pulstumine – villkarvade kokkukleepumine
wool matting, wool dumping
Wollfilzen
сваливание шерсти

viltune kabi – kabi, mille üks külgsein on püstine, teine lame
sloping hoof, oblique(-angled) hoof

schiefer Huf
косое копыто

vinukloom, skunk – kärplaste sugukonda kuuluv kiskjaline karusloom
skunk
Skunk
скунк

viroloogia – õpetus viirustest ja viirushaigustest
virology
Virologie
вирология

virtis – loomade uriin koos sõnniku käärimisel tekkinud vedelikuga jm lisanditega, vedel orgaaniline väetis
liquid manure, dung-water, liquid dung
Jauche
жижа

virulentsus – tõvestusvõimelisus
virulence
Virulenz
вирулентность

viskoossus – näitaja, mis iseloomustab vedeliku või gaasi sisehõõrdumist
viscosity
Viskosität
вязкость

vitamiinhein – varases arengufaasis koristatud vitamiinirikas hein
vitaminous hay
vitaminreiches Heu
ВИТАМИННОЕ СЕНО

vitamiinid – madalmolekulaarsed ained, mis osalevad rakkude ja organismide ainevahetuse reguleerimisel
vitamins
Vitamine
ВИТАМИНЫ

vitamiinivaegus, vitamiinipuudus – vitamiinide vähesusest tingitud ainevahetushaigus
deficiency disease
Vitaminmangel
ВИТАМИННАЯ НЕДОСТАТОЧНОСТЬ

vitamiinitarve – organismi vitamiinidevajadus
vitamin requirement
Vitaminbedarf
ПОТРЕБНОСТЬ В ВИТАМИНАХ

vitamiinpreparaadid – vitamiinirikkad lisasöödad
vitamin supplements
Vitaminpräparate
витаминные препараты

vitamiinravi – haiguste ravi vitamiinide manustamisega
vitamin therapy
Vitaminbehandlung
витаминная терапия

vitamiinsööt – suure vitamiinisisaldusega sööt
vitamin feed
Vitaminfutter
витаминный корм

vivipaarne kala – kala, kelle looteline areng toimub emaorganismis, elussünnitaja
viviparous fish
vivipare Fisch
вивипарная рыба, живородящая рыба

vivipaarne loom – loom, kelle järglased arenevad emaihus välja lõplikult või vähemalt seevõrra, et nad on suutelised edasi elama ilma kaitsekestadeta
viviparous animal
vivipare Tier
вивипарное животное, живородящий

voom – kõrvalekalle normaalsest käitumisest
vice
Abweichung
дурная привычка

utikasvatus – vuttide sihipärane kasvatamine
quail farming
Wachtelhaltung
перепелеводство

või – piimakoorest valmistatud toiduaine
butter
Butter
масло

võidujooks (hobused) – takistustega ja takistusteta võidujooksud
horse racing / race
Pferderennen
скачки

võihape, butaanhape, butüülhape – orgaaniline hape, mis tekib võihappelise käärimise tulemusena veise vatsas või silos
butyric acid, butanoic acid
Buttersäure

масляная кислота

võik hobune – kollaste kattedkarvadega hobune, kelle lakk ja saba ning jalgade allosad on tumedad

wild bay horse, bay dun horse

Falbe

лошадь буланой масти

võime – looma eelsoodumus anda toodangut

ability, capability, capacity

Fähigkeit, Leistung

способность, потенциал

võrdlusmeetod – loomade katse- ja jõudlusandmete hindamise meetod

comparison method

Vergleichsmethode

метод сравнения

võrepuur, võrkpuur, transportpuur – väikeloomade hoidmise ja transpordi vahend

mobile crate

mobile Kiste

пересылочная клетка

võrk (kalad) – kalapüügi vahend

fishing net

Fisch(fang)netz

рыболовная сеть

võrktara – piirdeaed loomade või lindude piiramiseks

net fence

Netzzaun

сетевой забор

võrkmik, reticulum – mäletsejaliste eesmao osa, milles toimub sööda mehaaniline ja mikrobiaalne seede

reticulum

Netzmagen

сетка

võõrdenoorloom, võõrutatud noorloom, võõrik – emaslooma juurest eraldatud järglane

weaned offspring, weaner

Absatz, Absetzer

отъемыш

võõrdepõrsaste sigala – hoone põrsaste pidamiseks pärast võõrutamist

weaned piglets piggery

Absatzferkelstall

свинарник для отъемышей

võõrutus, võõrutamine – emapiimast ära harjutama

weaning
Absetzen
отъем

võõrutusiga – looma vanus emapiimast võõrutamisel
weaning age
Absetzalter
возраст отъема

võõrutusmass – noorlooma kehamass emapiimast võõrutamisel
weaning weight
Absatzgewicht
живая масса при отъеме

väetamine – mullastiku rikastamine orgaanilise või mineraalväetisega
fertilizing
Düngung, Düngen
удобрять, внесение удобрений

väetiseannus – väetise ühekordne kogus pinnaühikule
fertilizer dose
Düngergabe
доза удобрений

väherentaabel – vähetasuv majandustegevus
low profit
niedrigen Gewinn
малорентабельный

väheväärtuslikud kalad, prügikalad – kalad, kellel tööstuslik tähtsus puudub või on väike
low value fishes
minderwertige Fische
малоценные рыбы

väikeaju – tagaaju selgmine osa (*cerebellum*)
little brain, cerebellum
Kleinhirn
мозжечок

väikeettevõte – väike tööstuslik või põllumajanduslik ettevõte
small business, small-scale enterprise
Kleinbetrieb
мелкое предприятие

väike tsintšilja, tsintšilja – Lõuna-Ameerika mäestikualadelt pärit näriline
puurikarusnahaloom (*Chinchilla lanigera*)
long-tailed chinchilla
Kleinchinchilla
малая шиншилла

väike vereringe, kopsuvereringe, kopsuringe – vere ringlus südamest vatsakesest kopsu kaudu tagasi südamesse
pulmonary circulation
kleiner Blutkreislauf, Lungenkreislauf
малый легочный круг кровообращения

välimikuosad – looma keharegioonid
exterior regions, body regions
Exterieurregionen
статии экстерьера

välimine, välis- – väljaspool olev, asetsev, toimuv jne
external, outer
äusserlich, Aussen-
наружный, внешний

välisrasv – rümba või jaotustüki välispinnal olev rasv
external fat
äusserliches Fett
внешний жир

välissuguelundid – väljaspool keha asuvad suguorganid
external genital organs
äussere Geschlechtsorgane
наружные половые органы

välistekkeline, eksogeenne – väljaspoolt organismi tekkiv või pärinev
exogenous
exogene
экзогенный

väljahingamismaht – ühekordselt väljahingatava õhu kogus
expiratory volume
Expirationsinhalt
объем выдоха

vältav ristamine, ümberkujundav ristamine – uue tõu kujundamine, mille käigu parandatava tõu emasloomi seemendatakse rea põlvkondade vältel parandava tõu isasloomadega
grading-up crossing, absorbtive crossing
Verdrängungskreuzung
поглолительное скрещивание, преобразовательное скрещивание

värske liha – äsja tapetud looma või linnu jahutatud liha
fresh meat
frisches Fleisch
свежее мясо

värviga märgistamine – loomade ajutine märgistamisviis
colour marking
Farbmarkierung

мечение краской

värviline vill – pigmenteerunud vill
coloured wool
Farbwolle, bunte Wolle
цветная шерсть

värvus – silmaga nähtav värvitoon
colo(u)r
Färbung
цвет

väärasetus (loode) – loote asend emalooma suguteedes, mis takistab tema normaalset sündi
malpresentation, malposition, abnormal position (fetus)
Stellungsanomalie, Querlagen, Fehlstellung (Fötus)
неправильное положение, неправильная позиция (плода)

vääriskalad – väärtuslikud tööstuskalad
valuable fishes
Edelfische
ценные рыбы

väärisvill – ülipeen vill
valuable wool, very fine wool
feinste Wolle
сверхтонкая шерсть

väärrüht (loode) – loote pea või mõlemad jäsemed pole sirutunud sünnitusteedesse
malposture (fetus)
Fehlhaltung (Fötus)
нарушения осанки (плода)

väävel – makroelement
sulphur
Schwefel
сера

vöötlihased – lihaskoe liik; vöötlihaskude ehk somaatiline lihaskude moodustab kindla aluse ja kinnituskohaga, tahteliselt kontraheeruvaid organeid - lihaseid
striated muscles
quergestreifte Muskeln
поперечнополосатая мышца

W

walesi must veisetõug – lihaveisetõug Suurbritannias

Welsh Black cattle breed

Welsh Black Rind, Schwarzvieh

уэльская черная порода

walesi mägilambatõug – levinud lambatõug Suurbritannias

Welsh mountain sheep breed

Wales-Bergschafrasse

уэльская горная порода овец

walesi seatõug – üks vanemaid tõuge Suurbritannias

Welsh swine breed

Wales-Schweinerasse

уэльская порода свиней

Weissi pudel – kevadel kudevate kalade ja siiglaste peeneteralise marja inkubeerimiseks

kasutatav aparaat

Weiss / hatching bottle

Brutglasanlage

аппарат Вейса

Õ

õhkjahutus – temperatuuri õhuvooluga alandamise viis
air cooling, air chilling
Luftkühlung
воздушное охлаждение

õhkuiv – söödaanalüüsi määramise meetodi võte
air-dried
luftgetrocknet
воздушносухой

õhkuivatus – niiskuse eemaldamine tootest õhuvooluga
air drying
Belüftungstrocknung
воздушная сушка с активным вентилированием

õhkkülmutus – toote temperatuuri alandamine külmumispunktist allapoole külma õhuvoolu abil
air freezing
Luftgefrieren
воздушное замораживание

õhksulatus – külmunud toote temperatuuri tõstmine liikuva õhu vooluga sulamistemperatuurini või sellest kõrgemale
air thawing
Luftauftauen
воздушное оттаивание

õigeaegne sünnitus – sünnitus loomaliigile iseloomuliku tiinusaja lõppedes
timely delivery, timely parturition
rechtzeitige Geburt
своевременные роды

õlaliiges – abaluud ja õlavarreluud ühendav liiges
shoulder joint
Schultergelenk, Buggelenk
плечевой сустав

õlavars, õlavarreluu – õlaliigese ja küünarliigese vaheline esijala osa
upper arm, humerus
Oberarm
плечелопаточная область

õlgmik – turjast allpool asetsev looma kehaosa
shoulder
Schulter
плечи

õlikook – taimeõlitööstuse õlirikas kõrvalprodukt, proteiini- ja energiarikas sööt
oilcake
Ölkuchen
жмых

õlitaimed – õlirikad põllukultuurid
oil plants
Ölpflanzen
масличные растения

õllepärm – söödana ja söötade pärmistamiseks kasutatav õlletööstuse kõrvalsaadus
brewer's yeast, barm
Bierhefe
пивные дрожжи

õlleraba – loomasöödaks kasutatav õlle valmistamise kõrvalsaadus, mis koosneb
fermenteerunud teraviljast
brewer's grain
Biertreber
пивная дробина

õrn konstitutsioon – looma kehaehituse tüüp, iseloomulik peen luustik, väikesemahuline
lihastik
fine constitution, delicate constitution
feine Konstitution
тонкая онституция, нежная конституция

õrn nisa – kergesti lüpstav nisa
delicate teat
gelochte Zitze, Leichtmelkbarkeit
мягкодойкость

õrnus (liha) – liha omadus
tenderness (meat)
Zartheit (Fleisch)
нежность (мясо)

õved – õed ja vennad, ühe vanempaari järglased
siblings
Sibs
сибсы

Ä

ädal – peale esimest niidet kasvav rohi
regrowth grass, secondary-growth grass
Nachmahl, Grummet
отава

ärritus – sise- või väliskeskkonna muutusest kudedes või närvirakkudes tekkinud erutus või pidurdus
irritation, stimulation
Reizung, Irritation
раздражение

äärevill – määrdunud vill, mis eraldatakse pügamisel ja villakute kokkupanekul
belly wool, stains, shanks, dirty wool
Bauchwolle
обор

äärširi veisetõug – Šotimaalt pärit piimaveisetõug
Ayrshir cattle breed
Ayrshire-Rind
айрширская порода скота

Ö

östrogeen – emassuguhormoon

estrogen

östrogen

эстроген

ööpäevaringne karjatamine – loomade ööpäevaringne söötmine karjamaal karjatamisperiodi jooksul

diurnal grazing

Vollweide

круглосуточная пастьба

Ü

üheaastane kultuur – taim, mis läbib elutsükli ühel vegetatsiooniperioodil
annual crop
einjährige Kultur
однолетняя культура

ühekordne pügamine – lammaste pügamine üks kord aastas
one-shearing, single shearing
Einschur
однократная стрижка

ühekordne seemendus – emaslooma seemendamine ühel innaajal üks kord
single insemination, single service
einmalige Besamung
однократное осеменение

ühekorruseline (puuri)patarei – ühendatud puurid ühel tasapinnal
flat-deck battery cages
einstöckige Batterie
клеточная батарея

üheniiteline (rohuma) – looduslike rohumaade hooldamise võte
once cut (grassland)
einschürig (Grassland)
одноукосный (луг)

ühesuunaline tõug – ühele jõudlustüübile aretatud tõug
single purpose breed
Einnutzungsrasse
порода специализированного направления

ühik, mõõtühik – suurus, millega mõõdetakse teisi sama liiki suurusi
unit
Einheit
единица

ühtheoidev käitumine – positiivseid sotsiaalseid kontakte soodustav käitumine
affiliative behaviour
affiliatives Verhalten

ühtlik vill – koosneb sarnase ehitusega villkarvadest
homogenous wool
einheitliche Wolle
однородная шерсть

üksikpidamine – looma eraldatud pidamine
individual keeping, individual rearing

Einzelhaltung, Individualhaltung
индивидуальное содержание

üksiksulg – looma eraldi pidamiseks mõeldud piiratud ala
individual box
Einzelbucht
индивидуальная клетка

üksiktall – pesakonna ainuke tall
single lamb
Einzellamm
ягненок-одинец

üksikrakend – veoloom koos rakmete ja veokiga
single harness
Einpferdgespann
одноконная упряжка

ülalõug – ülemine lõug; ülalõualuu
upper jaw, maxilla
Oberkiefer
верхняя челюсть, максилла

ülamokk – ülemine moka
upper lip
Oberlippe
верхняя губа

üldine aretusväärtus, üldaretusväärtus – hinnatud tunnuste geneetiliste hinnangute koguväärtus
total breeding value, total merit index
Gesamtzuchtwert
общая племенная ценность

üldkulud – ettevõtte kaudsed kulud, mida ei saa otseselt siduda ettevõtte toodetud, ostetud või müüdud kaupadega
general expenses, overhead costs
Gemeinkosten, indirekte Kosten
общие расходы

üldlämmastik (sisaldus) – toote või sööda kogulämmastiku sisaldus
total nitrogen (content)
Gesamtstickstoff (Gehalt)
общий азот

ülemineku villkarvad – alusvillkarvade hulka kuuluvad ja nendega sarnanevad, kuid veidi pikemad ja suurema diameetriga karvad
transitional hair, intermediate hair
Grannen-Wollhaare
промежуточные волосы

ülepõetud vill – lamba järelpügamisel saadud lühike vill
double cut wool
Schwemmwolle
перегонная шерсть, перегон

üleskasvatamine (kasvik) – järglaste kasvatamine põhikarja viimiseni või realiseerimiseni
rearing
Aufzucht
выращивание, доращивание

üleskasvatamisperiood – periood, mille jooksul toimub järglaste kasvatamine põhikarja viimiseni või realiseerimiseni
rearing period, growing period, raising period
Aufzuchtperiode
период выращивания

ülisäbarad looked, silmuslooked – korrapäratud tihedad looked villakarvas
loopy bends
gezwirnte Wollbögen, Zwirn
петлистые извитки

ülisäbar vill – ülisäbarate loogetega lõtv, vähese elastsusega ja hõre vill villakus
loopy wool
Wolle mit gezwirnter Kräuselung
петлистая шерсть

ümarsäuk – säuk, mis pealtvaates moodustab ümara pinna villakus
rounded staple
abgerundeter Stapel
закругленный штапель

ümberindlemine, taasindlemine – uue inna ilmumine seemendatud emasloomal
return to heat, return to service
Umrindern, Wiederholung von Brunst
перегуливание, повторение течки

ümbermõõt (looma) – looma keha või jäseme ümbert võetud mõõt
circumference, girth
Umfangsmass
обхват

X

X-asetus, X-jalgsus – eesjalgade randmeliigesed on teineteisele lähemal kui teised liigesed
X-legs

X-beinige Stellung, X-Beinigheit

иксообразная постановка ног